

gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk

in Kasterlee, Geel, Olen, Herentals, Lille, Vorselaar en Grobbendonk

bijlage IIIa. toelichtingsnota - tekst

Vlaamse
overheid

DEPARTEMENT
OMGEVING

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' bestaat uit volgende bijlagen:

- bijlage Ia, het grafisch plan;
- bijlage Ib, het onteigeningsplan;
- bijlage Ic, het gewijzigd beschermd cultuurhistorisch landschap;
- bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.
- bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
- bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
- bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
- bijlage V, het plan-MER;
- bijlage VI, de toelichting bij de wijziging beschermd cultuurhistorisch landschap.

de ontwerpers

Christophe VANDEVOORT

Peter DAVID

1	Leeswijzer	5
2	Situering, doelstelling, reikwijdte en detailleringsgraad	6
2.1	Situering.....	6
2.2	Plandoelstelling	6
2.3	Reikwijdte en detailleringsgraad	7
3	Relatie met beleidsplannen en onderzoeken.....	8
3.1	Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.....	8
3.1.1	De bindende bepalingen	8
3.1.2	Het richtinggevend gedeelte.....	8
3.1.3	Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur	9
3.2	Relatie met andere planningsprocessen en beslissingen waar het plan uitvoering aan geeft.....	23
3.2.1	Relatie met het integraal waterbeleid	23
3.2.2	Europese natuurdoelen Natura 2000	30
3.2.3	Vlaams Ecologisch Netwerk en natuurrichtplan “Heuvelrug-benedenstrooms”	33
3.2.4	Vastgestelde landschapsatlas	35
3.3	Relatie met andere gewestelijke planningsprocessen	37
3.3.1	Leidingstraat Antwerpen-Ruhr	37
3.4	Relatie met gemeentelijke en provinciale ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen.....	37
3.4.1	Provincie Antwerpen	37
3.4.2	Gemeente Grobbendonk	40
3.4.3	Gemeente Vorselaar	42
3.4.4	Gemeente Lille	44
3.4.5	Gemeente Herentals.....	45
3.4.6	Gemeente Geel	47
3.4.7	Gemeente Kasterlee	48
3.4.8	Gemeente Olen.....	51
4	Bestaande feitelijke toestand.....	53
4.1	Fysisch systeem	53
4.2	Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed	59
4.3	Natuurlijke structuur	60
4.4	Agrarische structuur	63
4.5	Nederzettingsstructuur en verkeersinfrastructuur	65
5	Bestaande juridische toestand	69
6	Planvoorstel en overwogen alternatieven	72
6.1	Het planvoorstel	72
6.2	De overwogen alternatieven	74
7	Verantwoording van het planvoorstel per deelgebied	75
7.1	Graafweide-Schupleer	75

7.2	Voormalige Britse basis en De Troon.....	81
7.3	Kempense heuvelrug en vallei Kleine Nete stroomafwaarts Herentals	82
7.4	Vallei van de Aa	89
7.5	Vallei van de Kleine Nete stroomopwaarts Herentals	93
7.6	Kleine Nete Kasterlee-Geel	98
7.7	De Zegge-Mosselgoren	101
7.8	Gerheze-Doffen	108
7.9	Hezewijk-Schaatsbergen.....	112
8	Specifieke beoordelingen en toetsen.....	114
8.1	Planmilieueffectenrapport	114
8.2	Ruimtelijke veiligheidsrapportage.....	116
9	Ruimtebegroting	118
10	Verordenende stedenbouwkundige voorschriften	119
10.1	Stedenbouwkundige voorschriften	119
10.2	Op te heffen bepalingen gewestplan	140
11	Onteigeningsplannen	141
11.1	Onteigeningsplan zone Dikberd	141
11.2	Onteigeningsplan zone Kruisberg.....	142
12	Op te heffen beschermd cultuurhistorisch landschap	143
12.1	Juridisch kader	143
12.2	Voorwerp van de wijziging	144
13	In te zetten instrumenten	148

1 Leeswijzer

Voorliggend document is een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in de zin van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt dat een ruimtelijk uitvoeringsplan het resultaat is van een ruimtelijk planningsproces waarbij de effectbeoordelingen procedureel en inhoudelijk geïntegreerd worden in het proces, het zgn. "geïntegreerd planningsproces". Die integratie houdt in dat de effectbeoordelingen plaatsvinden tijdens het proces voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De effectbeoordelingen leveren gegevens over de mogelijke effecten van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan. Die gegevens worden verwerkt in het planningsproces voor het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het geïntegreerde planningsproces bestaat uit vijf fasen, waarbij het resultaat telkens geconsolideerd wordt in een van de volgende documenten:

- 1° de startnota;
- 2° de scopingnota;
- 3° het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 4° het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 5° het definitieve ruimtelijk uitvoeringsplan.

Bij het ruimtelijke uitvoeringsplan wordt een onteigeningsplan opgenomen. Er wordt voorzien in een onteigeningsmachtiging aan de gemeente Herentals voor twee deelgebieden.

Het planmilieueffectenrapport is een bijlage bij het ruimtelijk uitvoeringsplan. Het team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving maakt deel uit van het planteam en integreerde de kwaliteitsbeoordeling over de het plan-MER in het geïntegreerd planningsproces.

Voor dit ruimtelijk uitvoeringsplan is, gezien de inhoud van het plan en de omgeving waarvoor het plan wordt opgemaakt, de opmaak van een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) niet vereist.

Het ruimtelijk uitvoeringsplan gaat gepaard met de gedeeltelijke opheffing van het als cultuurhistorische landschap beschermde gebied Snekensvijver met omgeving (Grote Heide, Schoutenheide).

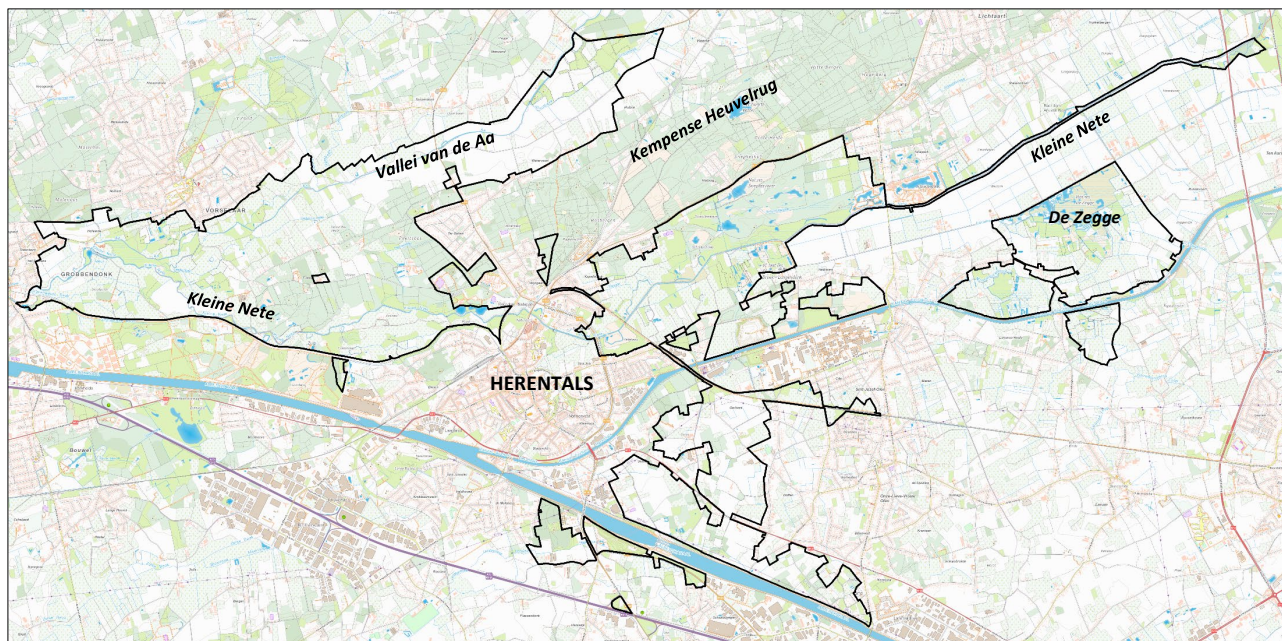
2 Situering, doelstelling, reikwijdte en detailleringsgraad

2.1 Situering

Het plan is ca. 2.700 ha groot omvat delen van de vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Kasterlee en Grobbendonk op grondgebied van de gemeenten Kasterlee, Geel, Olen, Herentals, Lille, Vorselaar en Grobbendonk in de provincie Antwerpen en de openruimteverbinding Doffen-Gerheze ten oosten van Herentals tussen Herentals en Olen. ¹

Kaart 0. Situering plangebieden

Figuur 2-1. Situering plangebieden

2.2 Plandoelstelling

Doelstellingen van het plan zijn:

- het versterken van de natuurlijke structuur en het voorzien van ruimte voor natuurontwikkeling om de Europese natuurdoelen te realiseren voor de Natura 2000-gebieden in de vallei van de Kleine Nete en Aa;
- het versterken van de bosstructuur door samenhangende boscomplexen en verspreide bosfragmenten te behouden en uit te breiden;
- het behoud en de versterking van het gevarieerde, halfopen valleilandschap van de vallei van de Aa stroomopwaarts Vorselaar met ruimte voor waterberging, landbouw en natuur;
- het vrijwaren van het bouwvrij karakter en de natuurlijke waterbergingscapaciteit van de van nature overstroombare valleien van de Kleine Nete en Aa;
- het vrijwaren van landschappelijk waardevolle gebieden en erfgoedwaarden in de vallei van de Kleine Nete en Aa;
- het vrijwaren van een openruimteverbinding tussen Herentals en Olen voor land- en tuinbouw en het creëren van ruimte voor behoud en uitbreiding van de bestaande bosstructuur in deze openruimteverbinding;
- het afstemmen van de ontwikkelingsperspectieven van een aantal toeristisch-recreatieve en openbare nutsvoorzieningen op de randvoorwaarden en doelstellingen vanuit de natuurlijke en agrarische structuur.

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

¹ Naar aanleiding van de adviezen, bezwaren en opmerkingen uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerpplan, is er voor geopteerd om een aantal zones niet op te nemen in het definitief planvoorstel. Voor deze gebieden blijft het gewestplan van kracht. Het gaat op hoofdlijnen om volgende zones: de zone rond Hoeve De Leeuw (Hofeinde, Grobbendonk); delen van de zone met de Gedempte Vaart en het militair domein Britse Basis (Grobbendonk, Herentals); de noordflank van de vallei van de Aa (Sassenhout-Hoeven, Vorselaar en Lille); de zone Hulzen-Heerle (Herentals, Lille); de zones met zonevrije bebouwing Kamergoor-Proostenbos-De Bleek-Rendelaar-Neerheide-Heibloem-Poesdijk (Herentals, Olen); de zones rond de natuurkern Zegge-Mosselgoren-Neerhelst (Geel); de zones met zonevrije bebouwing Geelseweg-Kempeland-Greesstraat-P. Van Lommelstraat (Herentals, Olen); het landbouwgebied ten noorden van de E313 (Olen).

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen m.b.t. de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur en de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland daarvoor is uitgewerkt;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de differentiatie van het agrarisch gebied met overdruk natuurverweving voor de vallei van de Aa, tussen Lichtaartsesteenweg en samenvloeiing met Kleine Nete;
- de doelstellingen van het onroerendergoedbeleid door het aanduiden van erfgoedlandschappen voor items uit de vastgestelde landschapsatlas in de zin van het onroerendergoeddecreet, met name de vastgestelde landschapsatlasrelicten:
 - ‘De Zegge’ (Geel) (MB 1 november 2011)
 - ‘Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en de Aa met de westelijke uitlopers van de Kempense Heuvelrug’ (Herentals, Grobbendonk, Vorselaar) (MB 10 mei 2012);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 met de vaststelling van de Europese natuurdoelen voor de vogel- en habitatrictlijngebieden in de vallei van de Kleine Nete door het herbestemmen van gebieden naar natuur- of bosgebied i.f.v. de realisatie van deze Natura 2000-doelen voor een aantal deelgebieden zijnde o.m. de realisatie van min. 600 ha natte natuur in de gebieden Graafweide-Schupleer (>150 ha), Olens Broek-Langendonken (>150 ha) en Zegge-Mosselgoren (>300 ha) en een natuurcomplex van 100 ha met vennen, natte heide, struweel en droog bos in het gebied Snekensvijver;
- aan de beslissingen van de Vlaamse Regering over de herbestemming van zgn. ‘signaalgebieden’, zijnde overstromingsgevoelige gebieden waarvan de bestemming gewijzigd moet worden om ze als openruimtegebied te vrijwaren;
- het beleid inzake het vrijwaren van bestaande ecologisch of maatschappelijk waardevolle bossen of gerealiseerde natuurgebieden in niet-groene herbestedingen door deze te herbestemmen naar natuur- of bosgebied;
- de doelstellingen van het integraal waterbeleid door het rivierherstelproject Kleine Nete en de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden zoals voorzien in het stroomgebiedbeheerplan Netebekken mogelijk maken;
- de beslissingen van de Vlaamse Regering over de Blue Deal waarin de Kleine Nete is opgenomen als vlaggenschipproject;
- de ambities van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 om effectieve bosuitbreiding te realiseren.

2.3 Reikwijdte en detailleringsgraad

Het plan zal bestemmingen vastleggen op perceelsniveau. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

De reikwijdte van het voorgenomen plan betreft dus maatregelen in de ruimtelijke ordening, in casu het wijzigen van de bestemming van gebieden die bijdragen tot de plandoelstellingen. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

3 Relatie met beleidsplannen en onderzoeken

3.1 Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

3.1.1 De bindende bepalingen ²

Het Vlaams Gewest bakent de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als volgt af in gewestplannen of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen:

- 125.000 ha grote eenheden natuur of grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk) Daarvoor is een toename van 38.000 ha natuur- en reservaatgebied (t.o.v. 1994) tot een totaal van 150.000 ha natuur- en reservaatgebied nodig.
- 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw.
- 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied, tot een totaal van 53.000 ha bosgebied.
- 80.000 ha natuurverwevingsgebied (in overdruk) op niet groene bestemmingen.

3.1.2 Het richtinggevend gedeelte

Ruimtelijke visie op de ontwikkeling van Vlaanderen: “Vlaanderen open en stedelijk”

Met de metafoor ‘Vlaanderen, open en stedelijk’ wil het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een trendbreuk realiseren met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling. Deze trendbreuk beoogt de versterking van het buitengebied en het tegengaan van de versnippering door een optimaler gebruik en beheer van de stedelijke structuur.

Daarom wordt de ruimtelijk structurerende werking van het fysisch systeem als principe vooropgesteld. Het fysisch systeem is ruimtelijk structurerend voor de natuurlijke structuur (inclusief de bosstructuur), de agrarische structuur, de nederzettingsstructuur en het landschap. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken op het niveau van het buitengebied.

In Vlaanderen wordt de ruimtelijke structuur van het buitengebied vandaag bepaald door het samenhangend geheel (netwerk) van rivier- en beekvalleien, grote en aaneengesloten natuur- en boscomplexen, belangrijke landbouwgebieden, de nederzettingsstructuur, het landschap en de infrastructuur...

Inbedden van landbouw, natuur en bos in goed gestructureerde gehelen

Elk van de drie voor het buitengebied structuurbepalende functies – landbouw, natuur en bos – kan slechts op een duurzame wijze functioneren indien de gebieden die aan deze functie worden toegewezen, ingebed zijn in een goed gestructureerd geheel. Daarom wordt het buitengebiedbeleid gedifferentieerd naar een beleid voor de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de nederzettingsstructuur. De natuurlijke en de agrarische structuur kunnen elkaar in bepaalde gebieden (natuurverwevingsgebieden) overlappen.

Het afbakenen van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur in ruimtelijke uitvoeringsplannen moet daarom gelijktijdig en op gelijkwaardige basis gebeuren. De natuurlijke structuur kan in bepaalde gebieden ook overlappen met andere functies (recreatie, overige functies...).

² Besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft, en de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011 wat de bindende bepalingen betreft.

3.1.3 Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur

Van 2004 tot 2009 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen een ruimtelijke visie uit op landbouw, natuur en bos, voor dertien buitengebiedregio's. De visie geeft op hoofdlijnen aan welke gebieden behouden blijven voor landbouw en waar er ruimte kan zijn voor natuurontwikkeling of bosuitbreiding. Ze vormt de basis voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen.

Voor elk van de dertien regio's heeft de Vlaamse Regering de visievormingsprocessen afgerond met een beslissing over het actieprogramma voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor de landbouwgebieden waar de bestemming van het gewestplan zeker behouden kan blijven, besliste de regering om de bestaande agrarische bestemmingen te herbevestigen. Op die manier is midden 2009 ca. 538.000 hectare agrarisch gebied vastgelegd. De resultaten van deze overlegprocessen zijn consulteerbaar op www.vlaanderen.be/agnas.

Op 7 mei 2010 besliste de Vlaamse Regering over de verdere voortgang van het afbakeningsproces. Er is een coördinatieplatform opgericht met o.m. vertegenwoordigers van de verschillende beleidsvelden en de natuur- en landbouworganisaties. Dit platform volgt de uitvoering van de afbakening op. Het bekijkt voor welke gebieden gestart kan worden met de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en bewaakt de gelijktijdige voortgang van de realisatie van de doelen voor landbouw, natuur én bos. De Vlaamse overheid stelde een administratieoverschrijdend team samen dat deze plannen voorbereidt en het vooroverleg met de betrokken lokale besturen en middenveldorganisaties organiseert. Het coördinatieplatform bepaalt sinds 2010 jaarlijks in een 'gebiedsgericht programma' voor welke concrete gebieden er een planningsproces opstart.

Het afbakeningsproces in de regio Neteland

Voor de buitengebiedregio Neteland werd het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur opgestart in 2005. In een verkenningsfase werd via een consultatie van de betrokken gemeenten, provincies en voornaamste belangengroepen gepeild naar inzichten op de gewenste natuurlijke en agrarische structuur. Samen met de inzichten vanuit de Vlaamse administratie en binnen het kader van de richtinggevende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) werd op basis hiervan een eerste aanzet tot gewenste ruimtelijke structuur uitgewerkt in een verkenningsnota. Deze verkenningsnota werd voor formeel advies voorgelegd aan de betrokken gemeenten, provincies en belangengroepen.

In 2005-2006 werden een reeks overlegsessies georganiseerd waarbij de actoren hun adviezen konden toelichten en gepeild werd naar de marges waarbinnen concepten bijgestuurd zouden kunnen worden. Na deze overlegronde werd een eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur en een uitvoeringsprogramma opgemaakt en voor advies voorgelegd aan de betrokken actoren.

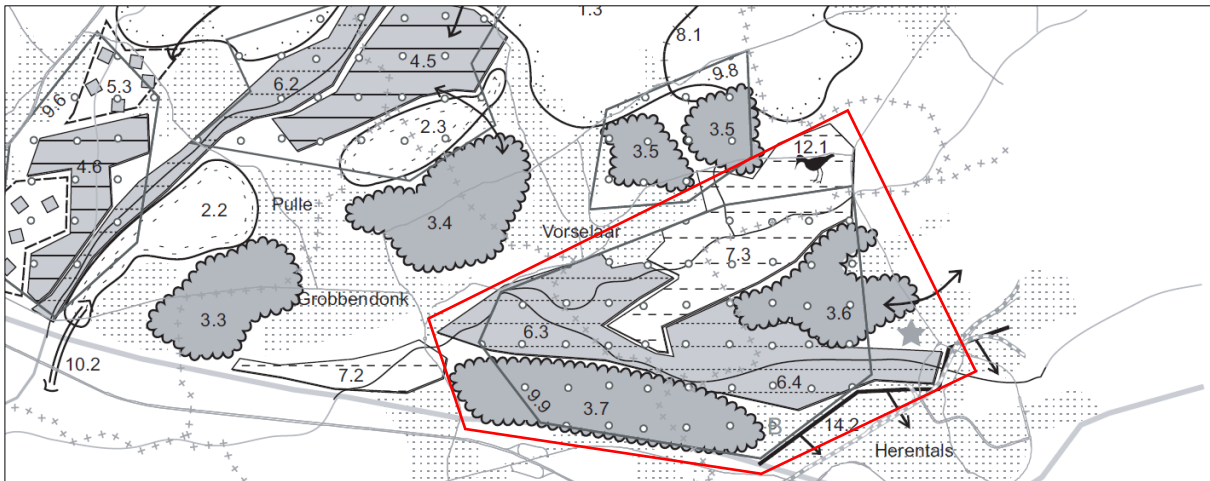
De Vlaamse Regering nam op 21 december 2007 akte van het eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur en uitvoeringsprogramma én de adviezen van de gemeenten, provincies en belangengroepen hierover.

Krachtlijnen van de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor het plangebied zijn:

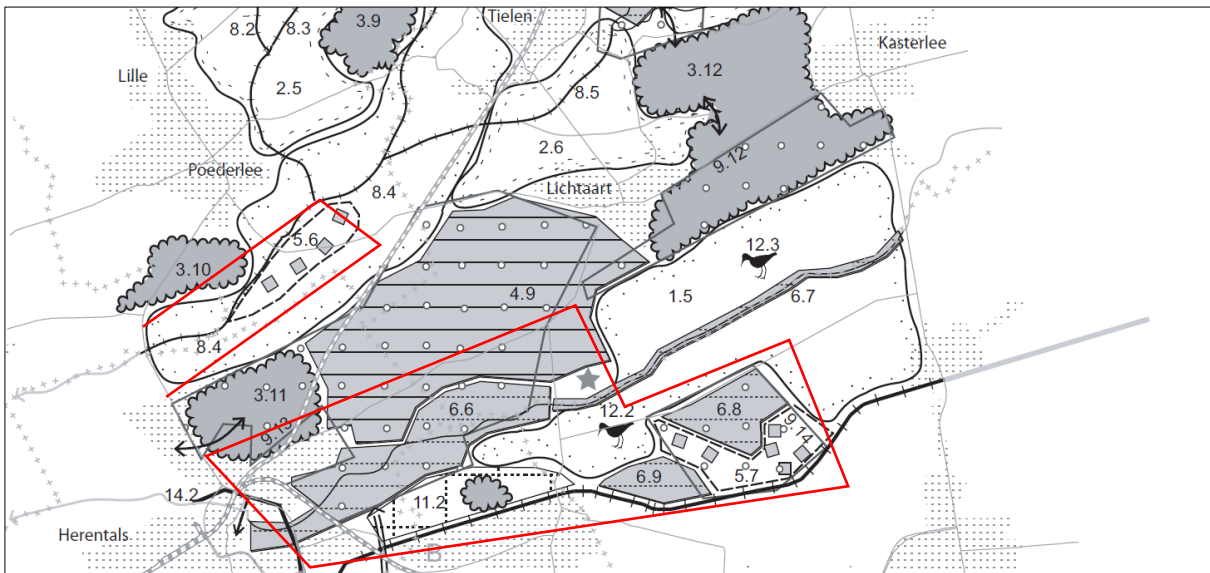
- Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien de Aa en de Kleine Nete en op parallelle heuvelruggen. De valleien van de Kleine Nete en de Aa vormen gave aaneengesloten valleilandschappen met ecologische kwaliteiten van internationaal belang. Het valleisysteem van zijn ook structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. De waardevolle bos- en heidegebieden op de Kempense Heuvelrug met afwisseling van bosbiotopen met heide, landduinen, vennen en loofbos vormen te behouden en versterken waarden.
- Behoud en versterking van gevarieerde, halfopen valleilandschappen met ruimte voor natuurlijke waterberging. De vallei van de Kleine Nete zuidelijk van Grobbendonk en de vallei van de Aa oostelijk van Vorselaar worden als gevarieerde, halfopen valleilandschappen behouden. Binnen deze valleien is ruimte voor grondgebonden landbouw, grasland- en bosontwikkeling en voor natuurlijke waterberging.
- Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor land- en tuinbouw met grondgebonden landbouw als drager van de open ruimte. De grondgebonden rund- en melkveehouderij in de valleien wordt, mede dankzij diverse ruilverkavelingen, gekenmerkt door goed gestructureerde, samenhangende landbouwgebieden. Deze gebieden worden als samenhangend landbouwgebied voor de landbouw gevrijwaard, waarbij de landbouw als belangrijkste ruimtelijke drager wordt erkend.
- Voorzien van bijkomende ruimte voor waterberging in valleidelen in hoofdzaak in landbouwgebruik. Binnen het landbouwgebied van De Zegge krijgt de Nete meer ruimte. Frequente overstromingen worden gericht op strikt afgebakende delen van de vallei binnen nieuw aan te leggen winterdijken.
- Vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden.

Deze ruimtelijke visie werd geconcretiseerd in een gewenste ruimtelijke structuur.

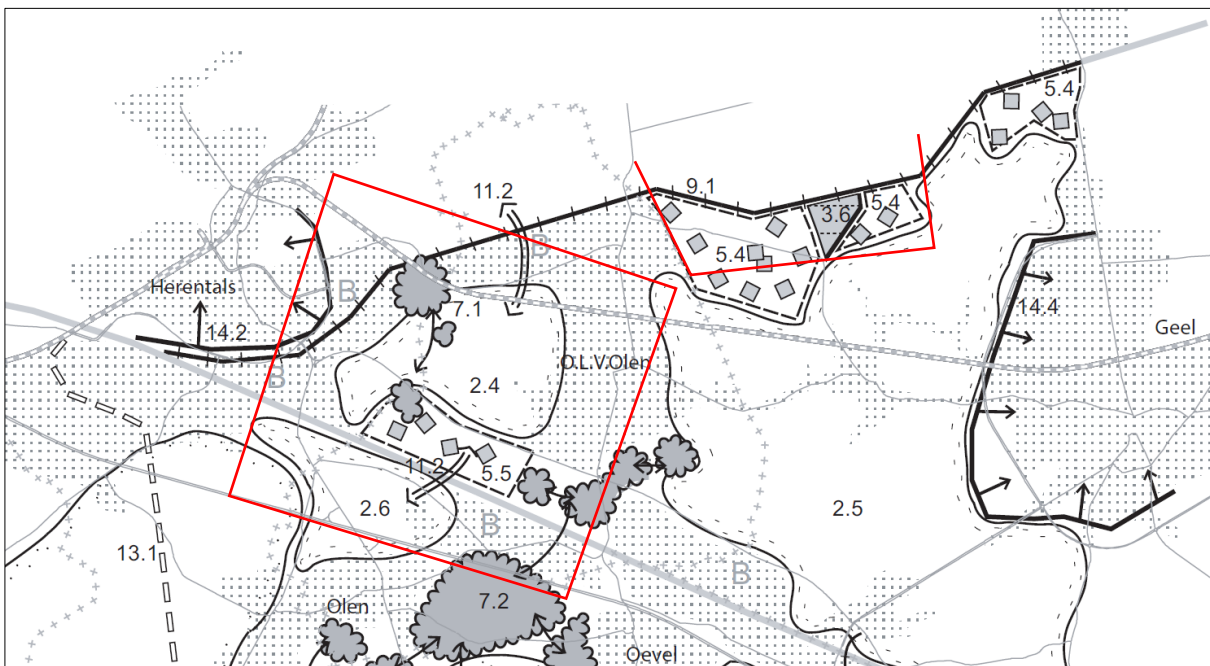
Figuur 3-1. Gewenste ruimtelijke structuur regio Neteland (Vallei van Kleine Nete en Aa Herentals-Vorselaar-Grobbendonk)

Figuur 3-2. Gewenste ruimtelijke structuur regio Neteland (Vallei van Kleine Nete en Aa Herentals-Vorselaar-Grobbendonk)

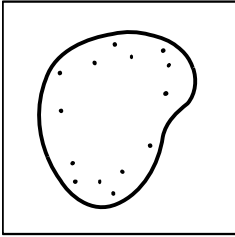

Figuur 3-3. Gewenste ruimtelijke structuur regio Neteland (Open ruimte tussen Herentals en Olen)

De ruimtelijke deelconcepten van deze ruimtelijke visie zijn:

Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor land- en tuinbouw met grondgebonden landbouw als drager van de open ruimte

De grondgebonden rund- en melkveehouderij in de valleien wordt, mede dankzij diverse ruilverkavelingen, gekenmerkt door goed gestructureerde, samenhangende landbouwgebieden. Deze gebieden worden als samenhangend landbouwgebied voor de landbouw gevrijwaard, waarbij de landbouw als belangrijkste ruimtelijke drager wordt erkend.

Het aaneengesloten, open en grootschalige karakter van recente ontginningen en ruilverkavelingsgebieden wordt behouden door het aanduiden van bouwvrije agrarische zones. Nieuwe agrarische bebouwing sluit maximaal aan bij de bestaande bebouwing.

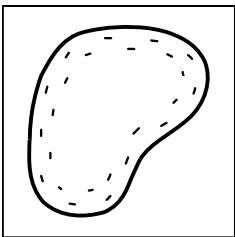
In de valleigebieden worden overstromingsgebieden maximaal gevrijwaard van bebouwing. Voor de vallei van de Aa wordt de mogelijkheid voor waterberging en -conservering nader onderzocht in functie van het verminderen van wateroverlast.

Binnen het landbouwgebied wordt een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd. Vrijwillige stimulerende maatregelen kunnen hiervoor aangewend worden.

Gebieden:

1.5 Vallei van de Kleine Nete tussen Herentals en Kasterlee

Vrijwaren van gebieden voor de land- en tuinbouw

De landbouwstructuur wordt gekenmerkt door kleinschalige landbouwgebieden die karakteristiek en ruimtelijk structuurbepalend zijn voor grote delen van het gebied. De grondgebonden landbouw is de ruimtelijke drager van het gebied en staat garant voor het behoud van de landschappelijke karakteristieken.

De aaneengesloten gebieden worden als landbouwgebied gevrijwaard waarbij een gedifferentieerde landbouwontwikkeling met aandacht voor de omgevingskwaliteiten mogelijk is.

Landbouwgebieden aan de grens met het stedelijk gebied en Albertkanaal vormen een belangrijke buffer tegen oprukkende verstedelijking en uitbreidingen van industrie. Ze vormen bovendien een overgang tussen belangrijke natuurlijke gebieden en de harde infrastructuur van het bebouwd stedelijk gebied. Het zijn ook vaak belangrijke open ruimte corridors.

Ruimtelijk-ondersteunende maatregelen ten behoeve van een duurzame landbouw zijn nodig om grondinname door andere sectoren en versnippering door vertuining tegen te gaan.

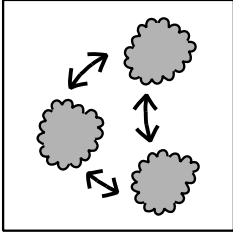
Binnen het landbouwgebied wordt een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd. Vrijwillige stimulerende maatregelen kunnen hiervoor aangewend worden. Langs waardevolle beken wordt agrarisch natuurbeheer gestimuleerd. Met het oog op recreatief medegebruik van de open ruimte kan verbreding van de landbouw (o.a. hoevetoerisme) een aandachtspunt zijn.

Gebieden:

2.4 Landbouwgebied Doffen

2.6 Landbouwgebied ten noorden van Holven

Samenhangende boscomplexen en verspreide bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

Zowel de grote boscomplexen als verspreide bosfragmenten moeten in samenhang met hun cultuurhistorische en landschappelijke context behouden blijven.

Deze structuurbepalende bos- en parkgebieden worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebieden. Gebiedsgericht worden op bepaalde functies (natuur, landschap, cultuurhistorie, bosbouw, wonen, recreatie, landbouw ...) accenten gelegd.

Bosuitbreidingsdoelstellingen worden gerealiseerd door de bestaande of historische complexen en patronen te versterken of te herstellen zonder de samenhang van aaneengesloten en structuurbepalende landbouwgebieden in het gedrang te brengen en rekening houdend met de landschapsecologische en cultuurhistorische context. Behoud van kenmerkende, kleinschalige en historisch waardevolle landschappen vormt hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Ten noorden van Herentals wordt een randstedelijk groengebied uitgebouwd als recreatieve groenpool met een meerwaarde voor natuur en rekening houdend met de landschapsecologische en cultuurhistorische context.

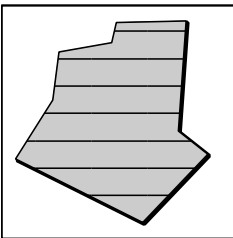
Kasteel- en parkdomeinen zijn landschappelijk structuurbepalend en cultuurhistorisch belangrijk. Ze worden behouden als volwaardige entiteiten.

Gebieden:

3.6 Peertsbos

3.7 Militair domein Grobbendonk

Behoud en versterking van zeer waardevolle natuurcomplexen

De waardevolle bos- en heidegebieden met afwisseling van bosbiotopen met heide, landduinen, vennen en loofbos vormen te behouden en versterken waarden.

De ecologisch meest waardevolle voor de natuurlijke structuur bepalende bossen maken deel uit van Vlaams Ecologisch Netwerk. Voor deze complexen wordt gestreefd naar herstel van de natuurlijke waterhuishouding, de ontwikkeling van waardevolle gradiënten en een meer natuurlijke bosstructuur met graduele overgangen tussen verschillende typen vegetatie (bos, open vegetaties, heide, vennen, ...). Deze waardevolle complexen worden ruimtelijk gebufferd binnen samenhangende complexen.

De mogelijkheden voor infiltratie worden behouden en waar mogelijk geoptimaliseerd door onder meer herstel van de natuurlijke waterhuishouding en omvorming tot een meer natuurlijke bossamenstelling.

Ecologisch zeer waardevolle gebieden worden gebufferd en recreatief gezoneerd, gericht op het vrijwaren van kwetsbare natuurkernen en het voor zacht recreatief medegebruik (wandelen, fietsen, ...).

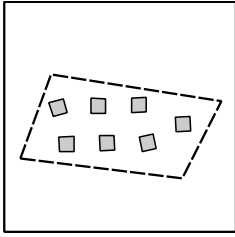
Gebieden:

4.9 Kempense heuvelrug van Herentals naar Lichtaart

+

3.6 Neerelst-De Botten

Behoud en versterking van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw

Binnen het grondgebonden landbouwlandschap is er een aaneenschakeling van landschapsecologische en cultuurhistorisch waardevolle landschappen met een netwerk van bosfragmenten, graslanden, bomenrijen, houtkanten en andere kleine landschapselementen.

Delen van dit mozaïeklandschap kunnen een hoofdfunctie natuur, bos of landbouw hebben of deze functies in verwevenheid met elkaar. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de grondgebonden landbouwfunctie, maar vrijwaart voldoende ruimte voor het behoud, de ecologische opwaardering en het landschappelijke herstel van de aanwezige bos-, natuur-, en landschapselementen.

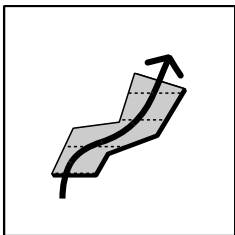
De Kijfbossen, Het Hanegoor en de vallei van de Zelse Beek, het gebied tussen Olense Sluizen en Neerbuul en Houterveld – Gooreind zijn aandachtsgebieden voor versterking van de bosstructuur door bosuitbreiding en behoud en versterking van stapsteenbossen, hagen en houtkanten.

Via stimulerende maatregelen wordt in landbouwgebieden met natuurverweving het beheer van deze kleine elementen bevorderd en wordt de landbouw zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezige waarden.

Gebieden:

- 5.4 Houterveld-Gooreind
- 5.5 Gebied tussen Olense Sluizen en Neerbuul
- 5.6 Omgeving Sassenhout-Heerle
- 5.7 Het gebied ten zuiden van de Zegge

Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien met ruimte voor natuurlijke waterberging

De waardevolle bos- en heidegebieden met afwisseling van bosbiotopen met heide, landduinen, vennen en loofbos vormen te behouden en versterken waarden.

De ecologisch meest waardevolle voor de natuurlijke structuur bepalende bossen maken deel uit van Vlaams Ecologisch Netwerk. Voor deze complexen wordt gestreefd naar herstel van de natuurlijke waterhuishouding, de ontwikkeling van waardevolle gradiënten en een meer natuurlijke bosstructuur met graduele overgangen tussen verschillende typen vegetatie (bos, open vegetaties, heide, vennen...). Deze waardevolle complexen worden ruimtelijk gebufferd binnen samenhangende complexen.

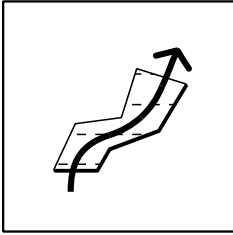
De mogelijkheden voor infiltratie worden behouden en waar mogelijk geoptimaliseerd door onder meer herstel van de natuurlijke waterhuishouding en omvorming tot een meer natuurlijke bossamenstelling.

Ecologisch zeer waardevolle gebieden worden gebufferd en recreatief gezoneerd, gericht op het vrijwaren van kwetsbare natuurkernen en het voor zacht recreatief medegebruik (wandelen, fietsen...).

Gebieden:

- 6.3 Samenvloeiing van de Aa en de Kleine Nete
- 6.4 Vallei van de Kleine Nete stroomafwaarts Herentals
- 6.6 Vallei van de Kleine Nete tussen Herentals en Snepkensvijver
- 6.8 De Zegge

Behoud en versterking van gevarieerde, halfopen valleilandschappen met ruimte voor natuurlijke waterberging

De vallei van de Kleine Nete zuidelijk van Grobbendonk en de vallei van de Aa oostelijk van Vorselaar worden als gevarieerde, halfopen valleilandschappen behouden met ruimte voor grondgebonden landbouw, grasland- en bosontwikkeling.

Deze gebieden worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebied. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de grondgebonden landbouwfunctie, maar vrijwaart voldoende ruimte voor een duurzame instandhouding en verbetering van de kwaliteit van de beekgebonden ecotopen. Via stimulerende maatregelen wordt de landbouwfunctie zo veel mogelijk afgestemd op de natuurlijke en landschappelijke waarden.

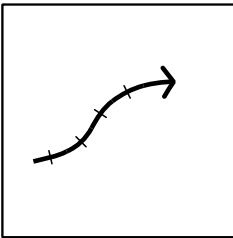
Natuurwaarden aanwezig in bos-, grasland- en kleine moerasrelicten worden beschermd en opgevaardeerd.

In de van nature overstroombare gebieden en risicogebieden voor overstroming worden de aanwezige landbouw-, natuur- en de waterbeheerfunctie zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Vanuit het ruimtelijk beleid worden deze gebieden minstens gevrijwaard van verdere bebouwing.

Gebieden:

7.3 Vallei van de Aa oostelijk van Vorselaar

Ontwikkeling van landschappelijk en ecologisch waardevolle lineaire elementen

Een aantal beken hebben een functie als natte natuurverbinding. Ze zijn van belang voor de migratie van planten en dieren. De verbindende functie wordt mede gerealiseerd door een netwerk van droge elementen zoals kleinere bosjes en kleine landschapselementen (houtkanten, hagen) op oevers en dijken. Vaak bepalen deze verbindende elementen de landschappelijke beeldwaarde.

Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de hoofdfunctie (landbouw, natuur, scheepvaart, industrie, recreatie, ...) waarin deze elementen gelegen zijn, maar vrijwaart voldoende ruimte voor het realiseren van een hydrologische, landschappelijke en ecologische basiskwaliteit die de verbindende functie mee ondersteunt.

Het kanalenstelsel is een typisch kenmerk van de provincie Antwerpen en speelt een structuurbepalende rol. De culturele waterlopen doorkruisen riviervalleien, bos- en natuurgebieden, steden en dorpen. De kanalen kunnen via een gericht beleid voor de oevers en hun omgeving bijdragen tot een verbinding tussen belangrijke natuurlijke gebieden. De kanalen kunnen worden ontwikkeld als dragers van recreatieve en toeristische ontwikkelingen.

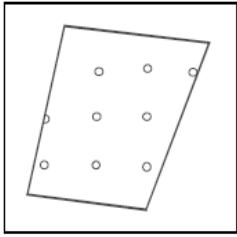
De landschappelijke uitstraling, ecologische verbindingfunctie en mogelijkheden voor zacht recreatief medegebruik van het kanaal Bocholt-Herentals wordt behouden en waar mogelijk versterkt.

Gebieden:

8.4 Aa

8.6 Kanaal Bocholt-Herentals

Vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden

De Kempense heuvelrug wordt gekenmerkt door een historisch stabiele landschapsstructuur, met een duidelijke steilrand naar de vallei van de Kleine Nete e. (...) De Zegge wordt gekenmerkt door een kleinschalig landschap met een verscheidenheid aan structureel sterk verschillende vegetatietypen als turfkuilen, trilvennen, rietvelden, schraalgraslanden, elzenbroekbossen en eiken-berkenbossen. (...) Kastelen en hun bijhorende parken zijn belangrijke te vrijwaren erfgoedbakens.

Het ruimtelijk beleid ondersteunt het behoud en herstel van deze waarden in hun onderlinge samenhang. Waardevolle cultuurhistorische erfgoedelementen worden behouden en opgewaardeerd met aandacht voor een goede ontsluiting binnen een samenhangend toeristisch-recreatief netwerk.

Gebieden:

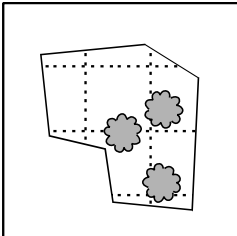
9.9 Kasteel en Kleine Netebeemden van Grobbendonk tot Sassenhout

9.12 Heuvelrug tussen Lichtaart en Kasterlee

9.13 Heuvelrug tussen Herentals en Kasterlee met Netevallei

9.14 De Zegge

Vrijwaren en versterken van kleinschalige openruimtegebieden

Het droge stuifzandcomplex De Bleek-Heibloem net ten noorden van het kanaal Herentals-Bocholt (Kempens kanaal) is een belangrijk infiltratiegebied voor de Kleine Nete. Het wordt versnipperd door de aanwezigheid van lintbebouwing en weekendverblijven.

Het waardevolle openruimtegebied wordt gevrijwaard van verdere versnippering door behoud, opwaardering en ontwikkeling van ecologische en landschappelijke waarden.

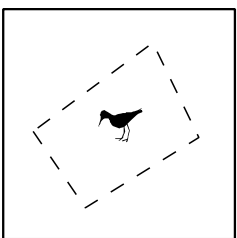
De afwisseling van landbouw en kleine bos-, natuur-, en landschapselementen wordt behouden. Aanwezige vlakvormige bos-, natuur-, en landschapselementen worden waar mogelijk kwalitatief versterkt.

Vanuit de open ruimte wordt een verdere dichtslibbing van de gebieden door uitbreiding van lintbebouwing vermeden.

Gebieden:

11.2 Complex De Bleek-Heibloem

Behoud van waardevolle weidevogelgebieden

De meer open en bredere valleigedeelten zijn van belang als broed- en foerageergebied voor weidevogels. De aanwezige weidevogelwaarden worden behouden en versterkt. Behoud van de openheid en ontwikkeling van een aaneengesloten graslandgebruik zijn hiervoor belangrijke randvoorwaarden. De gebieden zijn van nature nat. Waardevolle bomenrijen en ruigtes worden behouden en meer open gedeeltes worden opengehouden.

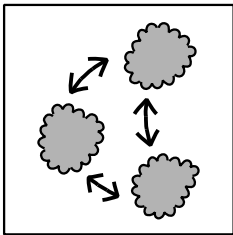
In weidevogelgebieden en langs waardevolle beken wordt via stimulerende maatregelen het agrarisch natuurbeheer bevorderd en wordt de landbouw zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezige weidevogelwaarden. Voor de weidevogelgebieden is behoud van de openheid van belang. Hiertoe worden bouwvrije zones afgebakend.

Gebieden:

12.1 Watervoort

12.2 Omgeving Mosselgoren

Patronen van bosfragmenten behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en of landschapselementen

De Heuvelrug Olen – Geel wordt gekenmerkt door woonlinten, woonclusters en bosfragmenten. Grees – Diependaal zijn bosfragmenten in de nabijheid van het stedelijk gebied Herentals.

De bosstructuur van de heuvelrug Olen-Geel wordt gevrijwaard van verdere versnippering. Deze bossen vormen een belangrijk aandachtsgebied voor versterking van de bosstructuur via bosuitbreiding.

Deze bossen worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebieden. Gebiedsgericht en in afweging met andere bosfuncties worden op de recreatieve functies accenten gelegd.

Gebieden:

- 7.1 Grees – Diependaal
- 7.2 Heuvelrug Olen – Geel

Vrijwaren van waardevolle open ruimteverbindingen

Rondom Herentals liggen doorheen het Economisch Netwerk Albertkanaal en het Stedelijk Netwerk Kempense As een aantal waardevolle open ruimteverbindingen. Deze open ruimte-verbindingen zijn vooral vanuit landschappelijk oogpunt bijzonder waardevol.

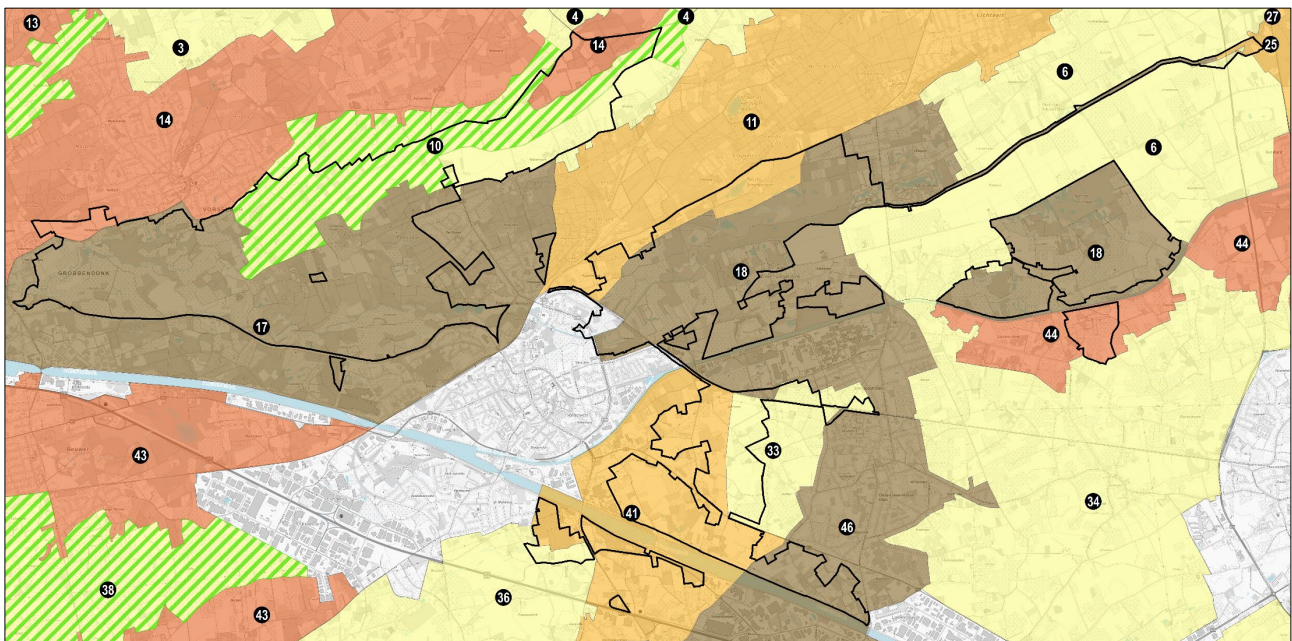
Waardevolle open ruimteverbindingen worden maximaal gevrijwaard van bebouwing en vertuining.

Gebieden:

- 10.3 Openruimteverbinding Doffen-Hezewijk

Tegelijk keurde de Vlaamse Regering de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 44.600 ha agrarisch gebied in de regio Neteland goed én een operationeel uitvoeringsprogramma voor de op te maken gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in de regio.

Figuur 3-4. Uitsnede Operationeel uitvoeringsprogramma Neteland

Volgende actiegebieden uit het operationeel uitvoeringsprogramma liggen (deels) binnen het plangebied:

- Actie 10. Vallei van de Aa. Herbevestigen agrarisch gebied en opmaak gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor verweving van landbouw, natuur en water in de vallei van de Aa (richtcijfer natuurverweving 410 ha).
- Actie 11. Kempense heuvelrug tussen Herentals en Kasterlee. Opmaak gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het versterken van de natuurwaarden op de Kempense heuvelrug in de ruime omgeving van het natuurreservaat rond Snekensvijver (...).
- Actie 14. Bossen ten noorden van Grobbendonk en Vorselaar en ten zuiden van Poederlee. Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor (...) de differentiatie van de omgeving Sassenhout-Heerle als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding.
- Actie 17. Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Grobbendonk en Herentals. Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het versterken van de bosstructuur Peertsbos-Bosbergen (richtcijfer bosuitbreiding 30 ha) en differentiatie als natuurverwevingsgebied.
- Actie 18. Vallei van de Kleine Nete stroomopwaarts Herentals-Zegge. Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het versterken van de natuurwaarden in de vallei van de Kleine Nete tussen Herentals en Kasterlee en rond de natuurreservaten De Zegge en Mosselgoren en differentiatie van het gebied ten zuiden van de Zegge als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied en voor het versterken van de bosstructuur in het gebied De Bleek-Heibloem (11.2) (richtcijfer bosuitbreiding 10 ha).
- Actie 41. Gebied Diependaal-Grees, het gebied tussen N13 en Noorderwijk. Bevestigen van de agrarische bestemming (delen van 2.4, 2.6) samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de differentiatie van het gebied rond tussen Olense Sluizen en Neerbuul als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding en realiseren van de bosverbinding Grees-Diependaal (richtcijfer 25 ha).
- Actie 44. Gebied Houterveld-Neerhelst-Gooreind. Bevestigen van de agrarische bestemming voor het landbouwgebied Larum (2.5) samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het verstrekken van de natuurwaarden in Neerhelst-De Botten (3.6).

Het reeds doorlopen overlegproces 2010-2018 voor de opmaak van het RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa

Op 7 mei 2010 besliste de Vlaamse Regering over het gebiedsgericht programma voor de in 2010 op te starten overlegprocessen voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur. Het ruimtelijk uitvoeringsplan "Vallei van Kleine Nete en Aa van N19 tot Grobbendonk" was is opgenomen in dat gebiedsgericht programma.

In 2010 werd gestart met de opmaak van een voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan. Daarvoor is een overlegproces opgestart met de betrokken lokale besturen en middenveldorganisaties gevoerd. Volgende stappen zijn in dat voortraject doorlopen:

- In de opstartfase is via een procesnota (procesnota 1, oktober 2010) het doel van het ruimtelijk uitvoeringsplan, de relatie met het voorgaand visievormingsproces en de wijze waarop voorbereidend onderzoek en overleg georganiseerd wordt verduidelijkt. Op 15 oktober 2010 vond in Herentals het startoverleg plaats met alle actoren. In oktober-november 2010 is bilateraal overleg georganiseerd met de gemeentebesturen en de provincie en is contact opgenomen met andere instanties om hun rol in het proces te bepalen.
- De planvormingsfase is via overleg met de middenveldorganisaties en lokale besturen een planvoorstel uitgewerkt dat (1) voldoet aan de in het RSV vooropgestelde ruimtelijke beleidsdoelstellingen, en (2) zo veel als mogelijk rekening houdt met de aandachtspunten uit het actorenoverleg. Op basis van de in de opstartfase geïnventariseerde aandachtspunten vond in de planvormingsfase (januari- februari 2011) een gericht overleg plaats voor een aantal gebieden.

Op basis van de in de opstartfase geïnventariseerde aandachtspunten is in de planvormingsfase (januari- februari 2011) volgende onderzoek uitgevoerd:

- Detailonderzoek op gebieds- en perceelsniveau naar de ligging van de bestaande landbouwbedrijfszetels, huiskavels en landbouwgebruikspercelen om maximaal te vermijden dat de landbouweconomische uitbating van de bestaande landbouwbedrijfszetels in het gedrang zou komen en het onderzoek naar de noodzakelijke uitbreidingsperimeters rond landbouwbedrijfszetels in of grenzend aan bouwvrije gebieden.
- Detailonderzoek voor specifieke perceels- en/of projectgebonden discussies op gemeentelijk niveau op basis van de door de gemeente aangeleverde detailinformatie.

- Onderzoek naar de mogelijke landbouweconomische effecten van de verschillende planvoorstellen voor de bestaande landbouwbedrijven (landbouwtoets) en de mogelijke acties inzake flankerend beleid ten aanzien van landbouwbedrijven die als gevolg van de inrichting van de overstromingsgebieden in het plangebied met gebruiksbepalingen zouden geconfronteerd worden (zie ook verder bij de bespreking van de voortgang van de acties uit het bekkenbeheersplan).
 - Voor het overstromingsgebied 'De Zegge' is een specifiek landbouweffectenrapport (LER) opgemaakt dat op 9 maart 2011 gefinaliseerd werd.
 - Voor de landbouwers in het overstromingsgebied van Grobbendonk is een scenario-onderzoek over de vergoedingen gevoerd.
- Onderzoek naar de noodzakelijke ruimtelijke en andere mogelijke maatregelen in het plangebied om de gunstige staat van instandhouding van de soorten en habitats van de speciale beschermingszones (SBZ-H) te kunnen bereiken en garanderen.
- Onderzoek naar de mogelijke milieueffecten van de verschillende planvoorstellen (integratie mer-screening, watertoets...).

Op basis van het voorbereidend onderzoek en overleg is in februari 2011 een eerste planvoorstel voor bespreking voorgelegd aan de lokale besturen en middenveldorganisaties. Doel van het overleg was het inventariseren van de standpunten en opmerkingen vanuit de middenveldorganisaties en lokale besturen over het RUP-voorstel.

Vervolgens is een eerste voorontwerp RUP opgemaakt. Over dat voorontwerp RUP werd een plenaire vergadering georganiseerd op 2 mei 2011.

Uit de adviezen en standpunten die de lokale besturen en adviserende instanties innamen op de plenaire vergadering bleek dat er onvoldoende draagvlak en overeenstemming bestond over een aantal planonderdelen, met name de voorgestelde bijkomende natuurgebieden in functie van de te realiseren Natura 2000-doelen en de opties m.b.t. de aan te leggen gecontroleerde overstromingsgebieden langs de Kleine Nete in Grobbendonk en t.h.v. de Zegge tussen Kasterlee en Geel. Er werd ook de vraag gesteld naar een betere afstemming met de geplande projecten van het Sigmaphan stroomafwaarts op de Kleine Nete tussen Nijlen en Lier. De procedure voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan is na de plenaire vergadering niet verdergezet om bijkomend onderzoek en overleg over de verschillende discussiepunten mogelijk te maken.

Onder voorzitterschap van de gouverneur van de provincie Antwerpen is een ad hoc werkgroep opgericht waarin eind 2011 tot een compromisvoorstel werd gekomen voor een alternatieve configuratie voor de geplande AOG's (actieve overstromingsgebieden) in Grobbendonk en langs De Zegge met minder impact op de bestaande landbouw. De Vlaamse Regering bekrachtigde op 20 juli 2012 deze compromisvoorstellen.

Begin 2012 werd het overlegproces voor de opmaak van de gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) voor het habitatrichtlijngebied 'Vallei van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden' (BE2100026) afgerond in functie van verdere besluitvorming over de goedkeuring van deze instandhoudingsdoelstellingen. De Vlaamse Regering besliste op 20 juli 2012 de uitgangspunten van het ontwerp S-IHD-rapport m.b.t. de realisatie van een natte natuurkern van ca. 150 ha (waarvan ca. 100 ha huidig agrarisch gebied) in het gebied Graafweide-Schupleer principieel te onderschrijven en de realisatie van deze doelstelling mogelijk te maken via de nodige bestemmingswijzigingen naar natuurgebied in het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Kleine Nete en Aa. De regering besliste dat 'samen met de voorlopige vaststelling een concreet plan van aanpak goedgekeurd zal worden dat aangeeft op welke wijze, met welke fasering en met welke instrumenten deze doelstellingen gerealiseerd kunnen worden'. Dat plan van aanpak werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 januari 2019.

Voor wat betreft de elementen van het onroerend erfgoed werd bij ministerieel besluit op 10 mei 2012 de ankerplaats 'Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempense Heuvelrug' definitief aangeduid. De Vlaamse Regering besliste op 20 juli 2012 dat deze ankerplaats vertaald zal worden als erfgoedlandschap in het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Kleine Nete en Aa.

Verder besliste de Vlaamse Regering op 20 juli 2012 dat de aansluitende delen van het agrarisch gebied in de vallei van de Aa tussen Lichtaartsesteenweg en het habitatrichtlijngebied in het RUP op te nemen als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving én om het niet-ontwikkelde ontginningsgebied Watervoort en (delen van) het recreatiegebied ter hoogte van Peertsbos (Netepark/Domein Sport Vlaanderen), te schrappen in functie van het behoud van de bestaande bossen of landbouwgebieden.

Met de beslissing van 20 juli 2012 stelde de Vlaamse Regering tot slot de gouverneur van de provincie Antwerpen aan als procesbegeleider om de verschillende plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier op elkaar af te stemmen. In het kader van deze coördinatieopdracht werd vervolgens een opvolgingscommissie (OC) en een procesbeheercomité (PBC) opgericht. In de opvolgingscommissie zetelen de betrokken diensten van de Vlaamse overheid, de lokale besturen en middenveldorganisaties. De opvolgingscommissie bewaakt de afstemming en voortgang van de verschillende plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete van Kasterlee tot Lier.

In de schoot van deze opvolgingscommissie werden verder overleg en onderzoek gevoerd i.f.v. de verschillende ruimtelijke discussiepunten in het gebied. Zo werd er o.a. een alternatief uitgewerkt voor de deelprojecten van het Sigmaphan in de Benedennete stroomafwaarts E313. Voor het gebied Graafweide-Schupleer (gelegen in SBZ-H aan de samenvloeiing van Kleine Nete en Aa) is in 2013 een gebiedsgericht overlegproces opgezet met o.a. de gemeenten Grobbendonk en Vorselaar en vertegenwoordigers van de natuur-, landbouw- en landeigenaarsorganisaties.

Gebiedsgericht proces Graafweide-Schupleer

Voor het gebied Graafweide-Schupleer werden tussen 2012 en 2018 volgende stappen gezet in een afzonderlijk gebiedsgericht overlegproces:

- opmaak onderzoeksrapport met analyse bestaande ruimtelijke structuur, analyse van knelpunten en potenties en uitwerken van een aantal mogelijke scenario's inzake bestemmingen voor de realisatie van de 'natte natuurkern van ca. 150 ha' (opgemaakt door het administratieoverschrijdend RUP-team met vertegenwoordigers van Ruimte Vlaanderen, Departement Landbouw en Visserij, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed en Vlaamse Milieumaatschappij);
- op 8 mei 2013 werd het onderzoeksrapport toegelicht aan de lokale actoren en werden een aantal mogelijke scenario's gepresenteerd i.f.v. het verdere overleg;
- op 10 juni 2013 vond een 'interactieve workshop' met de lokale actoren plaats waarbij getracht werd inzichten, randvoorwaarden en aandachtspunten te verzamelen vanuit de diverse invalshoeken in functie van het opstellen van een 'voorkeurscenario';
- op basis van de bevindingen van de workshop en de schriftelijke reacties van een aantal actoren, stelde het RUP-team een ontwerp van voorkeurscenario op;
- op 25 oktober 2013 presenteerde het RUP-team het ontwerp van voorkeurscenario aan de lokale actoren, de actoren konden schriftelijk reageren op dit voorstel tot 25 november 2013;
- het RUP-team verwerkte de schriftelijke reacties en voerde op basis van de suggesties en vragen van de actoren een aantal bijstellingen door aan het voorstel om eind 2013 tot het uiteindelijke 'voorkeurscenario' te komen.

Aan de Vlaamse Regering werd in 2014 gevraagd tussentijds kennis te nemen van het gevoerde onderzoek en overleg en om het 'voorkeurscenario' inzake de nodige bestemmingswijzigingen voor de realisatie van de natte natuurkern van ca. 150 ha in het gebied Graafweide-Schupleer principieel goed te keuren als basis voor het opmaken van het vooropgestelde plan van aanpak, waarover de regering besliste dat het gelijktijdig met de voorlopige vaststelling van het ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan goedgekeurd moet worden. Voorgesteld werd volgende uitgangspunten te hanteren bij de opmaak van dat plan van aanpak:

- De invulling van de natte natuurkern van ca. 150 ha moet maximaal bijdragen tot de realisatie van de Vlaamse IHD en voldoen aan de kwalitatieve en kwantitatieve randvoorwaarden om de gunstige lokale staat van instandhouding te kunnen bereiken voor de habitats en soorten van het habitatrichtlijngebied BE2100026 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide'. De invulling dient rekening te houden met de aanwezige Regionaal Belangrijke Biotopen binnen het kader van het gewijzigde natuurdecreet.
- De geschiktheid voor landbouw neemt daarmee in die mate af dat landbouw subeconomisch (natuurgrasland) tot onmogelijk (bos, moeras) wordt. De daarmee gepaard gaande noodzakelijke verwerving moet eerst en maximaal via een vrijwillige fase verlopen die, gelet op de aanzienlijke impact op landbouw, begeleid moet worden door flankerende maatregelen. Een lokale grondenbank die enkele jaren loopt, is aangewezen. De start van de daaropvolgende niet-vrijwillige fase met verplichtende maatregelen komt zo op een tijdsfad dat sterk overeenstemt met de timing van het ontwerp IHD-implementatietraject op Vlaams niveau waarbij de verplichtende maatregelen van start gaan vanaf 2020.
- De natuurdoelen zijn slechts haalbaar met een aanzienlijke natuurinrichting (graafwerken, herprofilering, vernatting, hermeandering), aangepast beheer en inspanningen inzake het verbeteren van de waterkwaliteit. De natuurinrichting volgt het ritme van de verwervingen: waar en wanneer er door vrijwillige verkopen mogelijkheden komen voor natuurinrichting, zullen die prioritair worden uitgevoerd. De finale inrichting vindt plaats nadat in de niet-vrijwillige fase de nodige verwervingen zijn gerealiseerd. Om deze getrapte aanpak mogelijk te maken is snel een duidelijk planologisch kader noodzakelijk. Anders geformuleerd: ook om de eerste, dringende stap naar een aangepast natuurbeheer te kunnen zetten, is het noodzakelijk om de vooropgestelde natte natuurkern van ca. 150 ha (incl. de daarvoor noodzakelijke bestemmingswijzigingen) op korte termijn planologisch te verankeren.
- Om in het raam van optimaal ruimtegebruik tot een maximalisatie van de te halen s-IHD te komen, is bijkomend ecohydrologisch onderzoek nodig, enerzijds om snel de nodige garanties te hebben dat de beoogde s-IHD op een voldoende kwaliteitsvolle wijze zullen kunnen worden gerealiseerd en anderzijds om voor de vervolgstappen van detailinrichtingsplannen en project-MERs of MER-ontheffingen tijdig over

voldoende data te kunnen beschikken. Het Agentschap Natuur en Bos kreeg de opdracht om dit onderzoek op te starten.

- Het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Landmaatschappij en de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij kregen de opdracht dat plan van aanpak op te maken in overleg met de terreinbeherende verenigingen, lokale actoren en de betrokken eigenaars en gebruikers.
- De verwerving van de in het gebied te koop aangeboden gronden door de Vlaamse Overheid of een terreinbeherende vereniging zou een grote opportuniteit betekenen om het proces vooruit te helpen. De gronden in het geplande natuurgebied kunnen dan gebruikt worden om habitattypes te realiseren die een gespecialiseerd beheer vergen en/of om de aanwezige waterlopen te bufferen tegen diffuse verontreiniging. De gronden in het agrarisch gebied kunnen eventueel gebruikt worden om een grondreserve aan te leggen i.k.v. een lokale grondenbank of ze kunnen via een gebruiksovereenkomst aan landbouwers in beheer gegeven worden bv. voor de realisatie van mesofiele hooilanden.'

Op 4 april 2014 besliste de Vlaamse Regering kennis te nemen van het gevoerde onderzoek en overleg en het 'voorkeursscenario' principieel goed te keuren als uitgangspunt voor de opmaak van het plan van aanpak voor de realisatie van de voorgestelde natuurbestemmingen en van zodra het plan van aanpak afgerond is een nieuwe plenaire vergadering voor het ruimtelijk uitvoeringsplan te organiseren waarin het voorkeursscenario wordt opgenomen. Indien tijdens de opmaak van het plan van aanpak of op basis van de resultaten van de ecohydrologische studie zou blijken dat bijstellingen aan het voorkeursscenario nodig of nuttig zijn, zullen die doorgevoerd worden in het voorontwerp RUP indien de doelstelling om een natte natuurkern van ca. 150 ha met maximale S-IHD-invulling te realiseren en daarvoor ca. 100 ha bijkomend natuurgebied af te bakenen niet in het gedrang wordt gebracht.

De Vlaamse Landmaatschappij kreeg tegelijk de opdracht te starten met het activeren van een grondenbank en een grondreserve in de regio op te bouwen in functie van grondruilen binnen de globale afspraken inzake de uitvoering van het flankerend beleid voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Het Agentschap voor Natuur en Bos kreeg als opdracht om in overleg met de terreinbeherende verenigingen te starten met gerichte aankopen in het gebied voor de realisatie van de natuurdoelstellingen en zo in te spelen op de aankoopopportuniteiten in het gebied.

Eind 2014 startte de ecohydrologische studie Graafweide-Schupleer op met een gedetailleerde opbouw van een watermeetnet, het opmeten van de detailhydrografie, inventarisatie van de bestaande visfaunagegevens, topografische opmetingen van de waterlopen, onderzoek naar de landschapsevolutie, bodem- en vegetatieanalyse. Het eindrapport werd in 2017 opgeleverd ³.

Eind 2014 werd een projectvoorstel voor een PDPO-project uitgewerkt voor een plattelandsproject duurzame landbouwontwikkeling in Graafweide-Schupleer. Dit plattelandsproject ging eind 2015 van start en liep tot eind 2017. Voor de landbouwbedrijven die gronden hebben in het gebied waar natuurontwikkeling voorzien is en daartoe bereid waren, is een individueel begeleidingstraject opgezet waarbij per bedrijf verkend is hoe de bedrijfsvoering geoptimaliseerd kan worden gegeven de toekomstige wijzigingen in het gebied, waar concrete kansen en mogelijkheden liggen om een economisch leefbare landbouwactiviteit te blijven ontwikkelen of waar nieuwe synergiën met bv. natuur, water, erfgoed, toerisme, recreatie, educatie of zorg ontwikkeld zouden kunnen worden. Vanuit het project worden ook concrete beleidsaanbevelingen voor het gebiedsgericht en flankerend overheidsbeleid.

In 2017 werd een belangrijke grondverkoop afgerond waarbij, conform de opties van het voorkeursscenario de gronden die de familie d'Ursel in het gebied Graafweide-Schupleer te koop aanbood, verworven werden door enerzijds de Vlaamse Landmaatschappij (voor wat betreft de gronden die in het voorkeursscenario hun agrarische bestemming houden) en anderzijds door Natuurpunt (voor wat betreft de gronden die een natuurbestemming zullen krijgen).

Op basis van de inzichten van de ecohydrologische studie en het PDPO-project werd het voorkeursscenario op een beperkt aantal punten bijgestuurd. De Opvolgingscommissie Kleine Nete keurde op 29 mei 2018 het bijgestuurd voorkeursscenario én een plan van aanpak goed voor de realisatie van de beoogde natuurontwikkeling en het bijhorend flankerend beleid.

Op voorstel van de Opvolgingscommissie keurde de Vlaamse Regering op 25 januari 2019 het plan van aanpak voor het gebied Graafweide-Schupleer goed waarbij aangegeven wordt:

- welke bijstellingen aan het voorkeursscenario nodig zijn op basis van de inzichten van de ecohydrologische studie;
- welke instrumenten ingezet zullen worden voor de realisatie van de beoogde natuurontwikkeling en het noodzakelijke flankerend beleid.

³ Van Ballaert, S., De Becker, P., Herr C., Vandamme, L., Verbaarschot, E., Weijters, M., Bobbink, R., Verbeiren, B., Huysmans, M. (2017). Ecohydrologische studie met bodemanalysen voor Graafweide-Schupleer. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2017 (16). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. <http://dx.doi.org/10.21436/inbor.12862856>

De Vlaamse Regering besliste de minister bevoegd voor landinrichting en natuurbehoud te gelasten het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij op te dragen een voorstel tot instelling van een natuurinrichtingsproject voor het gebied Graafweide-Schupleer uit te werken om de beoogde natuurontwikkeling op het terrein te realiseren.

De Vlaamse Regering besliste dat het bijgestuurd voorkeurscenario als ‘voorgenomen plan’ opgenomen kan worden in de startnota voor het RUP Kleine Nete en Aa.

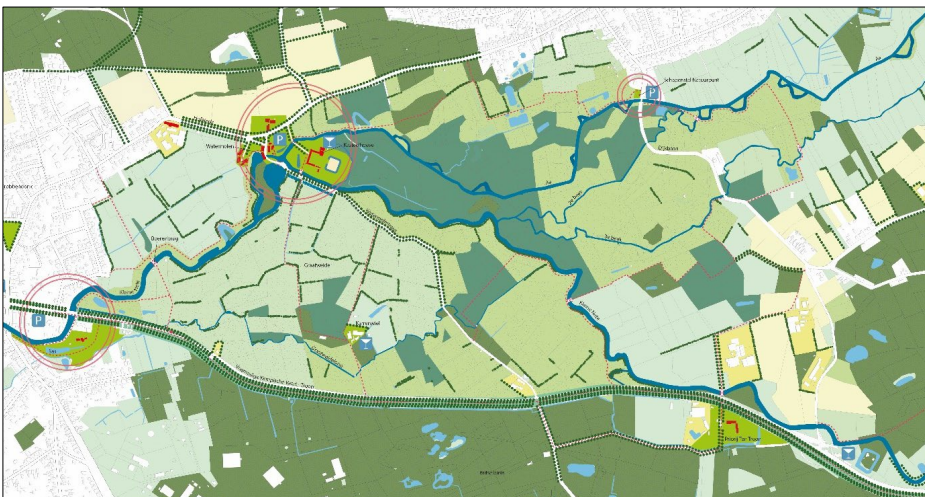
In het plan van aanpak dat de regering goedkeurde is gesteld dat naar aanleiding van de inspraakreacties, inzichten vanuit verder onderzoek (bv. inrichtingsstudie Graafweide-Schupleer, opmaak geïntegreerd beheerplan kasteelhoeve en watermolen) of de planmilieueffectrapportage bij het ruimtelijk uitvoeringsplan blijft het mogelijk om tijdens het planproces voor het ruimtelijk uitvoeringsplan bijstellingen of verfijningen door te voeren op voorwaarde dat het bereikte evenwicht tussen de natuurlijke en agrarische structuur voor wat betreft de realisatie van de natte natuurkern van ca. 150 ha behouden blijft. Mogelijke elementen die daarbij nog aan bod kunnen komen zijn o.a:

- Randvoorwaarden of milderende maatregelen die voortvloeien uit de planmilieueffectrapportage en passende beoordeling.
- De opties voor het gemengd openruimtegebied langs de Kleine Nete aansluitend bij de kern van Grobbendonk in relatie tot het overstromingsgevoelig karakter van het gebied.
- De (her)inrichting van de verkeersinfrastructuur n.a.v. aanleg riolering en aanpak parkeren en verkeersafwikkelingen langs de baan Grobbendonk-Vorselaar i.f.v. de ruimtelijke ontwikkelingen op de site van de kasteelhoeve.

In 2018 werd via een participatief proces met de betrokken actoren via ontwerpend onderzoek een voorstel inrichtingsvisie voor het gebied Graafweide-Schupleer uitgewerkt als onderdeel van het eind 2017 erkende strategisch project ‘Veerkracht in de vallei van de Kleine Nete’, waarbinnen het gebied Graafweide-Schupleer één van de zes hefboomprojecten is.

Deze inrichtingsvisie geeft een eerste beeld van hoe het gebied ingericht zou kunnen worden uitgaande van de ambities die voor het hefboomproject Graafweide-Schupleer geformuleerd werden in het kader van het strategisch project. Het is het resultaat van ontwerpend onderzoek en een aantal werkateliers met de betrokken lokale actoren. Het is een tussentijds werkdocument binnen de gebiedsontwikkeling die voor Graafweide-Schupleer is opgezet en geeft een aantal mogelijke krachtlijnen voor de ontwikkeling van het gebied weer. Voor een aantal concrete sites werden gedetailleerde inrichtingsvoorstellen uitgewerkt om de concrete ruimtelijke opgave en ontwikkelingskansen voor deze gebieden verder scherp te stellen. Deze voorstellen geven indicatief aan hoe deze sites mogelijk ingericht kunnen worden.

Figuur 3-5. Inrichtingsvisie Graafweide-Schupleer (2018, LAMA i.o.v. Departement Omgeving)

De beschermde erfgoedsite met de kasteelhoeve en watermolen van Grobbendonk is een specifieke plek binnen het gebied Graafweide-Schupleer. In 2015 sloten de gemeente Grobbendonk en Kempens Landschap een erfpachtovereenkomst met eigenaar graaf Ghislain d’Ursel voor de kasteelhoeve en 14 ha bijhorende gronden. Kempens Landschap en de gemeente Grobbendonk hebben samen de ambitie om op het domein van “het kasteel van Grobbendonk” een sterk kwalitatief en exemplarisch project te realiseren dat zich onderscheidt van andere projecten in de omgeving. Om deze doelstellingen te concretiseren maakten Kempens Landschap i.s.m. de gemeenten Grobbendonk en Natuurpunt een ‘geïntegreerd natuur- en erfgoedbeheerplan’ voor deze site, dat zowel het erfgoed- als natuurbeheer uitwerkt. Het opmaken van dat beheerplan omvat o.a. een herbestemmingsonderzoek voor de kasteelhoeve (potentie- en haalbaarheidsonderzoek), een gedetailleerde inventarisatie van de ecologische en

erfgoedwaarden, het formuleren van een visie op de ontwikkeling en het beheer van de site voor de komende 20 jaar én een concreet actieplan met de te nemen beheersmaatregelen.

Heropstart van de procedure tot opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en instelling natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer

Op basis van de resultaten van het gevoerd onderzoek en overleg en de stappen die in functie van het plan van aanpak voor de effectieve realisatie van de beoogde natuurontwikkeling ondertussen gezet zijn, was voorzien om in 2018 de procedure voor de opmaak van het gewestelijke ruimtelijk uitvoeringsplan verder te zetten. Gelet op de inwerkingtreding van het decreet met betrekking tot de integratie van de milieueffectrapportage in het planningsproces voor de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen, kon de in 2011 opgestarte procedure niet zonder meer verdergezet worden en werd een nieuw geïntegreerd planningsproces opgestart met de opmaak van een 'startnota' en de organisatie van een publieke consultatie over het te voeren milieueffectenonderzoek (scoping). De Vlaamse Regering keurde de startnota goed op 15 maart 2019. De publieke consultatie vond plaats van 30 april tot 28 juni 2019.

De oorspronkelijke planperimeter wordt verruimd met een aantal bijkomende gebieden:

- Voor het gebied ten oosten van Herentals (Gerheze-Doffen) werd op vraag van de gemeente Olen in 2016 een agenderingsnota voor de opstart van de actie 41 uit het operationeel uitvoeringsprogramma Neteland opgesteld. Het coördinatieplatform C-AGNAS voegde deze actie toe aan het gebiedsgericht programma AGNAS in 2017. Dit gebied wordt bijkomend als planonderdeel opgenomen in het RUP voor de vallei van de Kleine Nete en Aa waar het ruimtelijk bij aansluit.
- Het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa met de westelijke uitloper van de Kempense Heuvelrug werd in 2012 aangeduid als ankerplaats en is dus een vastgesteld landschapsatlasrelict. Dit gebied wordt volledig opgenomen als planonderdeel in het RUP zodat het vastgesteld landschapsatlasrelict verankerd kan worden als erfgoedlandschap.
- De vallei van de Kleine Nete ten noorden van de Zegge wordt volledig opgenomen in het voorgenomen plan om tot een ruimtelijk aaneengesloten geheel te komen en de overstromingsgevoelige landbouwgebieden in de vallei te differentiëren in functie van de bebouwingmogelijkheden.
- Het gebied rond De Zegge werd eind 2011 aangeduid als ankerplaats en is dus een vastgesteld landschapsatlasrelict en wordt als bijkomend planonderdeel opgenomen in het RUP zodat het vastgesteld landschapsatlasrelict verankerd kan worden als erfgoedlandschap. Om tot een ruimtelijk samenhangend geheel te komen, wordt het volledige deelgebied van het habitat- en vogelrichtlijngebied rond De Zegge opgenomen in het plan (dus ook de aansluitende gebieden Mosselgoren en Larumse Heide) langs het kanaal.
- De open ruimte tussen Olens Broek-Langdonken en het kanaal Bocholt-Herentals (De Bleek) wordt bijkomende opgenomen in functie van een verdere differentiatie van de openruimtebestemmingen.

Parallel met de opstart van het geïntegreerd planningsproces voor het de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan werd het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer ingesteld (MB 16 april 2019) ⁴. Op 25 november 2022 werd het projectrapport met de maatregelen en modaliteiten voor het natuurinrichtingsproject goedgekeurd. Aansluitend is gestart met de opmaak van een projectuitvoeringsplan. De grootschalige inrichtingswerken om de natte natuurkern te realiseren worden voorzien vanaf 2025.

Gebiedsgericht onderzoek recreatiegebieden Kleine Nete Herentals

In 2019 nam het Departement Omgeving het initiatief om in overleg met Sport Vlaanderen, Pidpa/Hidrodoe, stad Herentals, provincie Antwerpen, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed, Vlaamse Milieumaatschappij en Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete via ontwerpend onderzoek na te gaan hoe de verschillende ruimtevragen vanuit de aanwezige recreatieve activiteiten (Netepark, Sport Vlaanderen Herentals, Hidrodoe) op een kwalitatieve manier vormgegeven kunnen worden in relatie tot de doelstellingen voor het behoud en het versterken van vallei van de Kleine Nete als openruimtestructuur doorheen het kleinstedelijk gebied Herentals. Daarbij werd aan de ontwerpers als opdracht meegegeven om de ruimtelijke ontwikkelingsprincipes van de strategische visie voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen die de Vlaamse Regering goedkeurde toe te passen. Het gaat dat in het bijzonder om de principes inzake het terugdringen van het bijkomend ruimtebeslag en het verhogen van het ruimtelijk rendement van het bestaande ruimtebeslag.

Doel van het onderzoek was onder meer ook om de begrenzing van de in het RUP voor de vallei van de Kleine Nete en Aa voorziene natuur- en bosgebieden op de Kempense Heuvelrug en de vallei van de Kleine Nete verder te

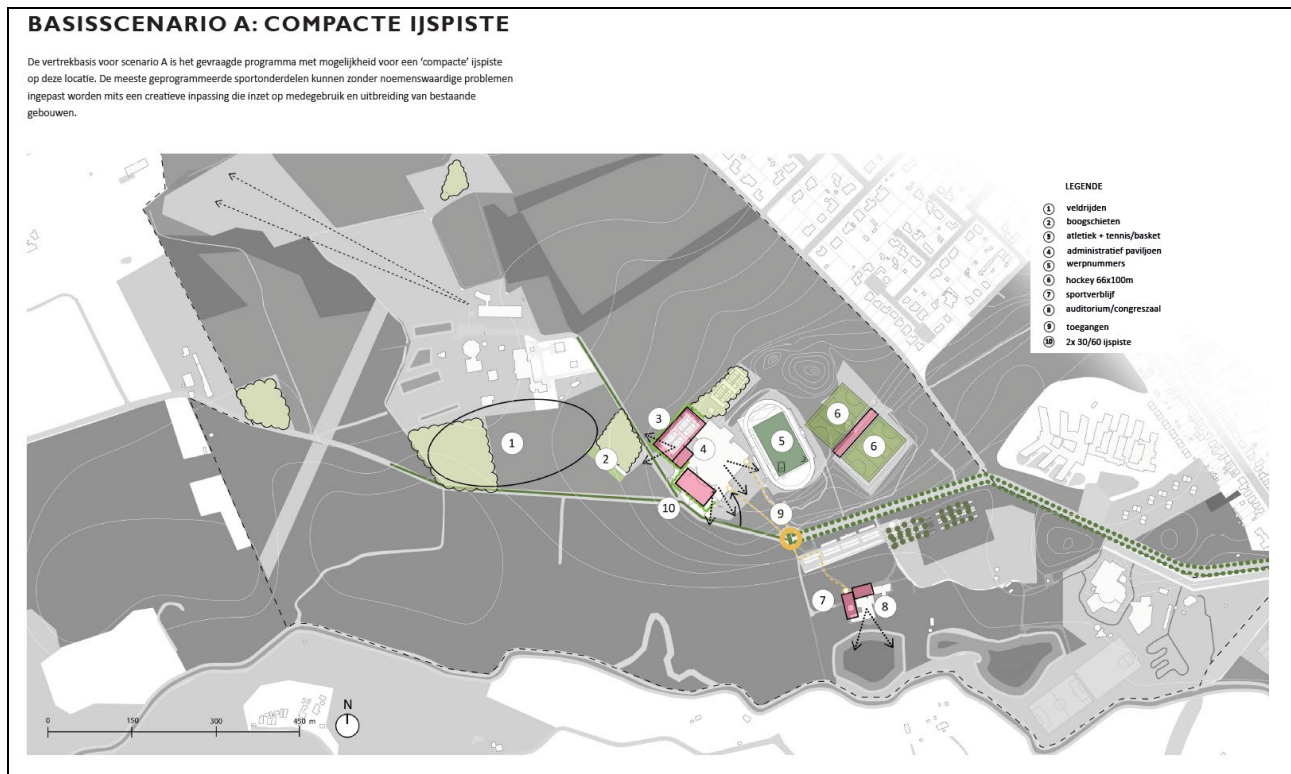
⁴ <https://www.vlm.be/nl/projecten/Paginas/Graafweide-Schupleer.aspx>

onderbouwen en af te stemmen met de maatschappelijke behoefte aan ruimte voor toeristisch-recreatieve activiteiten. De mogelijke toekomstige ruimtelijke uitbreidingen werden in beeld gebracht en via ontwerpen onderzoek werd in verschillende scenario's nagegaan hoe die in het gebied zouden ingepast kunnen worden en welke delen van het op het gewestplan voorziene recreatiegebied nog voor bebouwing met recreatieve infrastructuur in aanmerking komt en welke niet.

Dit leidde uiteindelijk tot het formuleren van drie mogelijke ontwikkelingsscenario's, elk met een reeks van bedenkingen en aandachtspunten die bij verdere beleidskeuzes daarover verder in overweging genomen of meer in detail onderzocht moeten worden. Zo vragen een aantal ontwikkelingen verder gedetailleerd milieu- of mobiliteitseffectenonderzoek én moet de financiële haalbaarheid van een aantal voorstellen verder bekeken worden om uiteindelijk tot maatschappelijk verantwoorde beleidskeuzes te kunnen komen. In 2021 werd duidelijk dat een scenario met een 400 m-ijspiste in Herentals niet langer onderzocht wordt.

De delen van de Kempense Heuvelrug en de vallei van de Kleine Nete waarvoor duidelijk is dat ze in alle scenario's te behouden zijn als openruimtegebied zullen in het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Kleine Nete opgenomen worden als bosgebied of gedifferentieerd als recreatiegebied met overdruk natuurverweving. De begrenzing van het plangebied ter hoogte van het recreatiegebied is dus aangepast aan de inzichten uit dit onderzoek, met name (1) het bestaande bos ten noorden van de bestaande sportinfrastructuur wordt voorgesteld om te bestemmen als bosgebied, (2) de zone ten zuiden van Pidpa en de zone van het Netepark langs de Kleine Nete worden voorgesteld om te bestemmen als recreatiegebied met overdruk natuurverweving.

Figuur 3-6. Ontwerpend onderzoek recreatiegebieden Kleine Nete Herentals - Basisscenario A

3.2 Relatie met andere planningsprocessen en beslissingen waar het plan uitvoering aan geeft

3.2.1 Relatie met het integraal waterbeleid

Stroomgebiedbeheerplan Schelde 2016-2021

De Vlaamse Regering stelde het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde 2016-2021, waarvan het bekkenspecifieke deel voor het Netebekken onderdeel uitmaakt, vast op 18 december 2015. Dat plan bevatte o.a. volgende acties:

- 4B_E_285. Herstel structuurkwaliteit en natuurlijke waterbergingscapaciteit op de Kleine Nete 1ste cat. (Grobendonk, Herentals, Olen, Kasterlee, Geel, Retie).
- 8A_E_170 Herstel van de laterale continuïteit en aangepast beheer van de Larumse Loop (Geel)

- 8A_E_284 Structuurherstel voor Vuilvoortloop t.h.v. Addernesten door actieve heractivatie van het meanderingsproces en aanleg winterbed (Herentals)
- 8A_E_285 Structuurherstel voor Maasloop (oude atlas) door verwijderen overwelvingen (Herentals)
- 6_E_042 Herwaarderen Wuytsbergenloop en bufferend en infiltrerend inrichten nieuw stationsterrein Herentals (Herentals)
- 8A_C_597 Wegwerken van het vismigratieknelpunt aan de monding van de Gravenweidebeek (Graafweideloo) (Grobendonk)
- Cluster Aa
 - 9_C_022 Organiseren & coördineren gebiedsgericht overleg i.f.v. integraal project Aa (deels aandachtsgebied, deels speerpuntgebied) (Beerse, Grobendonk, Herentals, Kasterlee, Lille, Oud-Turnhout, Turnhout, Vorselaar, Vosselaar)
 - 6_F_200 Uitwerken van maatregelen (i.k.v. meerlaagse waterveiligheid) om het overstromingsrisico langs de Aa aan te pakken (Kasterlee, Lille, Vosselaar)
 - 4B_D_208 Afstemmen van de oppervlaktewaterkwaliteit van Aa en zijwaterlopen (behorend tot beschermde gebieden BE2100017, BE2100024 of BE2100026) op de instandhoudingsdoelstellingen (Turnhout, Oud-Turnhout, Kasterlee, Lille, Vorselaar, Grobendonk)

Stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027

De Vlaamse Regering stelde op 1 juli 2022 nieuwe stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas voor de periode 2022-2027 vast. De plannen bevatten maatregelen en acties bevatten voor een verbetering van het grondwater en oppervlaktewater en voor de bescherming tegen overstromingen en droogte.

De stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 bestaan uit verschillende plandelen: een deel voor de stroomgebiedsdistricten van Schelde en Maas, elf bekkenspecifieke delen en zes grondwatersysteemspecifieke delen. Ook de zoneringsplannen - die tonen waar collectieve sanering aangelegd wordt en waar individueel moet gezuiverd worden - en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen - die de uitvoering en de timing van de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsprojecten regelen - maken onderdeel uit van de stroomgebiedbeheerplannen. De overstromingsrisicobeheerplannen in uitvoering van de Europese Overstromingsrichtlijn zijn in de stroomgebiedbeheerplannen geïntegreerd. En na de droge zomer van 2017 is beslist om in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 ook een waterschaarste- en droogterisicobeheerplan te integreren.

Het plangebied van het ruimtelijk uitvoeringsplan omvat in hoofdzaak delen van de afstroomzones Kleine Nete II (zijnde het middengebied) en Aa. Enkel de planonderdelen ten zuiden van het Albertkanaal behoren tot de afstroomzone van de Wimp.

In het bekkenspecifiek deel voor het Netebekken⁵ is een gebiedsgerichte prioritering van acties uitgewerkt. Kleine Nete I, II en Wamp is aangeduid als Klasse 2-Speerpuntgebied: goede ecologische toestand in 2027 mits uitvoering van de opgenomen acties. De Aa is aangeduid als Klasse 3-Speerpuntgebied.

Speerpuntgebied Kleine Nete I, II en Wamp

De vallei van de Kleine Nete heeft in het verleden belangrijke veranderingen ondergaan. Met name de ruilverkavelingen uit de jaren '60 en '70 hebben een grote impact gehad op het watersysteem. De herkalibratie (uitdieping, verbreding en rechtekking) van de Kleine Nete, voornamelijk tussen Herentals en Kasterlee, heeft gezorgd voor een sterk versnelde waterafvoer. De natuurlijke bergingscapaciteit van de vallei en de structuurkwaliteit van de waterloop werden in belangrijke mate gereduceerd, en delen van de vallei werden gevoelig voor verdroging.

Een essentiële randvoorwaarde voor het behalen van de goede ecologische toestand en de gunstige staat van instandhouding van kwetsbare vissoorten en watergebonden habitattypes, is een goede waterkwaliteit.

Wat betreft Kleine Nete II bevinden de biologische kwaliteitsparameters macrofyten, macroinvertebraten en fyto-benthos zich op de grens tussen goed en matig. De vissen blijven matig. Hoewel de biologische parameters het dus vrij goed doen, is de evolutie van de fysico-chemische kwaliteit van Kleine Nete II zorgwekkend. De parameters sulfaat (slecht/ontoereikend), elektrische geleidbaarheid (ontoereikend) en chloriden (matig) zijn in de afgelopen 10 à 15 jaar significant negatief geëvolueerd. Dit is duidelijk toe te schrijven aan de (vergunde) lozingen van het bedrijf Umicore.

Gelet op de huidige over het algemeen goede waterkwaliteit van de Kleine Nete wordt er over gewaakt dat deze gunstige situatie niet verslechtert (door occasionele/diffuse verontreiniging, lozingen, overstorten...). De voorbije jaren hebben duidelijk gemaakt dat de bovenlopen van Kleine Nete I en Wamp onder sterke druk van calamiteiten

⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/netebekken>

staan. Een pro-actieve aanpak om calamiteiten te vermijden is prioritair in dit gebied. Anderzijds worden (lokale) knelpunten aangepakt om de waterkwaliteit, voornamelijk de biologie ondersteunende fysico-chemische parameters, te verbeteren.

Daarnaast verschuift in deze planperiode de focus naar het realiseren van habitatverbetering voor planten en dieren in en naast de waterloop. Het ontbreken van structuurvariatie in de bedding en de oevers van de waterloop vormt voor vele vissoorten een belangrijk probleem bij het zoeken naar geschikte schuil- en paaiplaatsen. Zolang geschikte zones ontbreken, kunnen bv. kunstmatige paairiffels of diepere stroomluwe zones aangelegd worden. Ook een meer natuurlijke inrichting van de oeverzones en de aanleg van overstroombare zones komt de visfauna ten goede. Nu de vismigratieknelpunten op de Kleine Nete zelf al enige jaren zijn opgelost, worden de migratiebarrières op de waterlopen van 2de categorie (en hoger) aangepakt. Ook op het vlak van waterschaarste en droogte is de Kleine Nete een speerpuntgebied. De vallei van de Kleine Nete werd in het kader van de Blue Deal aangeduid als vlaggenschipproject, en ook in het strategisch project 'Méér veerkracht in de vallei van de Kleine Nete' gaat er specifiek aandacht naar deze problematiek met het klimaatprogramma 'verdroging en ontharding'.

Voor Kleine Nete II werden in voorgaande plannen al heel wat acties geformuleerd die zich toespitsen op het creëren van extra ruimte voor water en een betere structuurkwaliteit van de Kleine Nete. Een deel van deze acties zijn nog lopende. Het is essentieel dat ze in deze planperiode worden afgerond.

De impact van het effluentwater van Umicore op de haalbaarheid van de goede ecologische toestand in de Kleine Nete wordt van nabij opgevolgd. Vanuit de coördinatieopdracht Kleine Nete wordt het bedrijf hierbij betrokken, en zal bekeken worden of/hoe dit moet doorvertaald worden naar toekomstige vergunningsvoorwaarden.

De recente droge zomers hebben de verdrogingsproblematiek in de vallei op scherp gesteld. Met name voor het Olens Broek en het natuureservaat De Zegge engageren de betrokken partijen zich om, gelet op de nodige objectiviteit, te onderzoeken of bijkomende maatregelen nodig zijn om verdroging in het Olens Broek en het natuureservaat De Zegge tegen te gaan. Belangrijke randvoorwaarde is dat hierbij een evenwicht gevonden wordt met het huidige, feitelijke landbouwgebruik in de omgeving.

Volgende acties zijn relevant voor het plangebied:

- 4A_B_0023 Uitvoeren hydrologische herstelmaatregelen in functie van grondwaterafhankelijke natuur(streefbeelden) in De Zegge-Mosselgoren (SBZ);
- 4B_B_0344 Aanpakken van oppervlakkige drainage in het Olens Broek (SBZ);
- 4B_E_0346 Hermeanderen van de Aa ter hoogte van Graafweide Schupleer (SBZ);
- 4B_E_0376 Ecologisch herstel van de beken bij het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en de Aa (Derde beek, Tweede Beek, Schupleerloop, Gravenweidebeek);
- 4B_E_0382 Waterberging en structuurherstel Kleine Nete tussen Herentals en Grobbendonk;
- 5A_A_0015 Klimaatprogramma Verdroging en Ontharding in de vallei van de Kleine Nete;
- 5A_A_0017 Waterretentie op de Vuilvoortloop tussen de straten Vuilvoort en Vogelzang;
- 5B_A_0019 Reduceren van overstromingsschade voor landbouwbedrijven, tegengaan van verdroging en verbeteren van de waterkwaliteit binnen het afstroomgebied van de Aa te Herentals, Kasterlee, Lille en Vorselaar (Beek.Boer.Bodem).

Speerpuntgebied Aa

Grote delen van de vallei van de Aa zijn van nature overstroomingsgebieden. In het verleden kon de Aa zonder problemen regelmatig buiten haar oevers treden. Halverwege de jaren '30 werden veel meanders van de Aa doorgestoken. Tijdens de ruilverkavelingen doorgevoerd in de jaren '70 (Poederlee) en '80 (Mazel) werd de Aa verder rechtgetrokken en verbreed met als doel het water zo snel mogelijk af te voeren. De huidige structuurkwaliteit van de Aa is dan ook overwegend slecht en de van nature overstroombare gebieden komen in conflict met het huidige landgebruik dat niet is afgestemd op de fysische kenmerken van de waterloop en zijn vallei. Bovendien zorgt het verstedelijkt gebied Turnhout voor een verhoogde en versnelde afvoer (run-off) naar de Aa, hetzij rechtstreeks hetzij via zijwaterlopen. Na zware regenval ter hoogte van Turnhout kennen de laagste delen van de vallei van de Aa benedenstrooms Turnhout wateroverlast.

Wateroverlast wordt vaak als knelpunt aangehaald maar ook de droogteproblematiek speelt alsmaar vaker. Naast frequentere en langer aanhoudende periodes van droogte tgv klimaatverandering, werken ook menselijke ingrepen deze verdroging in de hand. De rechttrekking, verbreding en verdieping van de Aa zorgden, zelfs na de plaatsing van stuwen om het water op te houden, voor een versnelde afvoer van het water en een algemene peilverlaging. Meer recent werd bij de aanleg van de vistrappen op de Aa een extra peildaling tot 20 cm gerealiseerd. Deze ingrepen hebben ook een invloed op het grondwater in de vallei. Ook de winning van freatisch grondwater draagt bij tot een daling van de grondwaterstanden

Naar waterkwaliteit toe, dienen de parameters fyto-benthos, vis (Aa I) en totaal fosfor te verbeteren. Qua gevaarlijke stoffen wordt de norm van Diflufenican (herbicide), Imidacloprid (insecticide) en Oxadiazon (herbicide) overschreden.

Algemeen wordt de waterkwaliteit in de Aa sterk beïnvloed door de RWZI's van Lichtaart, Turnhout en Oud-Turnhout, door de nog niet aangesloten huishoudens en door de landbouwsector. Ook de overstortwerking heeft een belangrijke impact op de waterkwaliteit. De massale aanwezigheid van macrofyten, wat de doorstroming belemmert, wijst op té voedselrijke omstandigheden. Sinds 2009 worden daarom frequentere kruidmaaiingen uitgevoerd op de Aa in het traject Turnhout tot aan de molen van Tielen. In de meer afwaarts gelegen trajecten wordt een gedifferentieerd maai-beheer toegepast.

Hydromorfologisch knelt het schoentje harder. Na sanering van de vismigratieknelpunten kan aangenomen worden dat de longitudinale continuïteit goed is maar de bedding en de alluviale processen scoren globaal gezien matig tot slecht.

De verhoogde afvoer vanuit verstedelijkt gebied en de klimaatverandering indachtig, dient er prioritair ingezet op bronmaatregelen waarbij een verhoogde waterconservering in zowel stedelijk gebied als de open ruimte centraal staat. Niettemin zullen overstromingen steeds inherent deel uitmaken van een laaglandbeek zoals de Aa en dienen land(bouw)activiteiten rekening te houden met het fysisch systeem, inclusief het overstromingsregime.

Om overstromingen in landbouwgebied ten gevolge van deze piekdebieten vanuit het verstedelijkt gebied Turnhout te beperken, werden reeds heel wat maatregelen genomen om water bovenstrooms vast te houden en te bergen zodat piekdebieten afgevlakt worden, en de benedenstroomse gebieden meer ontlast worden. De komende jaren zal voor de Aa t.h.v. Turnhout en opwaarts op hetzelfde elan verder gewerkt worden als de voorbije jaren.

De stad Turnhout zet i.s.m. Aquafin NV verder in op de RWA-assen en het bufferen en vertraagd afvoeren van hemelwater. In eerste instantie zijn de rioleringsprojecten te Turnhout essentieel om versneld uit te voeren. Het is echter belangrijk dat niet enkel Turnhout maar alle gemeenten zich engageren voor een doorgedreven afkoppeling.

De frequentere kruidmaaiingen zijn een tijdelijke end-of-pipe oplossing. Deze maatregel wordt voorlopig verder gezet totdat meer structurele oplossingen operationeel zijn en de nutriëntenproblematiek bronmatig is aangepakt. Prioritair wordt er gewerkt aan de verdere sanering van overstorten.

Het omliggend landbouwgebied is herbevestigd agrarisch gebied. Een oeverzoneproject als brongerichte maatregel kan hier bijdragen aan een gezondere structuurkwaliteit, aan een oplossing voor oeverafkalvingen (o.a. ten gevolge van piekdebieten), aan een verhoogde nutriënten- en/of pesticidenbuffering en aan een verbeterde biologische en/of fysico-chemische waterkwaliteit. Ook meer beschaduwning remt de kruidgroei.

Voor de vallei van de Aa tussen de Poederleseweg en Grobbendonk werd een visie opgesteld binnen het GRUP Kleine Nete & Aa. Voor het traject van de Aa tussen Grobbendonk en de Dijkbaan zal ingezet worden op hermeandering door de aansluiting van oude meanders.

Volgende acties zijn relevant voor het plangebied:

- 4B_E_0346 Hermeanderen van de Aa ter hoogte van SBZ Graafweide-Schupleer;
- 4B_E_0376 Ecologisch herstel van de beken bij het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en de Aa (Derde beek, Tweede Beek, Schupleerloop, Gravenweidebeek);
- 5B_A_0019 Reduceren van overstromingsschade voor landbouwbedrijven, tegengaan van verdroging en verbeteren van de waterkwaliteit binnen het afstroomgebied van de Aa te Herentals, Kasterlee, Lille en Vorselaar (Beek.Boer.Bodem);
- 5B_C_0050 Waterconservering in landbouwgebied door plaatsing van schotbalkstuwtejes en omvorming bestaande buisdrainage naar peilgestuurde drainage (Natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer)
- 7B_J_0063 Saneren van de overstorten op de Schupleerloop, de Aa en de Vuilvoortloop met impact op SBZ Graafweide-Schupleer;
- 8A_D_0116 Oeverzoneproject langs de Aa 1ste cat in functie van een vermindering van oeverafkalving en een verhoging van de nutriëntenbuffering;
- 8A_E_0340 Oplossen van een vismigratieknelpunt op de Aa.

Rivierherstel Kleine Nete

In uitvoering van de opties van de stroomgebiedbeheerplannen werkte de Vlaamse Milieumaatschappij een rivierherstelproject voor de Kleine Nete stroomopwaarts Herentals uit. Doel is het gedeeltelijk herstellen van de historische situatie van de vallei. Zo verbetert niet alleen de waterbergingsfunctie, maar kan ook de ecologische functie (natuurlijke plantengroei-macro-invertebraten...) zich herstellen. In het gebied De Hellekens en het Olens Broek zijn kunstmatige zandophogingen weggehaald en een reeks oude meanders opnieuw aangesloten of nieuwe meanders gecreëerd. Tot op heden werd op die manier ca. 920 meter extra rivier gecreëerd. Water krijgt zo meer r

'fvuimte en het kronkelende patroon brengt meer stromingsvariatie. In de bochten stuwt het water nu op wat voor een vernattingseffect zorgt. Die vernatting versterkt de natuurontwikkeling in het gebied.

Daarnaast zijn de mogelijkheden om waterberging en rivierherstel te realiseren in de recreatiegebieden langs de Kleine Nete in Kasterlee onderzocht. Dat leidde in 2023 tot aansluiting van een oude meander in het recreatiedomein Ark van Noë. Voor de herstructurering van camping Korte Heide is een voorstel van planologische ruil uitgewerkt worden waarbij de oppervlakte recreatiegebied die verloren gaat door het opnieuw aansluiten van de oude meanders gecompenseerd wordt door het omzetten van een aantal zones van het natuurgebied ten noorden en ten westen van de bestaande camping naar recreatiegebied. Het ruimtelijk uitvoeringsplan voorziet daarvoor de nodige herbestemmingen. Over de voorstellen voor de herstructurering van de parkings van Bobbejaanland werd tot op heden geen overeenstemming gevonden en worden in dit ruimtelijk uitvoeringsplan géén bestemmingswijzigingen doorgevoerd.

Figuur 3-7. Historische topografische kaarten t.h.v. camping Korte Heide en Bobbejaanland (1904, 1969, 1989)

Figuur 3-8. Ontwerpend onderzoek Building with Nature (herinrichting camping Korte Heide) (Cluster i.o.v. VMM)

Signaalgebieden

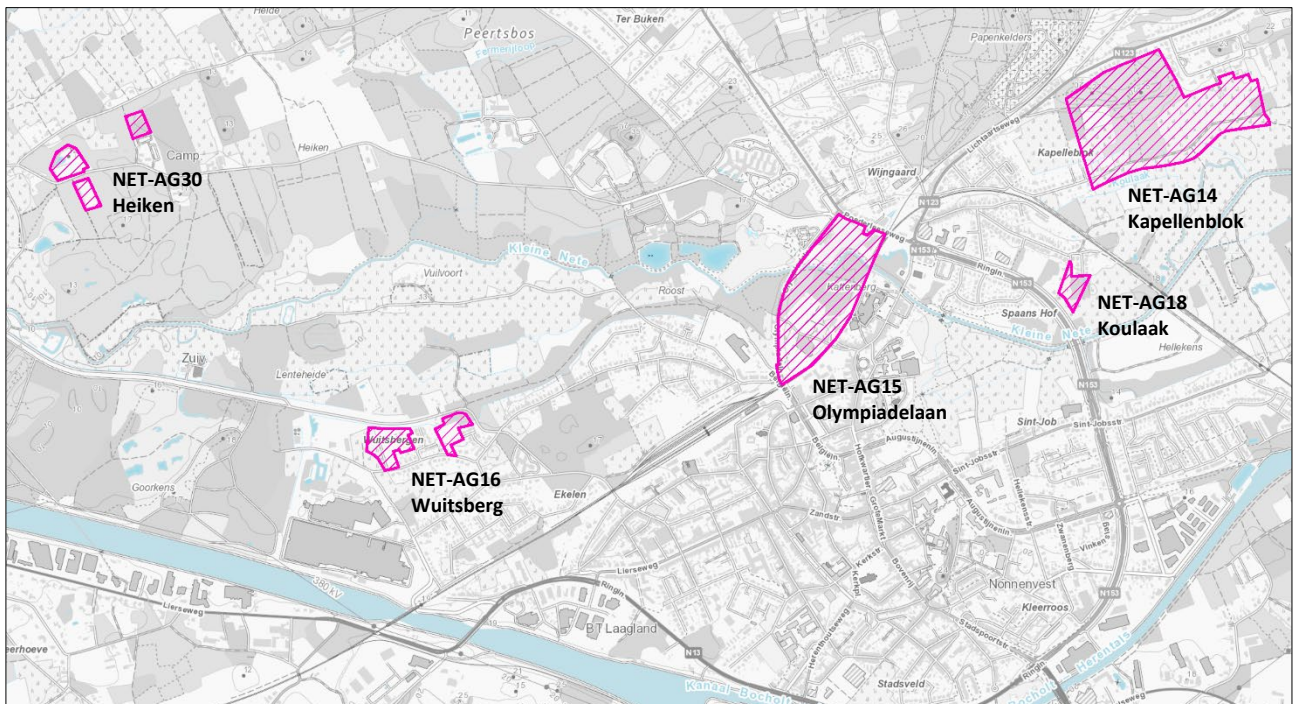
Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde gewestplanbestemming (woongebied, industriegebied...) die ook een functie kunnen vervullen in de aanpak van wateroverlast omdat ze kunnen overstromen of omdat ze omwille van specifieke bodemeigenschappen als een natuurlijke spons fungeren. Als na grondige analyse van een signaalgebied blijkt dat het risico op wateroverlast bij ontwikkelen van het gebied volgens de bestemming groter wordt dan beslist de Vlaamse Regering tot een vervolgtraject voor dat gebied. Er worden twee categorieën van beslissingen onderscheiden:

- Verscherpte watertoets. De geldende harde bestemming blijft behouden, maar er kunnen in het kader van de watertoets wel extra voorwaarden opgelegd worden voor de ontwikkeling van het gebied.
- Bouwwrije opgave. Delen van het signaalgebied moeten bouwvrij blijven en moeten bijgevolg een andere bestemming krijgen.

De Vlaamse Regering nam op 24 januari 2014 een beslissing over een aantal signaalgebieden in de vallei van de Kleine Nete rond Herentals:

- NET-AG14 Kapellenblok (Herentals) (bouwvrije opgave).
- NET-AG15 Olympiadelaan (Herentals) (bouwvrije opgave)
- NET-AG16 Wuitsberg (Herentals) (verscherpte watertoets)
- NET-AG18 Koulaak (Herentals) (bouwvrije opgave)
- NET-AG30 Heiken (Vorselaar) (bouwvrije opgave)

Figuur 3-9. Situering signaalgebieden vallei van de Kleine Nete

Enkel de signaalgebieden Kapellenblok, Koulaak en Heiken worden opgenomen in het plangebied van voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan. Signaalgebieden Olympiadelaan ligt binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals en krijgt binnen dat proces een verdere uitwerking. Voor signaalgebied Wuitsberg geldt de verscherpte watertoets.

Signaalgebied Kapellenblok

Het gebied heeft de bestemming woonuitbreidingsgebied maar is onbebouwd en grotendeels bebost. Het komt niet in aanmerking voor ontwikkeling als woongebied en is niet opgenomen binnen woonprogrammatie en afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals.

De Vlaamse Regering keurde met de beslissing van 24 januari 2014 over het signaalgebied de voorgenoemde integrale herbestemming van de onbebouwde delen van het woonuitbreidingsgebied naar natuurgebied via het op te maken RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa principieel goed.

Signaalgebied Koulaak

Het aandachtsgebied is gelegen in woongebied. Vanuit hydrologisch standpunt is het niet aangewezen dit woongebied verder te ontwikkelen. De oostelijk helft van het aandachtsgebied kampt – als effectief overstromingsgevoelig gebied – reeds met het bestaande overstromingsrisico vanuit de Kleine Nete. Het westelijk deel van het aandachtsgebied behoort tot de van nature overstroombare gebieden (NOG) en kent – net zoals het oostelijk deel – een zeer ondiepe grondwaterstand. Het volledige gebied speelt dus hydrologisch gezien een belangrijke rol als waterconserverings- en/of waterbergingsgebied. Na afgraving van de Hellekens en de aanleg van de nieuw te graven meander zal het gebied tussen de Kleine Nete en de woonzone ‘Koulaak’ reeds bij een bui met een terugkeerperiode van 10 jaar bijkomend overstromen.

Het gebied heeft de bestemming woongebied maar is onbebouwd. Het is niet opgenomen binnen woonprogrammatie en afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals. Het voorontwerp RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa uit 2011 voorzagt grotendeels een herbestemming van de onbebouwde delen naar natuurgebied.

De Vlaamse Regering keurde met de beslissing van 24 januari 2014 over het signaalgebied de voorgenomen integrale herbestemming van de onbebouwde delen van het woongebied naar natuurgebied via het op te maken RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa principieel goed.

Signaalgebied Heiken

Het gebied is gelegen op het grondgebied van de gemeente Vorselaar, zo’n 1,5 km ten zuidoosten van de dorpskern, op de iets hogere flanken opwaarts de samenvloeiing van de Kleine Nete en de Aa. Het aandachtsgebied bestaat uit drie deelgebieden, welke in elkaars onmiddellijke omgeving gesitueerd zijn ter hoogte van het Heiken. De drie deelgebieden liggen in de gewestplanbestemming gebied voor verblijfsrecreatie. De drie deelgebieden bevinden zich op een mozaïek van droge en vochtige zandige gronden op de westelijke uitloper van de Kempense heuvelrug. Inzake grondwaterstromen fungeren hogere interfluvia als infiltratiegebieden, terwijl valleien en depressies put- of kwelgebieden vormen. Regenwater infiltreert op de hoger gelegen delen en wordt via grondwaterstromen geaccumuleerd in de lageregebieden.

Deelgebieden 1 en 3 vervullen voornamelijk een infiltratiefunctie. De Kempen met zijn dekzanden hebben een groot infiltrerend vermogen waarbij er een belangrijke aanvulling naar watervoerende lagen plaatsvindt. Deelgebied 2 daarentegen is een typisch kwelgebied. Hier bevindt zich een lokale depressie met natte gronden.

Gezien de situering van het aandachtsgebied in een groter openruimtegebied (tussen Kleine Nete, Derde Beek en de woonkern aansluitend op de Poederleesteenweg) kan de impact van het aandachtsgebied ten aanzien van de watercyclus in de ruimere omgeving op het eerste zicht miniem lijken. Toch is het wenselijk om bij een eventuele verdere ontwikkeling en/of herontwikkeling van het gebied de rol in het watersysteem op lokale schaal niet te hypothekeren. Een eventuele verdere ontwikkeling en/of herontwikkeling van dit deelgebied dient dan ook rekening te houden met het bestaande fysisch milieu.

De Vlaamse Regering keurde met de beslissing van 24 januari 2014 over het signaalgebied de voorgenomen integrale herbestemming van de onbebouwde delen van het recreatiegebied naar natuurgebied via het op te maken RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa principieel goed.

Blue Deal – Relanceplan Vlaamse Veerkracht

In uitvoering van het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, diverse resoluties van het Vlaams Parlement en als antwoord op de klimaatverandering en het toegenomen maatschappelijke draagvlak kiest de Vlaamse regering ervoor de droogteproblematiek aan te pakken op een structurele manier, met een verhoogde inzet van middelen en juiste instrumenten, met betrokkenheid van de industrie en de landbouwers als deel van de oplossing en met een duidelijke voorbeeldrol voor de Vlaamse en andere overheden. Deze aanpak werd in 2020 door de Vlaamse regering goed gekeurd onder de noemer ‘Blue Deal’. De Blue Deal is dus een plan van de Vlaamse regering in de strijd tegen waterschaarste en droogte.⁶

De structurele aanpak van waterschaarste en droogte vormt als deel van de Blue deal ook één van de hoekstenen van het Vlaamse relanceplan 'Vlaamse Veerkracht', gefinancierd met middelen uit het herstelfonds “NextGeneration EU” dat de Europese Unie heeft opgericht om de economische en sociale gevolgen van de coronacrisis te verzachten. Met de Europese steun moeten lidstaten bijdragen aan duurzame groei en de groene economie. Zo wil de Europese Unie inzetten op een economie die meer onafhankelijk is en beter bestand is tegen externe schokken zoals de coronacrisis en klimaatverandering.

⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/blue-deal>

Dertien projecten binnen de Blue Deal zijn gedefinieerd als Vlaamse Veerkracht-project en werden gefinancierd met middelen uit NextGeneration EU-fonds. De vallei van de Kleine Nete is een vlaggenschipproject binnen de Blue Deal. Verschillende projecten voor de herinrichting van het valleisysteem en de realisatie van natte natuur binnen het plangebied zullen met deze middelen gerealiseerd kunnen worden.

3.2.2 Europese natuurdoelen Natura 2000

Algemene situering

De Europese Commissie verklaarde de habitatrictlijngebieden op 7 december 2004 van “communautair belang”. De Habitatrictlijn stelt dat de lidstaat vervolgens verplicht is om binnen de zes jaar over te gaan tot de “aanwijzing” van deze gebieden als speciale beschermingszone (SBZ), vergezeld van “prioriteiten”. Vlaanderen moet dus vóór eind 2010 alle in Vlaanderen vastgestelde habitatrictlijngebieden definitief aanwijzen en prioriteiten vaststellen voor het in een gunstige staat houden of brengen van de Europees te beschermen habitats en soorten. De Vogelrichtlijngebieden zijn reeds formele speciale beschermingszones (SBZ-V).

Op 3 april 2009 keurde de Vlaamse Regering het besluit met de procedure voor deze aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen definitief goed. Op 23 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering algemene doelen voor heel Vlaanderen vastgelegd: de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen of G-IHD. De G-IHD zijn verfijnd per speciale beschermingszone onder de vorm van specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD).

Via de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen geeft de Vlaamse overheid invulling aan de verplichting tot definitieve aanwijzing van de speciale beschermingszones en de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen. De lidstaten zijn er vervolgens toe verplicht de nodige maatregelen te nemen om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren. Deze plicht gaat zowel over het nemen van positieve beschermingsmaatregelen als tot het nemen van maatregelen die verslechtering of verstoring tegengaan. Deze instandhoudingsmaatregelen “behelzen zo nodig passende, specifieke of van ruimtelijke ordeningsplannen deel uitmakende beheersplannen en passende, wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen”. Bij het nemen van die maatregelen dient rekening gehouden te worden met “de vereisten op economisch, sociaal en cultureel vlak en met de regionale en lokale bijzonderheden”.

Naast de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen en het treffen van geschikte instandhoudingsmaatregelen moet er ook omzichtig omgegaan worden bij het beoordelen en toestaan van projecten, plannen of programma’s in of in de omgeving van speciale beschermingszones die effecten kunnen hebben op deze gebieden.

Gebiedsspecifieke situering

Het plangebied omvat delen van het habitatrictlijngebied (SBZ-H) BE2100026 “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden”. De gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatrictlijngebied “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden” (BE2100026) en de hiermee overlappende vogelrichtlijngebieden “De Zegge” (BE21000424) en “De Ronde Put” (BE2101639) werden bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 definitief vastgesteld ⁷.

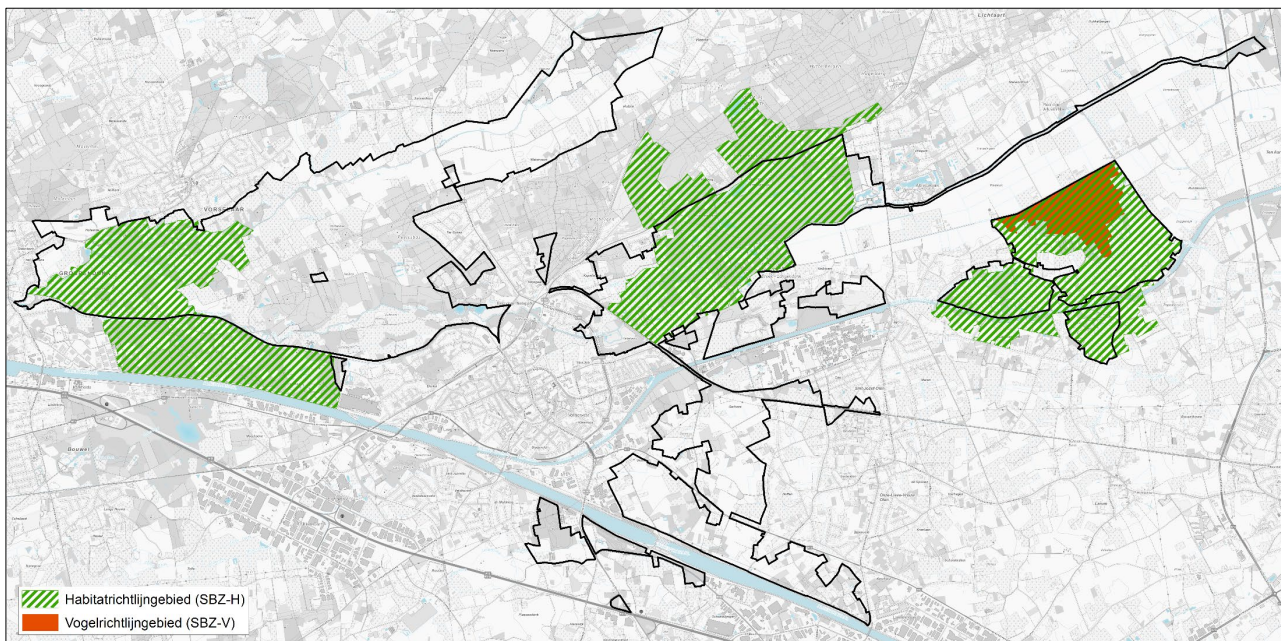
Drie deelgebieden van het habitatrictlijngebied liggen geheel of gedeeltelijk binnen het voorgenomen plangebied:

- BE2100026-1 Kempense Heuvelrug, Snepkensvijver, Olens Broek, Langendonk
- BE2100026-2 De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst/de Botten
- BE2100026-10 Militair domein Grobbendonk en Schupleer

Het gebied De Zegge is ook een vogelrichtlijngebied (SBZ-V BE2100424).

⁷ https://natura2000.vlaanderen.be/sites/default/files/34_kleine_nete_s-ihd-besluit_vr.pdf

Figuur 3-10. Situering deelgebieden speciale beschermingszones Natura 2000 (vogel- en habitatrictlijngebieden)

Hoofddoelstelling voor het rivierlandschap van de Kleine Nete is het herstel van de natuurlijke riviervallei met een hoog zelfreinigend vermogen en uitbreiding en verbinding van het leefgebied van de aanwezige habitatoorten. Om tot een goede ecologische toestand van het watersysteem en goede staat van instandhouding van valleihabitats van de speciale beschermingszones te komen, is een sterke toename van de oppervlaktes aan habitattypes en leefgebieden noodzakelijk. Een essentiële randvoorwaarde daarbij is een goede waterkwaliteit en een natuurlijke waterhuishouding. Daarvoor is het vermijden van directe inspoeling van nutriëntenrijk water in de waterloop, een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte drainage) en een kwaliteitsvolle rivierstructuur met natuurlijk overstromingsregime en hoog zelfreinigend vermogen van belang.

De Natura 2000-doelen voorzien o.a. dat binnen het plangebied drie natte natuurkernen met een totale oppervlakte van minimum 600 ha gerealiseerd moeten worden. Het gaat om:

- Laagveenmoeras in de Zegge en de Mosselgoren (>300 ha) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals laagveen (>30 ha), elzenbroekbossen (ca. 50%), rietmoeras, kleine zeggevegetaties, schraalgraslanden, open water, ruigtes... als leefgebied voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, blauwborst, Drijvende waterweegbree en Ringslang.
- Een natte natuurkern (>150 ha) in Graafweide/Schupleer met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (>33%), traag stromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen... als leefgebied voor Kleine modderkruiper, Rivierprik, Rivierdonderpad, Beekprik, Blauwborst, Porseleinhoen...
- Een natte natuurkern (>150 ha) in het Olens Broek/Langendonk met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (>66%), traag stromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen... als leefgebied voor Rosse vleermuis, Blauwborst, IJsvogel, Gevlekte witsnuitlibel, Porseleinhoen...

Daarnaast is er de doelstelling om in het gebied Snekensvijver een natuurcomplex van 100 ha met vennen, natte heide, struweel en droog bos te realiseren.

Het herstel van de natuurlijke hydrologie in de vallei van de Kleine Nete en haar infiltratiegebieden is een essentiële randvoorwaarde voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de tot doel gestelde habitattypes en soorten in het beekdallandschap. Belangrijk daarbij is drainage en infiltratie. Talrijke drainagegrachten in de Kleine Netevallei zullen verontdiept of verlegd moeten worden. Het belang van infiltratiegebieden zal vergroot worden door het omvormen van naaldhoutbestanden op de landduinen naar inheems loofhout of duinhabitats waardoor de infiltratiecapaciteit van de landduinen zal verhogen.

In de stroomgebiedbeheerplannen zijn reeds verschillende acties voorzien om de natuurlijke overstromingsdynamiek van de Kleine Nete gedeeltelijk te herstellen zoals de hermeandering van de Kleine Nete ter hoogte van het Olens Broek en de ontwikkeling van het overstromingsgebied De Hellekens.

Prioritaire inspanningen zijn o.a.:

- Afstemmen van recreatie op de ecologische waarden
- Creatie van voldoende grote kernen droge heide- en graslandhabitats

- Creatie van voldoende leefgebied voor Gladde slang, Rugstreeppad en Heikikker
- Herstel moerasvogelpopulaties in De Zegge
- Herstel van de natuurlijke hydrologie in de vallei van de Kleine Nete en haar infiltratiegebieden
- Omvorming van niet-habitatwaardig bos naar boshabitats en effectieve bosuitbreiding
- Reddingsmaatregelen voor veenhabitats als habitat voor Gevlekte witsnuitlibel en Groenknolorchis
- Verdere verbetering van de waterkwaliteit, herstel van de natuurlijke beekstructuur en de connectiviteit.

Programmatische Aanpak Stikstof: hydrologisch herstel op landschapsschaal

Op 10 maart 2023 keurde de Vlaamse Regering het besluit goed dat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) definitief vaststelt ⁸. Naast emissiereductie en bronmaatregelen voorziet de PAS ook in een luik stikstofsanering.

Het kader voor dat saneringsbeleid wordt gevormd door een algemene herstelstrategie en door gebiedsanalyses per SBZ-H. In de algemene herstelstrategie wordt per Europees beschermd habitat een herstelstrategie voorgesteld. De gebiedsanalyses zijn een gebiedsspecifieke verfijning van de algemene herstelstrategie en werden per SBZ-H opgesteld. Voor het habitatrictlijngebied van de Kleine Nete zijn deze omschreven in het rapport "PAS-gebiedsanalyse in het kader van herstelmaatregelen voor BE2100026 Vallei van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden" (INBO, 2018) ⁹.

Om de grondwaterafhankelijke habitats in een gunstige staat van instandhouding te kunnen brengen, is een hydrologisch herstel op landschapsschaal nodig voor de habitatgebieden binnen het plangebied. Dat impliceert structurele ingrepen die het niveau van het perceel met aanwezigheid van een habitattypen overstijgen. Het zijn maatregelen die op landschapsschaal uitgerold moeten worden en zo meteen effectief bijdragen aan de verbetering van de milieukwaliteit van een hele reeks percelen met actuele of toekomstige aanwezigheid van grond- en oppervlaktewaterafhankelijke habitattypen. Ze zijn niet enkel effectief tegen de impact van overmatige stikstofdepositie (vermesting en verzuring), maar helpen ook andere milieudrukken (zoals verdroging) te remediëren en verbeteren zo de globale milieukwaliteit. Het zijn voornamelijk maatregelen met een impact op het peil en de dynamiek van het grond- en oppervlaktewater, maar ook op de kwaliteit van het water.

Vrijwel op alle plaatsen met (grond)waterafhankelijke habitattypen en andere natuurwaarden is er nood aan een verhoging van de gemiddelde (grond)waterpeilen om een duurzame instandhouding te garanderen. Onder andere overmatige drainage en grondwateronttrekkingen dienen aangepakt te worden. Een hogere waterstand vermijdt immers de afbraak van organisch materiaal waardoor anders grote hoeveelheden stikstof kunnen vrijkomen. Het water voert ook stoffen mee die de verzurende effecten van stikstofdepositie tegengaan. Daarnaast wordt onder natte omstandigheden een deel van de stikstofdepositie terug afgegeven aan de atmosfeer als lachgas (denitrificatie). Peilverhogingen betekenen dus een biodiversiteitswinst door vernatting op zich, maar zorgen ook voor het vasthouden of afvoeren van een overmaat aan stikstof. Los daarvan houdt vernatting ook opportuniteiten in naar klimaatmitigatie en -adaptatie.

Een belangrijke vaststelling is echter dat veel van de SBZ-H niet afgebakend werden met het oog op het toekomstig hydrologisch herstel in functie van de te beschermen natuurwaarden. Hiervoor werden de gebieden te eng ingetekend. Gevolg is dat structurele peilverhogingen binnen SBZ-H vrijwel steeds voelbaar zijn tot buiten de gebieden, met repercussies voor andere ruimtegebruikers zoals land- en tuinbouw, bewoning en industrie. Maar evengoed is het mogelijk dat maatregelen buiten SBZ-H nodig zijn voor het herstel van de habitattypen erin. Met name voor het herstel van de waterkwaliteit is dit vaak een noodzaak. Stikstof, maar ook andere nutriënten (vermestende stoffen) stromen de SBZ-H binnen, niet enkel met vervuild water via grachten, beken en rivieren, al dan niet na overstromingen, maar ook diffuser via het grondwater. Zo werd het doorheen de jaren steeds duidelijker dat het grondwater dat in de SBZ-H gebieden aan de oppervlakte komt, afkomstig is van duidelijk af te bakenen infiltratiegebieden. Die zijn in omvang veel groter dan de SBZ-H en liggen er vrijwel steeds grotendeels buiten (omheen). Overmatig gebruik van mest, lekkende rioleringen en de stikstofdepositie in deze gebieden zijn dan ook af te lezen in de grondwaterkwaliteit in de natte zones binnen SBZ-H. Het herstel van de waterkwaliteit binnen SBZ-H vergt dus vrijwel steeds ook ingrepen in de ruimere omgeving ervan. Bovendien voedt het regenwater in de infiltratiegebieden ook het grondwater dat binnen SBZ-H voor hoge grondwaterpeilen zorgt, en is dus van belang voor de grondwaterafhankelijke habitattypen. Een verminderde grondwatervoeding in de infiltratiegebieden door bv. bodemverzegeling of een snelle drainage kan zo leiden tot een ongewenste verlaging van de grondwaterpeilen binnen SBZ-H.

⁸ Zie <https://www.vlaanderen.be/stikstof-in-vlaanderen>

⁹ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/pas-gebiedsanalyse-in-het-kader-van-herstelmaatregelen-voor-be2100026-vallei-van-de-kleine-nete-met-brongebieden-moerassen-en-heiden>

3.2.3 Vlaams Ecologisch Netwerk en natuurrichtplan “Heuvelrug-benedenstrooms”

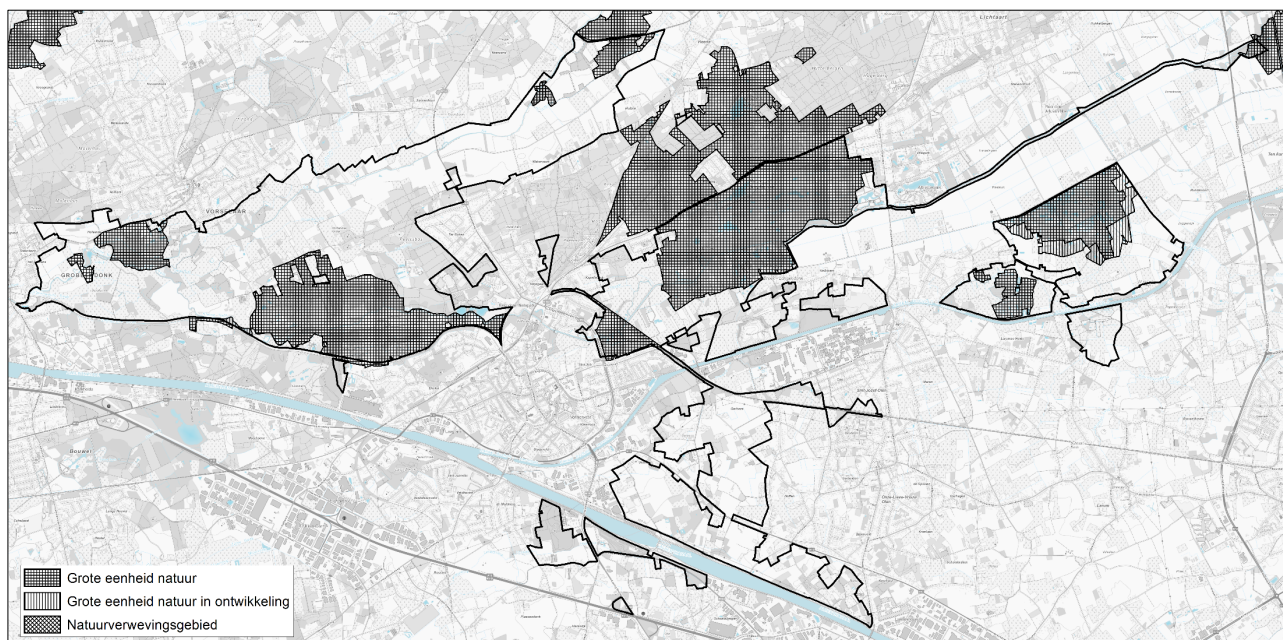
De Vlaamse Regering bakende in 2003 een eerste deel van het Vlaams Ecologisch Netwerk af. Het natuurdecreet bepaalde dat er o.m. voor de verschillende onderdelen van dat Vlaams Ecologisch Netwerk en de speciale beschermingszones natuurrichtplannen zouden opgemaakt worden die de gewenste natuurontwikkeling in deze gebieden zouden aangeven en nadere maatregelen (gebods- en verbodsbepalingen) in functie van de realisatie daarvan zouden bevatten. Voor delen van de vallei van de Kleine Nete en de Kempense heuvelrug is zo'n natuurrichtplan opgesteld.

Het natuurrichtplan “Heuvelrug-benedenstrooms” is opgemaakt voor delen van de speciale beschermingszone “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide” (BE2100026), de delen van het Vlaams Ecologisch Netwerk en alle groene gewestplanbestemmingen (d.i. groengebied, parkgebied, buffergebied en bosgebied) in het deel van de vallei van de Kleine Nete tussen Grobbendonk en Kasterlee en de aanpalende natuurgebieden gelegen op een parallelle “heuvelrug” van landduinen. Op 14 juli 2008 keurde de bevoegde minister het natuurrichtplan definitief goed.

In het natuurrichtplan werden natuurdoelen vooropgesteld waarbij binnen de afbakening van de speciale beschermingszone zoveel mogelijk werd rekening gehouden met behoud en herstel van de aangemelde habitats en soorten. Hierdoor geeft het natuurrichtplan, binnen haar begrenzing, invulling aan de Europese verplichting.

Het grootste deel van de vallei van de Kleine Nete tussen Herentals en de Troon valt binnen de perimeter van het goedgekeurde natuurrichtplan “Heuvelrug-benedenstrooms”.

Figuur 3-11. Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON)

In de Kleine Nete is habitattypen 3260 (laaglandbeken met helder, zuurstofrijk water en een goed ontwikkelde waterplantengemeenschap) tot doel gesteld. Het natuurrichtplan en het bekkenbeheerplan Netebekken streven in dit deelgebied naar een verbetering van de structuurkwaliteit van deze waterloop en naar een herstel van de natuurlijke overstromingsdynamiek.

De in het natuurrichtplan gewenste natuurtypen voor het gebied ten noorden van de Kleine Nete zijn droog zomereiken-berkenbos met voldoende open plekken (met duinvegetaties, droge heide met struikheide, heischraal grasland en vennen) en mantel-zoomvegetaties. Doelsoorten zijn Boomleeuwerik, een vogelrichtlijnsoort, en verder Hazelworm, Levendbarende hagedis en Bruine eikenpage.

Ten zuiden van de Kleine Nete streeft het natuurrichtplan naar een halfopen valleilandschap met een mozaïek van natte en droge graslanden (heischraal grasland, dotterbloemgrasland), nat en droog bos (zomereiken-berkenbos en elzenbroek (max. 30%)) en talrijke kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, poelen, sloten, ruigtes...). Doelsoorten zijn Geelgors, Gele kwikstaart, Graspieper, Dwergmuis en Hazelworm.

In de vallei van de Kleine Nete met de samenvloeiing van de Aa wordt de vernatuurlijking van de rivierloop, het verbeteren van de ecologische relatie van de rivier met de vallei en het verhogen van de natuurwaarde van de graslanden, ruigtes en alluviale bossen als doelstelling vooropgesteld.

Het valleilandschap is en blijft half-open met kleinere bosjes, graslanden en ruigten en talrijke kleine landschapselementen. Dat vraagt:

- het herstel van de natuurlijke hydrologie waarbij (voornamelijk winter-) overstromingen mogelijk zijn,
- een substantiële uitbreiding van de oppervlakte van de rivierbegeleidende ruigten en schraalgraslanden en de alluviale bostypen. Deze vegetaties moeten evolueren naar een goede kwaliteit zodat ze tegemoetkomen aan de Europese doelen. Een natuurgericht beheer is hiertoe aangewezen.

In de vallei met aanliggende duinenrug stroomopwaarts Herentals, is eveneens de rivier met haar structuurbepalende processen van overstroming, meandering en beperkte grondwaterfluctuaties door de permanente kwelinvloed, bepalend voor het landgebruik.

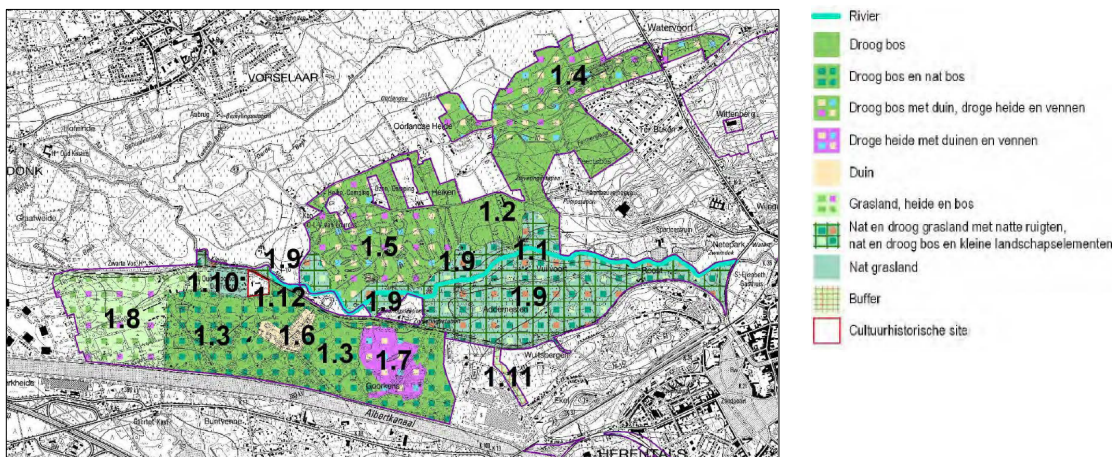
Het natuurrichtplan stelt een halfopen valleilandschap met een mozaïek van natte en drogere graslanden en kleinere bosjes voorop en het omvormen van akkers naar grasland.

Door het inschakelen van oude meanders verhoogt niet enkel het waterpeil van de rivier maar zullen ook de lokale grondwaterpeilen verhogen.

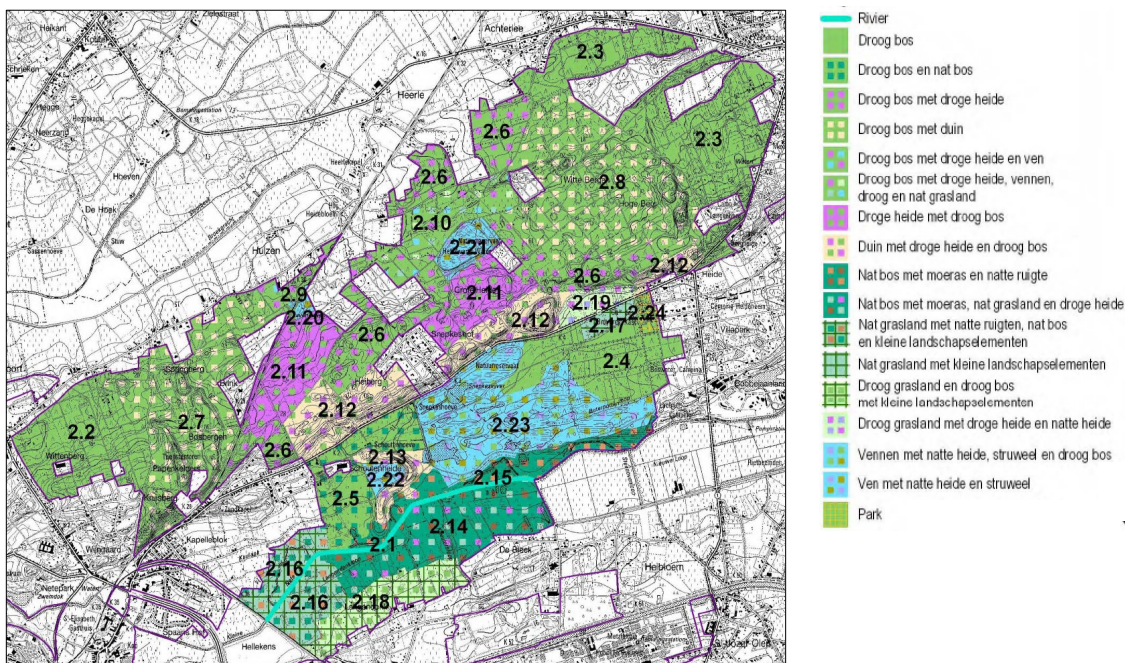
Zowel de graslandtypes, de rivierbegeleidende ruigten als de alluviale en droge bostypes moeten evolueren naar een goede kwaliteit zodat ze tegemoetkomen aan de Europese doelen. Een natuurgericht beheer is hiertoe aangewezen. Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft hiertoe reeds een belangrijk aandeel van de gronden verworven en ingericht.

Ter hoogte van de landduinen die deel uitmaken van de Kempense heuvelrug, dient een landschappelijk open gebied hersteld in een complex van vennen, voedselarme (gagel)struwelen, stuifzanden, natte en droge heide. De huidige bestemming als natuurgebied biedt daartoe de mogelijkheid.

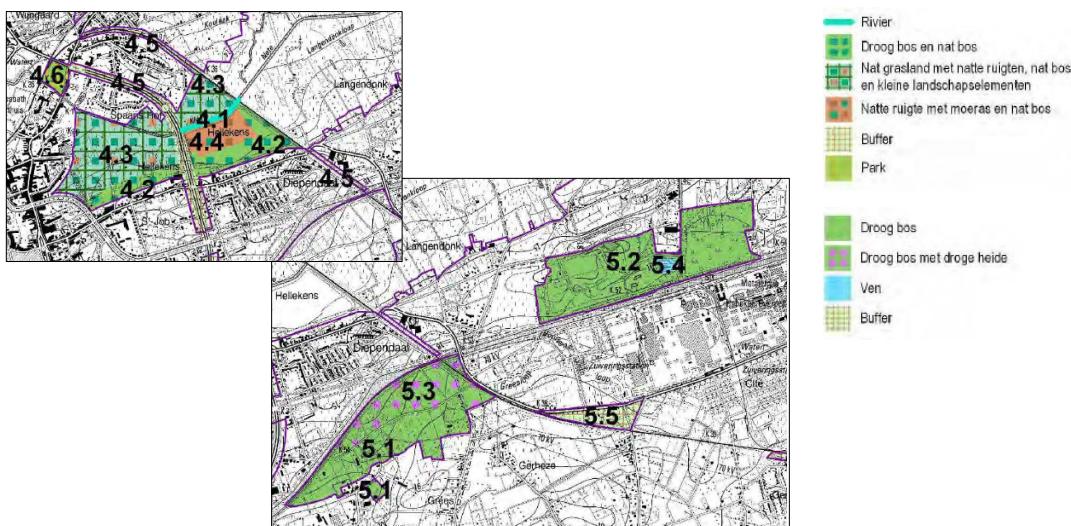
Figuur 3-12. Natuurrichtplan Heuvelrug-benedenstrooms, gebiedsvisie Militair domein Grobbendonk-Vuilvoort

Figuur 3-13. Natuurrichtplan Heuvelrug-benedenstreams, gebiedsvisie Heuvelrug Herentals-Lichtaart

Figuur 3-14. Natuurrichtplan Heuvelrug-benedenstreams, gebiedsvisie Hellekens en bos- en buffergebied Herentals-Sint-Jozefs-Olen

3.2.4 Vastgestelde landschapsatlas

Binnen het plangebied werden twee ankerplaatsen definitief aangeduid. Het gaat om:

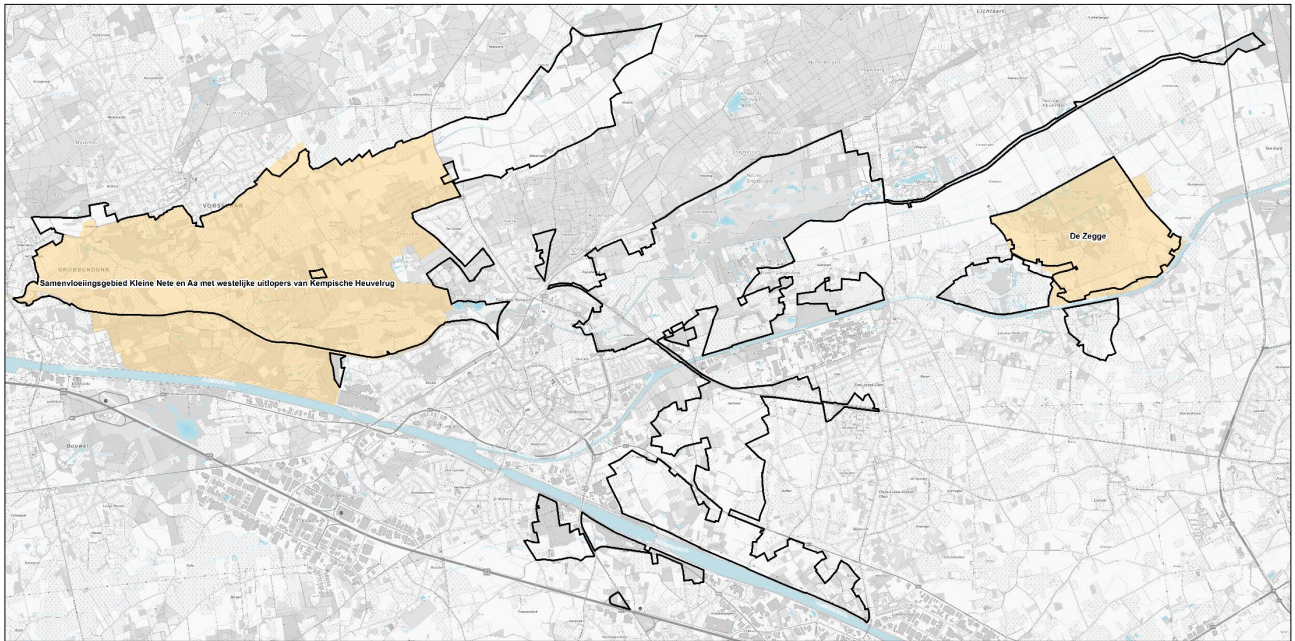
- ‘De Zegge’ in Geel, definitief aangeduid bij ministerieel besluit van 1 december 2011.
- ‘Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempense Heuvelrug’ in Grobbendonk, Herentals en Vorselaar definitief aangeduid bij ministerieel besluit van 10 mei 2012.

Deze aangeduide ankerplaatsen zijn volgens artikel 12.3.15 van het Onroerendergoeddecreet te beschouwen als een vaststelling van de ‘landschapsatlas’ en als ‘onroerendergoedrichtplan’ in de zin van dat decreet. De onroerendergoedrichtplannen zijn krachtens artikel 7.3.4 van het Onroerendergoeddecreet de sectorale voorstellen voor inrichtingsplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Als nadien een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt wordt voor het gebied kunnen op basis van de vastgestelde inventarissen (delen van) het vastgesteld landschapsatlasrelict aangeduid worden als ‘erfgoedlandschap’ in de zin van het onroerendergoeddecreet.

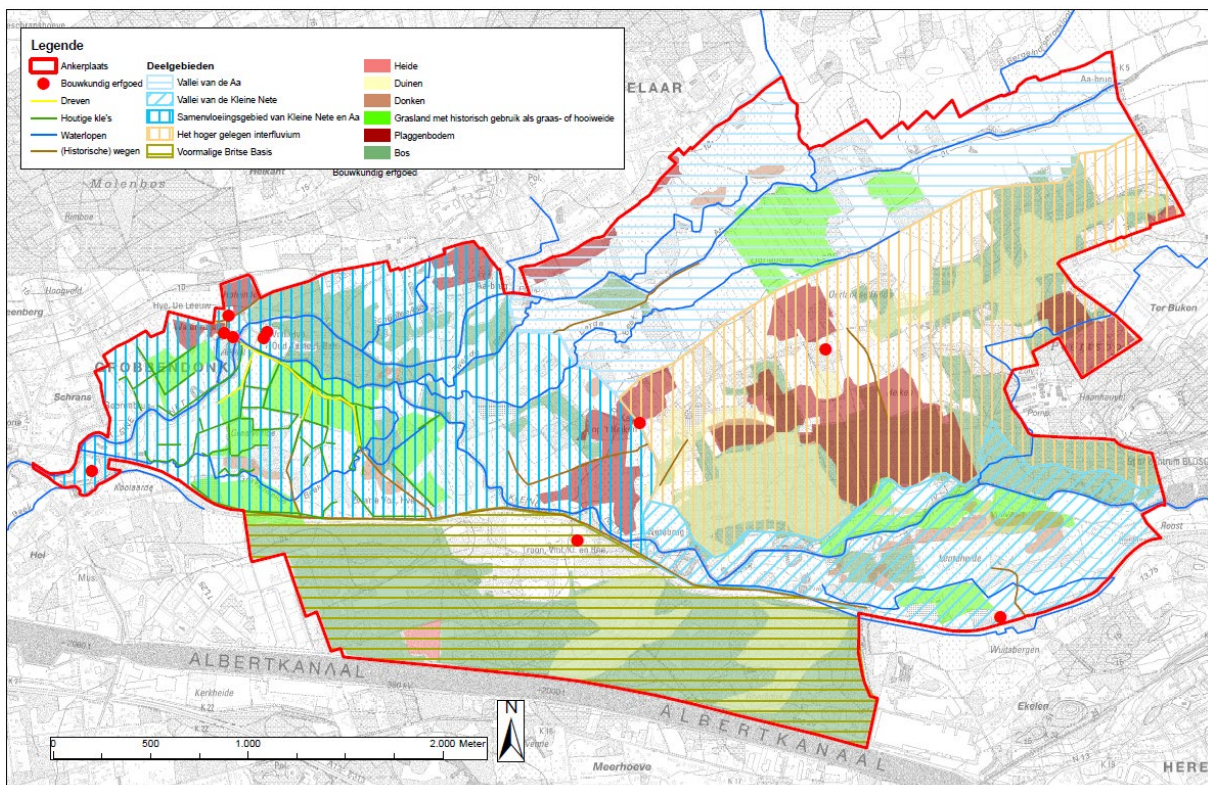
Op basis van deze vastgestelde landschapsatlasrelicten zullen in het ruimtelijk uitvoeringsplan erfgoedlandschappen aangeduid worden. De landschapskenmerken en onroerend erfgoedwaarden die beschreven zijn in de vastgestelde

landschapsatlasrelicten zullen mee bepalend zijn voor de keuze van de bestemmingen en overdrukken in het plan en de begrenzing van de deelgebieden.

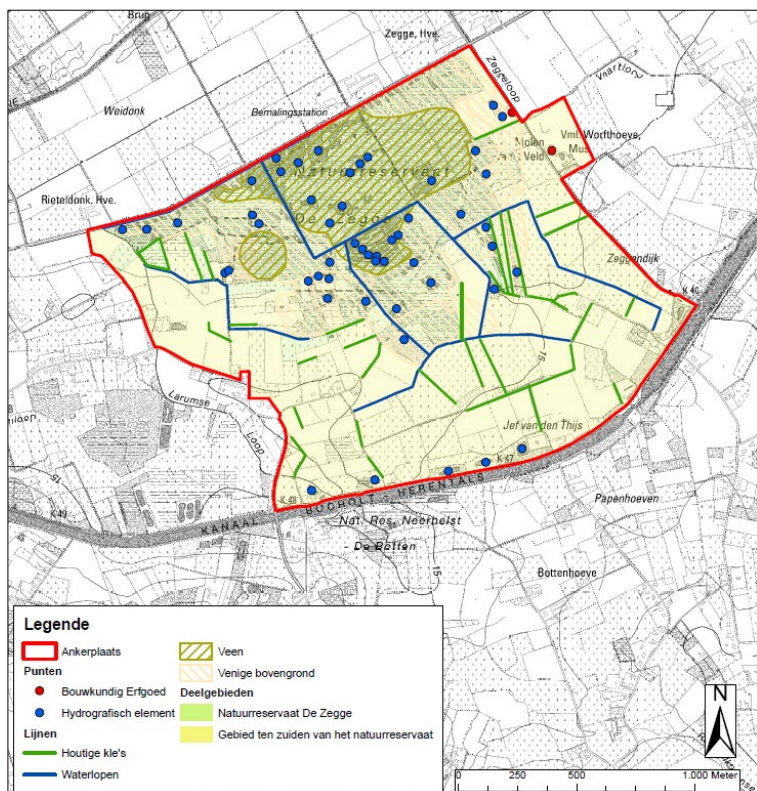
Figuur 3-15. Vastgestelde landschapsatlasrelicten

Figuur 3-16. Voorstel ruimtelijke vertaling ankerplaats 'Samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa' (aanduidingsdossier)

Figuur 3-17. Voorstel ruimtelijke vertaling ankerplaats 'De Zegge' (aanduidingsdossier)

3.3 Relatie met andere gewestelijke planningsprocessen

3.3.1 Leidingstraat Antwerpen-Ruhr

De Vlaamse Regering keurde op 18 december 2020 de startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Leidingstraat Antwerpen-Ruhr. Het plan ligt op het grondgebied van 45 gemeenten in Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant. Dit plan heeft als doel een reservatiestrook vast te leggen voor een ondergrondse leidingstraat tussen de haven van Antwerpen tot aan de grens met Nederland (Geleen) en verder door tot in het Ruhrgebied. Een leidingstraat is een zone waarin pijpleidingen gebundeld kunnen worden aangelegd.

De Vlaamse Regering besliste op 20 januari 2023 dit proces stop te zetten.

3.4 Relatie met gemeentelijke en provinciale ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen

3.4.1 Provincie Antwerpen

Provinciaal ruimtelijk beleidsplan Antwerpen

Op 26 oktober 2023 stelde de provincieraad het Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen definitief vast ¹⁰. Het Beleidsplan Ruimte vervangt dan het verouderde Ruimtelijke Structuurplan Provincie Antwerpen of RSPA uit 2001.

De provincie onderschrijft de doelstellingen van het Vlaams ruimtelijk beleid op vlak van zuinig ruimtegebruik en ruimtelijk rendement en ambiert om de bijkomende inname van open ruimte te vermijden en op het versterken van de veerkracht en robuustheid van de ruimte om effecten van klimaatverandering op te vangen en verlies aan biodiversiteit tegen te gaan. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen rekening te houden met de kwetsbaarheid van het fysisch systeem, in het bijzonder het bodem- en watersysteem.

¹⁰ <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/drem/dienst-ruimtelijke-planning/beleidsplan-ruimte.html>

Relevante ruimtelijke strategieën zijn:

- Samenhangend ecologisch netwerk. Een duurzaam herstel, beheer en maximale bescherming van de robuuste natuurkerngebieden staan voorop. Bovendien is de samenhang tussen al deze natuurkerngebieden en de verschillende netwerken cruciaal. Ze moeten verbonden worden tot één robuust en kwaliteitsvol ecologisch netwerk.
- Van versnippering naar bundeling. Om de open ruimte te versterken moet de versnippering tegengaan worden en zelfs teruggedraaid en dynamische functies nog meer en doordachter gebundeld worden.

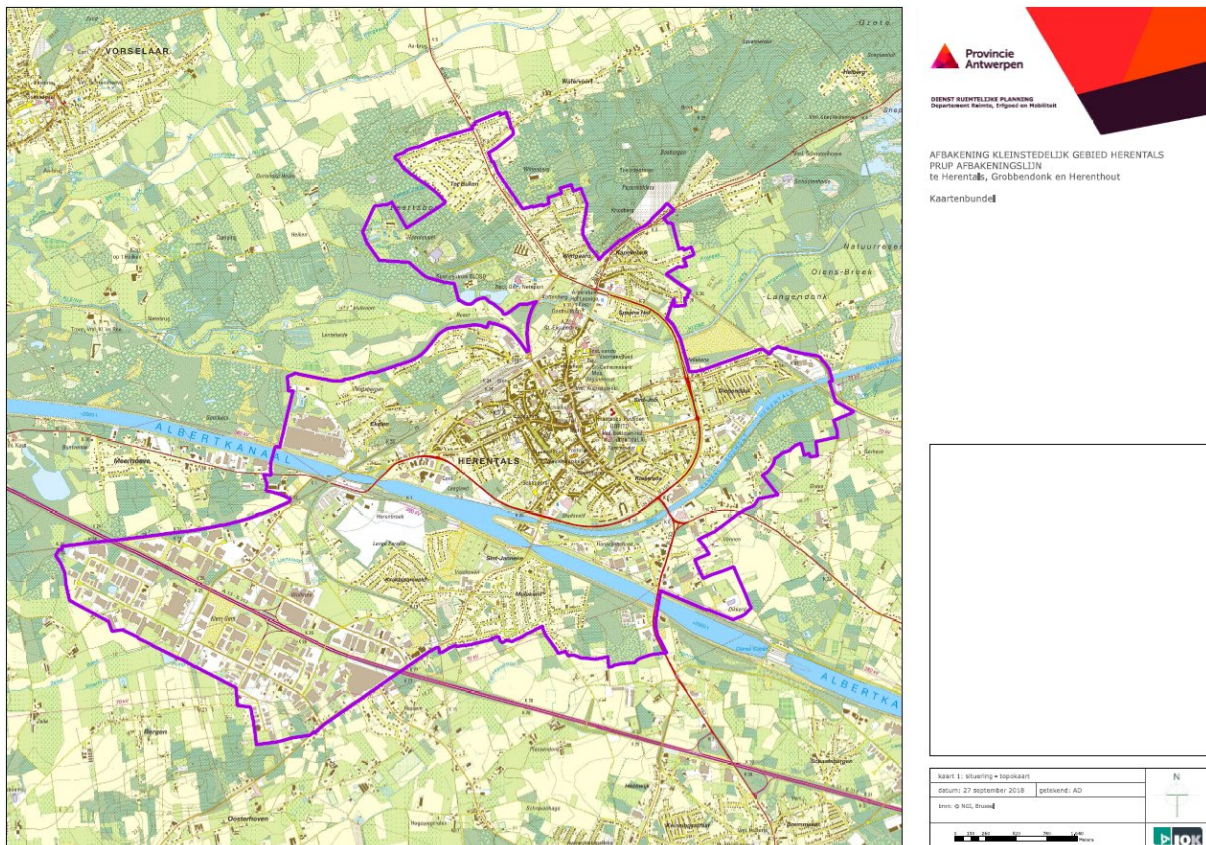
Provincie Antwerpen wenst in te zetten op het versterken van de open ruimte als klimaatbuffer, onder meer door in te zetten op ontharding en het verminderen van de bijkomende verharding, verhogen van mogelijkheden voor infiltratie en vasthouden van water in de bodem.

Daarnaast wil de provincie Antwerpen inzetten op een agrarische herontwikkeling van agrarische sites en het beperken van greenfieldontwikkelingen in het landbouwgebied. Indien een herontwikkeling in functie van agrarisch gebruik niet mogelijk is, wil de provincie onderzoeken of deze sites een andere functie kunnen krijgen of beter gesloopt worden. Wanneer, na afweging, blijkt dat een niet-agrarische functiewijziging ruimtelijk inpasbaar is, moeten voorwaarden opgelegd worden tot de sloop van niet-essentiële bebouwing en verharding en tot het energiezuinig(er) maken van de overige gebouwen. Landbouwinfrastructuur, maar ook nieuwe functies moeten steeds rekening houden met de versterking van de landschappelijke en ecologische waarden.

Afbakening Kleinstedelijk gebied Herentals

Op 27 september 2018 stelde de provincie Antwerpen het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals definitief vast. De begrenzing van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Kleine Nete is afgestemd met de grens van het kleinstedelijk gebied.

Figuur 3-18. Provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan grenslijn kleinstedelijk gebied Herentals (27 september 2018)

Tijdens het proces voor de afbakening van het kleinstedelijk gebied vroegen het Departement Omgeving, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Agentschap Onroerend Erfgoed om ter hoogte van het op het gewestplan voorziene recreatiegebied waarbinnen het Netepark, het Sport Vlaanderen-domein Herentals en Hidrodoe liggen om de bestaande waardevolle bossen binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict buiten de afbakeningsslijn te houden. De deputatie ging niet in op deze vraag en schoof de verdere afweging over de te herbestemmen bossen in recreatiegebied door naar het planningsproces op gewestelijk niveau. Via ontwerpend onderzoek is in overleg met Sport Vlaanderen in 2019 de begrenzing van de te behouden openruimtestructuren nader bepaald.

Voor het woonuitbreidingsgebied Olympiadelaan-Bruggenbeemd dat het overstromingsgevoelige deel van de vallei van de Kleine Nete tussen Olympiadelaan en spoorweg omvat (signaalgebied), maakt de provincie Antwerpen een afzonderlijk provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan op. Op 27 januari 2022 keurde de provincie een startnota goed voor het PRUP Bruggenbeemd. De publieke raadpleging liep van 11 februari tot 11 april 2022.

Mobiliteitsstudie Middenkempem

In 2018 werkte de provincie Antwerpen de 'Mobiliteitsstudie Middenkempem' af met een bovengemeentelijke mobiliteitsvisie voor het gebied tussen E313, E34 en N19.¹¹

Een analyse van de toekomstige verkeersstromen in de Middenkempem, toonde aan dat nieuwe weginfrastructuur niet de oplossing is. De files, zowel op de E34 als E313, worden alleen maar langer, met gevolg dat het gebied tussen deze autosnelwegen steeds meer sluipverkeer zal moeten slikken. De mobiliteitsvisie Middenkempem stelt dat enkel een resoluut andere denkwijze een verkeersinfarct in deze regio kan vermijden. Uitbreiding openbaar-vervoernet op E34 en E313.

In het voorjaar van 2018 werd de mobiliteitsstudie Middenkempem goedgekeurd door de gemeenteraden en de provincieraad. Eind mei werd een samenwerkingsovereenkomst ondertekend met het engagement om een actieprogramma uit te voeren.

De studie stelt o.m. voor om de autosnelweg als openbaar vervoerscorridor te ontwikkelen en van de E34 en de E313 hoogwaardige assen voor het openbaar vervoer te maken met snelbussen die gebruik kunnen maken van een aparte rijstrook op de snelweg. De efficiëntie hiervan wordt nog verhoogd als we er ook in slagen om net naast de snelweg parkeerfaciliteiten en fietsstallingen te voorzien ter hoogte van de bushaltes. Eén van de voorstellen is het voorzien van een halte voor de snelbus 68 op de E313 in Olen. Daarvoor zou ter hoogte van de op- en afrit Herentals-Oost in Olen een nieuwe carpoolparking en snelbushalte langs de snelweg ontwikkeld worden (actie 29). Daarvoor werd in 2018 in opdracht van de gemeente Olen een eerste ontwerpvoorstel uitgewerkt. Gezien dit gebied binnen het plangebied van het RUP Kleine Nete en Aa ligt, heeft de gemeente Olen voorgesteld de daarvoor noodzakelijke herbestemming van het gebied op te nemen in dit planningsproces.

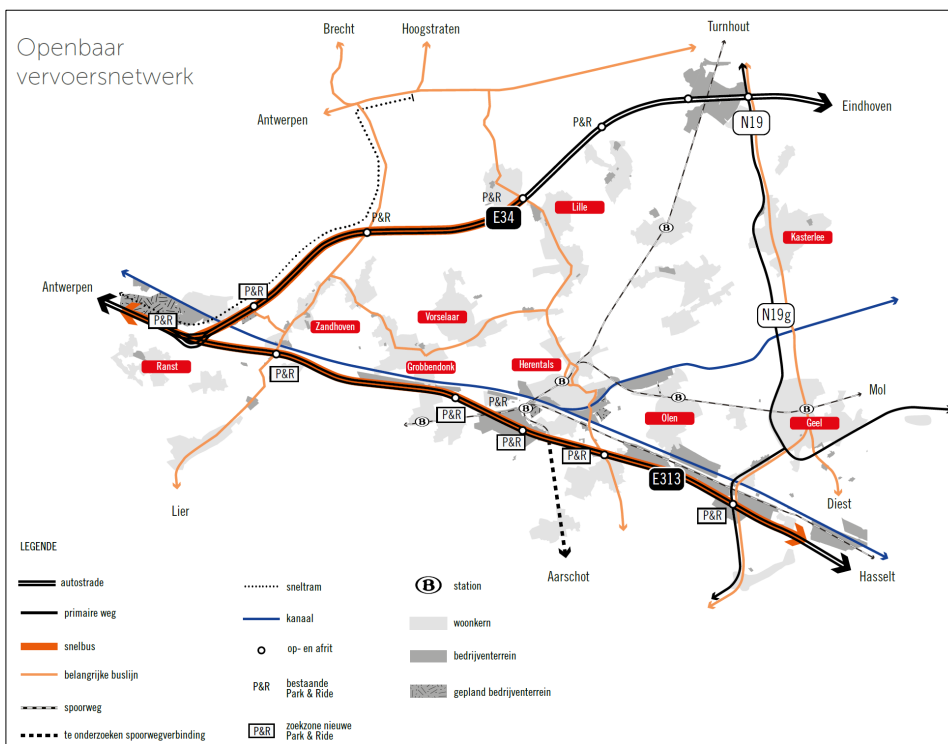
Om het fietsverkeer over langere afstand te stimuleren, is in de Middenkempem een verdere uitbouw van het netwerk van fietsostrades nodig. Zo is de provincie Antwerpen gestart met de aanleg van een aantal fietssnelwegen. Met name de F105, de fietsstrade tussen Herentals en Geel langs de spoorlijn Herentals-Geel doorkruist de vallei van de Kleine Nete. De infrastructuurbundel met de bestaande spoorweg en de geplande fietssnelweg kan waar die het plangebied kruisen opgenomen worden in het RUP Kleine Nete en Aa.

Een specifiek aandachtspunt is de mobiliteitsstudie is het verkeer van en naar Bobbejaanland en Umicore. De visie gaat in eerste instantie uit van het verhogen van de multimodaliteit en het optimaliseren van het bestaande wegennet. Pas in tweede instantie wordt onderzocht nieuwe wegen nodig zijn. Een nieuwe weg of een aangepaste verbindingsweg Geelseweg - Watertorenstraat (Olen) kan ervoor zorgen dat het verkeer van en naar het pretpark, dat jaarlijks 800.000 bezoekers trekt, niet langer via het centrum van Onze-Lieve-Vrouw-Olen en Sint-Jozef-Olen of via de Ring van Herentals en de Sint-Jobsstraat rijdt. Tegelijk kan het een oplossing bieden voor de transporten van en naar Umicore, al dient voor dit bedrijf ook te worden onderzocht hoe zij meer goederen kunnen vervoeren via het spoor en over het water. Het nadeel van een nieuwe verbindingsweg is echter het doorsnijden van de (schaarse) open ruimte wat niet wenselijk is. Om die reden wordt in eerste instantie gekeken naar het verbeteren van het optimaliseren van de bestaande wegen en een multimodale ontsluiting van Bobbejaanland/Umicore.

Vervolgstudies zullen de voor- en nadelen van een nieuwe verbindingsweg verder afwegen. Gelet op het vervolgonderzoek dat nog gevoerd moet worden, kan in het RUP Kleine Nete en Aa niet geanticipeerd worden op mogelijke tracés voor een eventuele nieuwe verbindingsweg doorheen de open ruimte ten oosten van Herentals. Na een beleidsbeslissing daarover zal dit voorwerp moeten zijn van een afzonderlijk planningsproces.

¹¹ <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/drem/dienst-mobiliteit/mobiliteitsplanning/mobiliteitsstudies/middenkempem.html>

Figuur 3-19. Visie openbaarvervoernetwerk Mobiliteitsstudie Middenkempen (Provincie Antwerpen, 2018)

Figuur 3-20. Mogelijke invulling carpoolparking en snelbushalte Herentals-Oost (Vectris in opdracht van gemeente Olen, 2018)

3.4.2 Gemeente Grobbendonk

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Grobbendonk is goedgekeurd op 25 januari 2007. Het GRS duidt de vallei van de Kleine Nete aan als bovenlokaal elementen van de gewenste natuurlijke structuur. De gemeente aanziet de vallei van de Kleine Nete als een belangrijk verwevinggebied. Naast voor natuur dient er in de vallei van de Kleine Nete evenzeer ruimte te zijn voor landbouw en recreatie. De gemeente stelt daarom volgende suggesties voor:

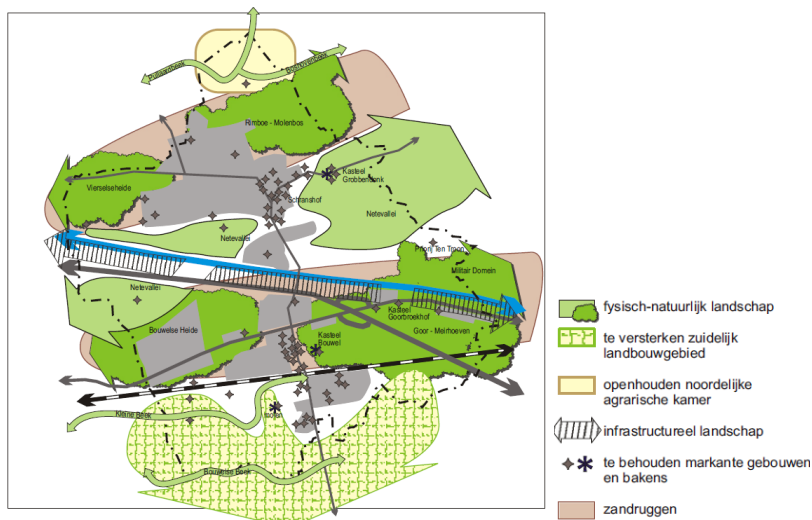
- Mogelijkheden van agrarisch gebruik: agrarische activiteiten blijven mogelijk in zoverre dit verenigbaar is met de natuurontwikkelingen, bepaald door de hogere beleidsniveaus. Nieuwe landbouwbedrijfsgebouwen zijn echter – net zoals andere bebouwing – niet wenselijk. Massieve uitbreidingen van natuur zijn in dit opzicht niet wenselijk. De versterkingen van natuur dienen te gebeuren aan de hand van een minimumscenario (aanplanten van KLE).
- Beperkte mogelijkheden voor recreatief medegebruik: in delen van de vallei blijft recreatief medegebruik mogelijk onder de vorm van wandel- en fietsroutes en kanovaren. Voor de gemeente is het belangrijk dat er in de vallei een verzoenbare oplossing wordt gevonden tussen natuur, recreatie en mobiliteit. Tevens wenst de gemeente van nabij betrokken te worden in de verschillende planningsprocessen en vindt ze dat overleg met de

buurgemeenten aangewezen is. Het militair domein, dat voor een groot deel uit heide- en bosgebieden bestaat is afgebakend als habitatrictlijngebied. Het beschermen van de bossen en de heidegebieden is van groot belang. Indien een deel van de basis zou vrijkomen, dient het als reservaat te worden beschermd. Het militair domein moet zoveel mogelijk gevrijwaard worden van bijkomende bebouwing.

- In de vallei van de Kleine Nete wordt behoud en eventuele versterking van de natuurlijke waarden vooropgesteld. Het is van belang het gebied te beschermen tegen negatieve invloeden van buitenaf en de diversiteit zo goed mogelijk te bewaren. Door de gemeente worden een aantal suggesties geformuleerd die worden afgestemd met het gemeentelijk milieubeleid:
 - Behoud van kleine landschapselementen, afwateringsgrachten, restbosjes en weilanden (als foerageergebied)
 - Versterking van de natuurwaarden in functie van natuurgericht beheer.
 - Het ecologisch functioneren dient te worden bewaard. Dit kan door het stimuleren van een natuurgericht beheer van de oevers van de rivier, bijkomende beplantingen langsheen de loop te voorzien...

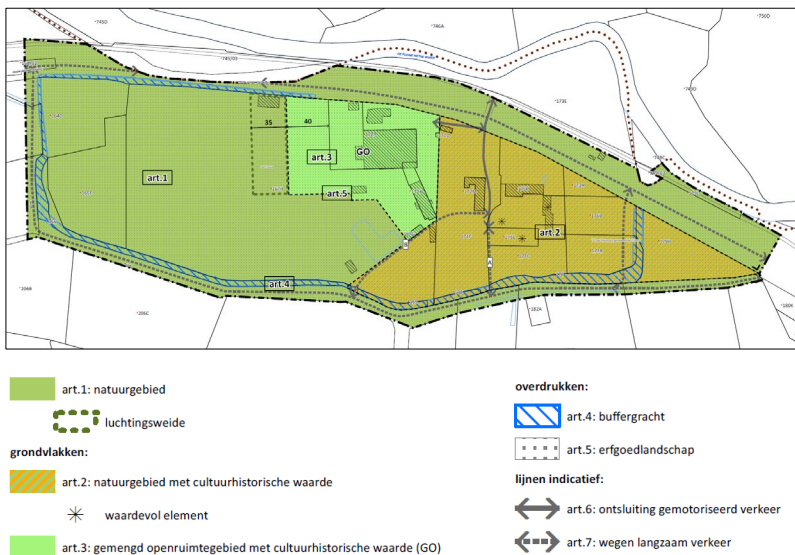
- De vallei van de Kleine Nete heeft eveneens een functie voor de waterhuishouding. Door het vrijwaren van de vallei wordt de waterhuishouding verzekerd en wordt de kern van Grobbendonk beschermd tegen overstromingen. De vallei moet zijn functie als natuurlijk overstromingsgebied behouden. Volgende beleidslijnen worden gesuggereerd:
 - Grachten moeten worden onderhouden en mogen niet worden gedempt.
 - Bijkomende verhardingen in de vallei moeten worden vermeden. Een doorlatende ondergrond heeft immers een groot waterbergend vermogen.
 - Aanleg van bijkomende buffercapaciteit: de gemeente suggereert aan het Vlaams Gewest om een gecontroleerd overstromingsgebied te voorzien op een grote afstand van de kern van Grobbendonk omwille van de veiligheid van de burgers en de omliggende woonwijken en om esthetische redenen (kijken op een winterdijk). Voor de gemeente is de inrichting ervan op de rechteroever van de Nete tussen Schranswijk en Hofeinde niet wenselijk. Op de linkeroever is er minder bebouwing.
 - Afbakenen van bouwvrije zones: de risicozones voor overstromingen in het agrarisch gebied worden bouwvrij afgebakend. Voor Grobbendonk komt dit neer op het bouwvrij afbakenen van de Graafweide en enkele percelen in de onmiddellijke omgeving van de Nete in het gebied Rooiaarde. Het bouwvrij afbakenen houdt in dat in deze gebieden geen nieuwe, bijkomende bebouwing mogelijk is tenzij reglementaire uitbreidingen en schuilhuisjes voor dieren.

Figuur 3-21. Uitsnede gewenste landschappelijke structuur (GRS Grobbendonk,)

Voor de site van de voormalige priorij Ten Troon maakte de gemeente Grobbendonk een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (ontwerp voorlopig vastgesteld op 30 januari 2018, openbaar onderzoek van 1 maart tot 30 april 2018, definitief vastgesteld op 11 september 2018, na schorsing opnieuw definitief vastgesteld op 11 december 2018).

Figuur 3-22. Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Troon (Grobendonk)

3.4.3 Gemeente Vorselaar

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Vorselaar is goedgekeurd op 21 september 2006.

Volgens het GRS moet de grondgebonden landbouw als hoofdbeheerder in de open ruimte op een duurzame manier kansen blijven krijgen. Dit impliceert in de eerste plaats het vrijwaren van de open ruimte. Hierbij dient een harmonie nagestreefd tussen de economische rentabiliteit en het vrijwaren van landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorische waarden. Ter ondersteuning worden in het noorden en in de vallei van de Aa bouwvrije zones aangeduid. In de valleigebieden zal bovendien gestreefd worden naar graslandgebruik ter vrijwaring van het fysisch systeem. In het noordelijke overgangsgebied van de kern naar open ruimte kunnen in een multifunctionele landbouwzone hobbylandbouw en aan landbouwgerelateerde activiteiten worden verweven.

Het GRS doet volgende voor het plangebied relevante selecties:

- Gewenste landschappelijke structuur:
 - Kleine Nete en Aa als ‘structurerend hydrografisch element’
 - Kempense Heuvelrug als ‘structurerend reliëfelement’
 - Overgang tussen Kempense Heuvelrug en vallei van de Kleine Nete en Aa als ‘markante terreinovergang’ (open valleilandschap naar beboste heuvelrug)
 - Samenvloeiing Kleine Nete en Aa als ‘gaaf landschap’
 - “Nieuw landbouwlandschap” Vallei van de Aa – oost.
 - Openruimteverbinding Vorselaar-Sassenhout
- Gewenste agrarische structuur:
 - Natuurverwevingsgebieden. Landbouw en natuur zijn nevensgeschikt in natuurverwevingsgebied in de vallei van de Aa en Kleine Nete, met aanduiding van de alluviale vlakte van Aa, Derde Beek en Kleine Nete als ‘zoekzone voor dominant graslandgebruik’ waar gestreefd wordt naar het behoud en herstel van de vallei als ‘grasland’ in het winterbed van de vallei.
 - Bouwvrije zones. De vallei van de Aa en Derde Beek wordt voorgesteld als ‘bouwvrij agrarisch gebied’.

De gebiedsgerichte visie voor de vallei van de Aa en het samenvloeiingsgebied met de Kleine Nete wordt als volgt uitgewerkt in het GRS:

- Vrijwaren van het watersysteem en vertaling ervan in de hoofdfuncties. Het watersysteem neemt een bijzondere positie in deze deelruimte. Het uitgestrekt alluviaal gebied aan de samenvloeiing tussen Nete en Aa vormt een gaaf landschap. Het gebied overstroomt tot op heden regelmatig en heeft op die manier een belangrijke waterbufferende functie heeft voor het bekken stroomafwaarts. De rol van dit gebied is dan ook bovenlokaal. Bodemgebruik, inrichting en beheer dienen afgestemd op deze bovenlokale functie. In het westelijk en meest overstromingsgevoelige deel vertaalt zich dit in een hoofdfunctie natuur (tevens afgebakend binnen VEN fase 1) die verder loopt over de gemeentegrenzen heen. In oostelijke richting vindt een overgang plaats naar verweving tussen landbouw en natuur. In dit verwevingsgebied zou de landbouw toch hoofdbeheerder zijn waarbij randvoorwaarden inzake inrichting en beheer gelden vanuit het watersysteem. Nog meer oostwaarts is landbouw

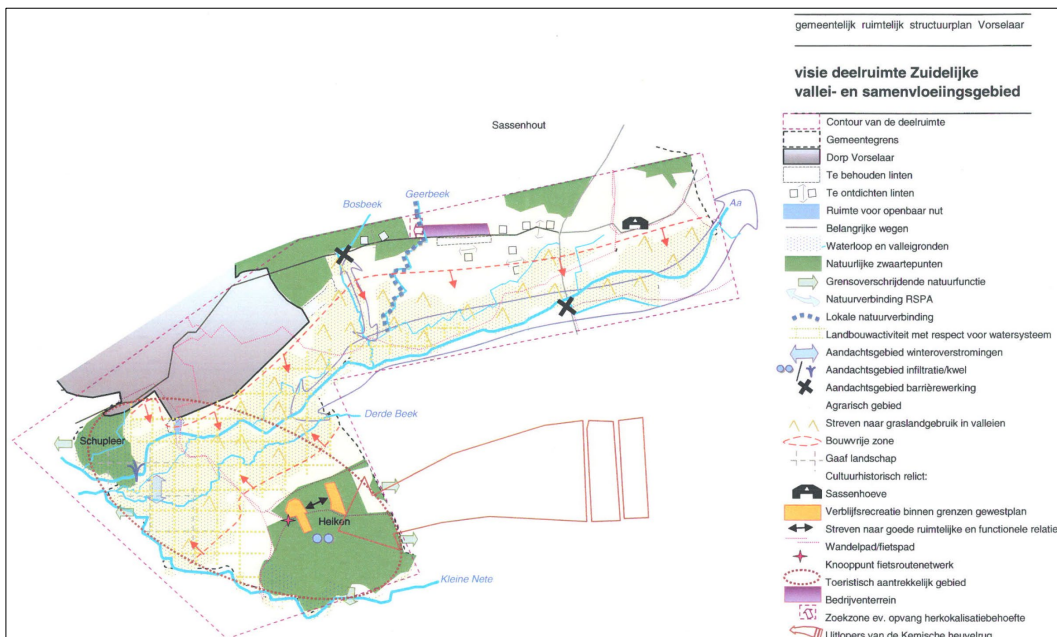
effectief de hoofdfunctie en is de vallei de drager van een natuurverbindingsfunctie (cf. RSPA). Deze verbindingsfunctie kan in de eerste plaats vertaald worden via het oeverbeheer. Bovendien moet ook aandacht geschonken worden aan het verminderen van het barrière-effect van de kruising van de Aa en de Poederleesesteeweg. Verder dient in de vallei gestreefd naar een dominant graslandgebruik, binnen de haalbaarheidsgrenzen van de landbouw als hoofdgebruiker. Grondgebonden veeteelt is de hoofdgebruiker. Het contrast tussen het open landschap van de Aavallei en de beboste heuvelrug (Heiken – Oorlandse Heide) ten zuiden ervan dient als kwaliteit gevrijwaard. Het landbouwgebied wordt noord-zuid nog gekruist door twee valleien die belang hebben bij de ecologische verbinding tussen natuurgebieden: de vallei van de Bosbeek is van belang op provinciaal niveau (natuurverbinding cf. RSPA) en de Geerbeek is belangrijk voor het lokale verbindingsniveau. De uitwerking van deze verbindingsfunctie zal zich vooral richten op het oeverbeheer.

- Grondgebonden landbouw hoofdbeheerder buiten de zwaartepunten van de natuurlijke structuur. Buiten de natuurlijke zwaartepunten is landbouw de hoofdfunctie. Als hoofdgebruiker moet de landbouw er blijvend kansen krijgen om op een duurzame manier te kunnen ontwikkelen. Het uiterste oosten van dit gebied (ten oosten van de Poederleeseweg) maakt deel uit van een ruilverkaveling (oude stijl). De nadruk moet daarbij liggen op de grondgebonden landbouw als hoofdbeheerder. Er is geen ruimte voor nieuwe grondloze bedrijven. De bebouwing moet functioneel in de eerste plaats ten dienste blijven staan van de hoofdgebruiker, i.c. de landbouw. Er is geen ruimte voor uitbreiding van residentiële bebouwing in de landbouwgehuchten omdat dit de agrarische structuur zou kunnen aantasten en afbreuk doet aan de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Aan de landbouw gerelateerde bedrijven en activiteiten (maneges e.d.) mogen niet onbeperkt toegelaten worden.
- Gave open ruimte als landschappelijke kwaliteit en tevens functioneel voor de landbouw. De gave open ruimte is niet alleen een kwaliteit binnen de natuurlijke en landschappelijke structuur maar ligt mee aan de basis van gunstige ruimtelijke condities voor de grondgebonden landbouw. Door het aanduiden van bouwvrije zones ten zuiden van de kern en de huidige linten langs de weg Sassenhout, kan deze kwaliteit bestendig worden.
- Recreatie –natuur – cultuurhistorisch patrimonium. Het landschappelijk aantrekkelijke gebied in de samenvloeiingszone van de Aa en de Nete lokt zachte recreanten naar het gebied. Ook cultuurhistorische relicten zoals de den Troon en de watermolen in Grobbendonk hebben een aantrekkingskracht. Recreatief medegebruik wordt als ondersteunende functie in het gebied erkend, zonder actief hardere recreatievormen te stimuleren. Geleiding en kanalisatie moeten de meest kwetsbare gebieden kunnen vrijwaren.
- Kampeermogelijkheden binnen duidelijke grenzen op de uitlopers van de Kempense Heuvelrug. Ter hoogte van Heiken bevindt zich een bos als uitloper van de Kempense heuvelrug. In dit bebost gebied dat verder loopt op grondgebied Herentals, staat het behoud van de bossen de aandacht voor ecologische processen centraal. In het bosgebied bevinden zich eveneens twee zones voor camping, Deze kunnen als zones voor openluchtrecreatieve structuur kunnen bestendig worden met een aantal randvoorwaarden vanuit de omgeving, zoals behoud van het bosrijke karakter en respect voor het reliëf. Tussen beide zones dient gestreefd worden naar een goede ruimtelijke en functionele relatie. Voor bestaande (zonevremde) recreatieve voorzieningen wordt gestreefd naar uitdoving (in de volledige deelruimte).

De gemeente Vorselaar stelde in 2014 een “Addendum gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Vorselaar, gedeeltelijke herziening: woonbehoefte en woonaanbod en ontwikkelingsperspectieven lokale bedrijventerreinen” vast. De opties voor de Aa-vallei wijzigen niet.

Voor de kern van Vorselaar werd in 2014 het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “RUP Kern” opgesteld dat de woonkern begrensd ten opzichte van de vallei van de Aa. Andere relevante gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn de RUP’s zonevremde infrastructuur (o.a plan O2 Oirlandse Heyhoeve).

Figuur 3-23. Uitsnede GRS Vorselaar, visie deelruimte Zuidelijk valle- en samenvloeiingsgebied

3.4.4 Gemeente Lille

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Lille is goedgekeurd op 13 september 2007. De vallei van de Aa is opgenomen binnen de deelruimte Open valleien- en ruggencomplex waar volgende visie voor geformuleerd wordt:

- Valleien als dragers van de natuurlijke structuur en sturend voor andere gebruiksfuncties. Het watersysteem neemt een bijzondere positie in deze deelruimte. De Aa en haar zijlopen stromen van noord naar zuid doorheen de open ruimte van Lille. De parallelle valleien- en ruggenstructuur is sterk structurerend voor het ruimtegebruik in deze deelruimte. Bodemgebruik, inrichting en beheer dienen afgestemd te worden op waterbergende en verbindende functies van deze valleien. (...) De valleien van de Laak en Oudendijkloop tussen Lille-Poederlee en Gierle en de vallei van de Aa op de oostelijke gemeentegrens liggen in een uitgestrekt gebied met hoofdfunctie landbouw. Deze hoofdfunctie blijft behouden, maar toch nemen de valleien een bijzondere positie in het agrarisch gebied in. In het RSPA werd over de vallei van de Laak en de Aa een natuurverbinding aangeduid. Vanuit het streven om de ruimtelijke ontwikkelingen af te stemmen op het fysisch systeem komt het erop aan de valleistructuren opnieuw te gaan vertalen in het landschap en het bodemgebruik. Zonder de aanwezige landbouw in problemen te willen brengen, kan gesteld worden dat zoveel mogelijk gestreefd moet worden naar een eerder extensief ruimtegebruik binnen de alluviale valleien. Waar mogelijk worden bouwvrije zones aangeduid om de natte gronden alvast te vrijwaren van bebouwing. Bovendien lenen de valleien zich omwille van hun lijnvormige structuur uitermate goed als kapstok voor het realiseren van ecologische verbindingfuncties. Kleine natuurzones langsheen de waterlopen ondersteunen als stapstenen deze bovenlokale verbindingfunctie. Op de samenvloeiingen van de Aa en Laak en van de Laak en de Oudendijkloop en in de vallei van de Aa dient ook rekening gehouden te worden met de waterbergende functie. In de vallei van de Aa kan ruimte voor water gevrijwaard worden van ruimtelijke ontwikkelingen in functie van terugkerende overstromingsrisico's en waterberging.
- Harmonie tussen openruimtefuncties. In de deelruimte komen de hoofdfuncties natuur en landbouw dominant voor. Natuurlijke zwaartepunten liggen verspreid in het agrarisch gebied. De vallei van de Kindernouwbeek heeft een hoofdfunctie natuur, maar ook op de hogere gronden ten zuiden van Lille en Poederlee wisselen natuurlijke gebieden en landbouw elkaar af. Dit leidt tot een grote variatie binnen de deelruimte. Zowel de kansen voor de natuurwaarden in de geïsoleerde bossen of natuurgebieden van Berkelhei en den Aard, als voor de omringende professionele landbouw dienen behouden te blijven. De bossen van Heggebossen en Heerle sluiten grensoverschrijdend aan op grotere complexen, zoals de Kempense Heuvelrug. Verspreide natuurlijke zones te midden van het agrarisch gebied kunnen samen met de voorkomende natuur- en landschapselementen dienen als stapstenen. Het behoud van de stapstenen garandeert een basiskwaliteit voor de ecologische infrastructuur en het voortbestaan van een bijzonder gaaf landschap. Buiten de natuurlijke zwaartepunten is de grondgebonden landbouw de hoofdfunctie, de hoofdbeheerder van de open ruimte. Als hoofdgebruiker moet de professionele landbouw blijvend kansen krijgen om zich op een duurzame en leefbare manier te kunnen handhaven. De bebouwing moet in de eerste plaats ten dienste blijven staan van de landbouw. De gave open ruimte ligt mee aan de basis van de gunstige ruimtelijke condities voor de grondgebonden landbouw. Enkel ter hoogte van Goren – Rastaartven,

aansluitend op het natuurgebied Goren, wordt voorgesteld landbouw en natuur als functies in evenwicht met elkaar te laten ontwikkelen. In functie van een afstemming van het ruimtegebruik op de fysische kenmerken van het venig en natte gebied, de ecologische en landschappelijke waarden wordt voorgesteld deze zone als natuurverwevingsgebied te suggereren.

3.4.5 Gemeente Herentals

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Herentals is goedgekeurd op 26 juni 2010. Het GRS geeft een visie per deelruimte.

Deelruimte Noordelijk buitengebied:

- Vallei van de Aa. In de vallei van de Aa blijft de landbouw hoofdgebruiker van de ruimte. Behoud en waar mogelijk versterking van grootschalige landbouw, met moderne agrarische bebouwing gekoppeld aan oudere hoeves, moet mogelijk blijven. Ontginningen tasten de waardevolle vallei aan en kunnen bijgevolg niet. Binnen het grootschalige landbouwlandschap dient de onmiddellijke omgeving van de Aa als natuurlijk element hersteld te worden. Mogelijkheden hiervoor worden gezien door het aanmoedigen van aanplant en beheer van kleine landschapselementen langs de Aa. Het afsluiten van beheersovereenkomsten is hiervoor het geschikte instrument. Het gebied in de omgeving van de monding van de Aa wordt gekenmerkt door een gevarieerd en eerder kleinschalig landschap. Het gebied wordt ontwikkeld als een gevarieerd halfopen valleilandschap met behoud van de ruimte voor grondgebonden landbouw, grasland- en bosontwikkeling.
- Kempense Heuvelrug. Het gebied dient gevaloriseerd te worden als natuurlijk complex. Bosbeheer en ontwikkeling gericht op natuur dienen centraal te staan. De randzones (vb. valleirand van de Aa) dienen een bufferfunctie te vervullen. De interne samenhang van het gebied dient te worden behouden en waar mogelijk versterkt. Vooral ter hoogte van de woonwijken langs de noordelijke scharen kan een betere binding uitgewerkt worden. De woongebieden dienen afgerond te worden waarbij de aanwezige natuur aan de randen van de bebouwde delen gerespecteerd en gewaarborgd blijft in de toekomst. Het Peertsbos en de Kruisberg zijn twee grote groengebieden die de woon- en recreatiegebieden omsluiten. Bij de afwerking van de residentiële wijk Ter Buken kan er aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van een groene verbindingszone tussen deze twee groengebieden. Bijkomende constructies in functie van landbouw of recreatie zijn niet gewenst, tenzij ze binnen de cluster van reeds bestaande constructies voorkomen. De inschakeling van het gebied in het recreatief fiets- en wandelnetwerk kan via een (beperkt aantal) doorgaande assen. De barrièrewerking die, tussen de Kempense Heuvelrug en de Vallei van de Kleine Nete, uitgaat van de Lichtaartseweg kan best zoveel mogelijk tegengegaan worden, teneinde een groter samenhangend en continu natuurlijk geheel te bekomen.
- Kleine-Netevallei. De continuïteit van de open ruimte binnen de Netevallei is door de jaren grotendeels gevrijwaard van stedelijke ontwikkeling, zelfs ter hoogte van het centrum van Herentals. Deze meerwaarde moet bewaard worden en verder versterkt. Groenondersteunende functies krijgen de rol van beheerder van het landschap (recreatief medegebruik door de aanwezigheid van historische monumenten (restanten oud St.-Elisabethgasthuis, Hof Lepaige, Begijnhof). In de Kleine Netevallei liggen diverse sportcomplexen met een bovenlokale aantrekkingskracht. Zo is er sportcomplex BLOSO met daarin een recent vernieuwd sporthotel. Aansluitend op dit complex is er het Netepark en Hidrodoe. De Vorselaarsebaan is de ontsluitingsweg voor dit grootschalig recreatiegebied. De aansluiting van deze weg op de Poederleeseweg is een aandachtspunt bij het verder uitbouwen van het recreatiegebied in de toekomst. De ontsluiting van het gebied voor het langzaam verkeer, waarbij een koppeling tussen de verschillende recreatieve aantrekkingspolen dient te ontstaan, is van belang. Verder is er het kanovaren over de Kleine Nete, waarbij het Spaans Hof een belangrijke spil vormt in de route. Het recreatief ontspanningsgebied rond de Kleine Nete is van bovenlokaal belang en dient versterkt te worden, zodanig dat natuurwaarden en recreatief gebruik optimaal verweven zijn in een toeristisch en recreatief landschapspark. Het bundelen van initiatieven, mogelijks bij het opzetten van een toeristisch recreatief landschapspark, is een essentiële maatregel. Hierdoor kan het niveau van het aanbod worden verhoogd. Verschillende invalshoeken, zoals toeristische, recreatieve, sportieve en educatieve, kunnen worden gebundeld. Nieuwe recreatieve ontwikkelingen mogen de huidige natuurwaarden in de vallei van de Kleine Nete niet schaden. De recreatieve infrastructuur wordt beperkt tot de huidige perimeters van het gewestplan. De natuur en de waterhuishouding vormt de basiskwaliteit, de referentie en het bindmiddel. Ruimte voor natuur – behoud van bestaande natuurwaarden en het versterken waar mogelijk van de natuurlijke structuur - dient een belangrijke uitgangshouding te zijn voor het toekomstige beleid binnen de Netevallei. Extensieve landbouw, waterbeheersingswerken in het kader van een integrale vorm van waterbeheer en het zoneren van de toegankelijkheid van het gebied kunnen hierbij krachtige en duurzame instrumenten zijn. De bestaande kleinschalige hobbylandbouw in het stroomopwaarts

gedeelte wordt gezien als kwalitatief en als een goede beheerder van het kleinschalig landschap. De gemeente wenst deze vorm van landbouw te ondersteunen en te behouden voor zover ze in overeenstemming zijn met de strikte reglementering geldend voor de desbetreffende zone.

Figuur 3-24. Uitsnede GRS Herentals, visie deelruimte Noordelijk buitengebied

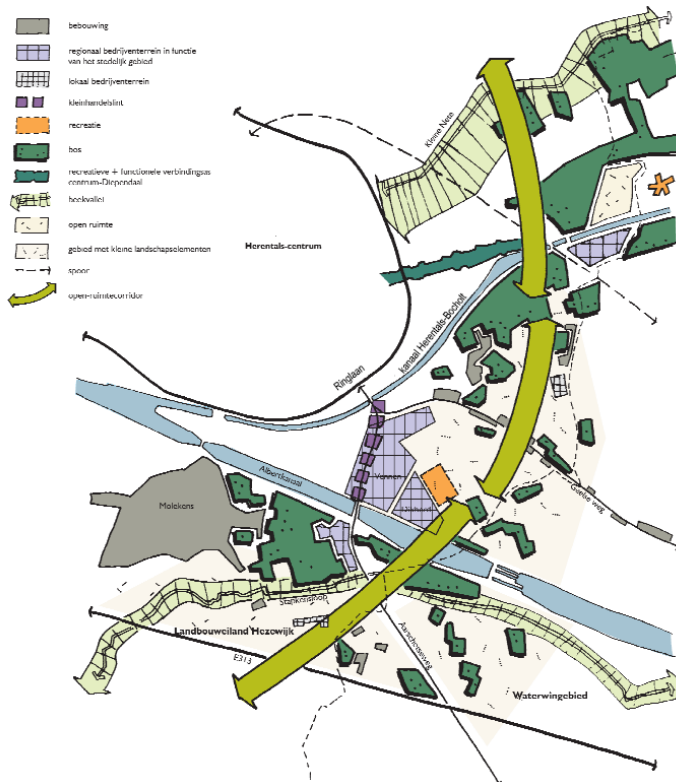

Deelruimte Oostelijke openruimtecorridor

De oostelijke openruimtecorridor dient zo veel mogelijk als open ruimte behouden te blijven. Deze 'Oostelijke openruimtecorridor' vormt een open ruimte tussen de verstedelijkte omgeving van Herentals en de verstedelijkte omgeving van Geel-Olen. De openruimtecorridor vormt tevens een verbinding tussen de open ruimte van de vallei van de Kleine Nete en de open ruimte rond het zuidelijk landbouwgebied ten westen van Noorderwijk en Morkhoven (en zo verder door naar de vallei van de Wimp...). Binnen de openruimtecorridor verschillen vier onderdelen sterk naar type open-ruimte. Waar mogelijk wordt de versnippering door grootschalige infrastructuren (grote wegen, kanalen) verzacht, zowel voor natuur als voor recreatie. De belangrijkste eigenschap van dit gebied vormt de open ruimte. De typische openruimtefuncties (landbouw, natuur en recreatie) vormen dan ook de belangrijkste functies binnen de deelruimte.

- Kanaalbossen (slechts beperkt op Herentals). Het beboste karakter rond de woningen tussen de Netevallei en het Kempens kanaal dient behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Schermgroen kan de rand van de bebouwing t.o.v. het landschap bufferen, evenwel zonder dat hiervoor het zicht vanuit de woningen op het landschap volledig ontnomen dient te worden.
- Grees. Over het algemeen wordt het er gestreefd naar een opwaardering van het waardevol en kleinschalig landbouwlandschap. Door het behoud en verdere ontwikkeling van het landschap door toevoeging van kleine landschapselementen (onder meer door het sluiten van beheersovereenkomsten met de landbouwers), kan de ecologische en recreatieve waarde van het gebied toenemen. De bosfragmenten langs de kanalen moeten behouden blijven en waar mogelijk uitbreiden. Ook hier dient de bestaande bebouwing gebufferd te worden naar het open landschap.

Figuur 3-25. Uitsnede GRS Herentals, visie deelruimte Oostelijke openruimtecorridor

3.4.6 Gemeente Geel

De gemeenteraad van Geel stelde op 16 december 2021 het Beleidsplan Ruimte Geel definitief vast als toekomstvisie voor de verdere ontwikkeling van Geel. Het ruimtelijk beleidsplan Geel bevat een specifiek beleidskader Open Ruimte. De bescherming van de open ruimte, zoals uitgetekend in de strategische visie voor Geel, is een centraal element in het ruimtelijk beleid. De nog aanwezige gave open ruimte moet als een belangrijke ruimtelijke kwaliteit worden beschouwd. Een samenhangende veerkrachtige open ruimte is belangrijk om voldoende kwalitatieve ruimte te garanderen voor voedselproductie, biodiversiteit en waterbeheer. Goede ruimtelijke condities en geïntegreerde afstemming maken deze functies minder kwetsbaar voor druk en veranderingen.

De vallei van de Kleine Nete en het vogel- en habitatrichtlijngebied Zegge-Mosselgoren liggen in het gebied waar stad Geel een openruimtebeleid voert. In dit gebied wil stad Geel de ontwikkeling en dynamiek van woonlinten aan banden leggen door de verdichting en vertuining tegen te gaan. Er is een afwegingskader voor zonevreemde transformaties van vrijkomende bebouwing uitgewerkt en er wordt gestreefd naar opruiming en ontharding.

Figuur 3-26. Uitsnede gewenste ontwikkeling Geel (Beleidsplan ruimte Geel)

3.4.7 Gemeente Kasterlee

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Kasterlee is goedgekeurd op 26 januari 2006 en formuleert volgende visie-elementen voor de vallei van de Kleine Nete:

- Parallele rug-valleistructuur als ruimtelijke en visuele hoofddrager. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten afgestemd worden op het fysisch systeem, dat in Kasterlee nog steeds een duidelijke stempel drukt op het bodemgebruik en het landschapsbeeld. De meeste markante sturing gaat uit van de combinatie Kempense Heuvelrug - Kleine Netevallei; hetgeen samenhangt met hun parallelle ligging, het reliëfverschil en het landschappelijk contrast van beboste rug en open vallei. Ook de uitgestrektheid en continuïteit van deze landschappelijke structuur speelt een belangrijke rol. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten afgestemd worden op de landschappelijke kwaliteiten en mogen de morfologische samenhang van heuvelrug en vallei niet in het gedrang brengen. Hoogdynamische functies en grootschalige infrastructuren zijn niet gewenst indien ze een te sterke segmentering zouden veroorzaken. Waar de Heuvelrug de dorpscentra raakt of doorkruist, moeten nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de herkenbaarheid behouden of versterken, zodat de link tussen het toeristisch profiel en openruimte kwaliteiten geaccentueerd wordt.
- Toeristisch-recreatieve (parel)snoeren. Aan de basis van de bovenlokale toeristisch-recreatieve uitstraling van Kasterlee liggen een aantal bijzondere natuur- en landschapskwaliteiten met recreatief medegebruik als uitgangspunt. Parallel hieraan zijn ook horeca en verblijfsrecreatieve voorzieningen meegegroeid. Enerzijds versterken deze voorzieningen het toeristisch recreatief profiel vanwege de economische waardering; anderzijds moet vermeden worden dat infrastructuur en de dynamiek die ermee samenhangt, een bedreiging gaan vormen voor de kwaliteiten zelf. Een ongecontroleerde en verspreide inplanting van voorzieningen moet alleszins vermeden worden. Het langs assen bundelen van infrastructuur waarop de voorzieningen als parels geënt zijn, kan hiervoor een goed uitgangspunt bieden. Door de ligging van de assen nabij de attractiepolen van de natuurlijke structuur kunnen op die manier de harde functies gebundeld worden zonder afbreuk te doen aan hun relatie met de groene omgevingskwaliteiten. De “parels” staan daarbij voor infrastructuur met voldoende aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. Gelet op het feit dat de snoeren ingebed zijn in of aansluiten op zwaartepunten van de natuurlijke of landschappelijke structuur, gelden een aantal beperkingen voor elk van de parels. Het aantal (nieuwe) parels dat aan de snoeren kan opgehangen worden, is niet onbeperkt.

De visie op de deelruimte Kempense Heuvelrug-Netevallei is als volgt:

- Versterken van de sterk structurerende werking van de parallelle valleirugstructuur met bijzondere aandacht voor de markante terreinovergangen. Het landschap in deze uitgestrekte deelruimte wordt bepaald door de parallelle structuur van de vallei van de Kleine Nete en de Kempense Heuvelrug. Deze structuur strekt zich uit over ettelijke kilometers (met de meest westelijke uitlopers van de Heuvelrug in de gemeente Vorselaar). De jonge ontginning van de Netevallei geeft het landschap een overwegend open karakter, dat sterk contrasteert met de hoger gelegen beboste heuvelrug. De twee grote structuurbepalende landschapselementen Kempense Heuvelrug en Netevallei, die elkaar over ettelijke kilometers flankeren, worden erkend als bijzondere waarde. De structurerende werking die ervan uitgaat, moet behouden blijven of versterkt worden. Bijzondere aandacht voor markante terreinovergangen aan de zuidflank en voor de doorsteken in Kasterlee en Lichtaart kan hiertoe bijdragen. Aandacht moet ook gaan naar de ecologisch relaties tussen beide structuren: de reliëfverschillen tussen rug en aanleiding tot infiltratie – kwelverschijnselen, veenvorming en winteroverstromingen.
- In bedwang houden van de residentiële functie aan de zuidflanken. Bijzonder en te vrijwaren is het landschappelijk contrast tussen de beboste rug en de open vallei, met de markante terreinovergang ter hoogte van de gehuchtenrij Goor – Hukkelbergen - Stenenstraat. Deze kwaliteit hangt in belangrijke mate samen met de nog relatieve gaafheid van de open ruimte in het gebied. Nieuwe bebouwing of andere infrastructuur moet in het open gebied maximaal vermeden worden. De functievervaging van de gehuchten (infiltratie van residentieel wonen in traditionele landbouwgehuchten) is in beperkte mate mogelijk maar kan niet onbeperkt verder evolueren omdat een te zwaar wegend residentieel karakter de identiteit van het gebied kan ondermijnen. De landbouwwegen kunnen een medegebruiksfunctie in het recreatief fietsnetwerk opnemen maar kunnen niet gebruikt worden als alternatieve verbindingswegen.
- Landbouw als hoofdbeheerder met heroriëntatie van het geuniformiseerd landschap als randvoorwaarde. Landbouw moet bestendig worden als hoofdgebruiker binnen het zuidelijke open deel en moet hiervoor voldoende kansen krijgen, met respect voor de belangrijke natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten en met grondgebonden veeteelt als hoofdbeheerder. Heroriëntatie van het landschap (in de geest van ruilverkaveling nieuwe stijl) met beheersovereenkomsten als uitgangspunt biedt hier mogelijk een aanknopingspunt. Agrarische verbreding, zoals hoefveetoeisme, thuisverkoop van hoeveproducten, landschaps- en natuurbeheer, kan een opportuniteit vormen om de landbouw op termijn nieuwe impulsen te geven, zij het binnen een nichemarkt.

Hierbij kan een link gevonden worden met de landschappelijke kwaliteiten van het gebied en de aantrekkelijkheid voor fietsers. Een grootschalige omschakeling naar echte recreatieve functies of horeca is niet mogelijk omdat hierdoor eveneens de agrarische structuur kan ondermijnd worden. Aansluitend op de gehuchten is beperkte ruimte voor aan de landbouw gerelateerde functies (maneges...) in specifiek aan te duiden zones en voor op het niveau van het gehucht afgestemde sportmogelijkheden, in zoverre dat daarvoor behoefte bestaat.

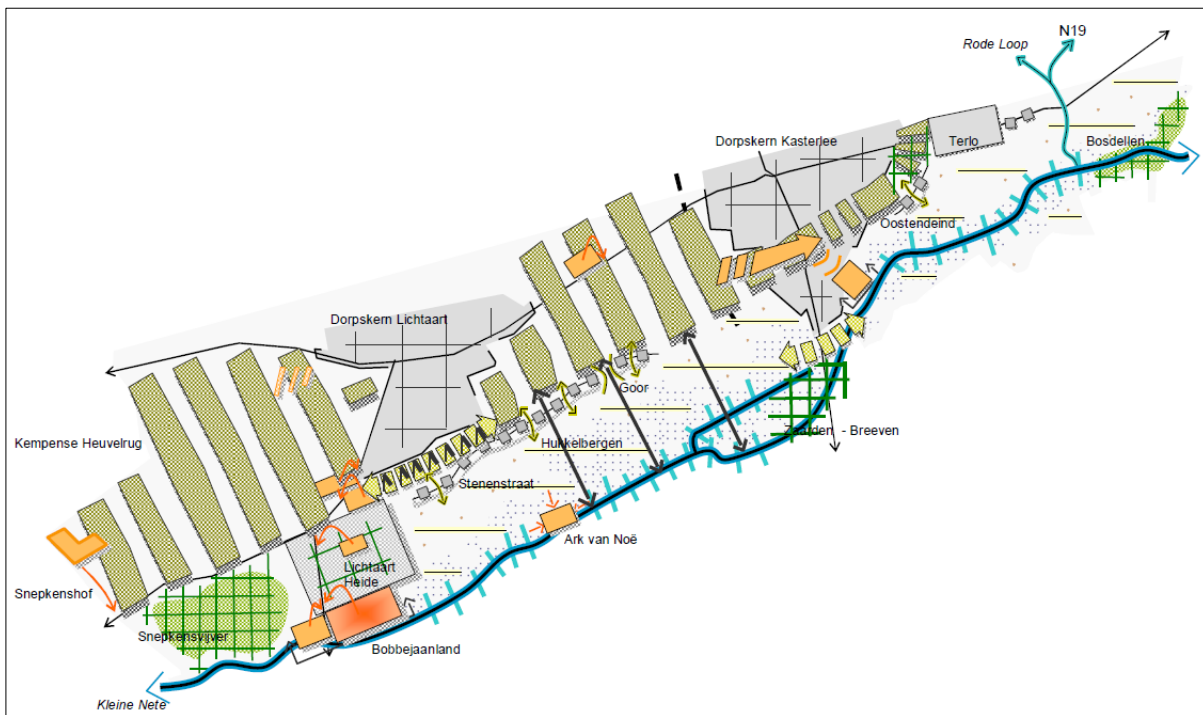
- Afremmen van infrastructuur en harde functie in de vallei. De kleine Nete zelf maakt deel uit van een bovengemeentelijk toeristisch recreatief netwerk, met inbegrip van waterrecreatie. In functie van dit netwerk zijn beperkte voorzieningen zoals aanlegplaatsen voor kajak e.a. mogelijk. Ook horeca is in beperkte mate mogelijk voor zover afgestemd op de kwetsbaarheid van de vallei en de noden van het recreatief netwerk en voor zover de ermee samenhangende verkeersdruk de draagkracht van het gebied niet overschrijdt; de bestaande voorzieningen lijken aan deze noden te voldoen. Nieuwe horeca of hoogdynamische recreatieve projecten zijn niet gewenst. Binnen de winterbedding van de kleine Nete moeten harde functies geweerd worden. Nieuwe bebouwing is uitgesloten. Ook uitbreiding van bestaande infrastructuur binnen de winterbedding is niet gewenst. Onverharde wegen blijven onverhard. Lokaal kan gezocht worden naar herintroductie van winteroverstromingen.

Binnen de gewenste landschappelijke structuur wordt het winterbed van de vallei van de Kleine Nete geselecteerd als gaaf landschap.

Met betrekking tot de kerngebieden van de agrarische structuur stelt het GRS Kasterlee dat dit gebieden zijn waar landbouw de enige hoofdfunctie is. Deze kerngebieden kunnen verder gedifferentieerd worden door aanduiding van multifunctionele landbouwzones, bouwvrije zones en zones van dominant graslandgebruik. De vallei van de Kleine Nete wordt in het GRS als zoekzone “dominant graslandgebruik” en “bouwvrije zone” geselecteerd.

- Streefzones dominant graslandgebruik. Het RSV stelt dat het fysisch systeem ruimtelijk structurerend moet zijn voor o.m. de agrarische structuur. Dit betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van deze structuurbepalende functie. Het aanduiden van streefzones dominant graslandgebruik binnen delen van alluviale valleien geeft een concrete invulling aan deze visie. Alluviale gronden vormen immers de van nature overstroombare gebieden (NOG) met een permanent hoge grondwaterstand en een natuurlijke bodemgeschiktheid voor graslandgebruik. (...) De alluviale vlakke van de Kleine Nete wordt als zoekzones aangeduid.
- Zoekzones bouwvrije zones. In gewestelijke uitvoeringsplannen zullen binnen de gebieden van de agrarische structuur bouwvrije zones afgebakend worden waar geen bebouwing (ook geen agrarische) kan toegelaten worden. In de mate dat op dit vlak beleidsruimte rest, worden ook in het GRS op kleine schaal bouwvrije zones aanduiden. Uitgangspunt is dat het leefbare voortbestaan van bestaande agrarische bedrijven daarbij niet in het gedrang komen. Afstemming op het fysisch systeem en op landschappelijke kwaliteiten en het vrijwaren van de potenties van deze gebieden voor de grondgebonden landbouw zijn de uitgangspunten om bouwvrije zones aan te duiden. Volgende zoekzones voor bouwvrije zones worden aangeduid in valleien van structuurbepalende waterlopen:
 - Vallei van de Kleine Kaliebeek ter hoogte van Kleine Winkel en Klein Rees
 - Vallei van de Grote Kaliebeek tussen Hoek en Achterlee
 - Vallei van de Kleine Nete
 - Vallei van de Aa
 - Vallei van de Roeikensloop

Figuur 3-27. Uitsnede gewenste ruimtelijke structuur deelruimte Kempense Heuvelrug-Netevallei (GRS Kasterlee, 2006)

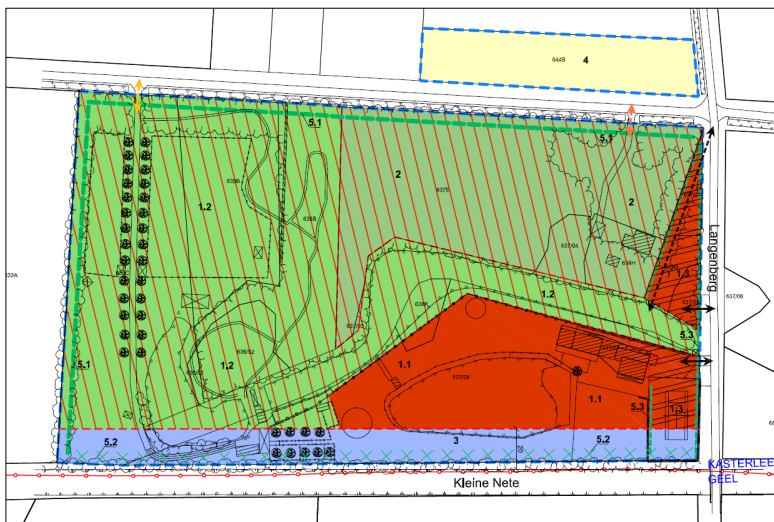

Figuur 3-28. Uitsnede gewenste ruimtelijke structuur GRS Kasterlee (2006)

De gemeente Kasterlee heeft een gemeentelijk planningsproces gevoerd voor het dagrecreatiegebied Ark van Noë langs de Kleine Nete. Op 1 april 2010 werd het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Ark van Noë” door de deputatie van de provincie Antwerpen goedgekeurd. In het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt het gedeelte van het recreatiegebied, grenzend aan de Kleine Nete, opgenomen als ‘zone voor waterbeheersingswerken met nevenfunctie recreatief medegebruik’. In deze zone zijn onder meer werken en infrastructuur toegelaten in functie van waterbeheersing.

Figuur 3-29. Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ark van Noë (Kasterlee)

3.4.8 Gemeente Olen

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Olen is goedgekeurd op 15 juli 2004 en werd gedeeltelijk herzien in 2014.

Binnen de gewenste ruimtelijke structuur van de open ruimte worden ontwikkelingsperspectieven per deelgebied gegeven.

- **Valleigebied Kleine Nete.** Het is wenselijk de vallei van de Kleine Nete te versterken en te ontwikkelen als uitzonderlijk waardevolle ecologische structuur. Het Olens broek is reeds in beheer als reservaat en wordt beschouwd als natuurkerngebied. Het versterken van de natuurfunctie kan door de interne kwaliteit te verhogen en door de invloeden van buitenaf te bufferen. Zo moet er eveneens voorzichtig omgesprongen worden met het toegankelijk maken voor toerisme en recreatie. Door de VLM is in samenspraak met AMINAL-Natuur gekozen om natuurreservaat 'De Zegge' in Geel prioritair kansen te geven in functie van natuur, ten koste van de aanwezige landbouw. In ruil wordt geopteerd om de landbouwontginning tussen Roerdompstraat en Kleine Nete effectief als grondgebonden landbouwzone te ontwikkelen. In functie van het algemeen belang wordt deze visie door de Gemeente Olen onderschreven en wordt de uitloper van deze landbouwontginning op Olens grondgebied voorbehouden voor grondgebonden landbouw (op de niet-vervuilde gronden). (...) De draagkracht voor recreatief medegebruik is in het stuifzandcomplex groter dan in het Olens Broek, doch de vervuiling vanwege de stortgronden zal plaatselijk de toegankelijkheid bepalen. Er dient dan ook bijzondere aandacht besteed aan de sanering van de bestaande storten en een zeer strikte afbakening van de nieuw geplande opslagplaats voor de radioactieve grond die zal afgegraven worden bij de sanering van de Bankloop.

Elementen van de gewenste ruimtelijke structuur zijn:

- Heibloem is een lintvormige woonkern met eigen kenmerken en kwaliteiten. Omwille van het landelijk karakter wordt er omzichtig met de ruimte omgesprongen. Contact met de open ruimte moet behouden en versterkt worden.
- Behoud van bestaande zonevreemde woningen waarbij voldaan wordt aan de vooropgestelde criteria.
- Ontwikkelen van landbouwontginning de Zegge als open landbouwgebied (L2), doch met aandacht voor buffering t.o.v. Kleine Nete en Olens Broek
- Versterken en uitbouwen van het Olens Broek in het valleigebied van de Kleine Nete als uitzonderlijk waardevolle ecologische structuur en volledig beheer als natuurkerngebied.
- Uitbouwen en inrichten van het stuifzandcomplex De Bleek–Heibloem als natuurontwikkelingsgebied en buffer tussen het valleigebied van de Kleine Nete en de bedrijvigheid aan het kanaal Herentals–Bocholt.
- Bodemverontreiniging op de bestaande stortgronden beïnvloedt het leefmilieu. Het ruimtelijk begrenzen van de impactzone en de sanering ervan zijn absoluut noodzakelijk.
- Instellen en opleggen van een strikte afbakening en veiligheidsnormen m.b.t. de geplande radioactieve berging, in overleg met de hogere overheid.
- Actief uitdoven van zonevreemde weekendverblijven.
- Behoud zonevreemde bedrijven (zonder uitbreidingsmogelijkheden) indien de ruimtelijke draagkracht het toelaat.

- **Landbouwzone Doffen.** Dit gebied is drager van de gewenste landbouwstructuur. Gelegen tussen Herentals en de nieuwe bewonerskernen van Olen vervult het een bufferfunctie tegen de oprukkende (industriële) uitbreidingen van Herentals. Extra aandacht dient te gaan naar de afwerking van de randen van het openruimtegebied. Er is een differentiatie van de landbouwactiviteiten gewenst. In het westelijke deel primeren de landschappelijke en ecologische erfgoedwaarden. Een aantal belangrijke acties uit het GNOP hebben betrekking dit gebied evenals op de omgeving van de Olense sluzen die er sterk mee verbonden is. Ten oosten van de straat Doffen is ruimte voor gemengde agrarische bedrijvigheid. Recreatie richt zich op medegebruik van de open ruimte.

Elementen van de gewenste ruimtelijke structuur zijn:

- Aandacht voor behoud van het contact met de open ruimte in landelijk woonlint Doffen. Streven naar grote percelen met vrijstaande woningen.
- Behoud van bestaande zonevreemde woningen waarbij voldaan wordt aan de vooropgestelde criteria.
- Versterken van openruimtecorridor Doffen–Hezewijk als drager van de gemeentelijke landbouwstructuur en natuurlijke buffer tussen Olen en Herentals.
- Differentiëren van het landbouwgebied in L1 - open landbouwgebieden met mogelijkheden tot verweving (Doffen-West, Gerheze) en L3 - landbouwgebied met diverse bebouwing en specifieke agrarische geschiktheid (Doffen-oost).
- Behoud van verspreide openruimterelaties als corridor tussen de verschillende open ruimtes en als buffer tussen de woonkernen en -wijken.
- Versterken van het landschappelijk netwerk met bosjes en kleine landschapselementen dat de openruimtecorridor Doffen overlapt als element binnen de natuurlijke structuur en als kader voor recreatief medegebruik.
- Actief uitdoven van illegale weekendverblijven.
- Extensief medegebruik van de open ruimte.
- Behoud zonevreemde bedrijvigheid, doch zonder uitbreidingsmogelijkheden, gezien de ruimtelijke draagkracht.

Figuur 3-30. Uitsnede gewenste openruimtestructuur (GRS Olen, 2014)

GEMEENTELIJK RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN OLEN
KAART 33 : RUIMTELIJK CONCEPT VOOR DE OPEN RUIMTE

- 1 - Kleine Nete en haar valleigebied
- 2 - Olense bosrug
- 3 - landschappelijk netwerk Doffen
- 4 - stuifzandcomplex De Bleek - Heibloem
- 5 - openruimtecorridor Doffen - Hezewijk
- 6 - open rand Meiren - Gerhagen
- 7 - groene centrumgordel

4 Bestaande feitelijke toestand

Kaart 1a. Bestaande feitelijke toestand: luchtfoto met aanduidingen (fluviaal)

Kaart 1b. Bestaande feitelijke toestand: luchtfoto met aanduidingen (pluviaal)

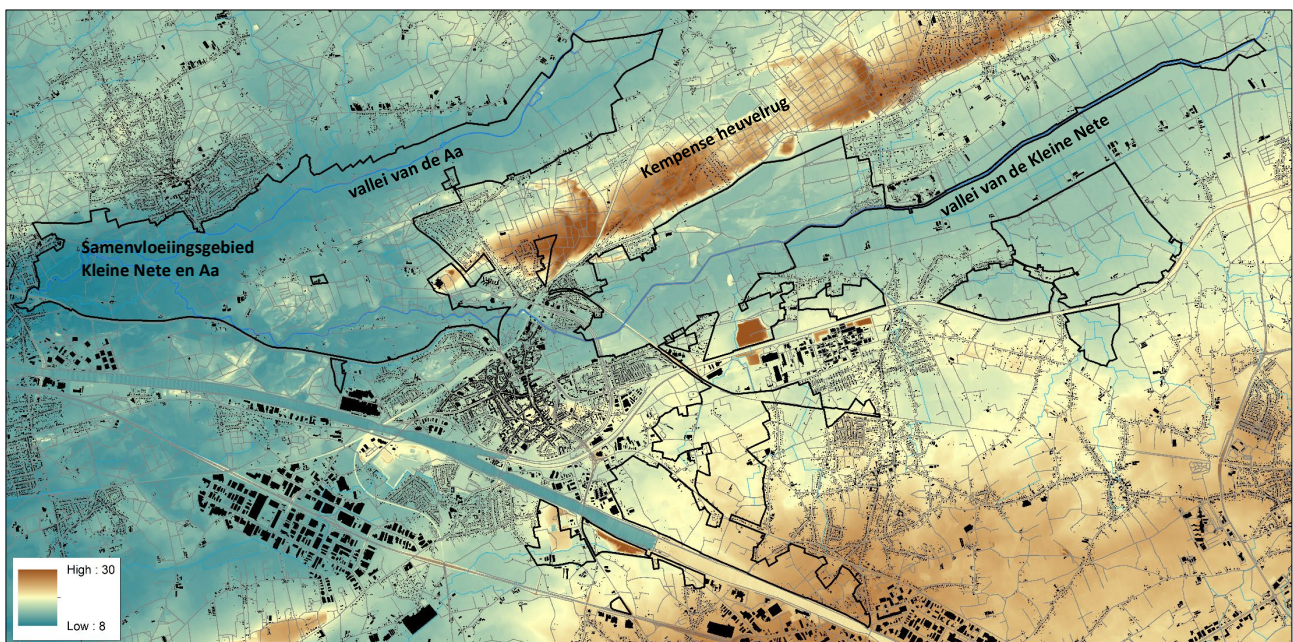
4.1 Fysisch systeem

Het fysisch systeem wordt bepaald door een afwisseling van noordoost-zuidwest georiënteerde beekvalleien en dekzandruggen. De noordwestelijke planonderdelen omvatten omvat het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa met de westelijke uitloper van het de Kempense Heuvelrug. Stroomopwaarts Herentals omvat het plan delen van de brede alluviale vlakte van de Kleine Nete en De Zegge. De zuidelijke planonderdelen omvatten de westelijke uitloper van de rug Olen-Geel die tussen de valleien van Kleine en Grote Nete ligt.

Bodem en reliëf

Het fysisch systeem binnen het plangebied wordt bepaald door het Kempens rivier- en duingebied dat bestaat uit een zandige depressie met een dicht netwerk aan beken. De geologische ondergrond bestaat uit een dik pakket Tertiaire mariene zanden. Tijdens het Pleistoceen (Quartair) schuurden de rivieren van het Netebekken in de zandige ondergrond brede, weinig reliëfrijke depressies uit. Doordat de ondergrond in de omliggende regio's beter bestand was tegen deze erosieprocessen ligt het Kempens rivier- en duingebied lager dan de omliggende gebieden. Gedurende de laatste ijstijd (Laat-Pleistoceen) werd het gebied bedekt met een dikke laag dekzanden. Deze eolische dekzanden zijn op de interfluvia enkele meters dik en in de riviervalleien tot meer dan 10 meter dik, zodat het reliëf grotendeels werd genivelleerd.

Figuur 4-1. Hoogteligging

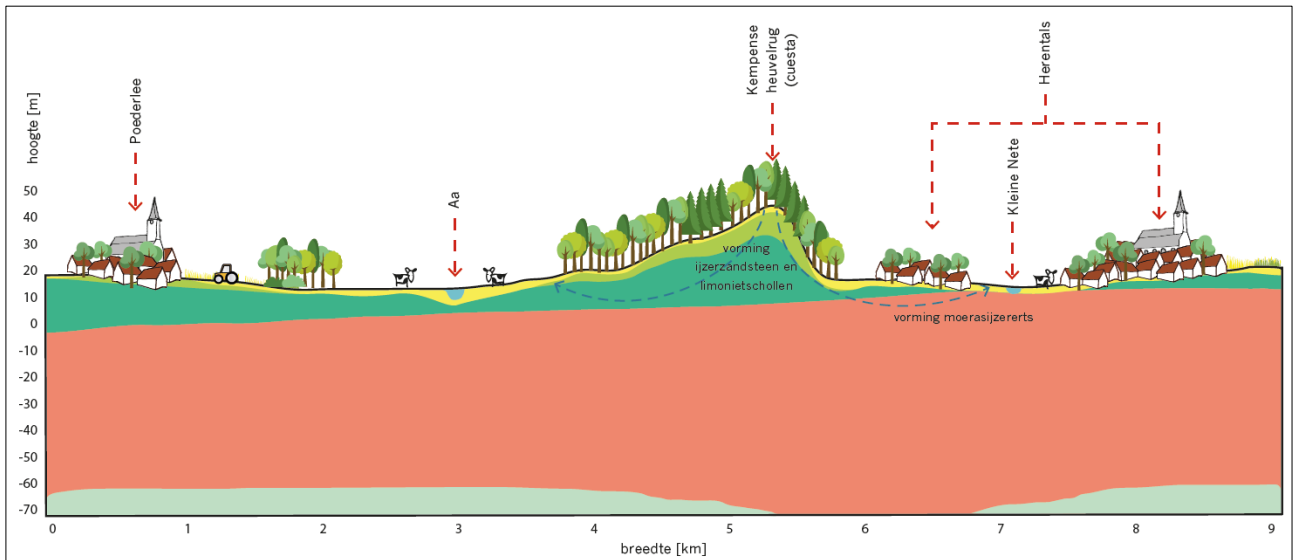
Vooraf op plaatsen waar het dekzand een aanzienlijke dikte heeft, werd het na de laatste ijstijd door sterke zuidwestenwinden bijeen geblazen tot landduinen en dekzandruggen. Door uitwaaiing tot op de watertafel ontstonden plaatselijk depressies waar regen- en oppervlaktewater stagneerde en vennen gevormd werden. De landduinen en dekzandruggen werden door het warmer worden van het klimaat gefixeerd door een natuurlijke vegetatie van loofbossen. Na ontginningen en ontbossing door de mens traden plaatselijk nieuwe verstuingen op en werden nieuwe landduinen gevormd.

Het Neteland is een voornamelijk vlak gebied. De valleien liggen slechts enkele meters lager dan de tussenliggende interfluvia. Landduinen en dekzandruggen, die ten noorden van de Kleine Nete de noordoost-zuidwestelijke en ten zuiden van de Kleine Nete de oost-westelijke oriëntatie van de beken volgen, zorgen voor geringe reliëfverschillen. In het centrale deel bevinden zich twee smalle zuidwest-noordoost gerichte heuvelruggen die het gevolg zijn van de

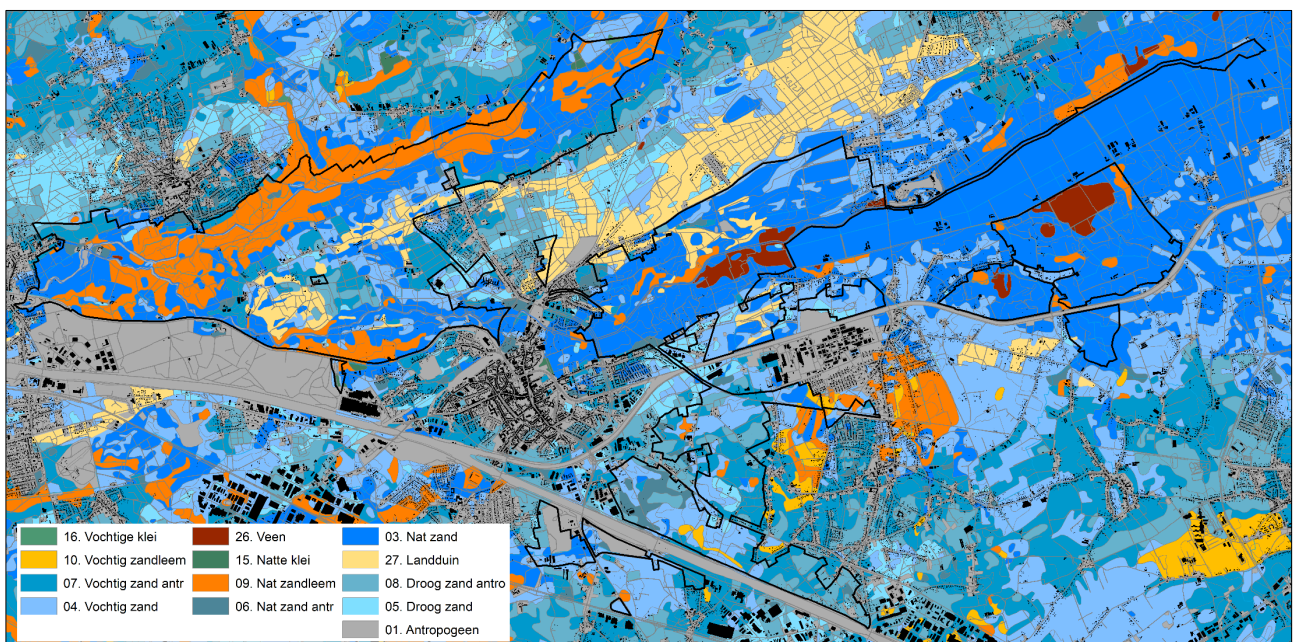
meer erosiebestendige Tertiaire ondergrond: de heuvelrug bedekt met landduinen ten noorden van Herentals over Lichtaart tot Kasterlee (Kempense Heuvelrug) en de minder uitgesproken rug van Olen-Geel.

Opvallend is de asymetrie van de vallei van de Kleine Nete. Aan de noordzijde is de vallei smal en de flank van de Kempense Heuvelrug steil. Aan de zuidzijde is de vallei breed en de flank zacht hellend. De Kempense Heuvelrug vormt een cuesta.

Figuur 4-2. Landschapsdoorsnede vallei van de Kleine Nete en Aa met de Kempense Heuvelrug (uit: Landschapsbiografie Kempense Heuvelrug en valleigebieden Herentals en Omgeving, Strootman Landschapsarchitecten en Bailleul Ontwerpbureau in opdracht van het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete)

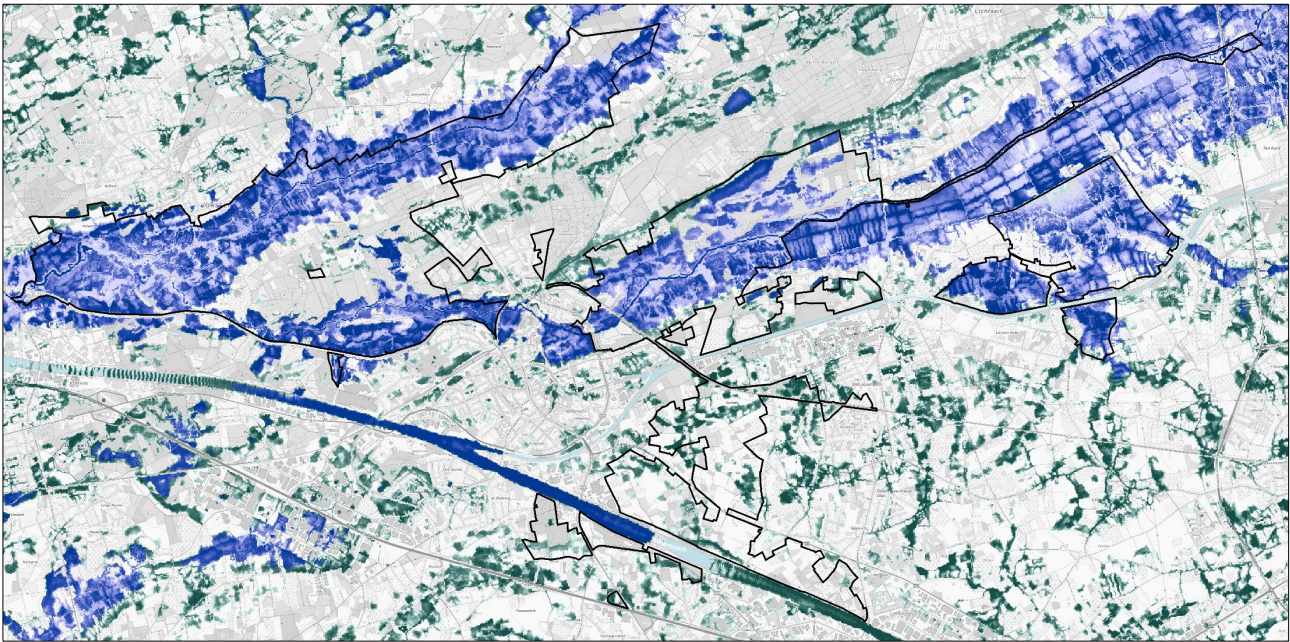
Figuur 4-3. Bodemkaart

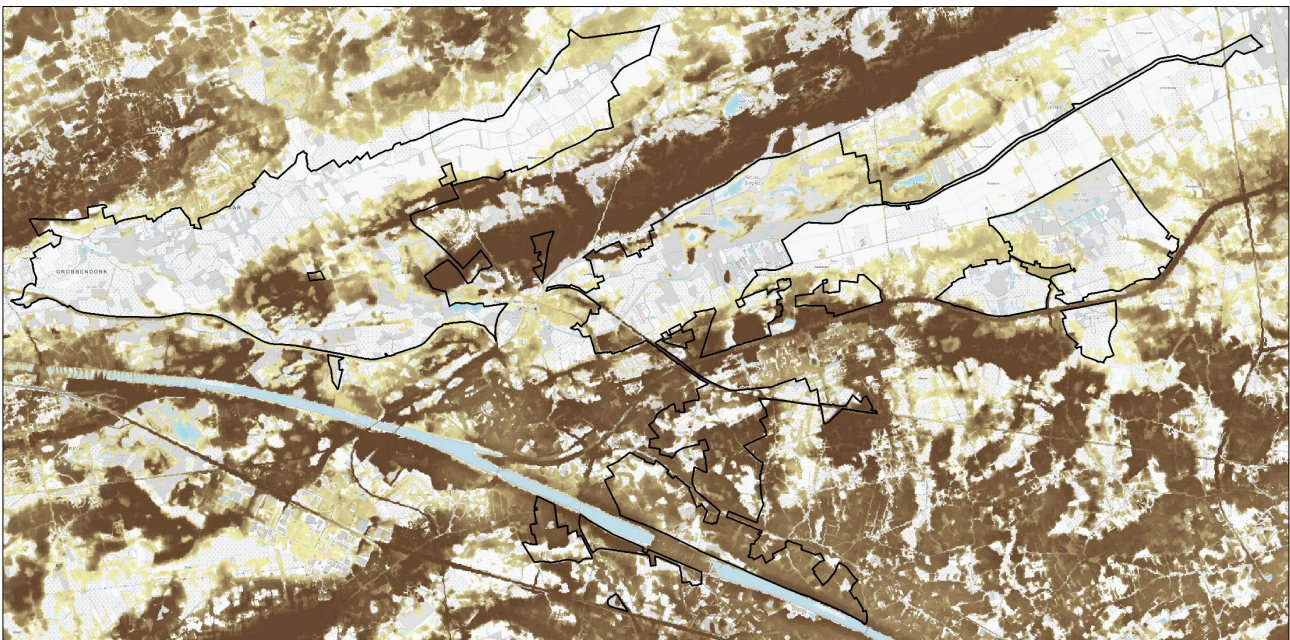
De bodems in het gebied bestaan overwegend uit arme zandgronden die naar het zuiden en westen toe lemiger worden. Droge plaggenbodems (op de hogere gronden, ontstaan door langdurige bemesting met plaggen uit het heidepotstalsysteem) worden afgewisseld met uitgestrekte natte podsolcomplexen (ontstaan door eeuwenlange heidebegroeiing). De duinformaties bestaan voor een groot deel uit profielloze duingronden. In de valleien komen natte tot zeer natte zandleemgronden voor.

De alluviale vlakte van de Kleine Nete heeft stroomopwaarts Herentals een uitzonderlijke breedte van meer dan 2 kilometer, waarin de Nete en haar bijbeken in het Holoceen een pakket zandig materiaal (zand, lemig zand en in mindere mate zandleem) afzette. In de lageregelegen kommen van de Netevallei vond veenvorming plaats. Deze veengronden liggen binnen de natuurgebieden Snekensvijver en De Zegge. De vallei is niet overal even vlak. Kleine rivierduintjes steken uit boven het veen en vormen donken (o.a. Langendonk).

Figuur 4-4. Permanent en tijdelijk natte bodems (Watersysteemkaart, J. Staes, Universiteit Antwerpen) ¹²

Figuur 4-5. Permanent droge infiltratiebodems (Watersysteemkaart, J. Staes, Universiteit Antwerpen) ¹³

De goed doorlatende zandige ondergrond en het dichte netwerk aan beken zorgen voor een sterk ontwikkeld systeem van infiltratie en kwelgebieden. De heuvelrug van Herentals-Kasterlee en in minder mate ook de rug van Olen-Geel zijn regionale infiltratiegebieden.

De afwisseling van de hogere zandgronden en natte, alluviale bodems in de valleien van Nete en Aa zorgt voor een rijke verscheidenheid aan abiotische condities met bijbehorende landschappelijke en ecologische diversiteit. Deze diversiteit wordt versterkt door diverse waterrijke depressies als gevolg van turfwinning (Snepkesvijver, Zwarte Water, Lavendelven...).

In het plangebied liggen géén waardevolle erfgoedbodems of gebieden die gevoelig zijn voor erosie of grondverschuivingen, noch zijn er gekarteerde grondverschuivingen in/in de ruime omgeving aanwezig.

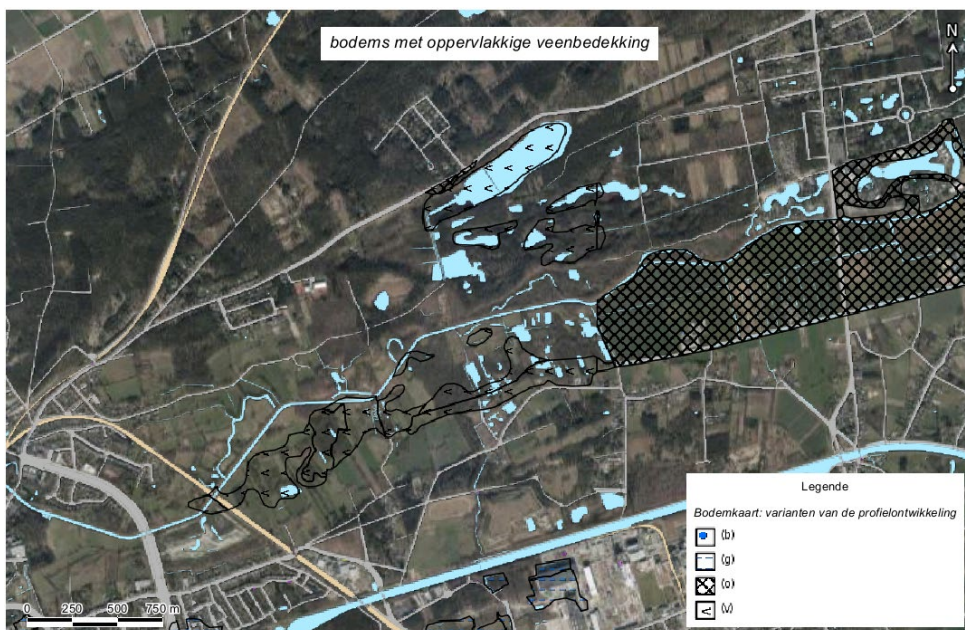
Van de bodemkaart kunnen naast de veenbodems tevens bodemprofielen met een oppervlakkige veenbedekking worden afgeleid. Deze komen in hoofdzaak voor in de gebieden Snepkesvijver en Olens Broek-Langendonk en tevens

¹² <https://www.uantwerpen.be/nl/onderzoek/informatie-voor-bedrijven/aanbod-voor-bedrijven/technologieaanbod/exacte-wet/watersysteemkaarten/>

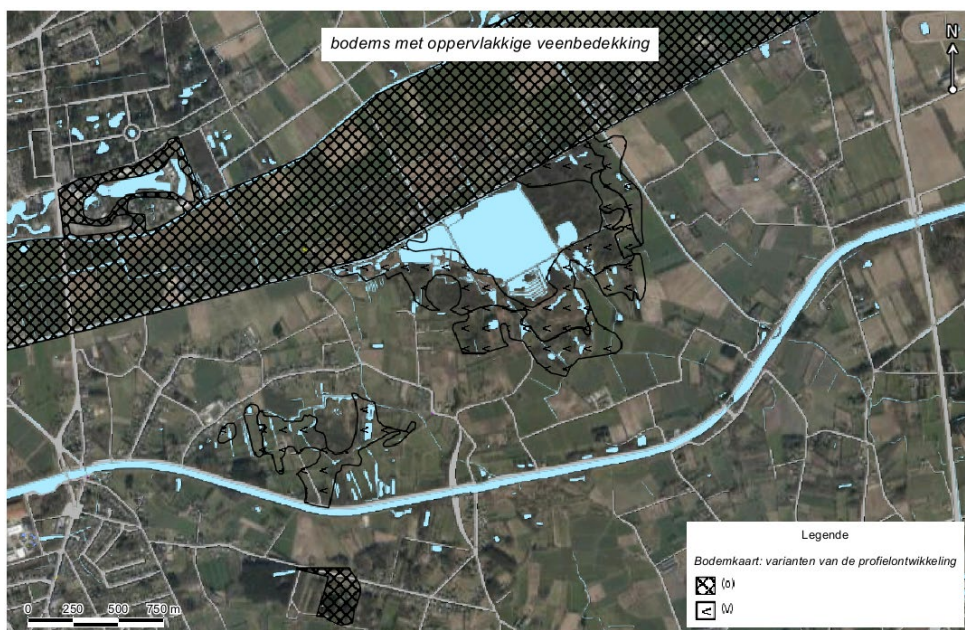
¹³ <https://www.uantwerpen.be/nl/onderzoek/informatie-voor-bedrijven/aanbod-voor-bedrijven/technologieaanbod/exacte-wet/watersysteemkaarten/>

in De Zegge. Ook komen er enkele beperktere en verspreide zones met oppervlakkige veenbedekking voor in de valleigebieden van de Kleine Nete en de Aa.

Figuur 4-6. Varianten van profielontwikkeling veen ter hoogte van Snekensvijver en Olens Broek-Langendonk (DOV Vlaanderen)

Figuur 4-7. Varianten van profielontwikkeling veen ter hoogte van De Zegge (DOV Vlaanderen)

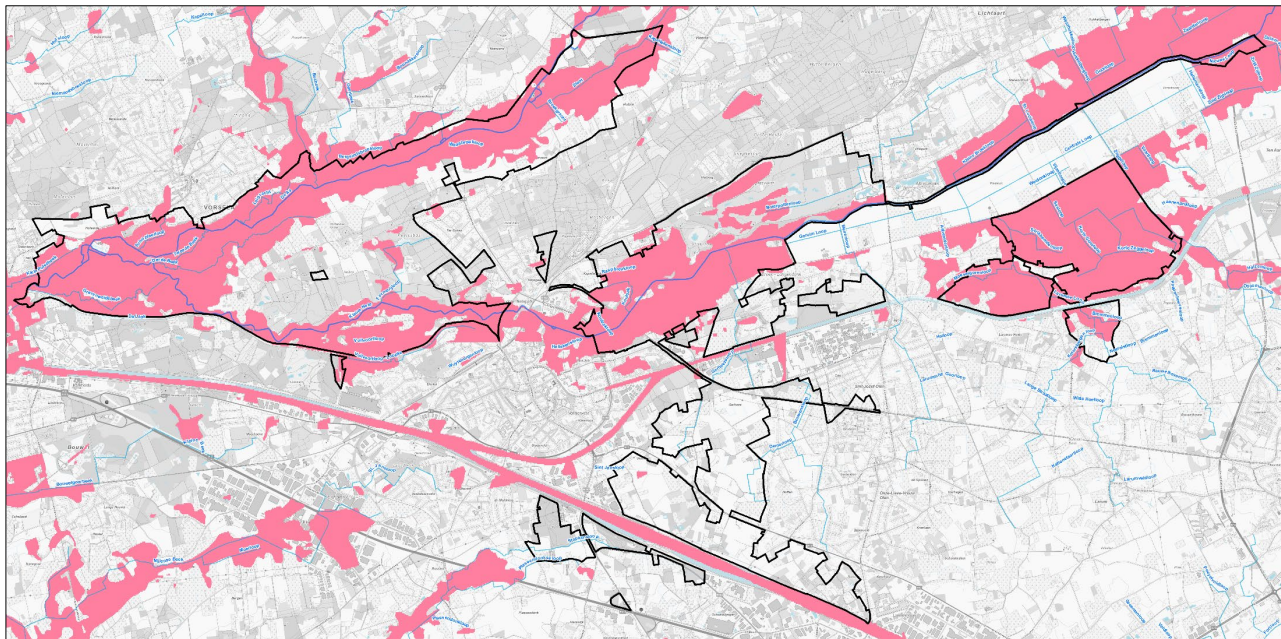
Er zijn volgens de kaart 'ontginningstoestand 2017' (percelen waarvoor een milieuvergunning is toegekend; Databank Ondergrond Vlaanderen) geen recente ontginningen of een mogelijke beïnvloeding van grondstofvoorraden gekend. Ter hoogte van Watervoort voorziet het gewestplan een ontginningsgebied met nabestemming agrarisch gebied, maar het gebied kent geen winning van oppervlaktedelfstoffen.

Volgens het geoloket bodemdossierinformatie van OVAM komen in het plangebied zones voor waar oriënterende, beschrijvende onderzoeken zijn uitgevoerd. Ter hoogte van de Bankloop werd een radioactieve verontreiniging vastgesteld. Deze werd intussen gesaneerd. Op de overige percelen waar een beschrijvend bodemonderzoek is uitgevoerd is een vastgestelde verontreiniging niet gekend (maar tevens niet uitgesloten). Voor de percelen waar er een oriënterend bodemonderzoek heeft plaatsgevonden kan aangenomen worden dat deze geen risicoverontreiniging bevatten.

Watersysteem

De Kleine Nete ontspringt ten oosten van Retie aan de rand van het Kempens plateau. De Aa is een noordelijke zijrivier van de Kleine Nete die ontspringt op de randhelling van de cuesta van de Noorderkempen en heeft een noordoost-zuidwestelijke stroomrichting.

Figuur 4-8. Onbevaarbare waterlopen categorie I, II en III en de van nature overstroombare gebieden

De waterlopen van het Netebekken zijn laaglandbeken die zelden uit echte bronnen ontstaan maar gevoed worden door afvloeiing van neerslagwater en kwel. Het water vloeit via een netwerk van grachten en sloten uiteindelijk samen in grotere waterlopen. De oorspronkelijke brongebieden die bestonden uit natte depressies, zijn door ontginningen veelal verdwenen of gedegradeerd. Laaglandbeken worden van nature gekenmerkt door een klein verval, een geringe stroomsnelheid en een sterk meanderend verloop.

De meeste beken in het Netebekken kennen een zwakke structuurkwaliteit. Vele waterlopen zijn over verschillende trajecten rechtgetrokken. Vooral de Kleine Nete kent talrijke, bewaard gebleven, afgesneden meanders. Het vlakke karakter van de valleien zorgt in combinatie met de geringe stroomsnelheden en de lange afvoertijden dat bij overstromingen uitgestrekte oppervlakten bedreigd worden.

De bovenlopen van de beken worden vooral gevoed door regenwater en ondiepe kwel. Hierdoor is het beekwater hier van nature relatief zuur en mineraalarm. Door lozings en uitspoeling van meststoffen vindt in veel beken wel voedselverrijking plaats. De oostelijke en enkele noordelijke bovenlopen van de Kleine Nete, de Kleine Nete tot aan de monding van de Aa hebben echter nog veelal een (relatief) goede waterkwaliteit.

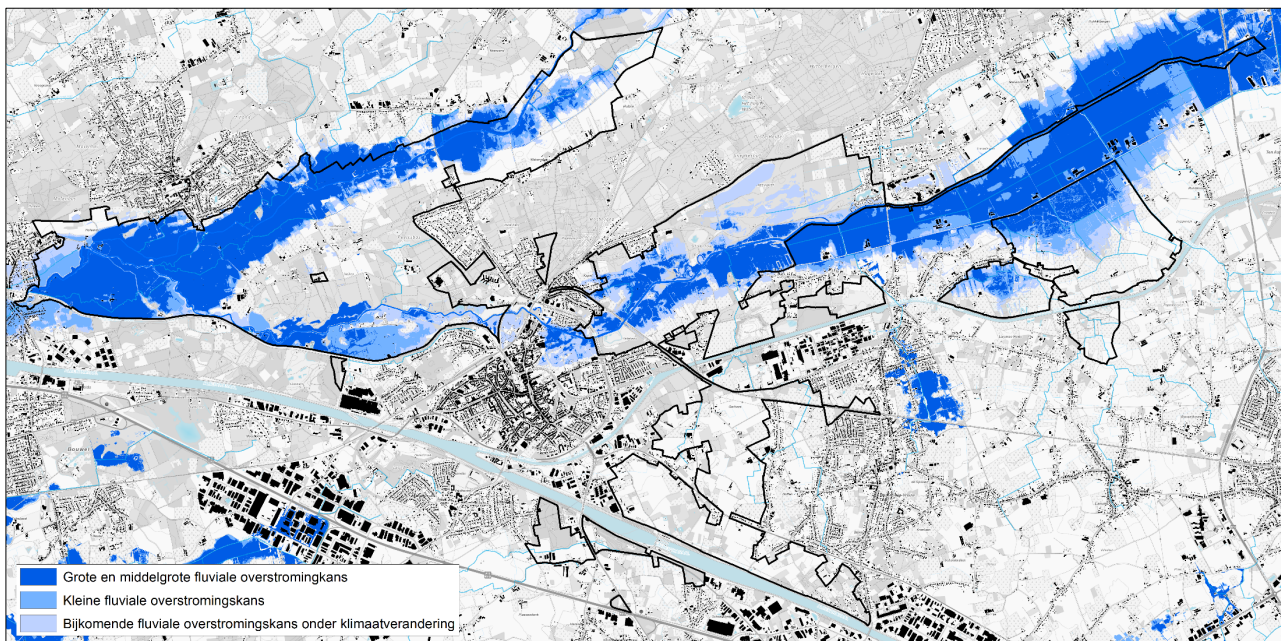
Vanaf het begin van de 19e eeuw werd een netwerk van kanalen aangelegd. In eerste instantie gebeurde dit voor irrigatiedoeleinden in de landbouw en later ook voor industrieel transport. De voornaamste kanalen binnen het plangebied zijn het kanaal Herentals-Bocholt en het Albertkanaal. Het kanaalwater zorgt in de directe omgeving van deze kanalen voor een aanrijking met kalkrijk (basisch) Maaswater.

De valleien van Kleine Nete en Aa en het gebied rond de Zegge zijn van nature overstroombare gebieden en grotendeels ook effectieve overstromingsgevoelig. De niet-overstromingsgevoelige hoger gelegen zandgronden worden als infiltratiegevoelige gebieden aangeduid.

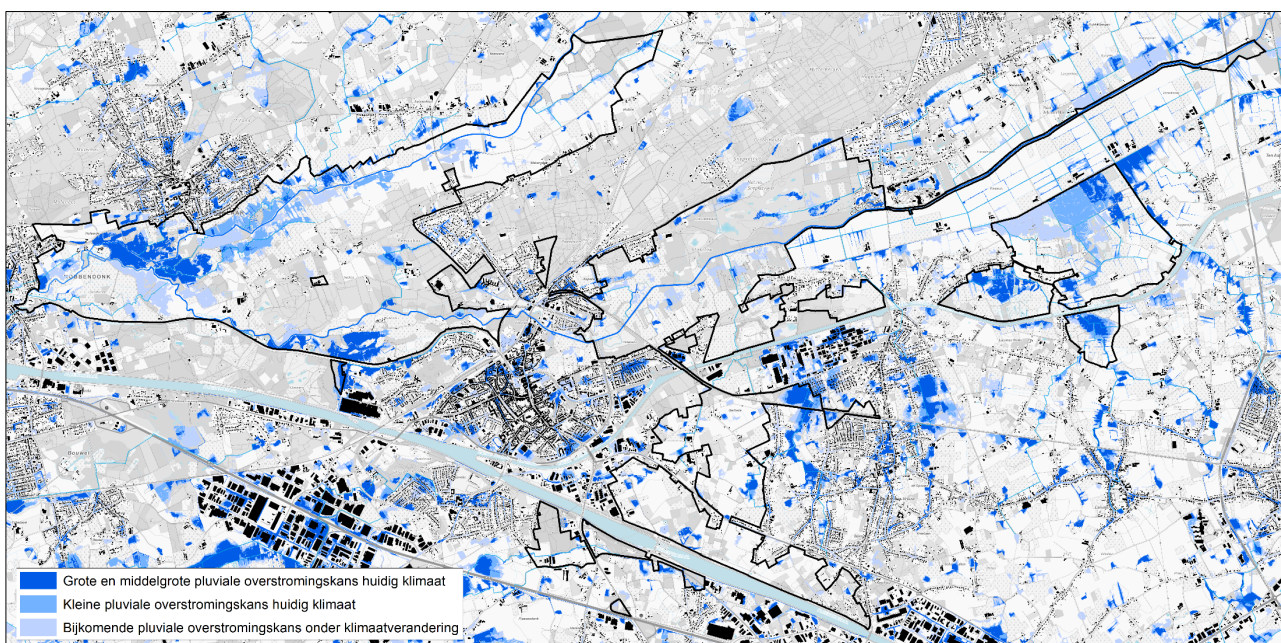
Onderstaande kaarten tonen de overstromingsgevoelige gebieden ¹⁴ vanuit waterlopen (fluviaal) en door intense neerslag (pluviaal), zijnde de geactualiseerde overstromingsgevaarkaarten of watertoetskaarten die sinds 1 januari 2023 van toepassing zijn. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gebieden met een middelgrote overstromingskans (jaarlijks meer dan 1% kans op overstroming, T100), gebieden met een kleine overstromingskans (jaarlijks 0,1 tot 1% kans op een overstroming, T1000) en gebieden met een kleine overstromingskans onder klimaatverandering (T1000).

¹⁴ Geactualiseerde overstromingsgevaarkaarten cfr. de omzendbrief OMG/2022/01 met richtlijnen voor de toepassing van een klimaatbestendige watertoets en de vrijwaring van het waterbergend vermogen in signaalgebieden, online gepubliceerd via <https://www.waterinfo.be/watertoets> (goedgekeurd met het besluit van de Vlaamse Regering van 25 november 2022 en in voege vanaf 1 januari 2023).

Figuur 4-9. Overstromingsgevoelige gebieden vanuit waterlopen (fluviaal)

Figuur 4-10. Overstromingsgevoelige gebieden door intense neerslag (pluviaal)

Enkel het deel van de vallei van de Aa stroomafwaarts N134 wordt opgenomen in het planvoorstel. Dat is het deel van de vallei waarvoor de Vlaamse Regering bij de herbevestiging van de agrarische gebieden dat er een ruimtelijk uitvoeringsplan moest opgemaakt worden om delen van het agrarisch gebied te differentiëren als natuurverwevingsgebied en dat opgenomen werd als actie 10 in het Operationeel Uitvoeringsprogramma regio Neteland. De Lichtaartsesteenweg N134 is een duidelijke fysieke grens voor het plangebied. Het stroomopwaarts deel ter hoogte van Lille en Kasterlee is reeds herbevestigd als agrarisch gebied zodat er geen reden is om dit gebied op te nemen in het planvoorstel.

De vallei van de Kleine Nete ter hoogte van Herentals centrum ligt binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals waarvoor de provincie Antwerpen een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakte. Voor het signaalgebied 'Olympiadelaan' wordt een specifiek provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt. Om die reden worden de (overstromingsgevoelige) delen van de vallei binnen het kleinstedelijkgebied, zijnde tussen Ringlaan en Olympiadelaan niet opgenomen binnen het plangebied. De grens van het plan is dus afgestemd op de grens van het kleinstedelijk gebied. Binnen het kleinstedelijk gebied nemen de provincie Antwerpen en de stad Herentals de nodige planningsinitiatieven.

4.2 Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed

De Kleine Netevallei bestaat stroomafwaarts Herentals uit een zeer waardevol beekdallandschap met typische beekdalvegetaties en een vrijwel stabiele weg- en perceelsstructuur gedurende de laatste honderd jaar. Stroomafwaarts Herentals is de vallei van de Kleine Nete goed herkenbaar en relatief gaaf. De kleinschalige beekdallandschappen worden gekenmerkt door een afwisseling van open en gesloten structuren. Tal van oude meanders herinneren aan de vroegere loop van de Kleine Nete.

Stroomopwaarts Herentals (Olen, Geel, Kasterlee) is het oorspronkelijke valleilandschap voor een groot deel uitgewist door de ruilverkaveling en een aantal recreatieve ontwikkelingen uit de tweede helft van de 20ste eeuw. De Zegge vormt binnen de landbouwtgining 'Geels Gebroekt' een relict van een typisch Kempens beekdallandschap met turfkuilen, trilvenen, rietvelden en bossen.

De landschapsbepalende Kempense Heuvelrug (Herentals-Lichtaart-Kasterlee) wordt gekenmerkt door landduinen, naaldhoutaanplanten en een historische stabiele landschapsstructuur gedurende de laatste eeuw. Op de heuvelrug komen een aantal holle wegen voor. De heuvelrug zelf ligt buiten het plangebied, enkel de meest westelijke minder uitgesproken uitloper tussen Kleine Nete en Aa (Heiken) ligt in het plangebied.

De open ruimte ten oosten van Herentals omvat de westelijke uitloper van de rug Olen-Geel met een kleine krans van bos- en akkerland (relictzone "Bos- en akkercomplex Diependaal, Doffen en Molekens"), dat doorsneden wordt door het industrieel landschap van E313 en Albertkanaal.

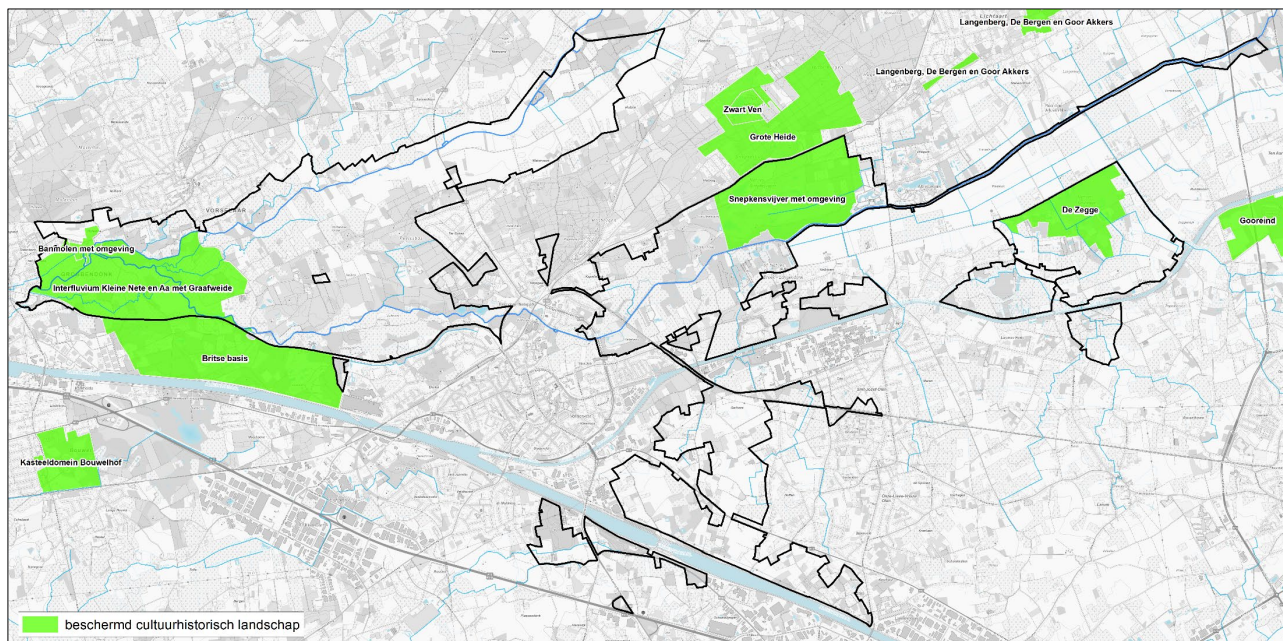
Het plangebied omvat twee vastgestelde landschapsatlasrelicten:

- Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en de Aa
- De Zegge

Het plangebied omvat vijf (delen van) beschermde cultuurhistorische landschappen:

- Interfluvium Kleine Nete en Aa met Graafweide
- Banmolen met omgeving
- Snekensvijver met omgeving
- De Zegge

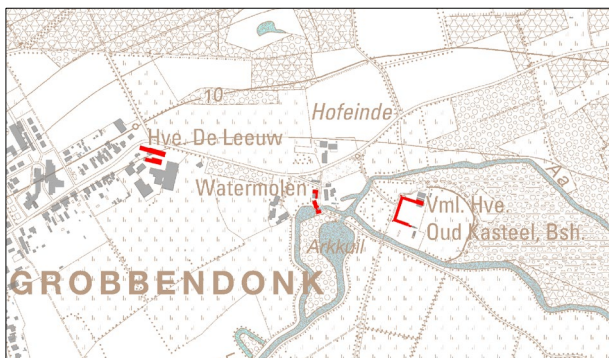
Figuur 4-11. Beschermde cultuurhistorische landschappen

Binnen het plangebied liggen een aantal beschermde monumenten:

- Banmolen (Grobendonk)
- Voorgebouw kasteel Grobendonk (Grobendonk)
- Windmolen Buulmolen (Olen)

Figuur 4-12. Beschermden monumenten Afspanning De Leeuw, Banmolen en voorgebouw kasteel Grobbendonk (Grobbendonk)

De omgeving van de Priorij Ten Troon is beschermd als stads- en dorpsgezicht. Voor deze site (binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict) is een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt en ligt aldus buiten het plangebied. Er bevinden zich geen beschermden stads- en dorpsgezichten binnen het plangebied waar herbestemmingen worden gepland.

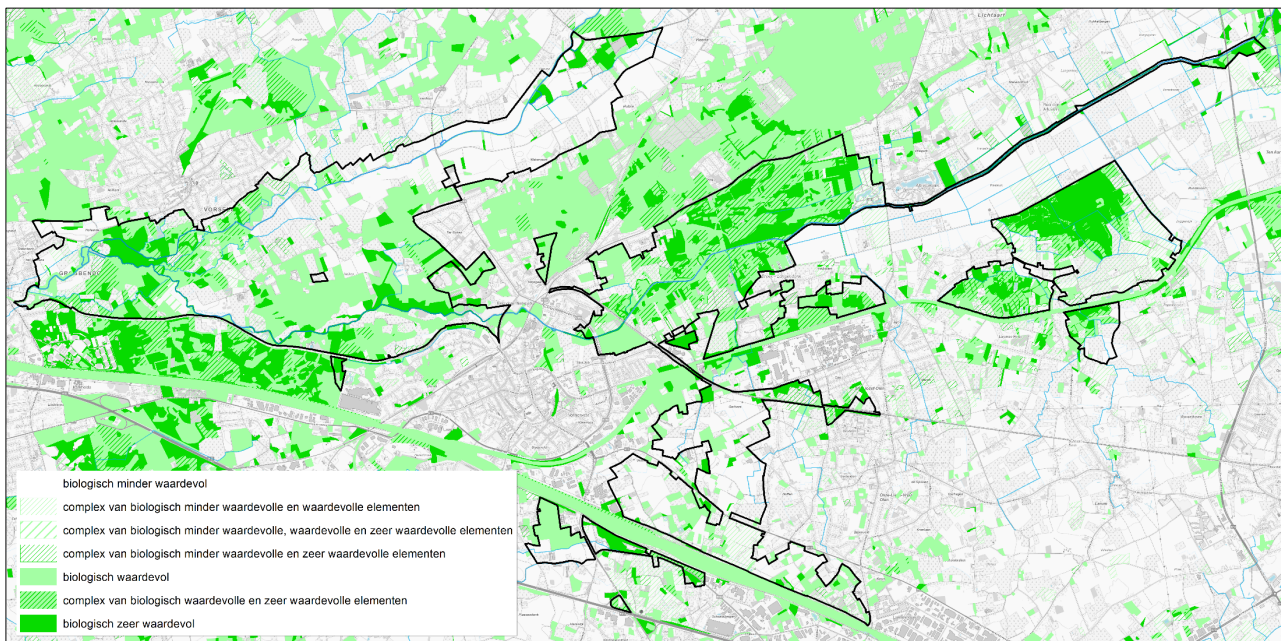
In het plangebied liggen geen beschermden archeologische sites of afgebakende archeologische zones. Er zijn geen elementen uit inventarissen van houtige beplanting of tuinen en parken gelegen binnen het plangebied.

4.3 Natuurlijke structuur

De vallei van de Kleine Nete wordt gekenmerkt door hoge grondwaterstanden, periodieke, korte overstromingen en kwelwerking. De natuurwaarden bestaan uit alluviale broekbossen, moerassen en hooilanden met een hoge densiteit aan sloten en houtkanten. Stroomopwaarts van Herentals zijn grote delen van de vallei van de Kleine Nete systematisch ontwaterd en geschikt gemaakt voor de landbouw. De loop van Kleine Nete werd hierbij in belangrijke mate rechtgetrokken. Hierdoor liggen de nog resterende laagveengebieden zoals De Zegge redelijk geïsoleerd in de alluviale vlakke van de Kleine Nete. De vallei stroomafwaarts Herentals tot aan het samenvloeiingsgebied met de Aa, Langendonk-Snepkesvijver en de Zegge (Geels Gebroek) herbergen nog zeer waardevolle valleigemeenschappen.

De heuvelrug tussen Herentals en Kasterlee is een beboste stuifzandcomplex, met een groot aaneengesloten naaldbos waarin zeer belangrijke natuurgebieden (heiden en vennen) zijn gelegen. De overgangen naar de vallei van Kleine Nete (Snepkesvijver en ten noordwesten van Herentals) zijn bijzonder waardevol.

Figuur 4-13. Biologische waarderingskaart (INBO)

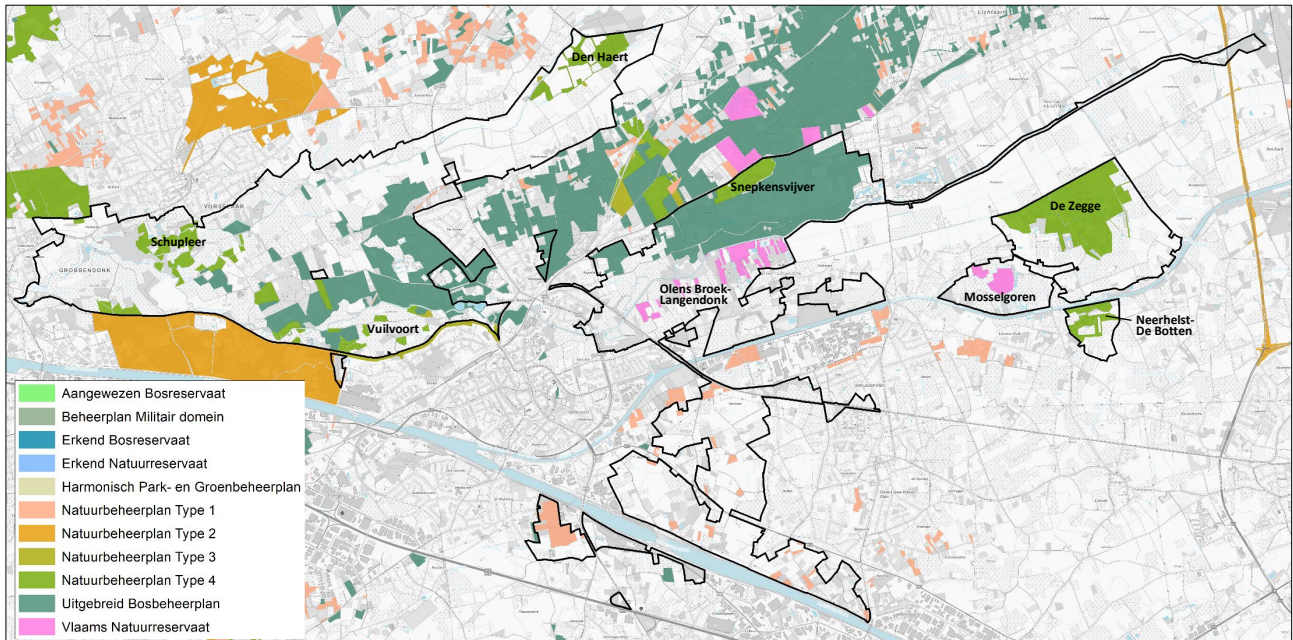

De vallei van de Aa wordt plaatselijk gekenmerkt door een intact kleinschalig beekdallandschap met waardevolle geleidelijke overgangen naar zandige vlakke laaglandplateaus. De valleien worden gekenmerkt door een hoge permanente watertafel, een lokaal venig karakter en uittredende kwel. De valleien bestaan uit een afwisseling van weiden, hooilanden en alluviale bossen. Houtkanten, bomenrijen en slootkanten dragen bij tot het kleinschalige

karakter. De uittredende kwel die van nature mineraalhoudend is, zorgt in delen van de valleien voor zeldzame plantengemeenschappen.

De biologisch meest waardevolle gebieden binnen het plangebied zijn het Schupleer aan de samenvloeiing van Kleine Nete en Aa (natuurreservaat Natuurpunt), de vallei van de Kleine Nete stroomaf- en -opwaarts Herentals (met Vlaams natuurreservaat Langdonken/Olens Broek en de erkende natuurreservaten Heiberg-Snepkensvijver en Vuilvoort) en het natuurcomplex De Zegge-Mosselgoren-Neerhelst-De Botten. In de vallei van de Aa is er het erkend natuurreservaat Den Haert (Natuurpunt).

Figuur 4-14. Natuurbeheerplannen

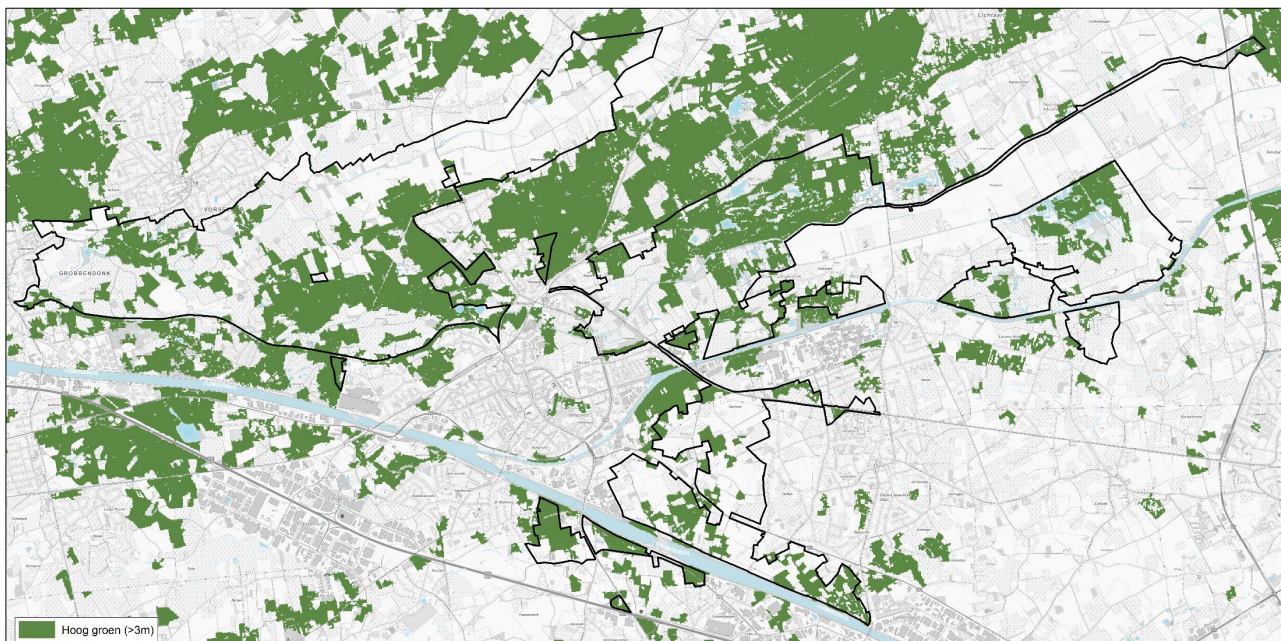

Natuurreservaten De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst-De Botten zijn restanten van het Geels Gebroekt, een voormalig laagveenmoeras van ca. 500 ha ten zuiden van de Kleine Nete en ten noorden van het Kempens Kanaal. Een aanzienlijk deel van dit gebied is ontgonnen voor landbouw vanaf 1956 (zie verder § 4.4). Binnen deze landbouwontginning werd ca. 40 ha moeras als natuurgebied De Zegge (beheerd door de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde) behouden.

Het interfluvium tussen Kleine en Grote Nete is een open landbouwgebied met slechts verspreide bos- en natuurgebieden. De bossen op de heuvelrug tussen Olen en Geel zijn versnipperd en bestaan grotendeels uit minder waardevolle naaldbossen. Er zijn geen erkende bosreservaten in of nabij het plangebied.

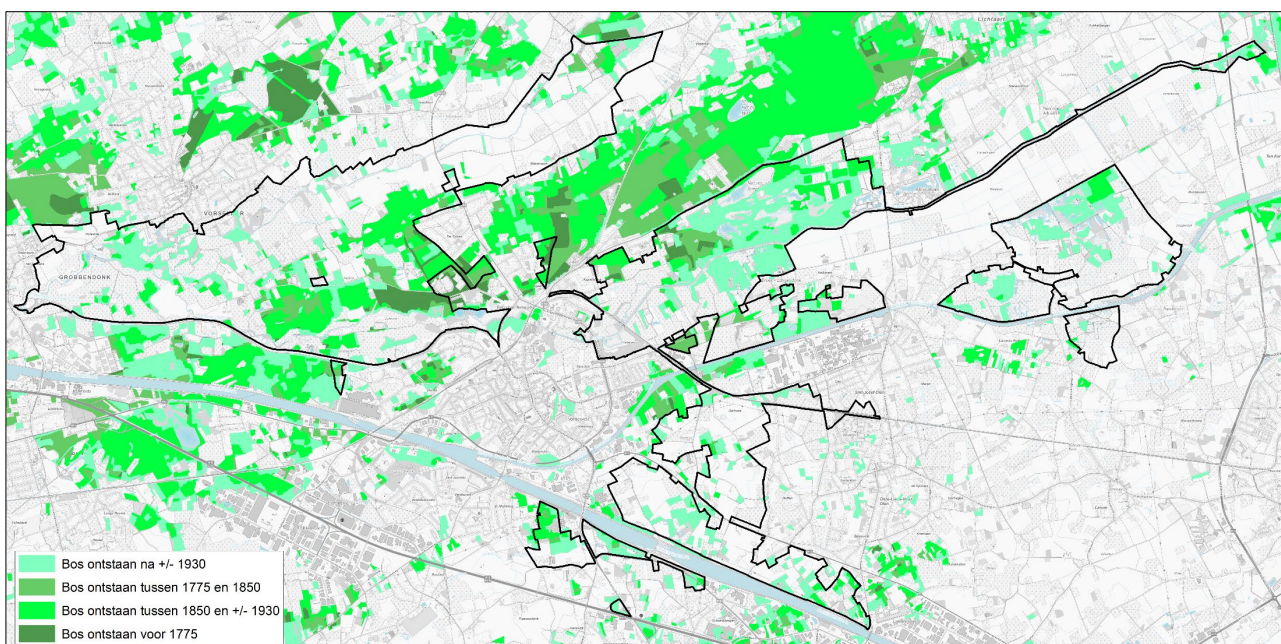
Binnen het plangebied is er ca. 860 ha feitelijk bos aanwezig. Ongeveer twee derde daarvan ligt binnen groene bestemmingen, één derde binnen andere bestemmingen. Van de bossen binnen niet-groene bestemmingen ligt het merendeel in landbouwbestemmingen (75%, ca. 225 ha) en een kleiner deel binnen woongebied (ca. 27 ha), recreatiegebied (ca. 42 ha) en industriegebieden (ca. 5 ha).

Figuur 4-15. Bossen volgens de digitale groenkaart 2021

De oudste bossen liggen op of aan de rand van de Kempense Heuvelrug, waarvan het Peertsbos (Ferrarisbos) langs de Kleine Nete in Herentals binnen het plangebied ligt.

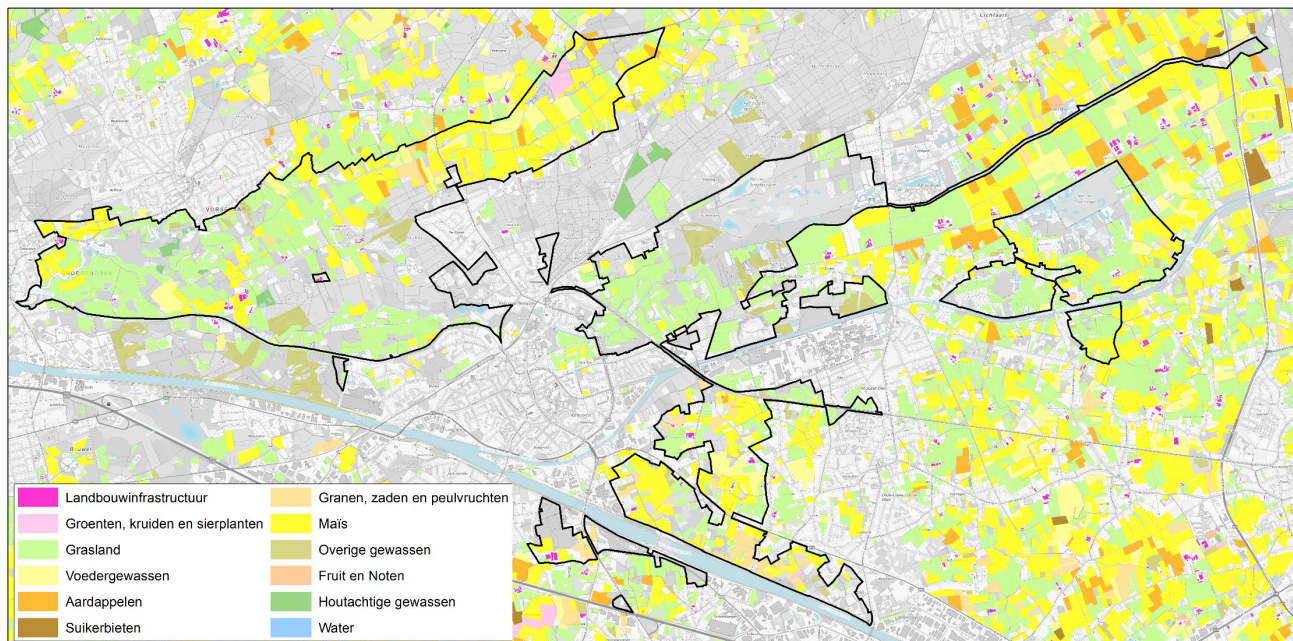
Figuur 4-16. Bosleeftijd (INBO)

4.4 Agrarische structuur

In totaal is binnen het plangebied in 2023 ca. 1.209 ha geregistreerd als landbouwgebruiksperceel¹⁵, zijnde 45% van het landgebruik in het plangebied. Daarvan bevindt zich ca. 1.038 ha (86%) binnen een agrarische bestemming en is 171 ha (14%) is 'zonevreemd' landbouwgebruik in andere, voornamelijk groene bestemmingen (natuurgebied, bosgebied).

Figuur 4-17. Geregistreerde landbouwgebruikspercelen 2023 (Agentschap Landbouw en Visserij, 2023)

De grondgebonden rund- en melkveehouderij is de belangrijkste sector en een belangrijke ruimtelijke drager van het landschap. Het landbouwgebruik binnen het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit graslanden maïs. Akkerbouw komt - op twee kleine lokale kernen na - nauwelijks voor.

In het gebied ten noorden en ten westen van Herentals is landbouw vooral geconcentreerd in de valleien. In de vallei van de Aa is stroomopwaarts N153 is in de jaren 1970 de ruilverkaveling Poederlee uitgevoerd (akte 28 december 1981). Daardoor is in deze vallei sprake van een smal, maar relatief aaneengesloten ruimtelijk-functioneel samenhangend landbouwgebied.

De vallei van de Kleine Nete ten oosten van Herentals is een ruimtelijk-functioneel samenhangend landbouwgebied. Daarvoor werd in de jaren 1950 een grootschalige drooglegging en landbouwontginning opgezet. In 1956 kreeg de toenmalige Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom (NMKL) de opdracht om het Geels Gebroekt, een nat moerasgebied ten zuiden van de Kleine Nete op grondgebied Geel en Olen geschikt te maken voor landbouw. Voordien was het gebied een groot moeras dat gemiddeld 50 cm onder water stond. Op deze moerassige bodem was er vooral riet, struikgewas en zeggevegetatie. Hier en daar waren er enkel vochtige hooilanden op iets hoger gelegen zones. Het was een permanent nat gebied omdat het peil van de Kleine Nete was dan het omliggend moeras. Eerst werd de Kleine Nete over een afstand van 6 km ingedijkt en gekanaliseerd. Centraal in het Geels Gebroekt werd een dijk aangelegd (Roerdompstraat) en daarna werden ook de waterlopen tussen Kleine Nete en Roerdompstraat ingedijkt zodat een reeks van ingedijkte blokken ontstonden. In totaal werd ca. 42 km aan diepe sloten gegraven. Daarna werden deze gebieden door pompen ontwaterd. Met zware machines werd de bovenste bodemlaag die plaatselijk uit veen bestond (50 tot 120 cm dik) via dieploegen gemengd met de onderliggende zandlaag. Er werd geploegd op diepten van 80 tot 140 cm. In de zones met klei werden bijkomende drainagebuizen aangelegd. Waar men in 1959 aanvankelijk 25 hoeven voorzag met een bezetting van een 20-tal koeien en elk 17 ha grond, werden uiteindelijk 14 grotere veebedrijven opgericht met elk 60 tot 80 koeien en 20 tot 25 ha grond.

In het begin van de jaren 1970 werd voor twee bijkomende bedrijven een deel van het Olens Broek ontgonnen en eind jaren 1970 volgde ten zuiden van de Roerdompstraat de ruilverkaveling Geel-Rundsvort (akte 12 september 1986) in het gebied rond natuurgebied De Zegge en het kanaal Bocholt-Herentals als gevolg van een akkoord dat op 11 mei 1973 werd bereikt tussen de Nationale Landmaatschappij, de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde, Ministerie van Landbouw en een afvaardiging van lokale landbouwers. Deze ruilverkaveling had tot doel een gescheiden waterpeil

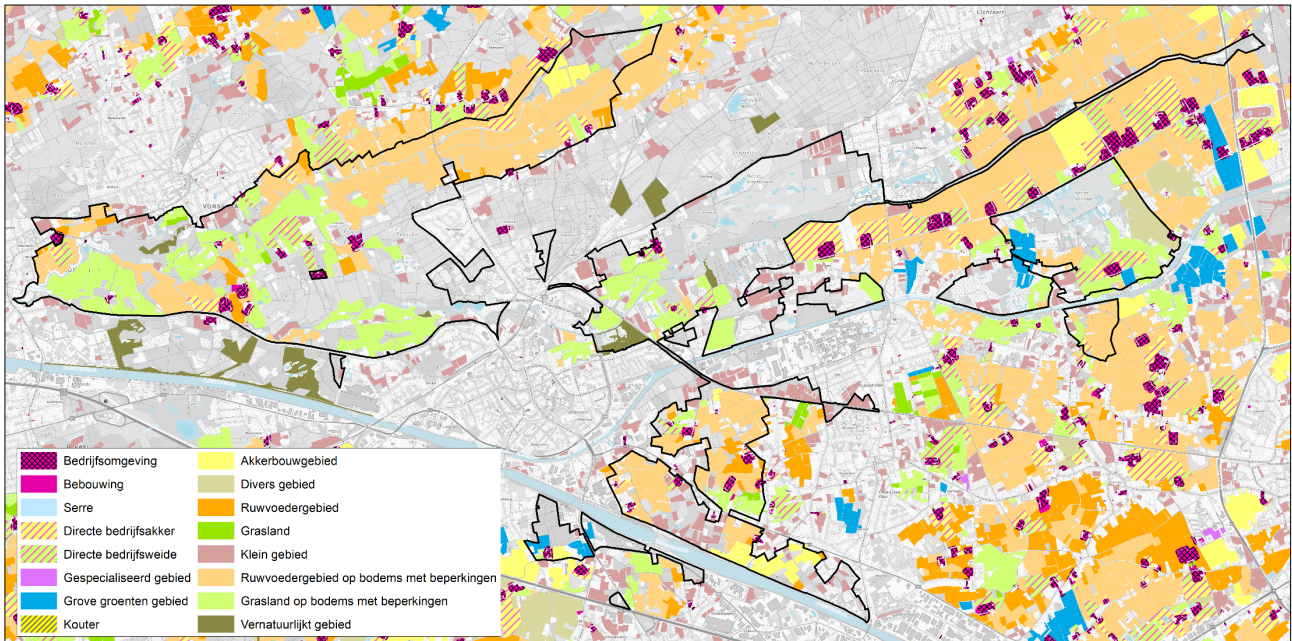
¹⁵ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als 'begrasde niet-landbouwgrond', 'heide in natuurbeheer', 'natuurlijk grasland met onderhoud', 'natuurlijk grasland zonder onderhoud' (samen ca. 112 ha).

tot stand te brengen waarbij het waterpeil in het natuurgebied De Zegge op de voor de natuur gewenste hoogte zou worden verzekerd en het peil in het omliggende landbouwgebied verlaagd zou worden. Deze ruilverkaveling leidde tot het oprichten van één nieuw landbouwbedrijf ten zuiden van De Zegge.

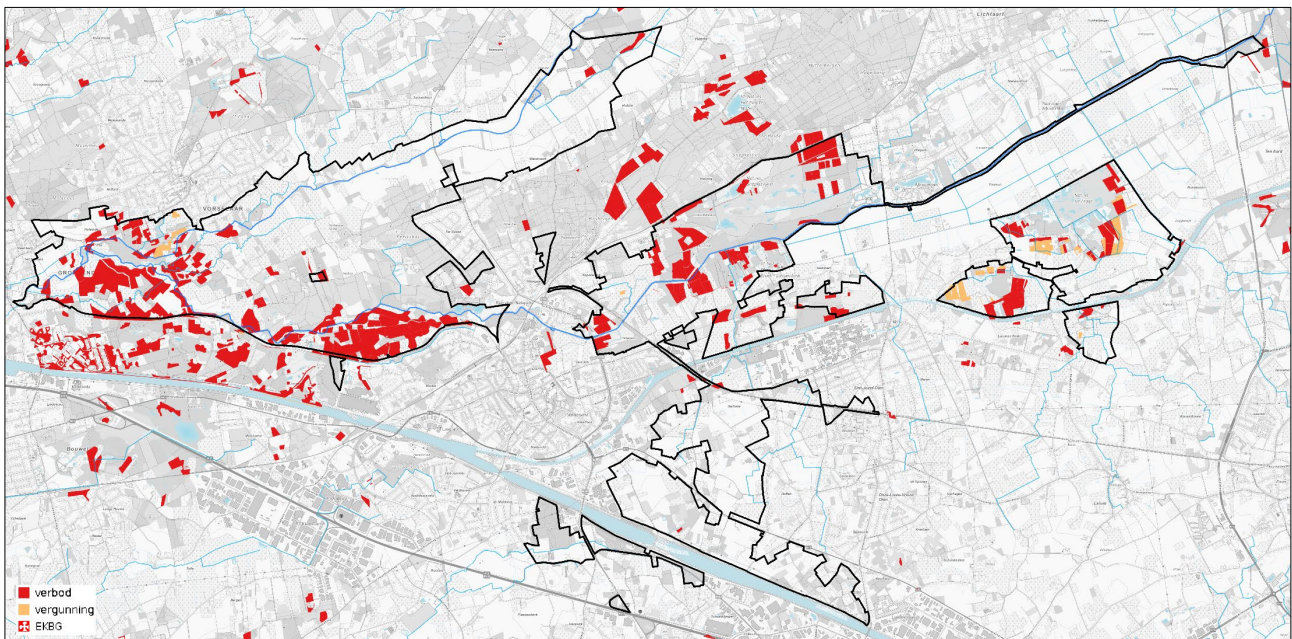
Ten zuidoosten van Herentals, op de grens met Olen, ligt een sterk door verspreide bebouwing en bosfragmenten versnipperd landbouwgebied (Gerheze, Doffen, omgeving Olen Sluizen).

Het landbouwgebied in de vallei van de Aa en de openruimte ten zuidoosten van Herentals wordt op basis van het landbouwgebruik, de ruimtelijk samenhang, de bedrijfsstructuur en bodemgeschiktheid op de landbouwstructuurkaart van het Departement Landbouw en Visserij grotendeels getypeerd als 'ruwvoedergebied op bodems met beperkingen'. De landbouwgebieden in het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa, in de vallei van de Kleine Nete rond het Olens Broek en rond de Zegge/Mosselgoren die grotendeels ook binnen overstromingsgevoelige habitatrictlijngebieden liggen worden in hoofdzaak getypeerd als 'grasland op bodems met beperkingen'. Vele van deze graslanden zijn beschermde historische permanente graslanden.

Figuur 4-18. Landbouwstructuurkaart (Departement Landbouw en Visserij, 2021)

Figuur 4-19. Historisch permanente graslanden (HPG) en andere permanente graslanden in Vlaanderen beschermd door de natuurwetgeving (Agentschap voor Natuur en Bos, 2018)

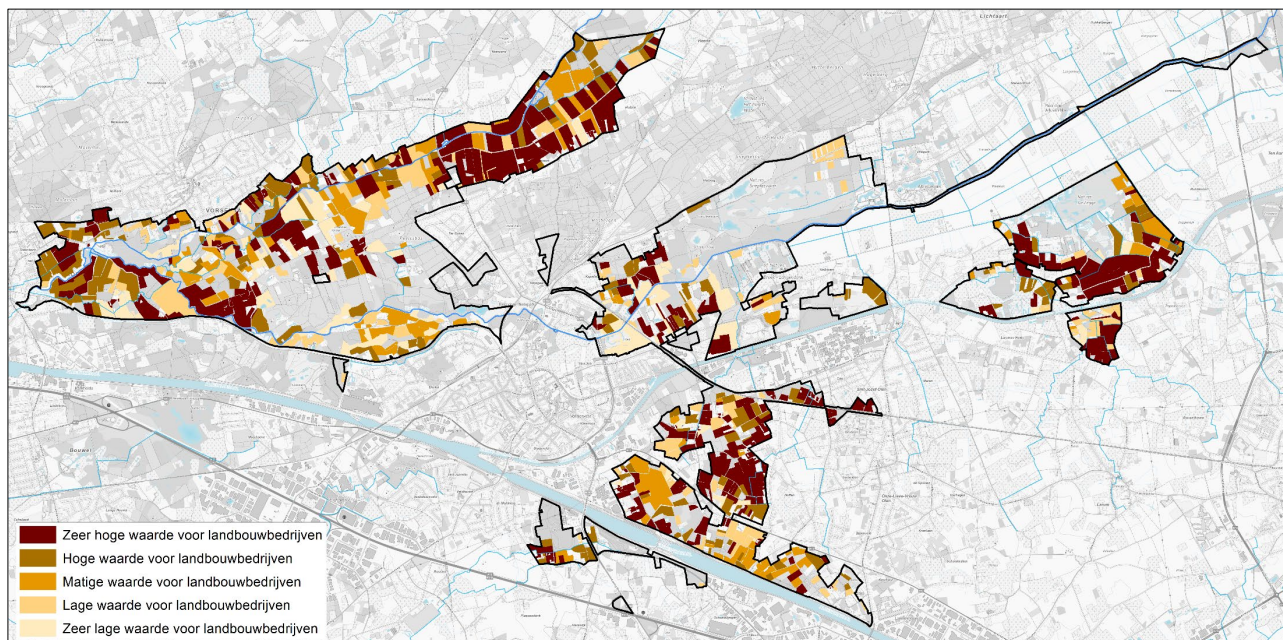

Landbouw is een belangrijke economische sector en is van belang voor de voedselvoorziening, economie en werkgelegenheid. De landbouw legt echter een grote ruimteclaim op de open ruimte in de regio en zorgt voor druk op het bodem- en watersysteem. Vermesting is in Vlaanderen een grote drukfactor die de realisatie van een aantal

Europese doelstelling m.b.t. kwaliteit van water, lucht en ecosystemen hypothekeert.¹⁶ Via diverse projecten worden initiatieven genomen om het landbouwgebruikssysteem beter af te stemmen op het bodem- en watersysteem¹⁷. Dat biedt kansen om ecosysteemdiensten te verduurzamen en de bodemkwaliteit te verbeteren.

Voor ongeveer de helft van de landbouwpercelen in plangebied wordt gesteld dat ze een hoge of zeer hoge waarde hebben voor de betrokken landbouwbedrijven.¹⁸

Figuur 4-20. Landbouwwaarderingskaart (op basis van Landbouwimpactstudie 2021, Departement Landbouw en Visserij) (enkel visualisatie van de percelen binnen de plancontour)

4.5 Nederzettingsstructuur en verkeersinfrastructuur

Woongebieden

Binnen het plangebied liggen géén woonkernen of industriezones. De woongebieden van Grobbendonk, Vorselaar, Herentals, Lichtaart, Kasterlee en Olen liggen buiten het plangebied.

De Kleine Nete stroomt door het kleinstedelijk gebied Herentals, maar de delen die binnen de begrenzing van het stedelijk gebied liggen worden niet opgenomen binnen het plangebied. Delen van het woonuitbreidingsgebied Kapelleblok en deel van het woongebied Koulaak zijn niet te ontwikkelen delen die omwille van hun overstromingsgevoelig karakter aangeduid zijn als signaalgebied en om die reden niet mee opgenomen zijn binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals. Ze zullen herbestemd worden naar een openruimtebestemming.

Clusters van verspreide niet-agrarische zonevreemde bebouwing komen vooral voor in volgende gebieden:

- Het Heiken (Vorselaar)
- Kamergoor (Herentals)
- De Bleek (Olen)
- Vennen/Gerheze (Herentals, Olen)

¹⁶ Zie o.a. <https://www.vmm.be/sectoren/landbouw> en <https://www.vlaanderen.be/publicaties/natuurrapport-2020>

¹⁷ Zie bijvoorbeeld het project Bodem~Water (opvolger van het project {beek.boer.bodem} in de vallei van de Aa). In {beek.boer.bodem} werden succesvolle maatregelen ontwikkeld en toegepast op verschillende landbouwbedrijven. Met Bodem~Water wordt deze werking verder uitgebreid. Bodem~Water zet in op maatregelen die de droogte- en overstromingsproblematiek in het stroomgebied van de kleine Nete aanpakken. Door infiltratie van hemelwater op strategische plekken te stimuleren wordt er meer water bijgehouden voor tijdens droge perioden. <https://www.boerennatuur.be/bodemwater/>

¹⁸ Deze waarderingskaart houdt geen rekening met recente evoluties, bv. de landbouwbedrijven die sinds 2021 hun activiteiten stopzetten en/of de bedrijfszetels en bijhorende landbouwgronden die sinds 2021 verworven door het Vlaams Gewest of erkende terreinbeherende verenigingen.

Recreatiegebieden

Het gebied Herentals-Kasterlee kent een concentratie aan toeristisch-recreatieve voorzieningen. Op de Kleine Nete worden kajak- en kanotrips georganiseerd. Volgende recreatiegebieden komen op het gewestplan als bestemming voor:

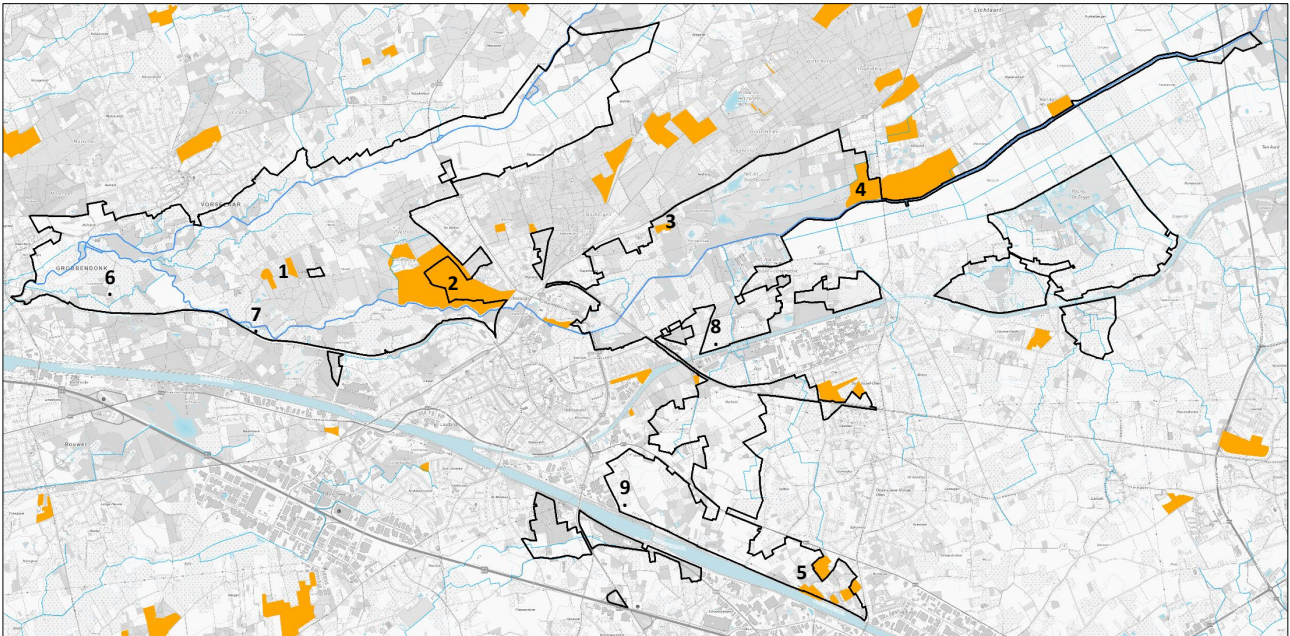
- In Vorselaar zijn twee zones voor verblijfsrecreatie ter hoogte van 't Heiken op het gewestplan. De westelijke zone heeft geen functie (meer) als recreatiegebied en is grotendeels bebost (terreinen van vml. camping 'Heike'). De oostelijke zone is (deels) in gebruik door camping De Zeven Geitjes (vml. camping 'Ozon') (1).
- In Herentals is een groot deel van het Peertsbos bestemd als recreatiegebied aansluitend bij het Netepark (2) en de sportinfrastructuur van Sport Vlaanderen en de educatieve infrastructuur van PIDPA (Hidrodoe).
- In Herentals is er een zone voor dagrecreatie langs de Lichtaartseweg (Tenniscentrum Ter Heyde) (3).
- In Kasterlee zijn ligt op de rechteroever van de Kleine Nete camping Korte Heide (4)
- In Olen is er een zone voor dagrecreatie en verblijfsrecreatie (Boskant) (5), die deels is ingevuld met weekendverblijven.

Daarnaast zijn er twee kinderboerderijen in de vallei tussen Herentals en Grobbendonk: Karrewiel (Grobbendonk) (6) en Lentehei (Herentals) (7). Deze liggen niet in recreatiegebied, maar in (ecologisch waardevol) agrarisch gebied.

Binnen het plangebied zijn er ook een aantal zonevreemde sportinfrastructuren:

- Modelvliegtuigclub Aeroclub, Proostenbos 21, Herentals (8)
- Cluster met voetbalveld, hondenclub en manege Dikberd (9)

Figuur 4-21. Recreatiegebied (1.1.2023)

Lijninfrastructuur

Drie gewestwegen kruisen het plangebied: N153 (Herentals-Poederlee), N13 (Herentals-Geel) en de N19g (Kasterlee-Geel). De N19g is een recent aangelegde verbindingsweg tussen Kasterlee en Geel (Kempense Noord-Zuid) die de Kleine Netevallei doorkruist. Deze weg is gerealiseerd binnen de reservatiestrook die daarvoor op het gewestplan was voorzien. De N123 (Herentals-Lichtaart) en E313 grenzen aan het plangebied.

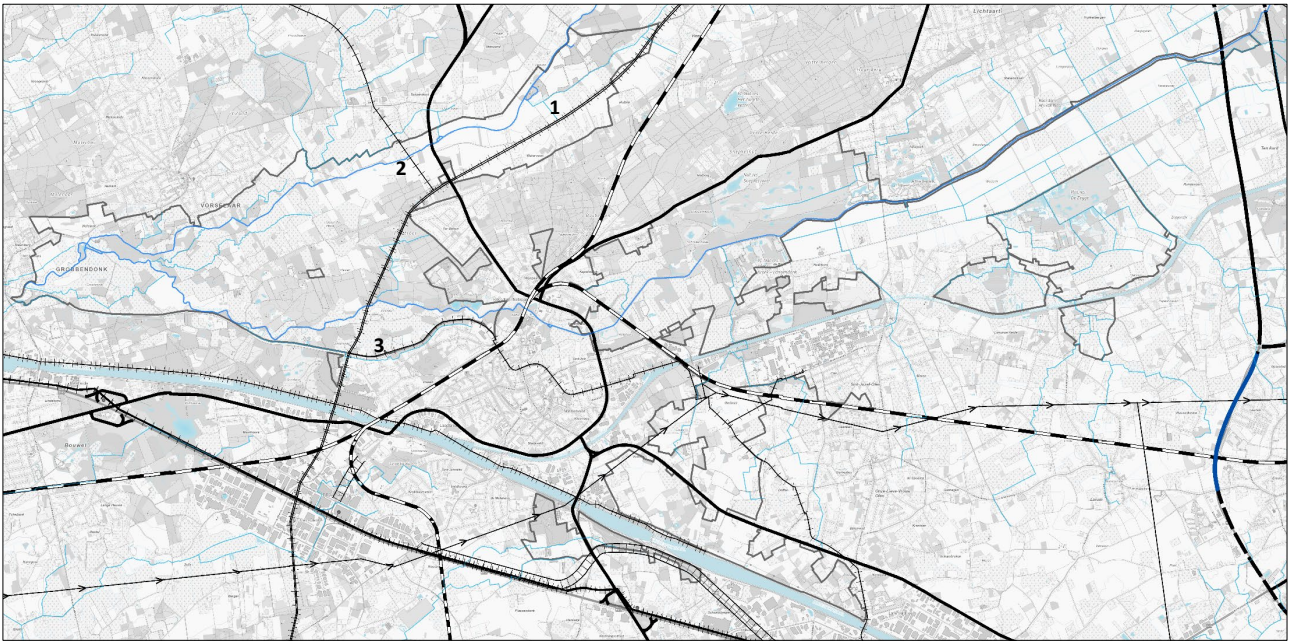
Het Albertkanaal en het Kanaal Bocholt-Herentals zijn bevaarbare waterlopen die het plangebied doorkruisen.

De spoorlijn Herentals-Geel kruist de Kleine Nete tweemaal in Herentals. Het tracé van de spoorlijn wordt ook gevolgd door de gepland fietssnelweg tussen Herentals en Geel.

Ten westen van Herentals lopen van aan het Albertkanaal een aantal ondergrondse leidingstraten door het plangebied: het gaat om een hoofdverbinding van het aardgasnet (Fluxys) tussen de compressiestations van Weelde en Winksele (1), met ter hoogte van Herentals een vertakking naar Zandhoven (2), waarvoor in 2006 een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is opgesteld en een vertakking naar Sint-Jozefs-Olen via het tracé van het gedempt kanaal (3).

Bij Kasterlee kruist een bestaande hoogspanningsleiding de vallei van de Kleine Nete.

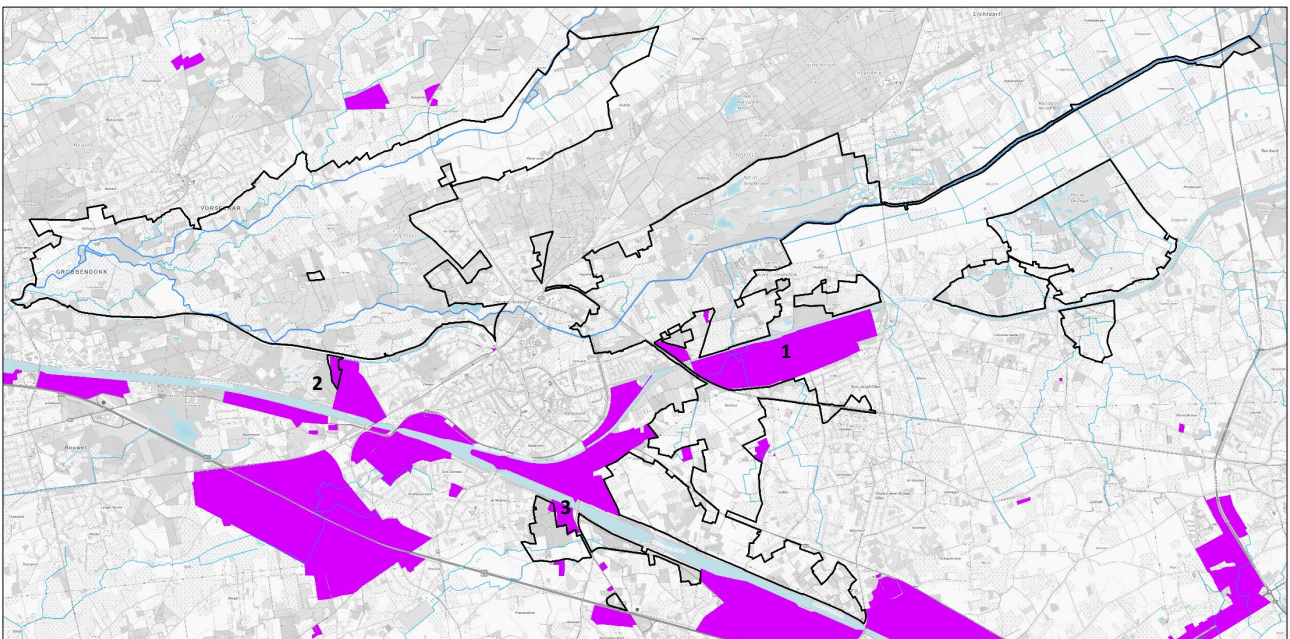
Figuur 4-22. Belangrijke ondergrondse leidingen en lijninfrastructuren

Bedrijventerreinen

Ten zuiden van de stadskern van Herentals ligt de infrastructuurbundel van E313 en Albertkanaal die ter hoogte van Grobbendonk de vallei van de Kleine Nete. Deze infrastructuur met de daaraan gekoppelde bedrijventerreinen vormt de basis van het Economisch Netwerk van het Albertkanaal.

Figuur 4-23. Bedrijventerreinen (1.1.2023)

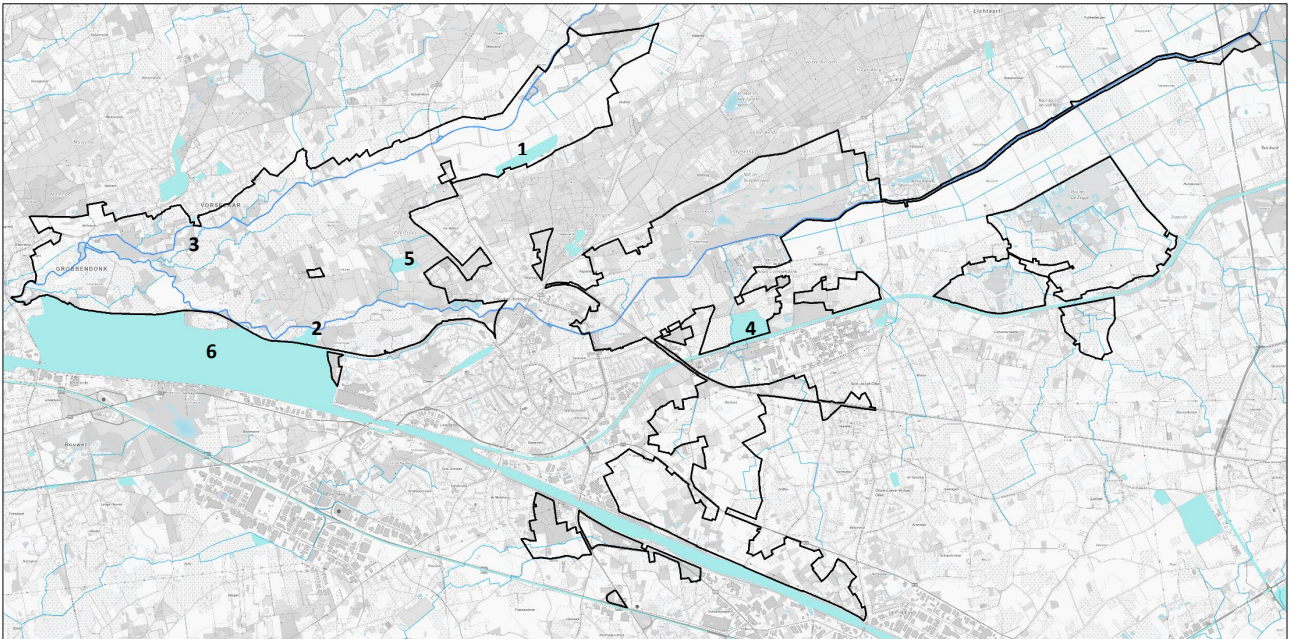
Op de grens van Herentals en Sint-Jozefs-Olen ligt een bedrijventerrein (1) langs het kanaal Bocholt-Herentals dat grotendeels ingevuld is door Umicore en Aurubis (hoge drempel SEVOSO-inrichtingen). Deze bedrijventerreinen vallen buiten het plangebied. Bij Herentals is er een deel van het op het gewestplan voorziene industriegebied bij Wuytsbergen niet ingevuld maar bebost (2).

Op het bedrijventerrein langs de Aarschotseweg (Herentals) (3) situeert zich het bedrijf VARO Energy Tankstorage (hogedrempel SEVOSO-inrichting). De grens op het gewestplan tussen het bedrijventerrein en het bosgebied wijkt af van de bestaande feitelijke toestand en kadastrale perceelsgrenzen waardoor een deel van de bedrijfskavel in bosgebied ligt en deel van het bos in het bedrijventerrein.

Gebieden voor openbaar nut, winning van delfstoffen en storten

Op de rand van de vallei van de Aa ter hoogte van Watervoort (Herentals) is op het gewestplan een gebied van ca. 215 ha bestemd als ontginningsgebied met nabestemming agrarisch gebied (1), het gebied is echter volledig in landbouwgebruik en er heeft nooit een ontginning op deze locatie plaatsgevonden.

Figuur 4-24. Openbare nutsgebieden, militaire domeinen, ontginnings- en stortgebieden (1.1.2023)

Langs de Kleine Nete stroomafwaarts Herentals ligt de waterzuiveringsinfrastructuur (RWZI Herentals, Aquafin)(2) in een zone voor openbaar nut die ruimer is dan wat effectief in gebruik. Langs de Aa in Vorselaar is een zone voor openbaar nut ter hoogte van de Dijkbaan (pompstation Aquafin) (3). Aquafin voorziet de aanleg van een bergbezinkingsbekken ter hoogte van het overstort van dit pompstation (reeds vergund, project in uitvoering), waarvoor een aanpassing van de zone voor openbaar nut nodig is.

Langs het Kempens Kanaal ligt een oud stortgebied van IOK dat nog voor een klein deel in gebruik is door Umicore (4). Het heeft op het gewestplan een nabestemming bosgebied.

De gebouwen van de drinkwaterwinning PIDPA zijn bestemd als gebied voor openbaar nut (5).

Langs het kanaal tussen Grobbendonk en Herentals ligt het militair domein Kwartier Den Troon (6).

5 Bestaande juridische toestand

De bestaande juridische toestand wordt grafisch weergegeven op de kaarten in bijlage bij de toelichtingsnota.

Kaart 2. Bestaande juridische toestand: gewestplan, gewestplanwijzigingen en ruimtelijke uitvoeringsplannen

Kaart 3. Bestaande juridische toestand: andere plannen

De relevante elementen van de bestaande juridische toestand worden tekstueel aangegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1. Bestaande juridische toestand

Plan	Naam
Gewestplan(nen) of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	Gewestplan Herentals-Mol (KB 28 juli 1978 en gewestplanwijzigingen (BVR 24 juli 1996) Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Leidingstraat Herentals-Zandhoven-Zoersel (BVR 20 juli 2006)
Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen	Provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Afbakening Kleinstedelijk Gebied Herentals (BD 27 september 2018) (deels overlappend) Provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Camping Boskant Olen (BD 5 juli 2002) (aangrenzend)
Gemeentelijke plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen	Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Troon (Grobbendonk) (GR 11 december 2018) (aangrenzend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Kern (Vorselaar) (BD 7 augustus 2014) (aangrenzend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zonevremde infrastructuur (02. Oirlandse Heyhoeve) (Vorselaar) (BD 21 april 2011) (inliggend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zonevremde bedrijven (Kamergoor) (Herentals) (BG 18 juli 2017) (inliggend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zonevremde bedrijven (Greesstraat) (Herentals) (BG 18 juli 2017) (inliggend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Ark van Noë (Kasterlee) (BD 1 april 2010) (inliggend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Linten en Nederzettingen (Kasterlee) (BD 20 december 2012) (aangrenzend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zonevremde woningen (Geel) (BD 29 januari 2009) (overlappend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Doffen (Olen) (BC 5 juli 2007) (aangrenzend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Buul (Olen) (MB 18 november 2010) (aangrenzend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zonevremde bedrijven Garage Caers (Olen) (GR 6 april 2016) (aangrenzend) Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zonevremde bedrijven Vennootschap Van Looveren (Olen) (GR 6 april 2016) (aangrenzend)
Beschermde monumenten	Saswachterswoning en sluiscom (Grobbendonk) (MB 13 april 2004) Banmolen (Grobbendonk) (KB 28 mei 1962) Voorgebouw kasteel Grobbendonk (Grobbendonk) (KB 4 november 1976) Windmolen Buulmolen (Olen) (MB 10 juni 1992)
Beschermde stads- of dorpsgezichten	Geen.
Beschermde cultuurhistorische landschappen	Banmolen met omgeving (Grobbendonk) (KB 28 mei 1962) Interfluvium Kleine Nete en Aa met Graafweide (Grobbendonk, Vorselaar) (MB 19 september 2005) Snepkensvijver met omgeving (Herentals, Kasterlee, Olen) (MB 2 juli 1990) De Zegge (Geel) (MB 26 november 1984)

Plan	Naam
Vastgestelde landschapsatlasrelicten	Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en de Aa (MB 10 mei 2012) De Zegge (MB 1 december 2011)
Vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed	Saswachterswoning ('t Sas 4, Grobbendonk) Hoeve ter Hulsdonck (Hofeinde 27, Grobbendonk) Banmolen (Watermolenweg 1, Grobbendonk) Vorgebouw kasteel Grobbendonk (Hofeinde 20-22, Grobbendonk) Kapel Heiken (Heiken z/n, Vorselaar) Hoeve met losse bestanddelen (Meivuurstraat 61, Herentals) Kapel Onze-Lieve-Vrouw van 't Zand (Lichtaartseweg 138, Herentals) Hoeve Zeggenhoeve (Zeggendijk 3, Geel) Kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw (Gerheze z/n, Olen) Hoeve (Pannenhuisstraat 2, Herentals) Afspanning Sint-Sebastiaan (Sint-Sebastiaanstraat 1, Olen)
Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V)	BE2100424 "De Zegge"
Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H)	BE2100026 "Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden"
Ramsargebieden	Geen.
Gebieden van het duinendecreet	Geen.
Gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)	GEN en GENO 313 De Vallei van de Kleine Nete benedenstrooms GEN en GENO 346 Het Geels Gebroekt
Gebieden van het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON)	Geen.
Vlaamse of erkende natuurrezervaten	E-295 Schupleer-Vuilvoort (Natuurpunt) E-259 Den Haert (Natuurpunt) E-046 Heiberg-Snepkensvijver (Natuurpunt) E-014 De Zegge (Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen) E-064 Neerhelst-De Botten (Natuurpunt) V-043 Olen Broek-Langdonken (Agentschap voor Natuur en Bos) V-023 Mosselgoren (Agentschap voor Natuur en Bos)
Bosreservaten	Geen.
Beschermingszones grondwaterwinning	Haanheuvel (PIDPA, Herentals) (BVR 3 juli 1996) Olen (PIDPA, Olen) (BVR 6 december 2000)
Bevaarbare waterlopen	Kanaal van Bocholt naar Herentals (aangrenzend) Albertkanaal (aangrenzend)
Onbevaarbare waterlopen categorie I	Kleine Nete De Aa
Onbevaarbare waterlopen categorie II	Kleine Pulsebeek Gravenweidebeek De Laak Schupleerloop Tweede Beek Derde Beek Leigracht Bosbeek Geerbeek Bergeindsbroekloop Kleine Bergeindsbroekloop Sloot Broekgracht Vuilvoortloop-Loopke Fermerijloop Koulaak Gerheezeloop

Plan	Naam
	Boterpottenloop Sasloop Weidonkloop Zeggeloop Korte Zeggeloop Korte Goorloop Ramenloop Strikbendenloop Larumse Loop Mosselgorenloop Demerloop Stapkensloop
Onbevaarbare waterlopen categorie III	Kapellekensloop

6 Planvoorstel en overwogen alternatieven

6.1 Het planvoorstel

Het plan zal in hoofdzaak enerzijds bestaande agrarische gebieden bevestigen of differentiëren naar bouwvrij agrarisch gebied, agrarisch gebied met ecologisch belang of agrarisch gebied met overdruk natuurverweving en anderzijds natuur- en bosgebieden bevestigen of uitbreiden in functie van de realisatie van de taakstellingen inzake de bijkomend vast te leggen natuur- en bosgebieden in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op basis van de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos zoals die uitgewerkt is voor de regio Neteland.

Het plan maakt de realisatie van de Natura 2000-doelen mogelijk maken voor het habitatrictlijngebied (SBZ-H) BE2100026 "Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden" en het vogelrichtlijngebied (SBZ-V) BE21000424 "De Zegge" door bijkomende natuurgebieden af te bakenen voor de realisatie van drie natte natuurkernen: Graafweide-Schupleer (>150 ha), Olens Broek-Langendonken (>150 ha) en Zegge-Mosselgoren (>300 ha).

Binnen het plangebied worden bijkomende gebieden bestemd als bosgebied i.f.v. effectieve bosuitbreiding (richtcijfer ca. 80 ha).

Concreet gaat het o.a. om volgende bestemmingswijzigingen:

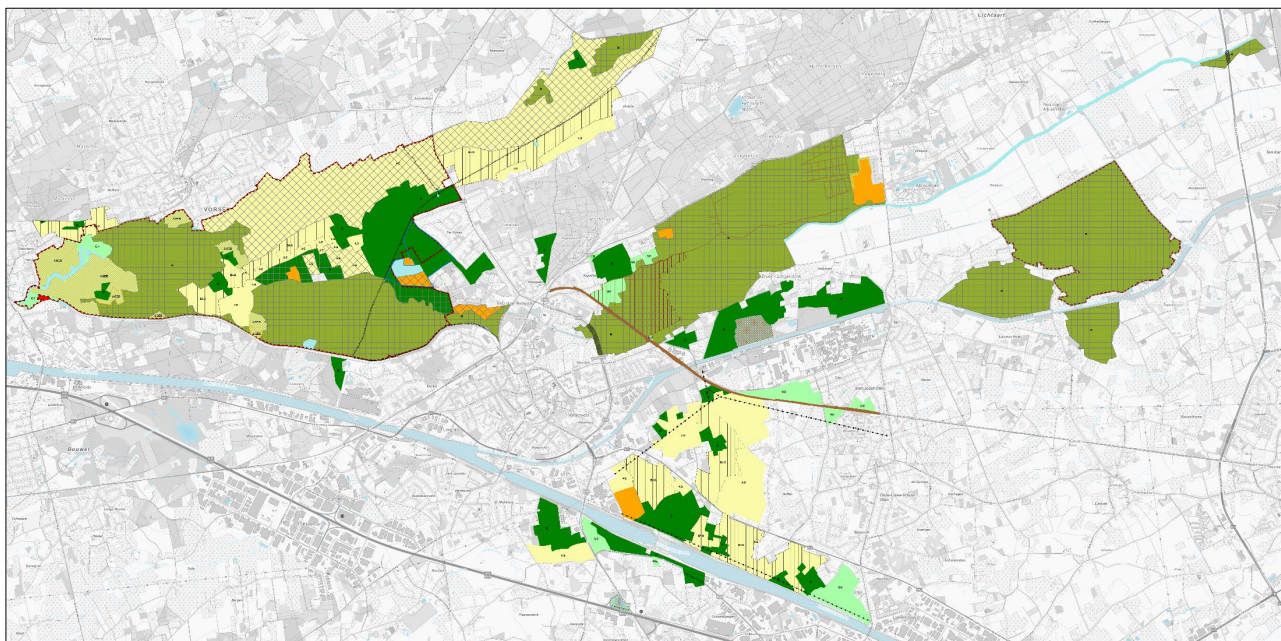
- Het uitbreiden van de natuurbestemmingen in het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa in functie van het realiseren van een natte natuurkern van >150 ha in het SBZ-H deelgebied Graafweide -Schupleer conform de vastgestelde Europese natuurdoelen.
- Het uitbreiden van de natuur- en bosbestemmingen in de vallei van de Kleine Nete stroomafwaartse Herentals (omgeving Peertsbos-Bosbergen) in functie van het behoud van bestaande waardevolle boscomplexen in niet-groene bestemmingen én het realiseren van effectieve ecologisch verantwoorde bosuitbreiding (richtcijfer 20 ha effectieve bosuitbreiding).
- Het uitbreiden van de natuurbestemmingen rond het Vlaams Natuurreservaat Olens Broek-Langendonk in functie van het realiseren van een natte natuurkern van >150 ha in het SBZ-H deelgebied Olens Broek-Langendonken.
- Het uitbreiden van de natuurbestemmingen in het SBZ-H rond De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst-De Botten in functie van het realiseren van een natte natuurkern van >300 ha.
- Het uitbreiden van de bosbestemmingen in het gebied Heibloem-De Bleek in functie van het realiseren van effectieve ecologisch verantwoorde bosuitbreiding (richtcijfer bosuitbreiding 10 ha).
- Het planologisch compenseren van de nabestemming bosgebied van het UMICORE-stort i.f.v. effectieve bosuitbreiding op gronden van UMICORE ten noorden van het kanaal Herentals-Bocholt (ca. 15 ha bosuitbreiding).
- Het uitbreiden van de bosbestemmingen in het gebied Gerheze-Doffen in functie van het behoud van de bestaande bossen in niet-groene bestemmingen én het realiseren van effectieve ecologische verantwoorde bosuitbreiding (richtcijfer bosuitbreiding 25 ha)

Daarnaast zullen ook een reeks andere specifieke bestemmingswijzigingen opgenomen worden ter realisatie van de gewenste ruimtelijke structuur. Het gaat om:

- Het omzetten van niet te ontwikkelen (delen van) woongebieden, woonuitbreidingsgebieden, dag- en verblijfsrecreatiegebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut en industriegebieden omwille van de ligging in overstromingsgevoelig gebied (signaalgebieden) en/of omwille van de aanwezigheid van ecologisch waardevol bos of andere te behouden natuur- en landschapswaarden naar natuurgebied, bosgebied of gemengd openruimtegebied. Concreet gaat het om:
 - niet-gerealiseerde of niet meer gebruikte delen van gebieden voor verblijfsrecreatie langs het Heiken (Vorselaar) omzetten naar bos- of natuurgebied (infiltratiegevoelige signaalgebieden);
 - een niet ontwikkeld en niet te ontwikkelen deel van de zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut rond het de waterzuivering Aquafin Lentehei (Herentals) langs de Kleine Nete naar natuurgebied;
 - beboste delen van de recreatiegebieden rond het Sport Vlaanderen-domein (Peertsbos) herbestemmen naar bosgebied en/of natuurgebied (Herentals) of differentiëren als recreatiegebied met overdruk natuurverweving in functie van het behoud van ecologisch waardevol bos en valleilandschap met erfgoedwaarde (ligging in vastgesteld landschapatlasrelict);

- een niet ontwikkeld bebost deel van het industriegebied De Beukelaar-Pareinlaan (Herentals) naar bosgebied in functie van het behoud van ecologisch waardevol bos;
- niet ontwikkelde en overstromingsgevoelige delen van het woonuitbreidingsgebied Kapelleblok omzetten naar bosgebied en gemengd openruimtegebied (Herentals) (signaalgebied);
- het niet ontwikkeld bebost deel woongebied omzetten naar gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde rond de Voortkapel (Herentals) (signaalgebied);
- het niet ontwikkeld en overstromingsgevoelig deel van het woongebied Koulaak omzetten naar natuurgebied (Herentals) (signaalgebied)
- Het omzetten van park- of natuurgebieden of agrarisch gebied naar gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde in functie van het behoud van de aanwezige landschaps- en erfgoedwaarden.
 - Site watermolen en kasteelhoeve vml. kasteel van Grobbendonk, hoeve Ter Hulsdonck
 - Site sas en saswoning verbinding Kleine Nete en vml. Kempische Vaart in Grobbendonk
 - Site windmolen Buulmolen in Olen
- Het differentiëren van het agrarisch gebied met ecologische waarde met een specifieke overdruk met mogelijkheden voor specifieke recreatieve functies:
 - Site kinderboerderij Karrewiel (Grobbendonk)
 - Site kinderboerderij Lentehei (Herentals)
- Het herbestemmen van gebieden met een gemengd ruimtegebruik naar gemengd openruimtegebied:
 - Een aantal openruimtegebieden langs de spoorlijn (Olen)
 - Een zone met verspreide bebouwing, bossen en weekendverblijven Boskant (Olen)
 - Een zone langs de Aarschotseweg/Stapkens ter hoogte van het Albertkanaal (Herentals/Olen).
- Het omzetten van een niet ontwikkeld ontginningsgebied naar (bouwvrij) agrarisch gebied i.f.v. het behoud van de bestaande landbouwfunctie.
 - gebied Watervoort (Herentals).
- Het opnemen van een overdruk 'erfgoedlandschap' voor (delen van) vastgesteld landschapsatlasrelicten 'Samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa' en 'De Zegge' en de aanduiding van een reeks punt-, lijn- of vlakvormige landschaps- en erfgoedelementen i.f.v. het behoud van bestaande cultuurhistorische waardevolle elementen in het plangebied.
- Het herbestemmen van parkgebied, pleisterplaats voor nomaden en militair domein naar gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde, gebied voor woonwagenterrein en gebied voor gemeenschapsvoorzieningen ter hoogte van de Kleine Nete en de omgeving van het vml. sas naar de Kempische Vaart in Grobbendonk i.f.v. het aanpassen van het bestemmingsplan aan de bestaande feitelijke toestand.
- Het omzetten van (beperkte delen) natuurgebied naar recreatiegebied en omgekeerd i.f.v. een herstructurering van het ruimtegebruik op bestaande camping Korte Heide (Kasterlee).
- Het omzetten van (beperkte delen) natuurgebied/bosgebied naar recreatiegebied en omgekeerd i.f.v. een herstructurering van het ruimtegebruik op bestaande camping De Zeven Geitjes (Vorselaar).
- Het omzetten van (beperkte delen) natuurgebied naar recreatiegebied en omgekeerd i.f.v. een bestaand terrein met tennisterreinen Ter Heyde (Herentals).
- Het herbestemmen van agrarisch gebied naar gebied voor openbaar nut i.f.v. het onderbrengen van (reeds gerealiseerde en/of vergunde) gecontroleerde overstromingsgebieden langs de Kleine Nete in een meer geëigende bestemming (i.c. AOG Grobbendonk, AOG De Zegge).
- Het herbestemmen van agrarisch gebied, natuur- en parkgebied naar zone voor gebundelde lijninfrastructuur met de fietssnelweg tussen Herentals en Geel langs de bestaande spoorlijn Herentals-Geel.
- Het herbestemmen van agrarisch gebied naar gebied voor dagrecreatie (Dikberd) in functie van bestaande zonevremde recreatie en ruimte voor herlocalisatie van andere zonevremde recreatie in Herentals cfr. de opties van het gemeentelijk structuurplan Herentals.
- Het herbestemmen van agrarisch gebied naar een specifieke zone voor openbaar nut van het ingesloten gebied tussen afrit 22 Herentals-Oost van de E313 en N152 (Boudewijnlaan) in functie van het realiseren van aan de snelweg gerelateerde overstapinfrastructuur (bv. carpoolparking en snelbushalte).
- Het herbestemmen van een stortgebied met nabestemming bosgebied naar een gebied voor winning van energie (site vml. IOK-stort Umicore ten noorden van kanaal Herentals-Bocholt)
- Het bestemmen van het bestaande bos ter hoogte van de Aarschotsteweg in Herentals naar bosgebied waarbij de gewestplanbegrenzing ten opzichte van de aangrenzende KMO-zone en het aangrenzend agrarisch gebied afgestemd wordt op de bestaande feitelijke toestand.

Figuur 6-1. Overzicht bestemmingsplan

6.2 De overwogen alternatieven

De voorgestelde bestemmingen in het 'voorgenomen plan' zijn een vertaling van de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland werd uitgewerkt (zie hoger §3.1.3). Deze gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie is het resultaat van een intensief gebiedsgericht overlegproces met lokale besturen en middenveldorganisatie dat doorlopen werd tussen 2005 en 2007 en dat leidde tot de beslissing van de Vlaamse Regering 21 december 2007 over het operationeel uitvoeringsprogramma regio Neteland. Binnen dat visievormingsproces zijn de voorschillende (sectorale) voorstellen voor bijkomende natuur- en bosgebieden ter versterking van de natuurlijke structuur (de zgn. 'gewenste natuurlijke structuur' en de 'gewenste bosstructuur') afgewogen ten opzichte van het sectorale voorstel van de gewenste agrarische structuur en is binnen de kwalitatieve en kwantitatieve taakstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen tot een geïntegreerde visie op regionaal niveau gekomen. Dit visievormingsproces is te beschouwen als een eerste trechtering in de planvorming om tot een redelijk alternatief te komen.

Op basis van het gevoerd onderzoek en overleg sinds 2007 genomen beleidsbeslissingen is door het Departement Omgeving in 2018 een planvoorstel uitgewerkt met een gewijzigde planperimeter op basis van het overleg daarover met de betrokken gemeenten, de provincie Antwerpen en verschillende Vlaamse overheidsdiensten (Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed, Vlaamse Milieumaatschappij, Vlaamse Landmaatschappij, Departement Landbouw en Visserij). Dat planvoorstel is beschouwd als het 'voorgenomen plan' in de startnota een geeft een concrete invulling aan de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos zoals die werd uitgewerkt voor de regio Neteland. Het voorstel van ruimtelijk uitvoeringsplan baseert zich aldus op deze ruimtelijke visie die een maatschappelijk afgewogen, evenwichtig en geïntegreerd voorstel op de gewenste natuurlijke en agrarische structuur bevat en houdt daarnaast ook rekening met de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden. Voor de realisatie van de plandoelstellingen inzake de bijkomende natuur- en bosgebieden en het afbakenen van de gebieden van de agrarische structuur is het fysisch systeem bepalend alsook de vastgestelde afbakening van de Natura 2000-gebieden. In deze context zijn er voor wat het betreft de plandoelstellingen inzake de realisatie van de Natura 2000-doelen, het behoud en versterken van de bestaande bosstructuur, het vrijwaren van landschappelijk waardevolle gebieden en erfgoedwaarden in de vallei van Kleine Nete en Aa, het behoud en versterken van het gevarieerde valleilandschap voor waterberging, landbouw en natuur géén redelijke locatiealternatieven voorhanden gezien de realisatie van deze doelstellingen verbonden is aan de afgebakende Natura 2000-gebieden, de fysisch-morfologisch valleistructuur en de voorkomende landschaps- en erfgoedwaarden.

Voor een aantal specifieke deelgebieden zijn in het plan-MER inrichtingsalternatieven onderzocht. Voor de beschrijving van die alternatieven wordt verwezen naar de scopingnota. Bij de toelichting van het planvoorstel per deelgebied zal in voorkomend geval gemotiveerd worden waarom voor een bepaald alternatief geopteerd wordt.

Op basis van de inspraakreacties, bezwaren en adviezen over de startnota, het voorontwerp en het ontwerpplan zijn telkens een aantal aanpassingen aan het planvoorstel doorgevoerd om tot het definitief plan te komen en die als bijkomend overwogen inrichtingsalternatieven of planvarianten beschouwd kunnen worden.

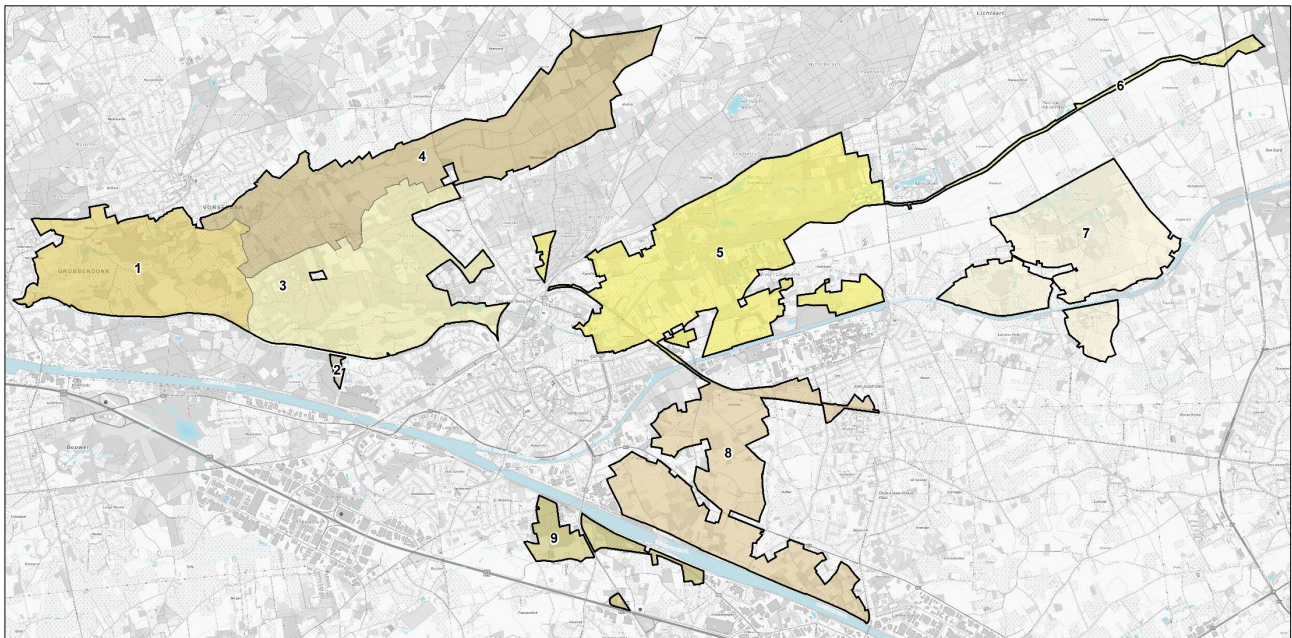
7 Verantwoording van het planvoorstel per deelgebied

Binnen het plangebied worden een aantal deelgebieden onderscheiden:

1. Graafweide-Schupleer
2. Voormalige Britse basis en De Troon
3. Kempense Heuvelrug en vallei van de Kleine Nete stroomafwaarts Herentals (Heiken, Lentehei, Vuilvoort, Peertsbos)
4. De vallei van de Aa
5. Vallei van de Kleine Nete stroomopwaarts Herentals (Hellekens, Koulaak, Olens Broek-Langdonken, Zavelbos, Bleek, Schoutenheide-Snepkensvijver)
6. Kleine Nete Kasterlee-Geel
7. De Zegge
8. Gerheze-Doffen
9. Hezewijk-Schaatsbergen

Per deelgebied wordt het voorgenomen plan verder in detail geduid.

Figuur 7-1. Deelgebieden

7.1 Graafweide-Schupleer

Bestaande toestand

Het gebied Graafweide-Schupleer omvat het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa en ligt tussen de kernen van Grobbendonk en Vorselaar en ten noorden van de Gedempte Vaart. Het is ca. 340 ha groot.

Stroomop- en -afwaarts het gebied werd de Kleine Nete in de jaren 1830 gekanaliseerd, maar tussen Troon en Grobbendonk werd bij deze kanalisatie de bocht rond de Graafweide afgesneden door aan de zuidrand van de vallei een nieuw kanaal te graven met een aantal sluisen. De loop van de Kleine Nete tussen Troon en Grobbendonk is daarmee één van de weinige stukken die (o.w.v. de bestaande watermolen aan de samenvloeiing van Kleine Nete en Aa ligt) niet gekanaliseerd werd.

Langs de Kleine Nete heeft VMM ter hoogte van de watermolen een vistrap gebouwd en stroomafwaarts de molen een actief overstromingsgebied aangelegd door een dijkverplaatsing (AOG Grobbendonk). Centraal in het gebied langs de Gravenweide Beek ligt een kinderboerderij (Karrewiel).

In het deelgebied liggen zes geregistreerde landbouwbedrijfszetels en ca. 125 ha is in 2023 geregistreerd als landbouwgebruik¹⁹. Het gaat hoofdzakelijk om graslandgebruik, maar ook voedergewassen zoals maïs komen voor.

Figuur 7-2. Luchtfoto deelgebied 1.

Het Schupleer is op het gewestplan bestemd als 'natuurgebied' (N), de omgeving van de watermolen en de kasteelhoeve als 'natuurgebied met wetenschappelijke waarde of reservaatgebied' (R). Grote delen daarvan zijn opgenomen in de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk als grote eenheid natuur en worden zijn als erkend natuurreservaat in beheer bij Natuurpunt. De overige delen van het gebied zijn in grotendeels bestemd als 'agrarisch gebied met ecologisch belang'. Ten oosten van de Dijkbaan gaat het om landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

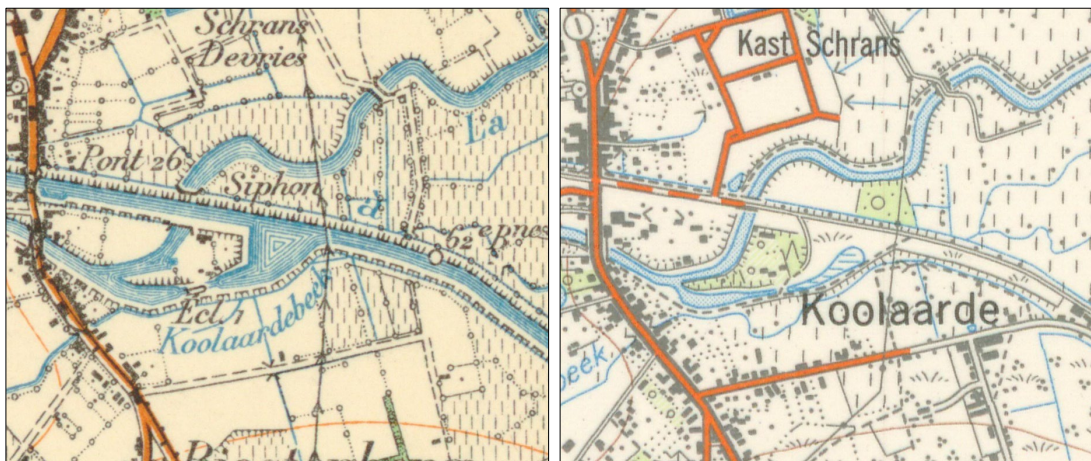
Ten noorden van Hofeinde (baan Grobbendonk-Vorselaar) is op het gewestplan aansluitend bij het Molenbos een groot gebied bestemd als bosgebied. Dit is slechts in zeer beperkte mate effectief bebost en grotendeels in landbouwgebruik.

Het centrale deel van het gebied is aangeduid als habitatrictlijngebied (SBZ-H). De Graafweide, het landbouwgebied ten zuiden van de Kleine Nete, is een beschermd cultuurhistorisch landschap. De watermolen en de kasteelhoeve zijn beschermde monumenten. Het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa is opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas.

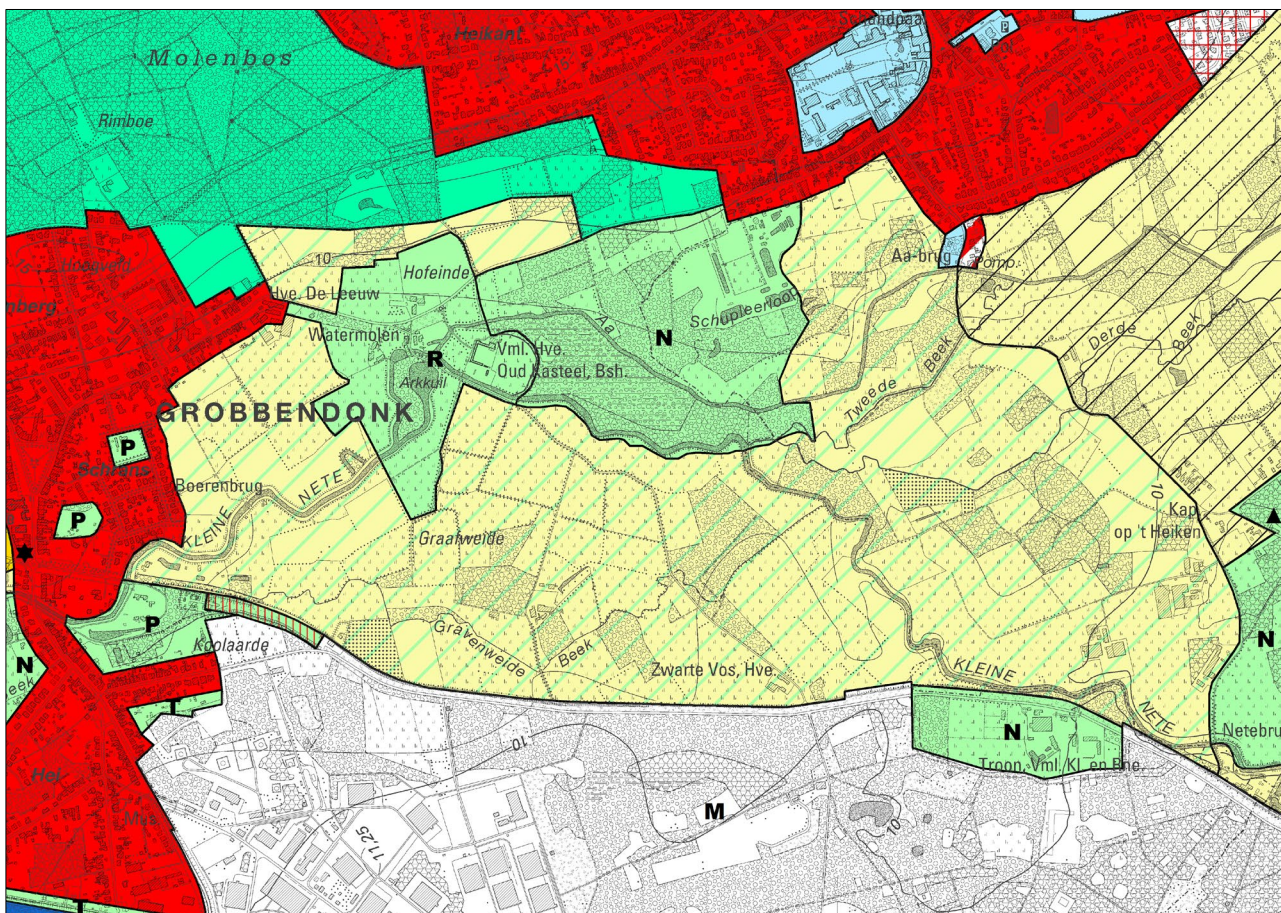
De omgeving van het vml. sas - dat een verbinding maakte tussen de bevaarbare en gekanaliseerde Kleine Nete (richting Lier) en de vml. Kempische Vaart - op het gewestplan bestemd als parkgebied. Op het tracé van de Gedempte Vaart bestemde het gewestplan een zone als 'pleisterplaats voor nomaden'. Enkel het meest westelijke deel is effectief ingevuld met een woonwagenterrein, dat deels ook (zonevreemd) in parkgebied ligt. Het grootste deel van deze op het gewestplan voorziene zone voor nomaden is ingevuld met een recente bosaanplant (geboortebos) en een terrein waar de gemeente groenafval opslaat. Net buiten deze zone ligt binnen de bestemming militair domein een loods van de gemeentelijke groendienst van Grobbendonk. Het de sluiskom en saswachterswoning zijn beschermd als monumenten en hebben een industrieel-archeologische waarde als materiële getuige van de voormalige kanalisatie van de Kleine Nete en kanaliseringwerken in de Kempen.

¹⁹ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als 'begrasde niet-landbouwgrond', 'heide in natuurbeheer', 'natuurlijk grasland met onderhoud', 'natuurlijk grasland zonder onderhoud'.

Figuur 7-3. Historische kaarten omgeving Sas 1, Grobbendonk, ca. 1940 en ca. 1980.

Figuur 7-4. Gewestplan (2002) deelgebied 1.

Planvoorstel

Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het plan duidt bijkomende natuurgebieden aan in functie van de realisatie van een natte natuurkern van ca. 150 ha om de Europese natuurdoelen voor het Natura 2000-gebied Graafweide-Schupleer. In overleg met de lokale actoren werd daarvoor in 2013 een ‘voorkeursscenario’ uitgewerkt dat aangeeft welke zones hun agrarische bestemming kunnen behouden en welke zones een natuurbestemming zullen krijgen (zie hoger onder § 3.1.3). De Vlaamse Regering keurde dit scenario in 2014 principieel goed als basis voor het verder uitwerken van een plan van aanpak voor het realiseren van deze natuurkern. Op basis van de resultaten van o.a. een ecohydrologische studie gebeurde in 2018 een beperkte bijsturing van dit voorkeursscenario. Parallel aan de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan

werd het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer ingesteld (MB 16 april 2019) dat de concrete inrichting van de natuurkern moet realiseren en het flankerend beleid voor de betrokken landbouwers verder concretiseert.

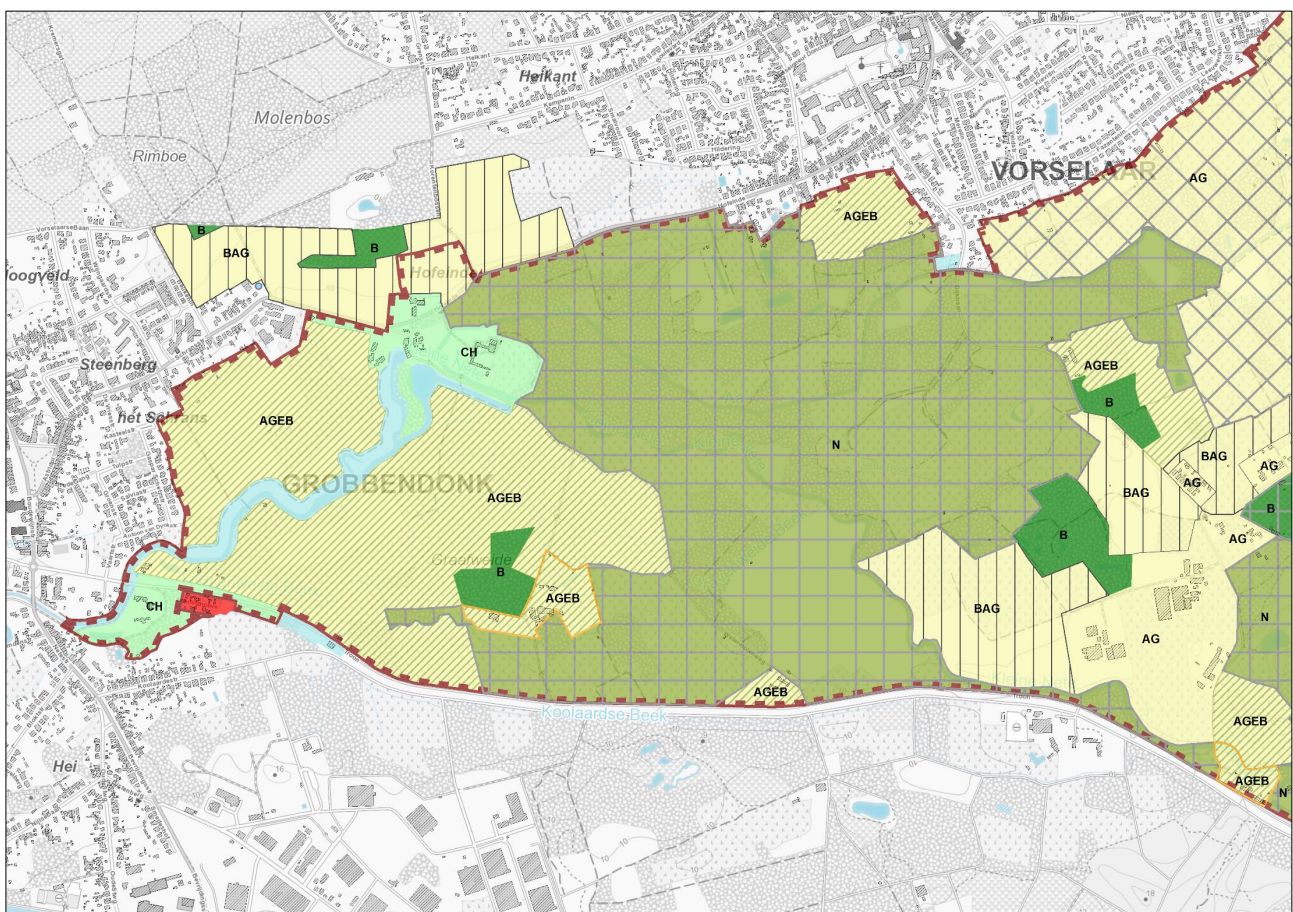
Het uitgewerkt scenario voorziet in één aaneengesloten natuurkern van ca. 150 ha rond het samenvloeiingsgebied van Aa, Tweede Beek, Derde Beek en de Kleine Nete en de Gravenweidebeek. Op basis van de kenmerken van het bodemfysisch systeem moeten de vastgestelde Natura 2000-doelen binnen deze natuurkern gerealiseerd kunnen worden. Er wordt daarvoor ca. 124 ha agrarisch gebied herbestemd naar natuurgebied, waarvan in 2023 ca. 60 ha geregistreerd als landbouwgebruikspercelen buiten het erkend natuurreservaat.

De agrarische gebieden buiten deze natuurkern blijven behouden voor de beroepslandbouw en worden gedifferentieerd in functie van de bebouwingsmogelijkheden en de landschapsecologische waarden. Er worden daarvoor ook een aantal natuur- en bosgebieden buiten het habitatrichtlijngebied met zonevreemd landbouwgebruik, worden herbestemd naar een agrarische bestemming (ca. 22 ha).

Het plan duidt ook delen van het gebied aan als erfgoedlandschap op basis van de vastgestelde landschapsatlas en onroerenderfgoedbeschermingen in het gebied. De bestemmingen en voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan zijn mee gemotiveerd vanuit de doelstellingen inzake het behoud van de karakteristieke landschaps- en erfgoedelementen en inhoudelijk afgestemd op de bepalingen van de beschermingsbesluiten van de beschermde cultuurhistorische landschappen en monumenten. De omgeving van de watermolen en de kasteelhoeve aan de samenvloeiing van Kleine Nete en Aa wordt als specifieke erfgoedsite opgenomen.

Het plan vrijwaart overstromingsgevoelig en natuurlijk waterbergingsgebied van verdere bebouwing en verharding en neemt het gerealiseerde AOG Grobbendonk en de vistrap ter hoogte van de watermolen op in een specifieke openbare nutsbestemming. Aan de Aa in Vorselaar wordt de begrenzing van de bestaande zone voor openbaar nut aangepast i.f.v. het nieuwe bergbezinkingsbekken (Aquafin).

Figuur 7-5. Overzicht bestemmingen deelgebied 1

Het plan voorziet volgende bestemmingen:

- **Agrarisch gebied (artikel 1).** Het agrarisch gebied Heiken is een hoger gelegen niet-overstromingsgevoelig landbouwgebied met een aantal landbouwbedrijfszetels en wordt bestemd als agrarisch gebied. Binnen deze gebieden kan het oprichten of uitbreiden van landbouwbedrijfsgebouwen toegelaten worden. Het ligt buiten

habitatrichtlijngebied en (grotendeels) buiten de perimeter van het beschermd cultuurhistorisch landschap.

- Bouwwrij agrarisch gebied (artikel 2). Een aantal onbebouwde agrarische gebieden worden gedifferentieerd als bouwwrij agrarisch gebied (BAG) omwille van hun landschappelijk waardevol karakter en/of ligging in overstromingsgevoelig gebied. Binnen deze gebieden is het oprichten van gebouwen niet toegelaten. Het gaat om:
 - Bouwwrij agrarisch gebied Hofeinde, zijnde het open en onbebouwde landbouwgebied dat de landschappelijke overgang tussen het noordelijk gelegen Molenbos en de vallei maakt. Het gebied ligt buiten het habitatrichtlijngebied en grotendeels buiten het beschermd cultuurhistorisch landschap en is (grotendeels) niet overstromingsgevoelig. De bestaande bosfragmenten worden opgenomen in de bestemming bosgebied.
 - Bouwwrij agrarisch gebied Heiken, zijnde het landschappelijk waardevol onbebouwde deel van het landbouwgebied Heiken dat ligt binnen het beschermd cultuurhistorisch landschap, maar buiten het habitatrichtlijngebied. Bij het bepalen van de begrenzing is rekening gehouden met de bestaande landbouwbedrijfsinfrastructuur en is een voldoende ruime bouwkevel uitgesloten rond de twee bestaande landbouwbedrijfszetels (Heiken 18a en 20).
- Agrarisch gebied met ecologisch belang (artikel 3). Een aantal landschapsecologisch waardevolle gebieden worden gedifferentieerd als agrarisch gebied met ecologisch belang (AGEB). Het gaat om:
 - Agrarisch gebied met ecologisch belang Hofeinde, zijnde het (grotendeels) als cultuurhistorisch landschap beschermde landbouwgebied ten noorden van de Kleine Nete met de loop van de Klein Pulsebeek-Eisterleebeek.
 - Agrarisch gebied met ecologisch belang Graafweide, zijnde het als cultuurhistorisch landschap beschermde en in habitatrichtlijngebied gelegen landbouwgebied met de loop van de Gravenweidebeek tussen Kleine Nete en Troon.
 - Agrarisch gebied met ecologisch belang Schupleer/Vorselaar, zijnde een kleine hoger gelegen landbouwenclave die (grotendeels) buiten het habitatrichtlijngebied gelegen is en buiten het beschermd cultuurhistorisch landschap tussen het natuurgebied Schupleer en de kern van Vorselaar.
 - Agrarisch gebied met ecologisch belang Dijkbaan/Derde Beek, zijnde een in habitatrichtlijngebied gelegen landbouwenclave langs de Derde Beek, stroomopwaarts Schupleer en Dijkbaan.
- Natuurgebied (artikel 4). De te ontwikkelen Natura 2000-natuurkern Graafweide-Schupleer wordt bestemd als natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur. Binnen dit gebied is er voldoende ruimte voor het realiseren van een natte natuurkern van ca. 150 ha in lijn met de vastgestelde Natura 2000-doelen. Via de inzet van het instrument natuurinrichting wordt gewerkt aan de realisatie van deze natuurkern.
- Bosgebied (artikel 5). Een aantal bestaande bossen of boscomplexen worden bestemd als bosgebied. Het gaat om te behouden ecologisch waardevolle bossen die geen deel uitmaken van de te ontwikkelen natte natuurkern Graafweide-Schupleer:
 - Bosgebied Molenbos, zijnde twee bestaande bosfragmenten die aansluiten bij het noordelijk gelegen Molenbos.
 - Bosgebied Graafweide, zijnde een bestaand biologisch waardevol elzenbroekbos bij kinderboerderij Karrewiel.
 - Bosgebied Heiken, zijnde een cluster van een aantal beboste biologisch waardevolle percelen net buiten het SBZ-H en binnen het beschermd cultuurhistorisch landschap.
 - Bosgebied Dijkbaan, zijnde een aantal biologisch (zeer) waardevolle beboste percelen langs de Dijkbaan ter hoogte van de Derde Beek binnen het SBZ-H maar buiten het beschermd cultuurhistorisch landschap.
- Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (artikel 7). Een aantal gebieden hebben een bijzondere erfgoedwaarde omwille van de aanwezigheid van een aantal beschermde monumenten of gebouwen opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed.
 - Het ruimtelijk geheel omvattende de Kasteelhoeve Grobbendonk, watermolen, hoeve Ter Hulsdonck en de vml. dubbele dreef naar Afspanning De Leeuw, zijnde een cluster met als monument beschermde sites aan de samenvloeiing van Kleine Nete en Aa wordt bestemd als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde. De grotendeels binnen woongebied gelegen site Afspanning De Leeuw wordt niet opgenomen in het plan. Voor deze site blijven de gewestplanbestemming van toepassing.
 - De omgeving van het vml. sas en saswachterswoning dat verbinding maakte tussen de vml. Kempense Vaart en de Kleine Nete.

- Openbare nutsgebieden:
 - Gebied voor actieve waterberging (artikel 9). Het bestaande actieve overstromingsgebied (AOG) langs de Kleine Nete stroomafwaarts kasteelhoeve en de vistrap ter hoogte van de kasteelhoeve krijgen een specifieke bestemming voor openbaar nut.
 - Gebied voor bergbezinkingsbekken (artikel 10). De percelen met het (vergonde) bergbezinkingsbekken van Aquafin langs de Aa in Vorselaar worden opgenomen in deze specifieke bestemming voor openbaar nut.
 - De site met de loods en terrein voor opslag van materiaal van de technische dienst van de gemeente Grobbendonk (artikel 25) die zich op het tracé van de voormalige Kempische Vaart bevindt.

- Gebied voor woonwagenterrein
 - Het gebied van het bestaande woonwagenterrein Smitzhove dat zich op het tracé van de voormalige Kempische Vaart bevindt, wordt met opgenomen als gebied voor woonwagenterrein (artikel 26). De begrenzing wordt afgestemd op de feitelijke ligging van het terrein waarbij de afbakening zoals voorzien op het gewestplan aangepast wordt.

- Zones met recreatieve infrastructuur
 - Het agrarisch gebied rond de bestaande kinderboerderij Karrewiel wordt met een specifieke overdruk voor recreatieve infrastructuur (artikel 3.3) aangeduid op de bestemming agrarisch gebied met ecologisch belang.

- Erfgoedlandschap (in overdruk) (artikel 21). De delen van het plangebied die liggen binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict worden aangeduid als erfgoedlandschap.

Het plangebied wordt beperkt tot het landschappelijk geheel ten noorden van de Gedempte Vaart. Het tracé van de Gedempte Vaart en de percelen met zonevreemde bebouwing die daar bij aansluiten (Troon 5a, Troon 7, Watermolenweg 24) en de omgeving van 't Sas in Grobbendonk worden niet opgenomen in het ruimtelijk uitvoeringsplan. Voor deze gebieden blijft het bestaande gewestplan van toepassing. De opname van deze gebieden is niet nodig of nuttig voor de realisatie van de plandoelstellingen inzake de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur en de realisatie van de Natura 2000-doelen voor het gebied Graafweide-Schupleer.

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Discipline water

Bijkomende verhardingen en ophogingen in het gebied moeten zo veel mogelijk vermeden worden. Eventueel bijkomende parkeerinfrastructuur bij kinderboerderij Karrewiel en de kasteelhoeve moet zo compact mogelijk georganiseerd worden en mag niet ten koste gaan van de waterbergingscapaciteit van de vallei. Randvoorwaarden in die zin zijn opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften.

Discipline biodiversiteit

Vanuit de passende beoordeling wordt ten aanzien van de zone voor de aanleg van het ondergrondse bergingsbekken langs de Aa in Vorselaar gesteld dat binnen deze zone 'zoekzones' voor het realiseren van habitattypes 2310_2330 (droge heide op jonge zandafzetting en open graslanden op landduinen) en 6430 (voedselrijke, soortenrijke ruigtes langs waterlopen en boszomen) liggen en dat op projectniveau aangetoond moet worden dat de realisatie van het bekken de realisatie van de Natura 2000-doelen niet hypothekeert. De realisatie van de Natura 2000-doelen zal echter volledig gebeuren binnen het gebied dat als natuurgebied bestemd wordt en via de inzet van het instrument natuurinrichting zoals uitgewerkt in het voorkeursscenario Graafweide-Schupleer. In de zone voor het bezinkingsbekken zijn bijgevolg géén habitats te realiseren. De evaluatie van de impact op het SBZ was reeds voorwerp van de passende beoordeling op vergunningsniveau (omgevingsvergunning verleend op 22 februari 2021).

7.2 Voormalige Britse basis en De Troon

Bestaande toestand

Het militair domein van Grobbendonk ligt deels binnen beschermd landschap en habitatrichtlijngebied en heeft zowel een erfgoed- als natuurwaarde. Het militair domein ontwikkelde zich in het gebied tussen twee kanalen: het kanaal Antwerpen-Herentals in het noorden en het Albertkanaal in het zuiden.

De terreinen van de voormalige Britse basis, verwijzend naar de Britse militaire aanwezigheid tussen 1951 en 1992, worden gekenmerkt door een complex van uitgestrekte loof- en naaldbossen, afgewisseld met een aantal open graslanden, heide, moerassen en struwelen. De kleine oppervlakten heide vormen restanten van een oorspronkelijk uitgestrekt heidegebied te Grobbendonk en Herentals. Het militair kamp werd na de tweede wereldoorlog door het Britse leger opgericht in 1952 en functioneerde tijdens de Koude Oorlog als opslagplaats voor brandstoffen waarbij deze locatie in geval van een oorlog met het Oostblok moest functioneren als een gigantisch tankstation ten behoeve van de oostwaarts oprukkende troepen. In 1993 is de kazerne en het bijbehorende gebied overgelaten aan de Belgische militaire overheid.

Het oostelijk deel van de voormalige Britse Basis werd in 1997 beschermd als cultuurhistorisch landschap, omwille van de hoge geologische, botanische en faunistische waarde, de historische waarde (met de relictten van de in 1414 gestichte priorij Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Troon, het (afgebroken) Kalkhovenhof en het gedempt Kempens Kanaal tussen Grobbendonk en Herentals).

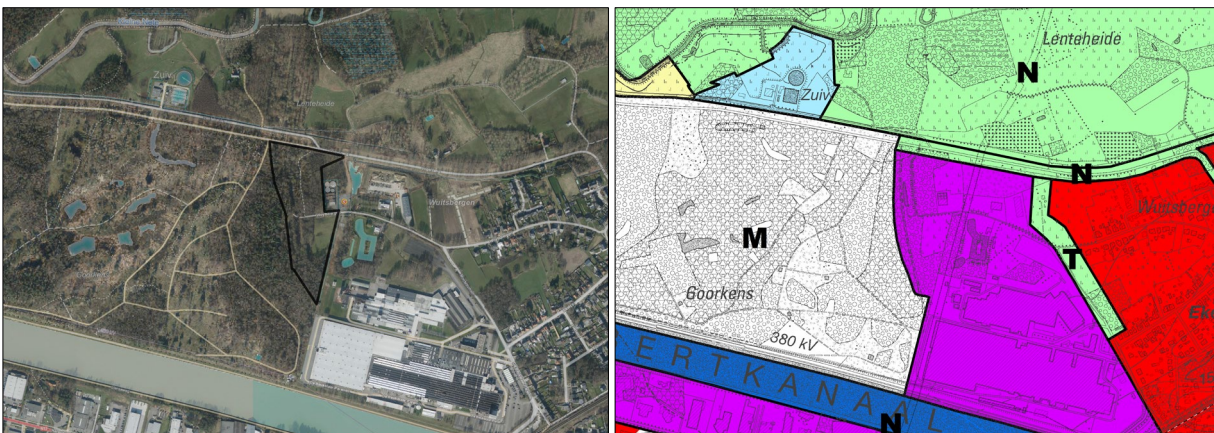
Naar aanleiding van een aantal adviezen en bezwaren over de opname van de Gedempte Vaart en het militair domein in het ruimtelijk uitvoeringsplan, is er voor geopteerd het ruimtelijk uitvoeringsplan voor deze zone te beperken tot de zone die op het gewestplan bestemd is als industriegebied. Dit deelgebied is ca. 5 ha groot.

Planvoorstel

Het plan herbestemd het bestaande bos aan de oostrand van het militair domein. Dit bos grenst aan het kleinstedelijk gebied Herentals. Het gaat om een niet-ontwikkeld deel van de zone die op het gewestplan bestemd is als bedrijventerrein dat buiten de afbakening van het kleinstedelijk gebied ligt (ten westen van de aardgasleiding) en herbestemd wordt naar bosgebied (artikel 5) in functie van het behoud van het ecologisch waardevol bos.

Voor het militair domein, het parkgebied 't Sas en de Gedempte Vaart blijft het bestaande gewestplan van toepassing. Voor de site van de vml. priorij Ten Troon maakte de gemeente Grobbendonk een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op met specifieke gedetailleerde voorschriften.

Figuur 7-6. Luchtfoto en gewestplan deelgebied 2.

Figuur 7-7. Overzicht bestemmingen deelgebied 2

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Voor deelgebied 2 worden in het plan-MER geen specifieke aanbevelingen geformuleerd.

7.3 Kempense heuvelrug en vallei Kleine Nete stroomafwaarts Herentals

Bestaande toestand

Dit deelgebied omvat de westelijk uitloper van de Kempense Heuvelrug met de bossen en landbouwgebieden van 't Heiken, de natuurgebieden langs de Kleine Nete stroomafwaarts Herentals (Roost, Vuilvoort, Lentehei) en de bossen ten noorden van de Kleine Nete op de overgang naar de Kempense Heuvelrug (Peertsbos, Getlagen, Oorlandse Heide). Het gebied is ca. 415 ha groot.

De Kleine Nete werd hier in de jaren 1830 grotendeels gekanaliseerd. Bij de kanalisatie van de Kempen die in 1830 van start ging werd aanvankelijk de Kleine Nete gekanaliseerd tussen Lier en Grobbendonk. Maar op aandringen van de Herentals werd ook het gedeelte tot Herentals gekanaliseerd. Daarbij werd tussen de kern van Grobbendonk en de vml. priorij Ten Troon een nieuw stuk kanaal van 3 km gegraven. Daarbij werd de bocht van de Kleine Nete rond de Graafweide afgesneden. In 1839 was de verbinding van Herentals met de Schelde via de Grote Nete en de Rupel afgewerkt.

In een tweede fase werd tussen 1840 en 1850 het Kempens Kanaal tussen Herentals en Bocholt (richting Luik naar de Maas) gegraven en het kanaal tussen tussen Antwerpen en Grobbendonk, waarbij ook een laatste stuk nieuw kanaal gegraven op het grondgebied Herentals langs de Vuilvoortbeek (Lentehei, tussen Troon en Vuilvoort). Na de aanleg van het Albertkanaal tussen 1930 en 1940 werd het deel tussen Viersel en Herentals overbodig en gedempt. Het tracé van het kanaal is nog duidelijk herkenbaar als lijnvormige landschappelijke structuur.

Het deelgebied wordt in het noorden begrensd door de vallei van de Aa, in het oosten door de bebouwing en verkavelingen langs de N153 (Ter Buken), het drinkwaterproductiecentrum van PIDPA en de recreatieve infrastructuur van het Netepark en het Sport Vlaanderen-domein. Een deel van het op gewestplan voorziene woongebied is bebost en niet ontwikkeld voor wonen.

Langs de Kleine Nete ontwikkelde zich (recent) een nieuwe kinderboerderij (Lentehei) in bestaande zonevreemde bebouwing. Langs de Kleine Nete bevindt zich ook een deels ingevulde zone voor openbaar nut met een RWZI van Aquafin. Het deel tussen de Kleine Nete en de RWZI bevat géén nutsinfrastructuur.

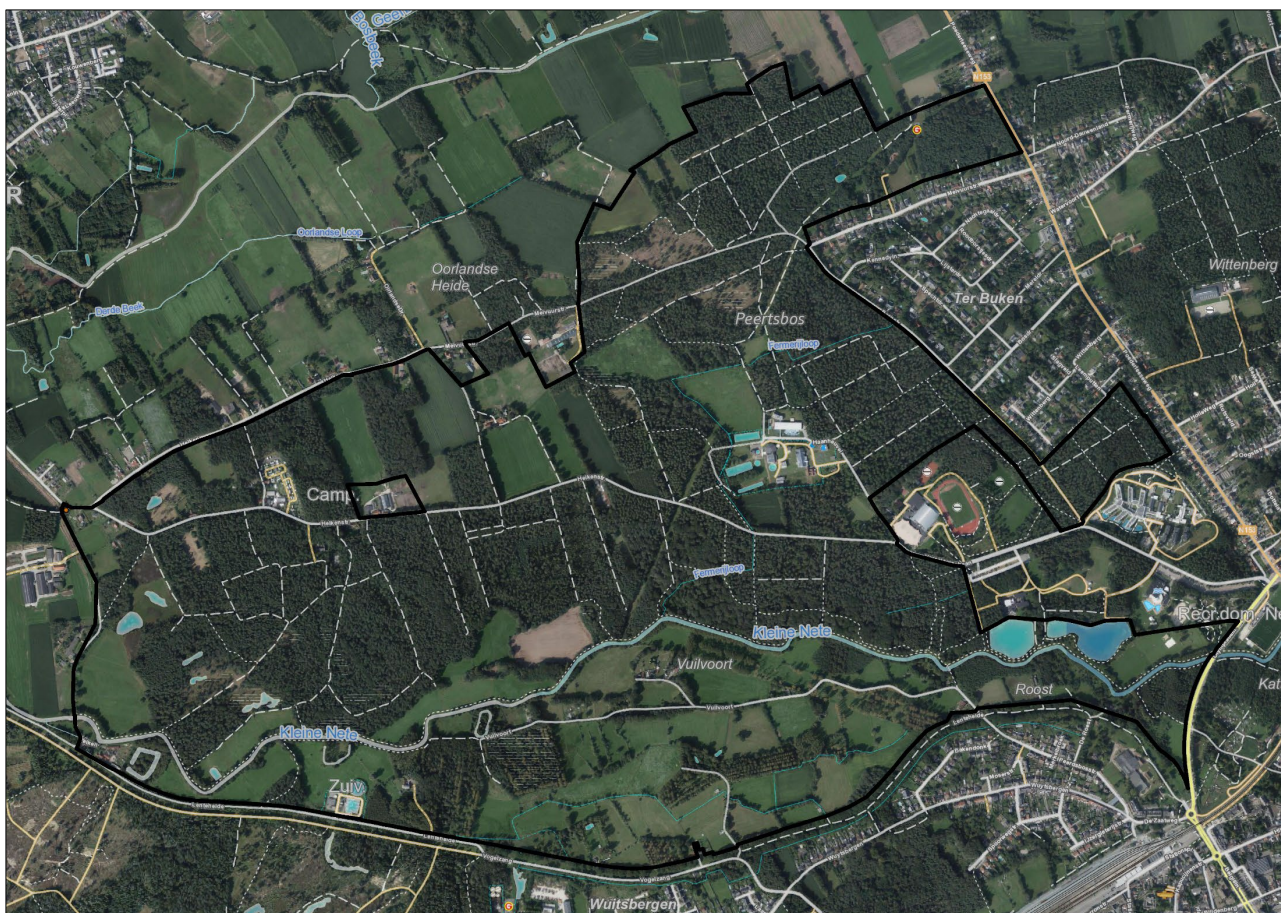
Binnen het op het gewestplan voorziene recreatiegebied rond het Peertsbos/Haanheuvel is er een zone voor openbaar nut waarbinnen het drinkwaterproductiecentrum van Pidpa ligt. Pidpa heeft echter ook een hele reeks waterwinningsputten in de bossen ten oosten van het openbaar nutgebied liggen (drie in recreatiegebied, negen in natuurgebied). Aan het drinkwaterproductiecentrum is ook een educatieve infrastructuur gekoppeld (Hidrodoe). De gebouwen van dit bezoekerscentrum liggen binnen de bestemming recreatiegebied. Door het gebied loopt noord-zuid een leidingstraat (Fluxys-gasleiding Weerde-Winksele) met een aftakking naar het oosten via het tracé van het gedempt kanaal (Fluxys-gasleiding Herentals-Olen).

In dit deelgebied is ca. 90 ha in 2023 geregistreerd als landbouwgebruiksperceel ²⁰, daarvan is het grootste deel (ca. 70 ha) zonevreemd landbouwgebruik in natuurgebied (en in hoofdzaak binnen de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (Lentheide, Vuilvoort)).

De bossen op de westelijke uitloper van de Kempense Heuvelrug (Peertsbos, Haanheuvel) en de beboste rechteroever van de Netevallei zijn op het gewestplan bestemd als recreatiegebied. Slechts een aantal zones van dit recreatiegebied bevatten harde recreatieve infrastructuur (sportterreinen, schaatsbaan, sporthal, parking, zwembad...).

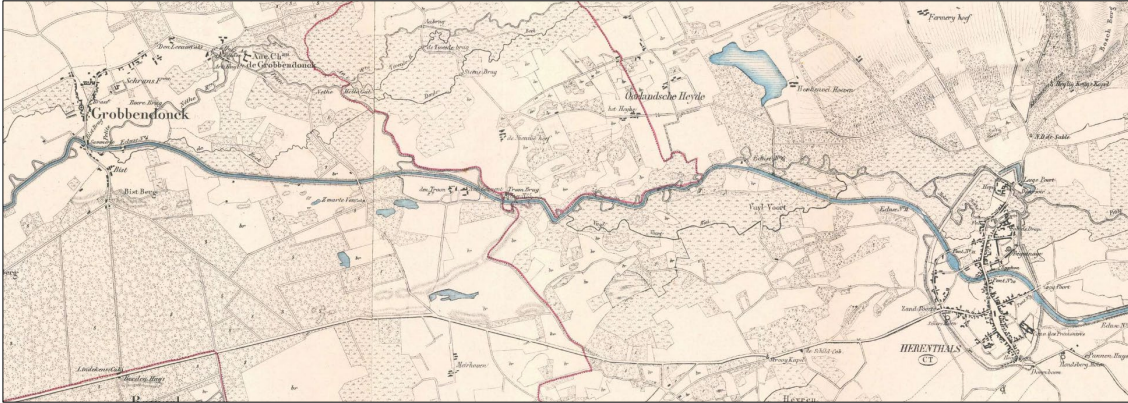
Voor de bouw van de sportinfrastructuur van Sport Vlaanderen werden delen van het Peertsbos ontbost in de jaren 1970. Deze bosstructuur heeft echter een belangrijke natuur- en erfgoedwaarde. De rechteroever van de Kleine Nete en de heuvelrug zijn reeds bebost op de Ferraris-kaart (18de eeuw).

Figuur 7-8. Luchtfoto deelgebied 3

²⁰ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als 'begrasde niet-landbouwgrond', 'heide in natuurbeheer', 'natuurlijk grasland met onderhoud', 'natuurlijk grasland zonder onderhoud'.

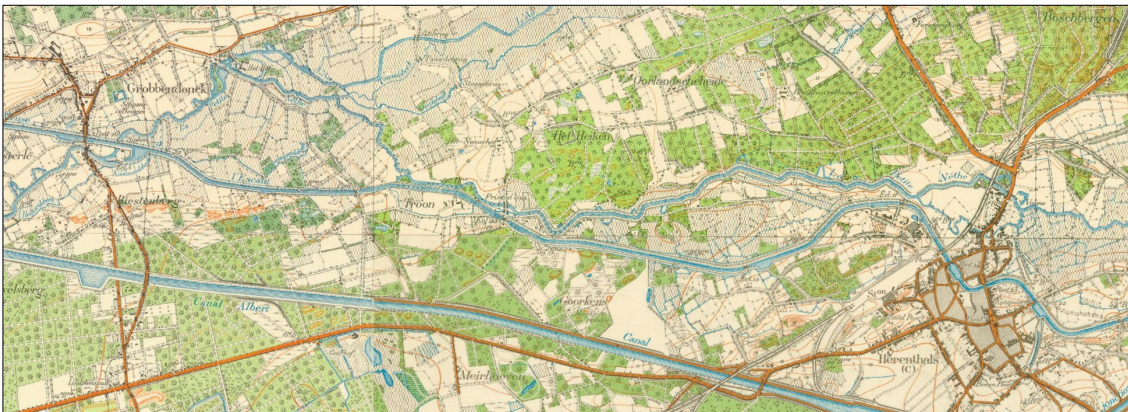
Figuur 7-9. De gekanaliseerde Kleine Nete tussen Lier en Herentals (toestand rond 1840)

Figuur 7-10. Aanleg kanaal Antwerpen-Herentals (toestand rond 1850)

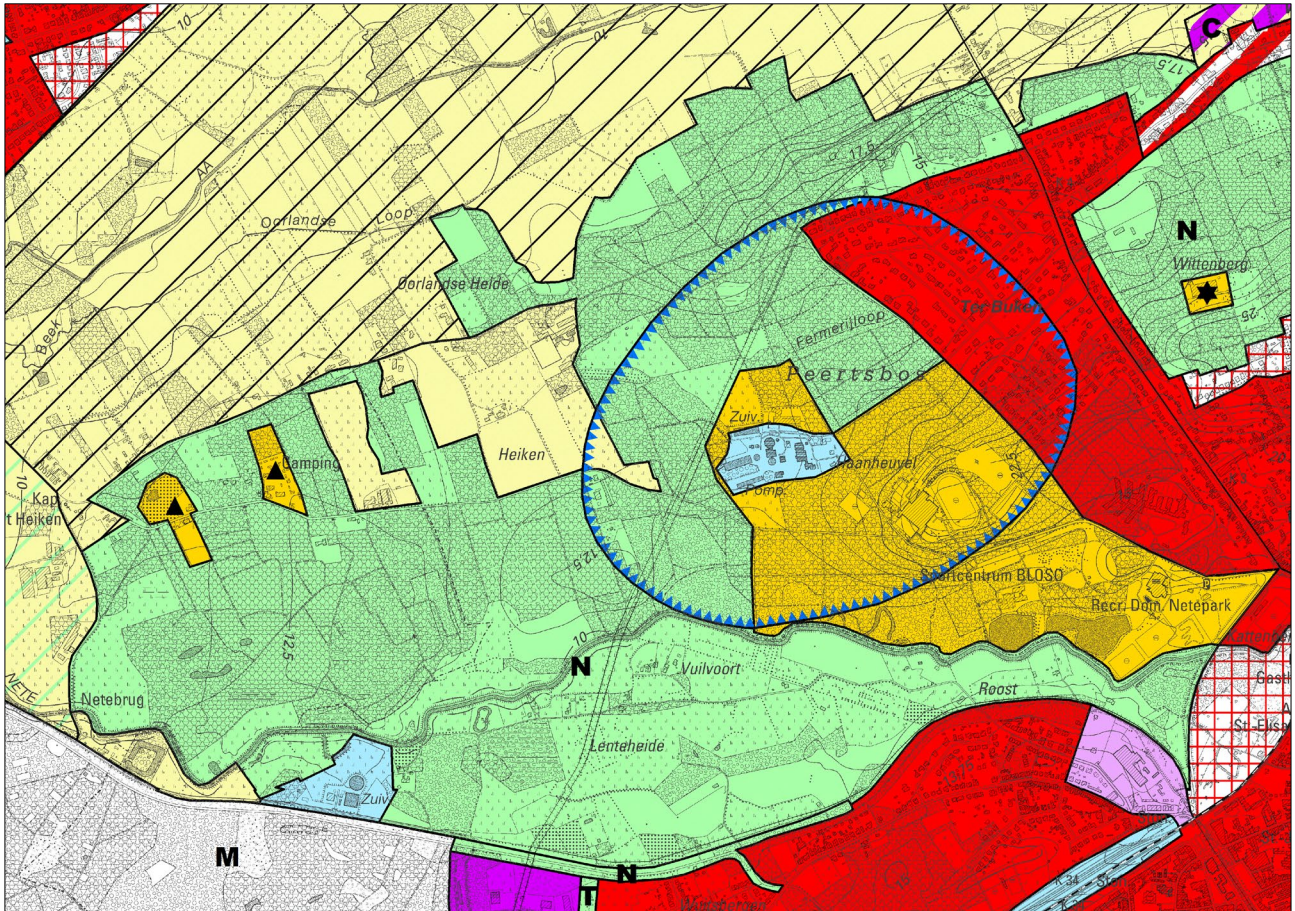
Figuur 7-11. Aanleg Albertkanaal (nieuw kanaal tussen Viersel en Luik) (toestand rond 1939)

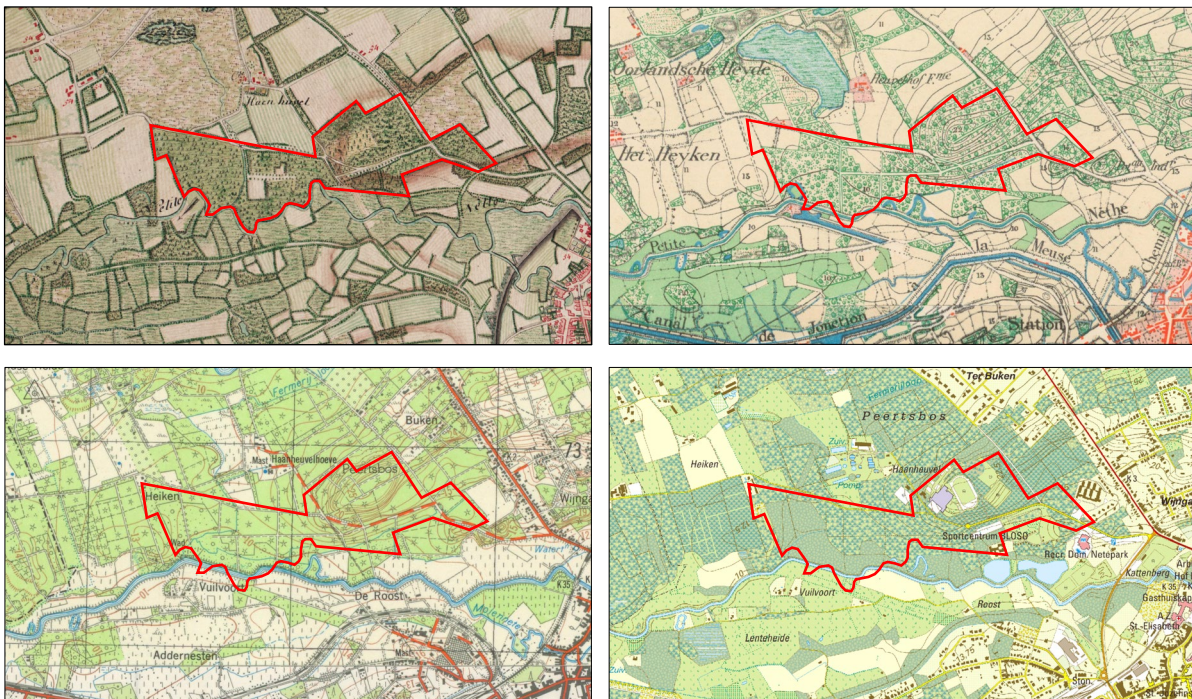
Figuur 7-12. Toestand 1969 na aanleg militair domein Grobbendonk en autosnelweg

Figuur 7-13. Gewestplan deelgebied 3

Figuur 7-14. Evolutie oude boskern Peertsbos ter hoogte van domein Sport Vlaanderen op Ferrariskaart (1777) en topografische kaarten (1873, 1969 en 2009)

De noordelijke bebossing richting vallei van de Aa is van eind 19de/begin 20ste eeuw toen een groot deel van de heidegebieden met vele kleine en grote vennen (Oorlandse heide, Heiken) stelselmatig bebost werden. Om die reden

zijn de nog gave onbebouwde delen die aansluiten bij de vallei van de Kleine Nete opgenomen binnen de afbakening van het landschapsatlasrelict in de vastgestelde landschapsatlas.

Het ven ten noordwesten van de vml. Haanheuvelhoeve (thans Pidpa/Hidrodoe) werd in de 20ste eeuw deels opgevuld met (huishoudelijk en industrieel) afval.

Op het gewestplan zijn twee zones voor verblijfsrecreatie voorzien. Enkel de oostelijke van de twee is ongeveer voor de helft nog effectief ingevuld met een camping (Camping De Zeven Geitjes, voorheen camping Ozon), de overige delen zijn niet (meer) in gebruik als camping (i.c. terrein van de vml. camping Heike).

De niet als recreatiegebied in gebruik zijnde delen van deze gebieden voor verblijfsrecreatie zijn door de Vlaamse Regering in 2014 aangeduid als 'signaalgebied' met een bouwvrije opgave. Het gaat om hoger gelegen gebieden met vooral een belang naar waterconservering. Het gaat om gebieden die omwille van hun bodemeigenschappen van nature water vasthouden en vertraagd afvoeren. Om die reden zullen ze grotendeels herbestemd worden naar natuurgebied, aansluitend met de omliggende bestemming.

Planvoorstel

Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

In functie van het behoud van waardevolle bossen in niet-groene bestemmingen zullen delen van het op het gewestplan voorziene recreatie- en woongebied langs de Kleine Nete en de uitloper van de Kempense Heuvelrug herbestemd worden naar bos- en/of natuurgebied. De precieze begrenzing van de zone die behouden blijft als recreatiegebied is onderzocht via ontwerpend onderzoek dat in de eerste helft van 2019 uitgevoerd werd (zie hoger in § 3.1.3). Op basis van de resultaten van dit onderzoek is een consensus bereikt tussen de actoren die de sportinfrastructuur uitbaten (stad Herentals, Pidpa, Sport Vlaanderen) en de Vlaamse administraties Departement Omgeving, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed en Vlaamse Milieumaatschappij over de zones die nog een ontwikkeling kunnen krijgen en welke gevrijwaard moeten blijven van ontwikkeling. De delen van de Kempense Heuvelrug en de vallei van de Kleine Nete waarvoor duidelijk is dat ze in alle scenario's te behouden zijn als openruimtegebied zullen bijgevolg in het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Kleine Nete opgenomen worden als bosgebied of gedifferentieerd als recreatiegebied met overdruk natuurverweving. De begrenzing van het plangebied ter hoogte van het recreatiegebied is dus bepaald en onderbouwd op basis van de inzichten uit dit onderzoek, met name:

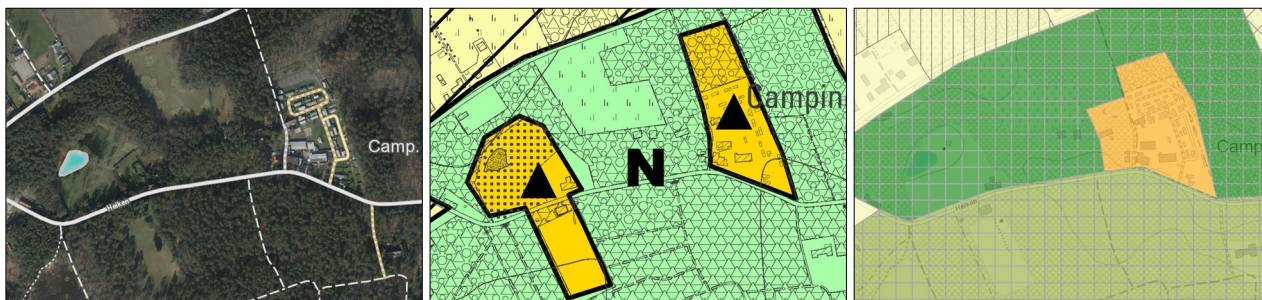
- (1) het bestaande bos ten noorden en ten oosten van de bestaande sportinfrastructuur wordt voorgesteld om te bestemmen als bosgebied,
- (2) de zone ten zuiden van Pidpa en de zone van het Netepark langs de Kleine Nete worden voorgesteld om te bestemmen als recreatiegebied met overdruk natuurverweving.
- (3) De zones met waterwinningsinfrastructuur of die omwille van de ligging in de onmiddellijke nabijheid van de drinkwaterinfrastructuur van bebouwing gevrijwaard moeten blijven, krijgen een specifieke overdruk.

Voor de bosgebieden rond het Heiken worden een beperkt aantal bijkomende percelen bestemd als bosgebied in functie van het creëren van mogelijkheden voor bosuitbreiding en als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving voor de tussenliggende agrarische gebieden i.f.v. het vrijwaren van bebouwing en het creëren van mogelijkheden voor het versterken van de natuur- en bosstructuur. Op die manier is binnen de natuur- en bosbestemmingen van het plan de ruimte voor het realiseren van ca. 20 ha bosuitbreiding (als onderdeel van de 30 ha bosuitbreiding voorzien in het operationeel uitvoeringsprogramma Neteland voor de Kempische Heuvelrug). De zone ten noorden van de straat Heiken wordt bestemd als bosgebied (met overdruk grote eenheid natuur) i.p.v. als natuurgebied.

Het natuurgebied van de vallei van de Kleine Nete wordt beperkt uitgebreid een aantal niet-ontwikkelde delen van op het gewestplan aangeduide recreatiegebieden en gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen (bij RWZI Herentals) te herbestemmen naar natuurgebied.

Voor het recreatiegebied Camping De Zeven Geitjes (Heiken, voorheen Camping Ozon) wordt een kleine herschikking van de begrenzing van de zone voor verblijfsrecreatie voorgesteld waarbij de afbakening van het gebied beter afgestemd wordt het bestaande ruimtebeslag: het noordelijk beboste deel van het recreatiegebied wordt herbestemd naar natuurgebied, terwijl het westelijk bebouwd deel herbestemd opgenomen wordt in het recreatiegebied. Op basis van de inspraakreacties wordt de contour van het voorgestelde gebied voor verblijfsrecreatie beperkt aangepast om tot een efficiëntere uitbating en betere afstemming op de kadastrale perceelsgrenzen te komen.

Figuur 7-15. Voorstel herschikking verblijfsrecreatiegebieden Heiken (Camping De Zeven Geitjes) (luchtfoto, gewestplan en planvoorstel)

Het voorgenomen plan is gericht op het behoud van de bestaande open ruimte voor landbouw, natuur en bos en zal aldus volgende bestemmingen opnemen:

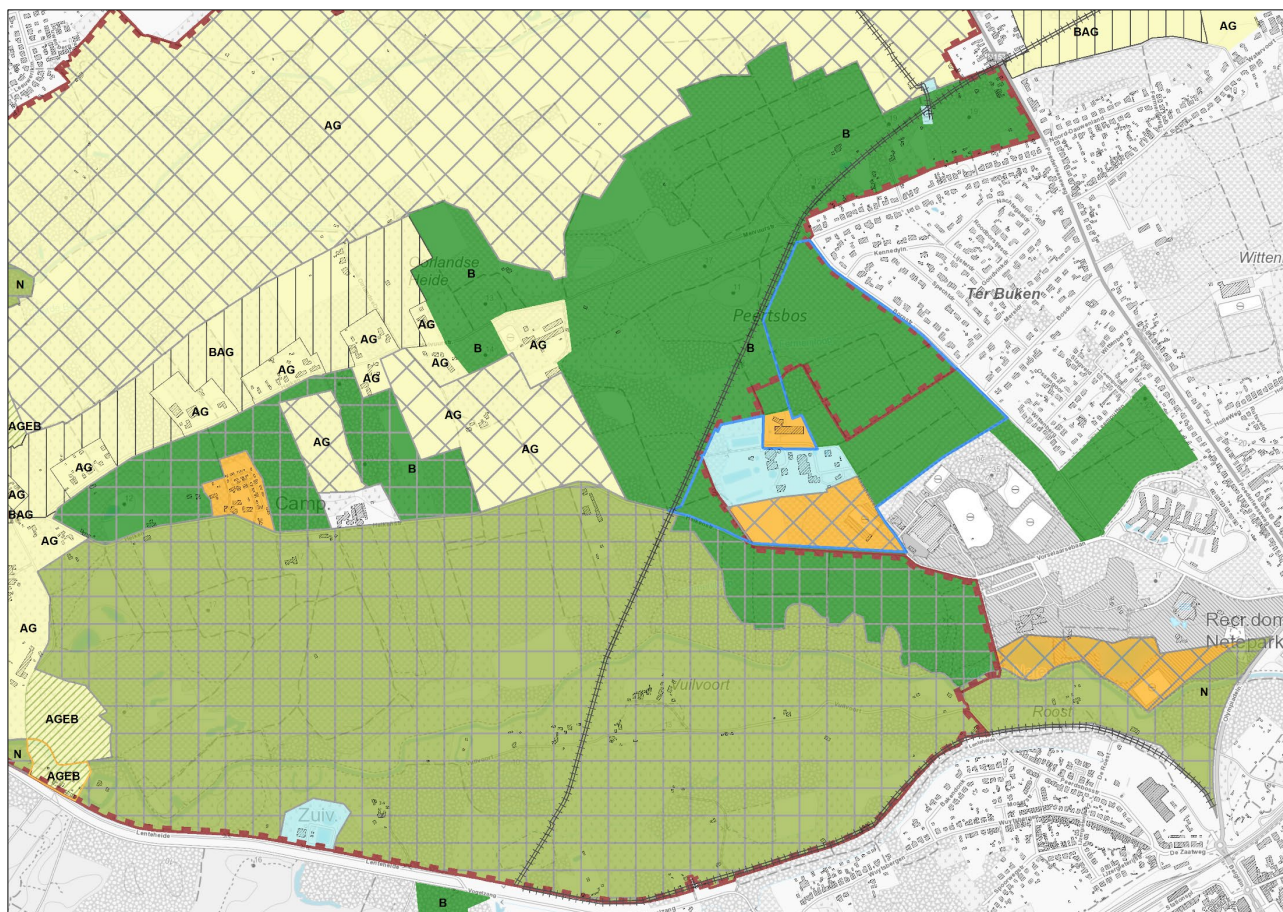
- Agrarische gebied (artikel 1): Binnen deze gebieden kan het oprichten of uitbreiden van landbouwbedrijfsgebouwen toegelaten worden, mits er geen betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van de speciale beschermingszones is.
 - Agrarisch gebied Heiken, zijnde het agrarisch gebied dat aansluit bij het agrarisch gebied Heiken uit deelgebied 1.
 - Agrarische gebieden Meivuurstraat, zijnde de delen van het agrarisch gebied met bebouwing ten zuiden van de Meivuurstraat. De onbebouwde delen van deze landbouwenclaves die omsloten worden door bosgebied, worden gedifferentieerd met een overdruk natuurverwevingsgebied (artikel 1.5). Binnen die gebieden wordt een stimulerend beleid gevoerd in functie van het verhogen van de natuurwaarden en geldt een bouwverbod.
- Agrarisch gebied met ecologisch belang (artikel 3).
 - Een deel van het natuurgebied (en onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk) ten oosten van Heiken en ten noorden van de Kleine Nete wordt herbestemd naar agrarisch gebied met ecologisch belang in functie van het bestendigen van het actuele landbouwgebruik. Het onderzochte (nul)alternatief waarbij de bestaande natuurbestemming behouden blijft, wordt niet weerhouden.
 - Het daarbij aansluitende deel van het agrarisch gebied ten zuiden van de Kleine Nete met kinderboerderij De Lentehei wordt ook binnen deze bestemming opgenomen. Het gebied van de bestaande kinderboerderij wordt met een specifieke overdruk voor recreatieve infrastructuur (artikel 3.4) aangeduid.
- Natuurgebied (artikel 4). Voor het valleigebied van de Kleine Nete (en Vuilvoort) tussen Herentals (Olympiadelaan) en Vorselaar (Heiken) wordt de bestemming natuurgebied (met overdruk grote eenheid natuur) van het gewestplan hernomen en beperkt uitgebreid. Ter hoogte van de Olympiadelaan wordt een deel van het recreatiegebied herbestemd naar natuurgebied. Deze begrenzing is afgestemd op de voorgenomen hermeandering van de Kleine Nete in dit gebied (project Bruggenbeemd).
- Bosgebied (artikel 5). De bosstructuur op de overgang van de Kempense Heuvelrug en de valleien van Kleine Nete en Aa (Peerstbos, Meivuurstraat, Heiken, Oorlandse Heide) wordt opgenomen als bosgebied. Voor de delen van het bosgebied die liggen binnen de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk wordt de overdruk grote eenheid natuur hernomen waarbij de begrenzing wordt afgestemd op de begrenzing van de bestemming bosgebied.
- Recreatiegebied (artikel 8). Volgende recreatiegebieden in functie van dag- en/of verblijfsrecreatie worden opgenomen:
 - Voor de bestaande camping De Zeven Geitjes wordt de recreatiebestemming hernomen en de begrenzing beperkt aangepast.
 - Het bestaande recreatiegebied Hidrodoe wordt hernomen. Een aantal onbebouwde delen van het bestaande recreatiegebied Netepark/Sport Vlaanderen Herentals worden gedifferentieerd met een overdruk natuurverwevingsgebied (artikel 8.3). Het gaat om de rechteroever van de Kleine Nete met een aantal vijvers en het deels beboste deel van het recreatiegebied ten zuiden van de Pidpa-site. Binnen deze zone is geen bijkomende verharding en bebouwing toegelaten.
- Gebied voor openbare nutsvoorzieningen
 - Zone voor waterzuivering (artikel 11): RWZI Herentals
 - Zone voor drinkwaterwinningsinfrastructuur (artikel 13) Pidpa Haanheuvel. De beschermingszone type II rond deze site waarbinnen zich de drinkwaterputten bevinden worden aangeduid in overdruk

op het plan (artikel 14)

- Leidingstraat (artikel 15). De bestaande (aardgas)leidingen die op het gewestplan en de bestaande ruimtelijke uitvoeringsplannen aangeduid zijn en door het gebied lopen blijven ongewijzigd en worden hernomen. De bestaande openbare nutszone in functie van gastransportinfrastructuur (artikel 14) wordt hernomen.
- Erfgoedlandschap (in overdruk) (artikel 21). De delen van het plangebied die liggen binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict worden aangeduid als erfgoedlandschap.

Naar aanleiding van een aantal adviezen en bezwaren over ontwerpplan over het militair domein en de Gedompte Vaart (zie hoger) en de verkaveling Addernesten wordt het tracé van het voormalige Kempens Kanaal tussen Herentals en Grobbendonk met de aangrenzende sites met bouwkundige erfgoed (o.a. sashuizen) en de gebieden ten zuiden er ervan niet opgenomen in het ruimtelijk uitvoeringsplan. Voor deze zones blijft het bestaande gewestplan van kracht.

Figuur 7-16. Overzicht bestemmingen deelgebied 3

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Discipline water

Bijkomende verhardingen en ophogingen in het gebied moeten zo veel mogelijk vermeden worden. Eventueel bijkomende parkeerinfrastructuur bij kinderboerderij De Lentehei moet zo compact mogelijk georganiseerd worden en mag niet ten koste gaan van de waterbergingscapaciteit van de vallei. Randvoorwaarden in die zin zijn opgenomen worden in de stedenbouwkundige voorschriften.

Ten aanzien van de zone ter hoogte van Heike die herbestemd wordt van natuurgebied naar agrarisch gebied met ecologisch belang wordt er vanuit het landbouwgebruik niet onmiddellijk een invloed op de waterhuishouding verwacht. Er wordt wel aanbevolen een voorschrift op te nemen dat de waterberging in de vallei hier niet gehinderd mag worden. Randvoorwaarden in die zin zijn opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften.

Discipline bodem en grondstofvoorraden

In het plan-MER wordt gewezen op de aanwezigheid van een voormalig stort (stortplaats voor huishoudelijk en industrieel afval Haanheuvel uitgebaat door stad Herentals van 1955 tot 1974) ten noordwesten van de PIDPA-site

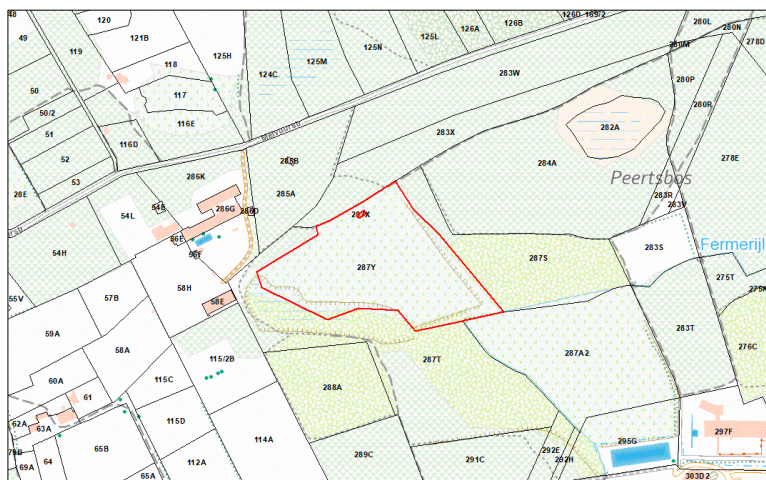
(Haanheuvel). Dit is een zone waar verontreiniging aanwezig is en gebruiksadviezen gelden. Deze zone wordt bestemd als bosgebied. Er wordt op gewezen dat bij een eventuele bebossing of andere vorm van natuurontwikkeling zal rekening gehouden moeten worden met de gebruiksadviezen uit het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek dat voor deze site in 2018 werd uitgevoerd (OVAM-dossier 64877, Haanheuvel z/n, Herentals).

De aanleiding voor dat onderzoek in 2018 was ambtshalve in kader van de versnelde aanpak van risicogronden gelegen in drinkwaterwingebieden. Uit dit onderzoek blijkt dat de stortactiviteiten enkel plaatsvonden op perceel 287y. Op dit perceel werden verschillende verontreinigingen aangetroffen en het verontreinigd bodemvolume wordt geraamd op 1.120 m³. De verontreiniging met zware metalen vormt een risico. Er zijn geen voorzorgsmaatregelen noodzakelijk, maar is er wel beperkt urgente saneringsnoodzaak voor deze verontreiniging. Een bebossing van het perceel is wellicht pas mogelijk na sanering.

Als gebruiksadvies geldt o.a. dat grond-/graafwerken en verstoring vermeden moeten worden o.w.v. aanwezigheid van asbestvezels en dat ook bij het wijzigingen in het terreingebruik (zoals het wegnemen van de bestaande begroeiing) waakzaamheid geboden is.

Op onderstaande figuur is het verontreinigde perceel 287y aangegeven.

Figuur 7-17. Verontreinigd perceel vml. stortplaats Haanheuvel

Discipline biodiversiteit

In de VEN-toets wordt aangegeven om te overwegen om de overdruk 'grote eenheid natuur' te behouden voor wat betreft de zones waarvoor in het voorgenomen plan voorgesteld is ze te wijzigen van natuurgebied naar bosgebied ten noorden van de straat Heiken, gezien er geen duidelijk reden is waarom het VEN-statuut zou opgeheven moeten worden voor deze gebieden.

Naar aanleiding van deze aanbeveling wordt voorgesteld het VEN-statuut voor de bosgebieden langs de vallei van de Kleine Nete en het Heiken te behouden zodat er geen inkrimping maar een uitbreiding van het Vlaams Ecologisch Netwerk plaatsvindt. Het gaat grotendeels om gebieden met actueel biologisch waardevolle beboste percelen en aantal inliggende enclaves met actueel landbouwgebruik waarvoor bebossing beleidsmatig wenselijk wordt geacht. De zone die in overdruk aangeduid wordt in functie van infrastructuur voor waterwinning wordt niet opgenomen binnen de afbakening van het VEN.

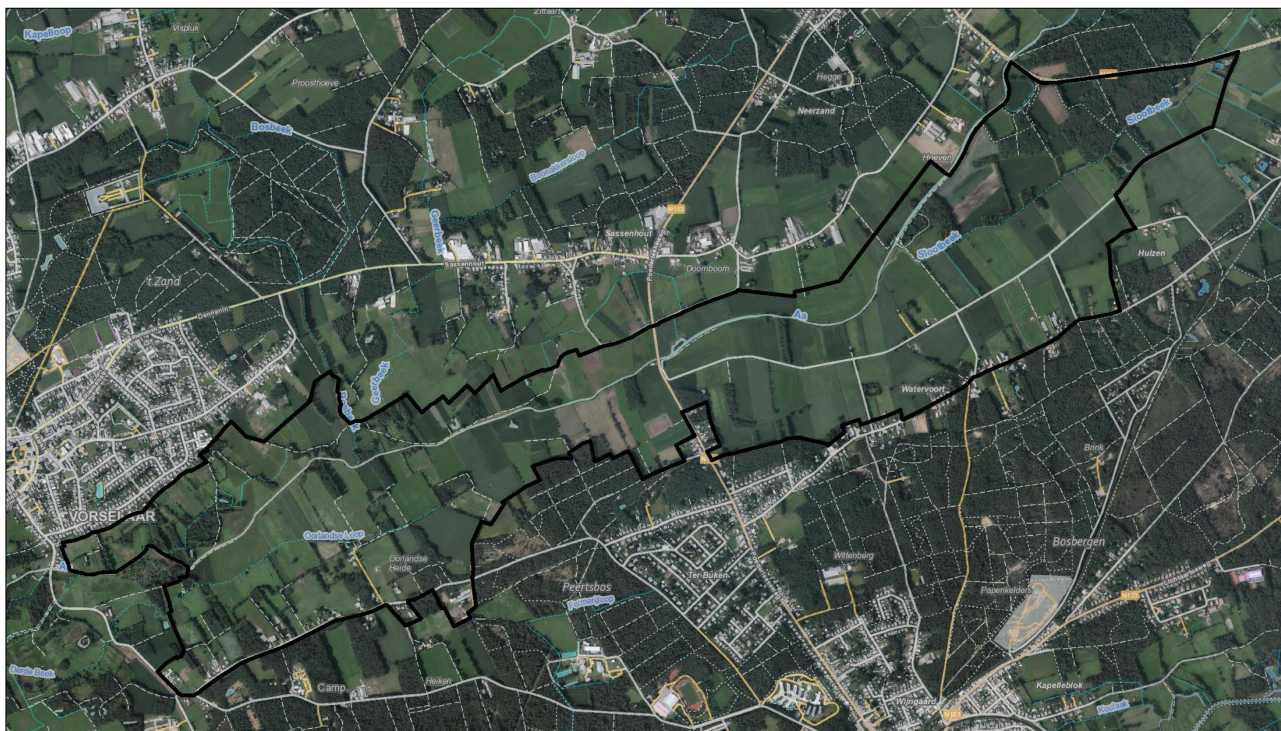
7.4 Vallei van de Aa

Bestaande toestand

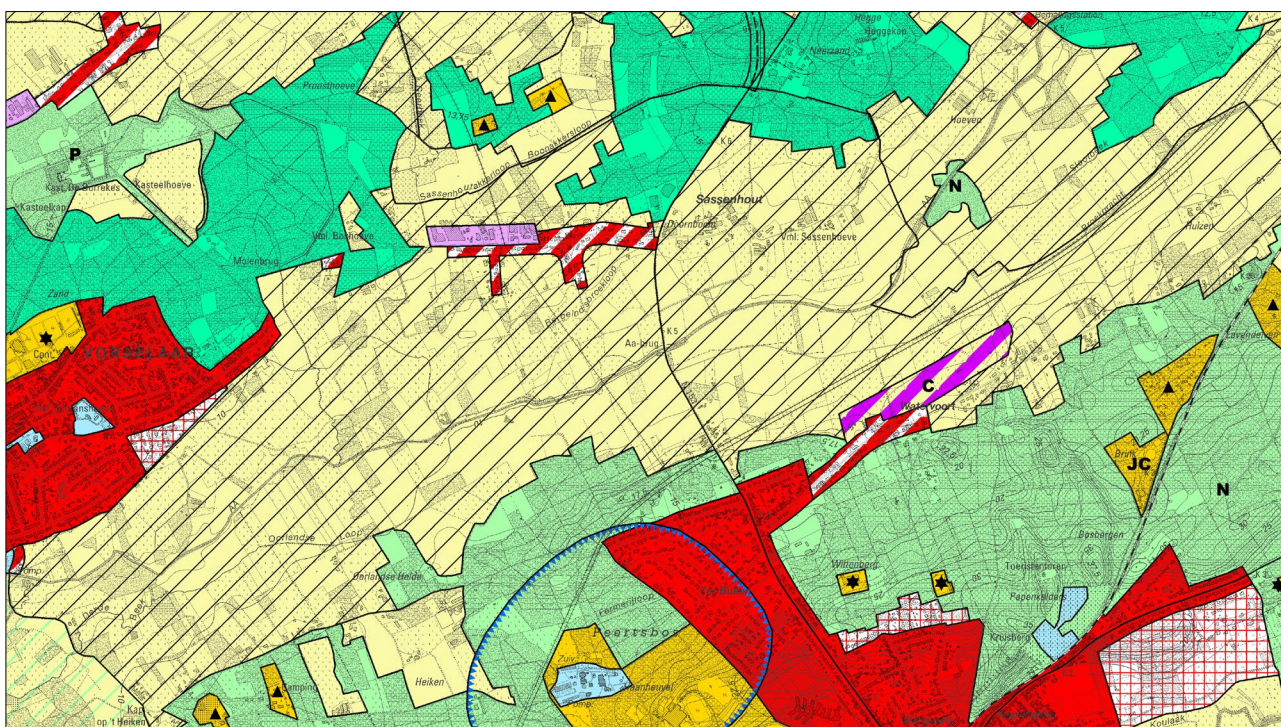
Dit deelgebied omvat de vallei van de Aa van de N134 (Lichtaartseweg) tot aan het habitatrictlijngebied rond het samenvloeiingsgebied met de Kleine Nete in Vorselaar en is ca. 503 ha groot. Het gebied is zo goed als volledig in landbouwgebruik en een twintigtal landbouwbedrijfszetels liggen op de hoger gelegen aan de noord- en zuidrand van de vallei die een brede van nature overstromingsgevoelige zone vormt.

De gewestweg N153 (Poederleesesteeweg) en de leidingstraat Zandhoven-Herentals kruisen de Aa-vallei. De leidingstraat Weelde-Winksele loopt langs de zuidflank van de Aa-vallei. Bij Watervoort voorziet het gewestplan een ontginningsgebied met nabestemming agrarisch gebied, maar het gebied kent geen winning van oppervlaktedelfstoffen.

Figuur 7-18. Luchtfoto deelgebied 4

Figuur 7-19. Gewestplan deelgebied 4

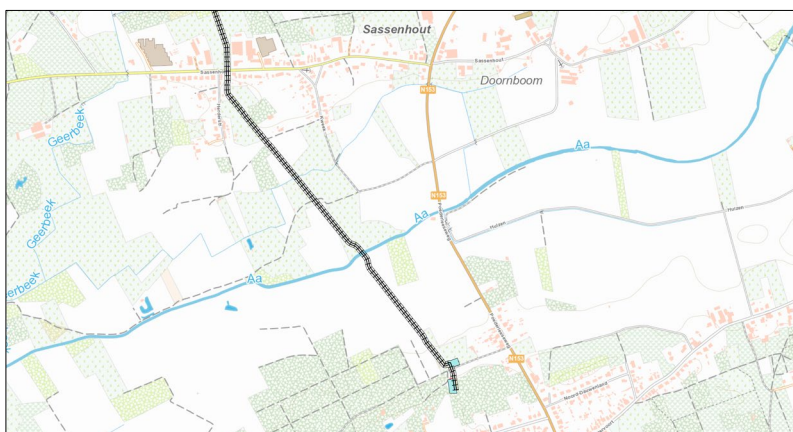
Het gebied is op het gewestplan bijna volledig bestemd als landschappelijk waardevol agrarisch gebied, met uitzondering van ontginningsgebied ter hoogte van Wervvoort, een kleine zone natuurgebied en een grotere zone bosgebied: het gaat om deels beboste delen van de vallei, in het gebied tussen Aa en Slootbeek die deel uitmaken van het erkend natuureservaat Den Haert (Natuurpunt).

In het gebied dat opgenomen is in het ruimtelijk uitvoeringsplan is in 2023 ca. 377 ha geregistreerd als landbouwgebruiksperceel ²¹, waaronder een zestal sites met landbouwbedrijfsgebouwen. Het landbouwgebruik wordt gedomineerd door de teelt van maïs (50% van de landbouwgebruikspercelen in 2023) en grasland (31%). Op de

²¹ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als 'begrasde niet-landbouwgrond', 'heide in natuurbeheer', 'natuurlijk grasland met onderhoud', 'natuurlijk grasland zonder onderhoud'.

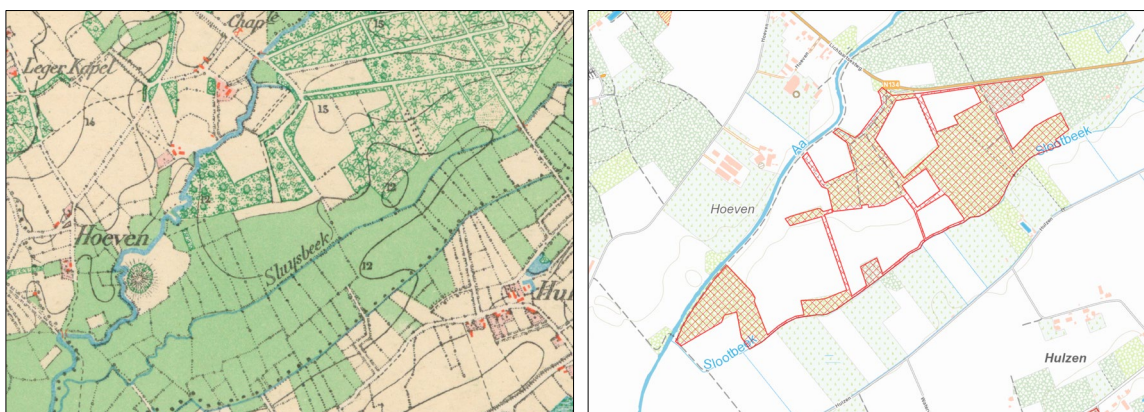
landbouwstructuurkaart is het gebied in hoofdzaak getypeerd als minder geschikt grasland en ruwvoedergebied op bodems met beperkingen. Het gaat in belangrijke mate om effectief overstromingsgevoelige valleigronden.

Figuur 7-20. Uitsnede gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan leidingstraat Herentals-Zandhoven-Zoersel door vallei van de Aa (Sassenhout-Watervort)

Het natuurgebied op het gewestplan wordt gevormd door het gebied van een voormalige meander in de Aa met de restanten van een oude motte 'Den Ouden Hofberg', een kunstmatig aangelegde zandheuvel omringd door een gracht, vermoedelijk in de 11de of 12de eeuw aangelegd door de Heren van Poederlee ²². Het bosgebied op het gewestplan ligt op een hoger gelegen donk tussen de twee waterlopen. Deze donk was reeds volgens een orthogonaal patroon planmatig bebost op de Ferrariskaart.

Figuur 7-21. Topografische kaart 1873 met de nog meanderende Aa en de oude motte (links) en de perimeter van het erkend natuursreservaat Den Haert tussen Aa en Slootbeek (rechts)

Planvoorstel

Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

De Vlaamse Regering besliste op 21 december 2007 principiële om de agrarische bestemmingen in dit deel van de vallei van de Aa te behouden en ze via de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan te differentiëren met een overdruk natuurverwevingsgebied ²³. Deze optie is bij de beleidsbeslissing over de te herbevestigen agrarische gebieden in de regio Neteland uitdrukkelijk opgenomen en werd bevestigd in de beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2012 ²⁴.

Het voorgenomen plan neemt aldus een belangrijk deel van de effectieve en mogelijk overstromingsgevoelige delen van de vallei van de Aa op als 'agrarisch gebied met overdruk natuurverweving'. Naar aanleiding van de adviezen en

²² <http://www.hkille.be/downloads/JB1986E.OudenHofberg01.pdf>

²³ Deze actie is als volgt omschreven: "Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor verweving van landbouw, natuur en water in de valleien van de Kleine Nete en Aa (tussen Lichtaartseweg en samenvloeiing met Nete). (richtcijfer 410 ha)."

²⁴ De Vlaamse Regering besliste op 20 juli 2012 dat "de aaneengesloten landbouwgebieden in de vallei van de Aa tussen Lichtaartsesteenweg en het habitatrictlijngebied gedifferentieerd zullen worden als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving."
https://agnas.ruimteinfo.be/kleinenete/BVR_20120720/VR%202012%202007%20DOC.0892-1.pdf

bezwaren uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerpplan is beslist om het plangebied te beperken tot de kern van de vallei en een aantal (hoger gelegen) flanken niet op te nemen in het ruimtelijk uitvoeringsplan. Voor deze gebieden blijft het bestaande gewestplan (landschappelijk waardevol agrarisch gebied) van kracht.

Het op het gewestplan voorziene maar niet aangesneden ontginningsgebied Watervoort wordt niet meer behouden voor de winning van delfstoffen en krijgt een agrarische bestemming (deels met overdruk natuurverweving) in functie van het behoud van de open ruimte voor landbouw cfr. de principiële beslissing van de Vlaamse Regering daarover van 20 juli 2012. Vergunningsaanvragen voor zandwinnings in dit gebied zijn in het verleden meermaals afgewezen o.w.v. de beperkte ruimtelijke draagkracht van de omgeving voor dergelijke activiteiten.

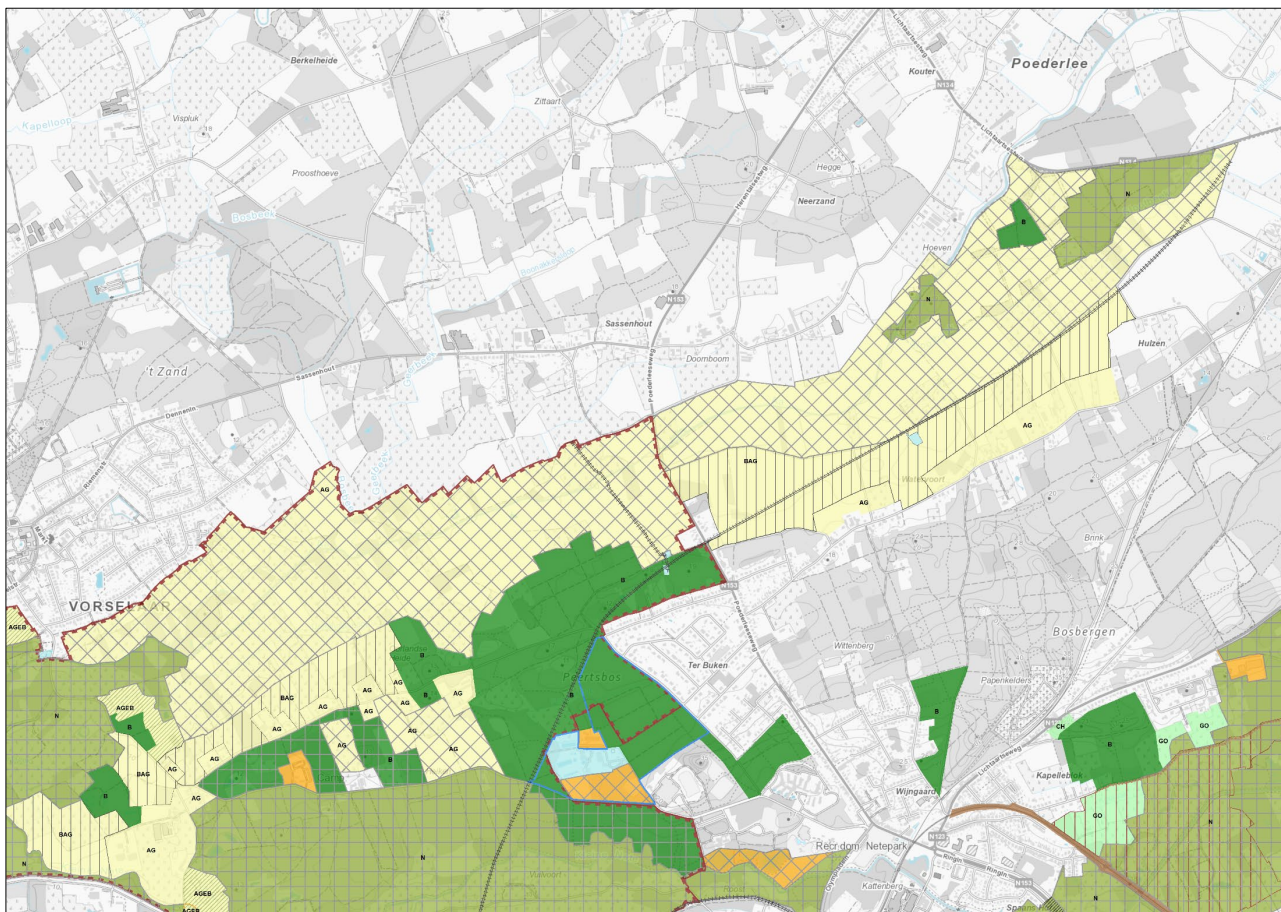
De bestaande leidingstraten (Fluxys-aardgasleidingstraat) doorheen het gebied blijven behouden en worden hernomen in het ruimtelijk uitvoeringsplan. De percelen met bovengrondse installaties gekoppeld aan deze leidingstraat worden bestemd als openbaar nutsgebied.

Het voorgenomen plan is gericht op het behoud van de bestaande open ruimte voor landbouw, natuur en bos en zal aldus volgende bestemmingen opnemen:

- Agrarisch gebied (artikel 1): Binnen deze gebieden kan het oprichten of uitbreiden van landbouwbedrijfsgebouwen toegelaten worden. Het gaat om een aantal hoger gelegen zones met cluster van bestaande bebouwing op de zuidelijke valleirand langs de straten Heiken/Meivuurstraat en Watervoort.
- Agrarisch gebied met overdruk natuurverwevingsgebied (artikel 1.5). Het centrale deel van het van nature overstroombare (en grotendeels ook effectief overstromingsgevoelig) gebied wordt gedifferentieerd als natuurverwevingsgebied²⁵. De functies landbouw en natuur zijn er nevensgeschikt. Handelingen in functie van natuur en landbouw zijn mogelijk mits ze de natuurlijke waterbergingsfunctie van het valleigebied niet verstoren.
- Bouwwij agrarisch gebied (artikel 2). De landschappelijk waardevolle zuidflank van de vallei worden bestemd als bouwwij agrarisch gebied in functie van het behoud van het onbebouwd en open karakter van de valleiflanken. Het oprichten van nieuwe landbouwbedrijfsgebouwen is er niet toegelaten. Het gaat om:
 - Bouwwij agrarisch gebied Heiken
 - Bouwwij agrarisch gebied Watervoort/Hulzen
- Natuurgebied (artikel 4). De twee kernen van het bestaande natuurreservaat Den Haert tussen de Aa en Sloot die actueel reeds deel uitmaken van het Vlaams Ecologisch Netwerk worden bestemd als natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur in functie van het behoud en de versterking van de aanwezige natuurwaarden.
- Bosgebied (artikel 5). De bestaande boscomplexen aan de rand van de vallei die de uitlopers vormen van de boscomplexen ten noorden (omgeving kasteeldomein van Vorselaar) en ten zuiden van de vallei (Oorlandse Heide, Peerstbos, Kempense Heuvelrug) worden bestemd als bosgebied:
 - Bos bij Oorlandse Heide
 - Bos bij Den Haert, een waardevolle oud beuken-(winter)eikenbos
- Overdruk erfgoedlandschap (artikel 21). De delen van het plangebied die liggen binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict worden aangeduid als erfgoedlandschap.
- Bestaande leidingstraat (artikel 15). De bestaande (aardgas)leidingen die op het gewestplan en de bestaande ruimtelijke uitvoeringsplannen aangeduid zijn en door het gebied lopen blijven ongewijzigd en worden hernomen. De bestaande zones met technische installaties langs deze leidingstraat worden bestemd als gebied voor gastransportinfrastructuur (artikel 14).

²⁵ Het gebied dat in het ruimtelijk uitvoeringsplan de overdruk natuurverweving krijgt is ca. 335 ha groot. Daarvan ligt ca. 300 ha binnen het herbevestigd agrarisch gebied waarvoor de Vlaamse Regering een richtcijfer bepaalde (410 ha) en ca. 35 ha buiten het herbevestigd agrarisch gebied. Voor de delen van het herbevestigd agrarisch gebied die niet opgenomen zijn in het ruimtelijk uitvoeringsplan blijft een saldo van 110 ha van dat richtcijfer open staan dat niet ingevuld is binnen voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan.

Figuur 7-22. Planvoorstel deelgebied 4.

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Er zijn geen specifieke aanbevelingen vanuit het milieueffectenonderzoek voor deelgebied 4.

7.5 Vallei van de Kleine Nete stroomopwaarts Herentals

Bestaande toestand

De vallei van de Kleine Nete omvat in dit deelgebied de open ruimte rond de rechtgetrokken loop van de Kleine Nete grosso modo tussen de N123 (Lichtaarsteweg/Herentalseweg), Olenseweg/Lichtaarsteweg, het kanaal Bocholt-Herentals en de ring rond Herentals (N153) met o.a. de natuurgebieden Olens Broek-Langdonken, Schoutenheide-Snepkesvijver en de gebieden Koulaak en Hellekens. Grote delen van deze gebieden zijn aangeduid als habitatrichtlijngebied, onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk en/of beschermd cultuurhistorisch landschap. Dit deelgebied is ca. 583 ha groot.

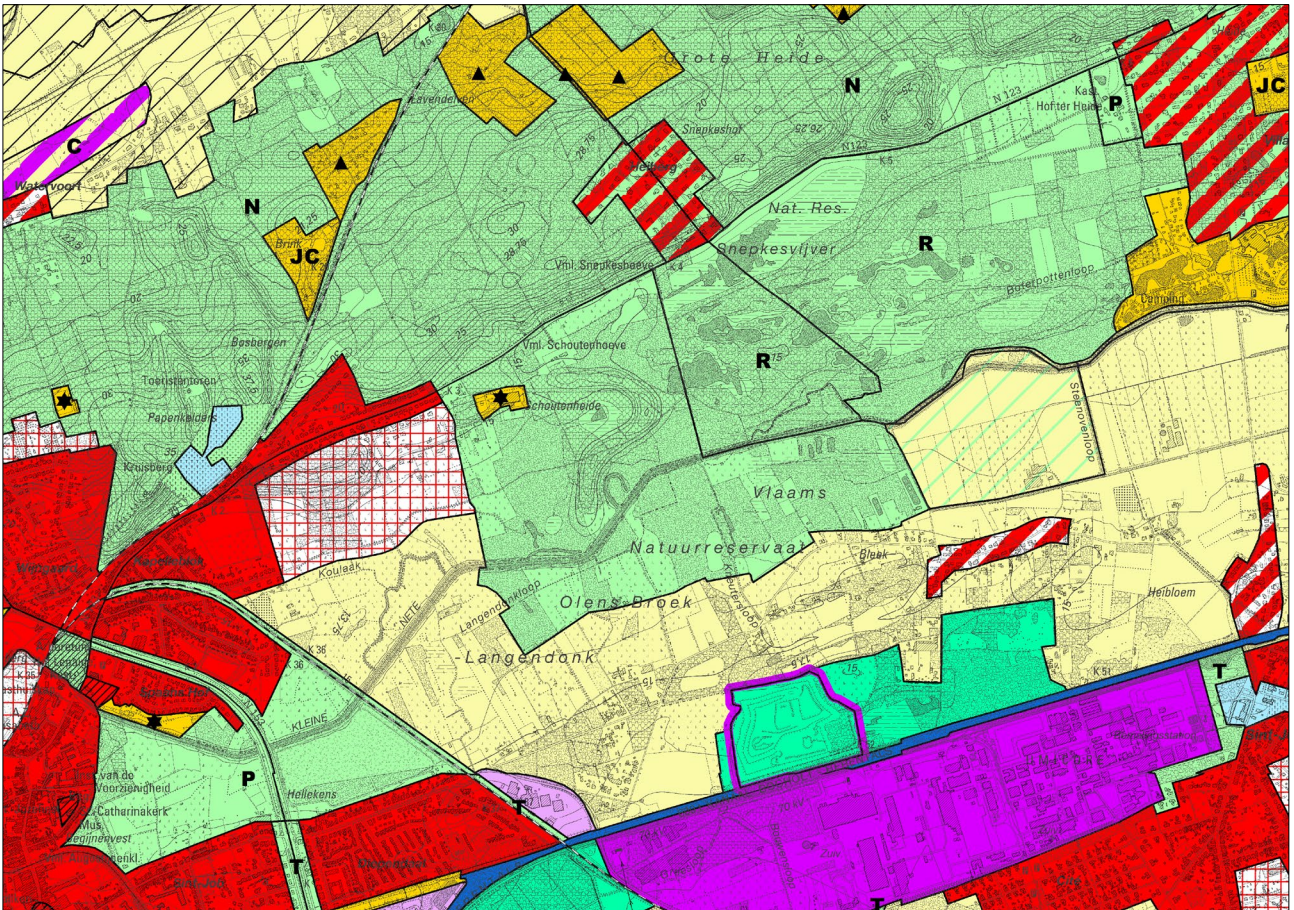
Het Olens Broek bestaat uit verschillende deelgebieden ten zuiden van de Kleine Nete die samen één groenblauw lint vormen langs de Kleine Nete en ongeveer 185 hectare groot zijn. Samen zijn ze een gevarieerd landschap met elzenbroekbossen, hooilanden, rivierduinen en houtwallen. Het Olens Broek is één van de restanten van het groot moerassencomplex Geels Gebroekt dat tussen 1950 en 1970 ontgonnen werd voor landbouwgebruik. In 1993 startte de Vlaamse overheid met de uitbouw van het natuurgebied. Ter hoogte van de Hellekens en het Olens Broek voerde de Vlaamse Milieumaatschappij een aantal rivierherstelprojecten uit waarbij oude meanders heraangesloten werden of nieuwe meanders gecreëerd werden. Ter hoogte van camping Korte Heide is nog een uit te voeren deelproject gepland.

In het zuiden omvat het deelgebied het hoger gelegen bebost en door bebouwing sterk versnipperd gebied rond Zavelbos en De Bleek tot aan het kanaal Herentals-Bocholt. Dit gebied is op het gewestplan deels bestemd als agrarisch gebied en deels als bosgebied. Langs het kanaal ligt een zone bestemd als stortgebied met nabestemming bosgebied. Het gaat om een oud IOK-stort dat deels nog gebruikt wordt als industriële stortplaats door Umicore. De als bosgebieden bestemde gebieden zijn grotendeels in eigendom van Umicore. Een deel van het bosgebied langs het kanaal is radioactief verontreinigd ten gevolge van de historische stortactiviteiten in het gebied door Umicore.

Figuur 7-23. Orthofoto deelgebied 5

Figuur 7-24. Gewestplan deelgebied 5

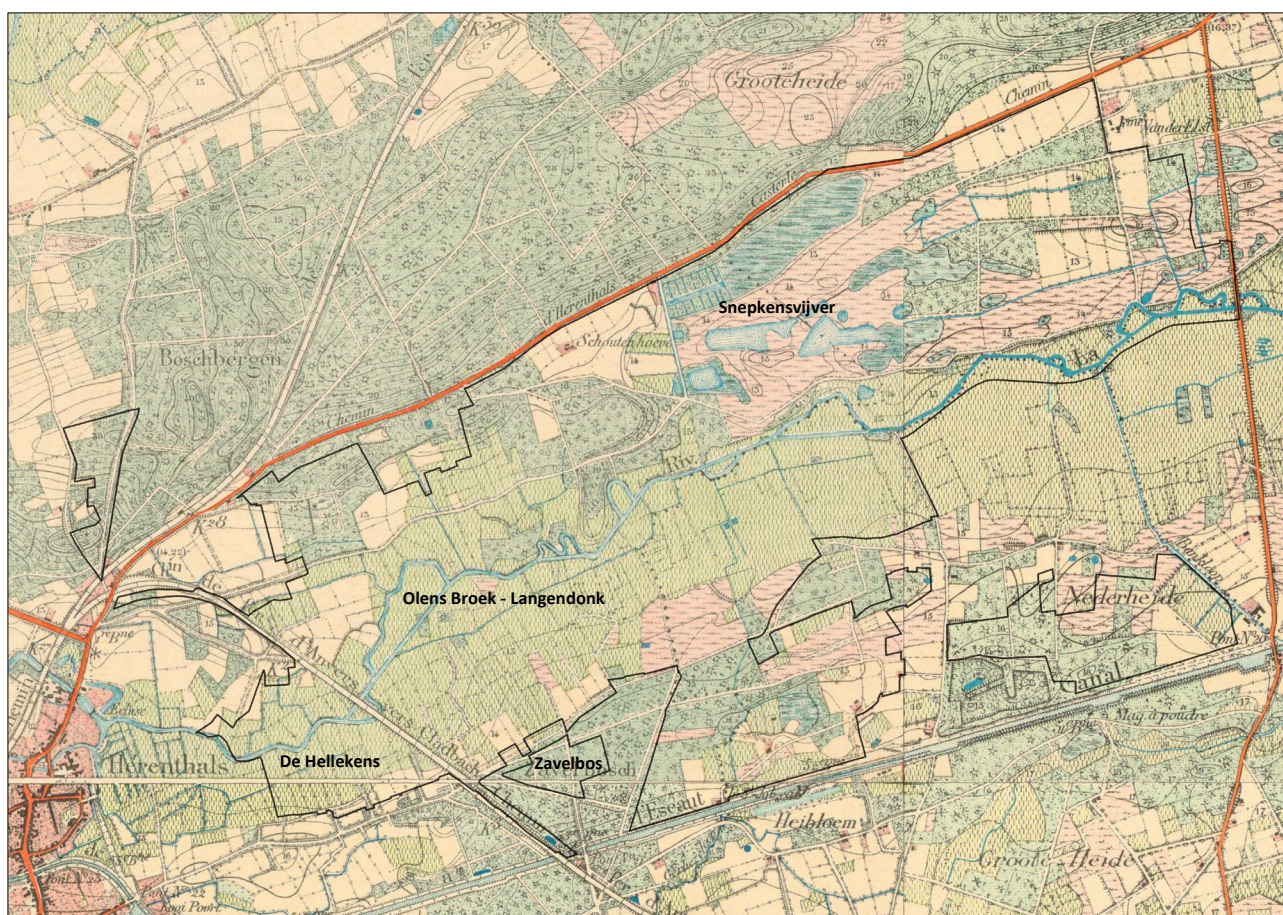

In het noorden ligt op gewestplan het woonuitbreidingsgebied Kappelenblok, dat slechts voor een klein deel ingevuld is. De niet-ontwikkelde delen zijn door de Vlaamse Regering aangeduid als signaalgebied en zijn niet te ontwikkelen omwille van het overstromingsgevoelig karakter van het gebied. Het is deels bebost en deels in landbouwgebruik en bevindt zich op de overgang van de Kempense heuvelrug naar de Netevallei. De Koulaak loopt door dit gebied. Aansluitend daarbij is er op het gewestplan een klein recreatiegebied waarbinnen zich de terreinen van een tennisclub (Ter Heyde) bevinden en waarbij de feilijke toestand niet helemaal overeenkomt met de bestemmingen van het gewestplan. In het oosten ligt het recreatiegebied met camping Korte Heide.

Het beboste deel van het gebied tussen Wijngaard en Heistraat wordt toegevoegd aan dit deelgebied. Het gaat om een waardevol bos dat deel uitmaakt van de groter aangesloten (oude) bosstructuur op de Kempische Heuvelrug maar op het gewestplan bestemd werd als woongebied en woonuitbreidingsgebied. Het is slechts gedeeltelijk bebouwd (o.a. petanqueclub en scoutslokalen).

Ten noorden van de Kleine Nete liggen de natuurgebieden Schoutenheide en Snekkesvijver op de overgang van de Kempense heuvelrug naar de vallei van de Kleine Nete. Het gebied wordt overheerst door een mooie paraboolduin. De Snekkesvijver is op de Ferrariskaart te herkennen als 'Schoute Vijver' en vervulde in het verleden de functie van turfwingebied, leverde ijzererts en werd gebruikt als lijnwaadblekerij. Rechthoekige, twee meter brede panden, gescheiden door een vaag spoor van grachten, verticaal uitlopend op een middensloot, zijn hiervan een restant. In het alluvium van de eind 19de eeuw rechtgetrokken Kleine Nete liggen nog veel restanten oude rivierarmen.

Figuur 7-25. Historisch landschap, topografische kaart 1904

De huidige structuur van het landschap als geheel, en met name het rastervormige wegenpatroon en het grachtenstelsel, is dus nog herkenbaar en gaaf in vergelijking met het begin van de 20ste eeuw, zoals zichtbaar op topografische kaarten uit die periode. Het landschap tussen Herentals en Lichtaart heeft een belangrijke geologische waarde als schakel in de duinenketen Nijlen-Kasterlee, met een duidelijke steilrand naar de vallei van de Kleine Nete.

De spoorlijn Herentals-Geel kruis hier de vallei. Langs deze spoorlijn is een fietssnelweg aangelegd.

Het noordelijk deel omvat de overstromingsgevoelige valleigronden die liggen binnen de afbakening van het habitatrichtlijngebied (Langendonk-Olens Broek). Het zuidelijke deel – aansluitend bij het kanaal – ligt hoger, is niet overstromingsgevoelig en ligt niet in habitatrichtlijngebied (de Bleek-Heibloem).

In dit deelgebied is in 2023 ca. 130 ha geregistreerd als landbouwgebruiksperceel ²⁶ in hoofdzaak als grasland. Voor wat betreft het gebied De Hellekens-Olens Broek-Langendonk gaat het om het van nature ovestroombaar valleigebied van de Kleine Nete met permanent natte bodems die op de landbouwstructuurkaart aangeduid zijn als minder geschikte 'graslanden op bodems met beperkingen'. Ter hoogte van De Bleek gaat het vooral om versnipperde agrarische percelen die door bos of bebouwing omsloten zijn en geduid worden als 'klein gebied'. Er liggen geen actieve landbouwbedrijfszetels binnen dit deelgebied.

Planvoorstel

Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Voor dit deelgebied is het plan gericht op het behoud en herstel van het onbebouwd en natuurlijk karakter van de vallei o.a. in functie de realisatie van de Europese natuurdoelen voor het habitatrichtlijngebied en het rivierherstel voor de vallei van de Kleine Nete. De agrarische gebieden in de vallei van de Kleine Nete die liggen binnen het habitatrichtlijngebied ter hoogte van het Olens Broek-Langendonk zullen daarom herbestemd worden naar natuurgebied.

In het gebied Proostenbos-De Bleek-Heibloem-Nederheide worden een aaneengesloten gebied bestemd als bosgebied. Het in hoofdzaak om bestaande bossen en ingesloten onbeboste ruimtes die in aanmerking komen voor bosuitbreiding. Deze zones voor bosuitbreiding zijn hoofdzakelijk in eigendom van stad Herentals en UMICORE. Binnen deze bosbestemmingen is er ruimte voor ca. 25 ha bijkomend bos, gefaseerd te realiseren door stad Herentals en UMICORE. Voor de bestaande zonevreemde recreatie (modelvliegclub) op dit terrein worden geen ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen in het plan. Deze activiteit zal na de bebouwing van het gebied niet meer mogelijk zijn in dit gebied.

Ten westen van de spoorlijn wordt de overstromingsgevoelige vallei van de Kleine Nete (De Hellekens) opgenomen als natuurgebied. Een aantal delen van de niet bebouwde woongebieden langs de ring van Herentals (Koulaak, Cardijnlaan) die aansluiten bij de Hellekens en deel uitmaken van het van het natuurlijk overstromingsgebied van de Kleine Nete worden herbestemd naar natuurgebied. De niet-ontwikkelde delen van de overstromingsgevoelige woon(uitbreidings)gebieden (Koulaak, Kapelleblok) zullen een openruimtebestemming krijgen (natuurgebied, bosgebied of gemengd openruimtegebied). Het niet-ontwikkelde deel van het 'woongebied' langs de Lichtaartsesteenweg waarin de Voortkapel ligt, zal herbestemd worden naar gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde i.f.v. het behoud van de beboste open ruimte met bouwkundige erfgoedwaarde.

Ten noorden van de N123 wordt het onbebouwd deel van het woongebied tussen Wijngaard en Heikantstraat herbestemd naar bosgebied i.f.v. behoud van het waardevol bos dat deel uitmaakt van de bosstructuur van de heuvelrug (Kruisberg). De te herbestemmen delen van de niet-ontwikkelde woon- en woonuitbreidingsgebieden zijn niet opgenomen binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Herentals.

Het recreatiegebied rond camping Korte Heide wordt geherstructureerd zodat delen van de oude meander een natuurontwikkeling krijgen en delen van de bestaande verblijfsrecreatie geherlokaliseerd kunnen worden naar een zone ten noorden en ten westen van de bestaande camping waarvoor een deel van het natuurgebied herbestemd wordt naar recreatiegebied op basis van de resultaten van het ontwerpend onderzoek in het kader van het project Rivierherstel Kleine Nete (zie hoger).

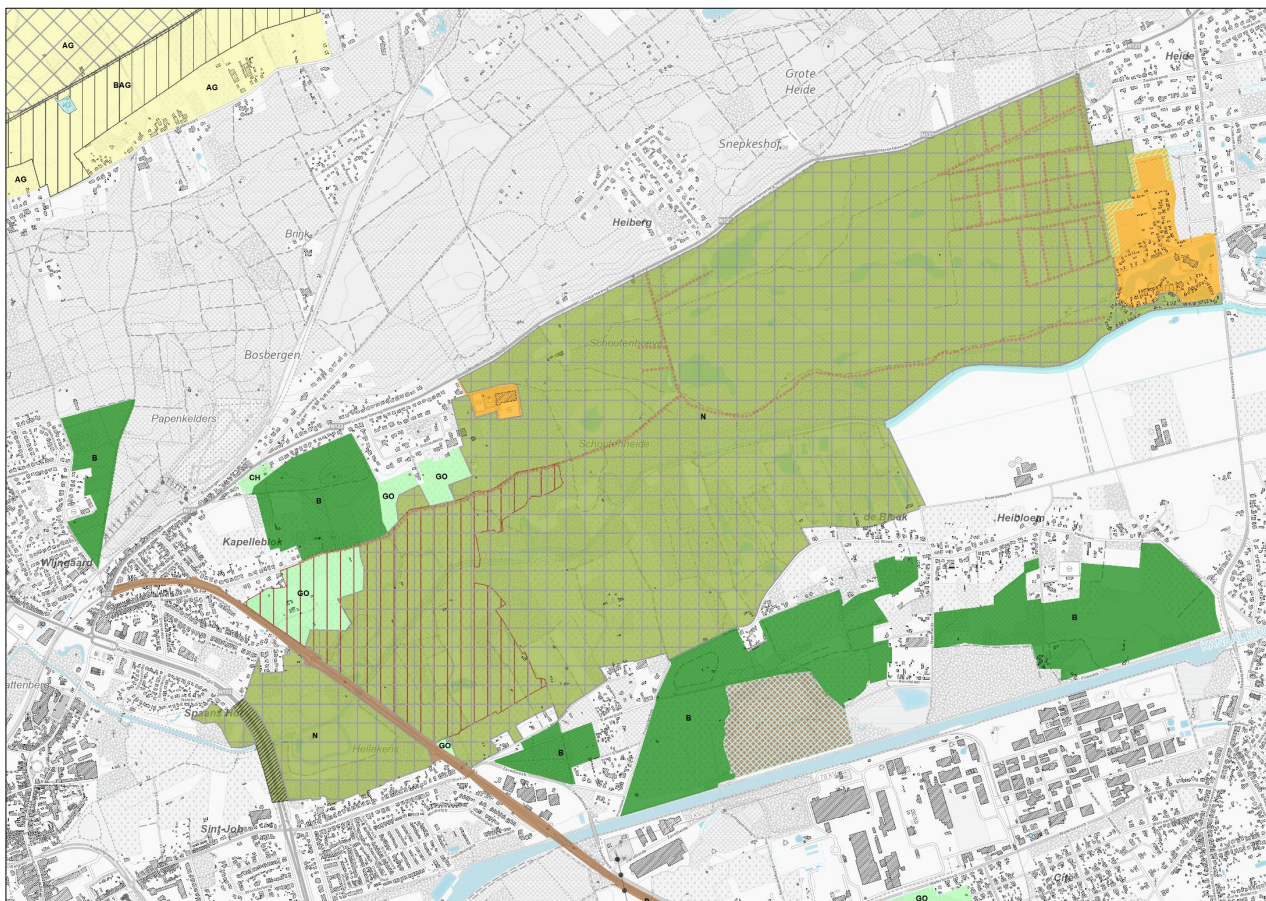
Voor het dagrecreatiegebied Ter Heyde wordt een beperkte grenscorrectie doorgevoerd waarbij de begrenzing beter afgestemd wordt op de bestaande feitelijke toestand en de aangrenzende boshabitats.

Gezien de beperkte potenties voor effectieve bosuitbreiding volgens de op het gewestplan voorziene nabestemming bosgebied op het oude IOK-stort, wordt op voorstel van UMICORE de nabestemming bosgebied gewijzigd naar zone voor de winning van hernieuwbare energie in functie van een mogelijk project om een zonnepanelenpark op het oude stortgebied aan te leggen. De afname van de oppervlakte bosgebied (als nabestemming van het stortgebied) wordt binnen dit deelgebied planologisch gecompenseerd door bijkomende bosgebieden te bestemmen (zie hoger).

Het beboste oude C1-stortgebied van Umicore en de zone tussen het IOK-stort en het C1 stort wordt omwille van op te starten initiatief in functie de sanering van de radioactief vervuilde site en definitieve en veilige berging van het radioactief materiaal niet opgenomen in voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan. Daarvoor zal desgevallend een afzonderlijk planningsproces voor opgestart moeten worden.

²⁶ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als 'begrasde niet-landbouwgrond', 'heide in natuurbeheer', 'natuurlijk grasland met onderhoud', 'natuurlijk grasland zonder onderhoud'.

Figuur 7-26. Planvoorstel deelgebied 5

Het plan zal volgende bestemmingen opnemen:

- **Natuurgebied (artikel 4).** In de vallei van de Kleine Nete wordt één groot aaneengesloten gebied bestemd als natuurgebied met overdrak grote eenheid natuur in functie het realiseren van de Natura 2000-doelen voor het habitatrictlijngebied Snepkensvijver-Olens Broek-Langendonk en de vallei van de Kleine Nete ter hoogte van de Hellekens.
- **Bosgebied (artikel 5).** Volgende zones worden bestemd als bosgebied in functie van het behoud van de bestaande bossen of (randstedelijke) bosuitbreiding:
 - **Bosgebied Wijngaard/Heistraat.** Dit is een herbestemming van een bestaand waardevol bos dat ligt in een niet te ontwikkelen woongebied ²⁷.
 - **Bosgebied Kapelleblok.** Dit omvat een herbestemming van een bestaand bos dat ligt binnen een niet te ontwikkelen woonuitbreidingsgebied en een aantal aansluitende onbeboste percelen die in aanmerking komen voor bosuitbreiding (ca. 5 ha potentiële bosuitbreiding)
 - **Bosgebied Zavelbos.** Dit is een herbestemming i.f.v. het behoud van een bestaand bos gelegen in agrarisch gebied.
 - **Bosgebied Proostenbos.** Dit is een herbestemming van een agrarisch gebied in functie van bosuitbreiding (ca. 15 ha bijkomend bos)
 - **Bosgebieden De Bleek/Rendelaar en Poedijk/Heibloem.** Dit omvat de herbestemming van agrarisch gebied naar bosgebied in functie van het behoud van de bestaande bossen en natuurwaarden en effectieve bosuitbreiding (ca. 15 ha bijkomend bos).
- **Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (artikel 7).** De site van de Voortkapel wordt herbestemd van woongebied naar gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde in functie van het behoud van de erfgoedwaarde van de kapel en de onmiddellijke omgeving.

²⁷ Om dit bosgebied publiek toegankelijk te maken en te ontsluiten, wordt aan het ruimtelijk uitvoeringsplan een onteigeningsplan toegevoegd waarbij aan de stad Herentals de machtiging verleend wordt het perceel 528h aansluitend op de Wijngaard te onteigenen.

- Recreatiegebieden (artikel 8). De bestaande recreatiegebieden Ter Heyde en Korte Heide worden hernomen waarbij de begrenzing aangepast wordt ten opzichte van het gewestplan:
 - Recreatiegebied Ter Heyde. De begrenzing van het recreatiegebied wordt beperkt gewijzigd in functie van een betere afstemming tussen bestemming en feitelijke toestand op perceelsniveau.
 - Recreatiegebied Korte Heide. De begrenzing van het recreatiegebied wordt gewijzigd in functie van de voorgenomen herstructurering van de camping waarbij de oude Netemeanders ontruimd worden in functie van natuurontwikkeling en gedeeltelijk terug aangesloten worden en de in dat gebied aanwezige voorzieningen voor verblijfsreactie verplaats worden naar twee (compenserende) zones ten noorden en ten westen van de bestaande camping. In functie van de buffering van de camping naar de aangrenzende functies wordt een specifieke bufferzone (artikel 8.2) opgenomen in overdruk.
- Gebied voor actieve waterberging (artikel 7). Het (vergunde) actieve overstromingsgebied langs de Kleine Nete tussen N19 en Olens Broek (AOG De Zegge) krijgt een specifieke bestemming voor openbaar nut.
- Gebied voor de winning van hernieuwbare energie (overdruk) (artikel 19). Het bestaande stortgebied (artikel 18) van UMICORE (het zgn. IOK-stort) wordt herbestemd zodat het ontwikkelen van een zonnepanelenpark op het afgewerkte stortgebied mogelijk wordt na het aflopen van de huidige stortactiviteiten.
- Gebieden voor lijninfrastructuur. In functie van de bestaande lijninfrastructuren worden volgende bestemmingen opgenomen:
 - Gebied voor spoorweg- en fietsinfrastructuur (artikel 16). Dit gebied omvat het tracé van de spoorlijn 15 en fietssnelweg (Fietsostrade F105 Herentals-Leopoldsburg) tussen Herentals en Olen.
 - Gebied voor weginfrastructuur (overdruk) (artikel 17). Daar waar de Ringlaan in Herentals (N153) de vallei van de Kleine Nete kruist, wordt een specifiek overdruk voorzien over het natuurgebied van de vallei van de Klein Nete/De Hellekens in functie van het mogelijk maken van alle handelingen in functie van het verminderen van de ecologische barrièrewerking van deze lijninfrastructuur.
- Aanduiding van specifieke lijn- of vlakvormige erfgoedelementen in overdruk:
 - Te behouden lijnvormige landschapselementen (artikel 22), met name het rechthoekig patroon van heide-ontginningswegen, cultuurhistorisch waardevolle zandwegen en grachtenstructuren i.f.v. turfwinning,
 - Te behouden vlakvormige landschapselementen (artikel 23), met name het netwerk van kleine landschapselementen in het natuurgebied rond Koulaak

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Passende beoordeling

Voor wat betreft de recreatiegebieden Ter Heyde en Korte Heide wordt in de passende beoordeling aangegeven dat het aangewezen is in de voorschriften bepalingen op te nemen omtrent het beperken van de impact van verlichting op de aangrenzende natuurgebieden (zoveel mogelijk neerwaarts gericht). In de stedenbouwkundige voorschriften voor de recreatiegebieden wordt een bepaling opgenomen waarin gesteld wordt dat verlichting beperkt dient te blijven tot het strikt noodzakelijk en dat enkel neerwaarts gerichte armaturen met een beperkte lichtintensiteit en beperkte verstrooiing toegelaten kunnen worden.

Ten aanzien van camping Korte Heide wordt daarnaast aangegeven dat het nodig is om maatregelen te nemen om verstoring door recreatief gebruik van de aangrenzende natuurgebieden vanuit de camping te vermijden door bv. een afscheiding tussen de camping en het natuurgebied te voorzien. Ten aanzien van afrasteringen wordt aangegeven dat die faunapasseerbaar moet zijn. In de stedenbouwkundige voorschriften zijn bepalingen in die zin opgenomen.

Op basis van de aanbevelingen uit het plan-MER zijn bufferzones ingetekend op het verordenend grafisch plan ten aanzien van het westelijk gelegen Natura 2000-gebied en het noordelijk gelegen woongebied. De zone met de heraan te takken Netemeander die herbestemd wordt naar natuurgebied is op basis van de aanbevelingen uit het plan-MER bijkomend opgenomen in het VEN.

7.6 Kleine Nete Kasterlee-Geel

Bestaande toestand

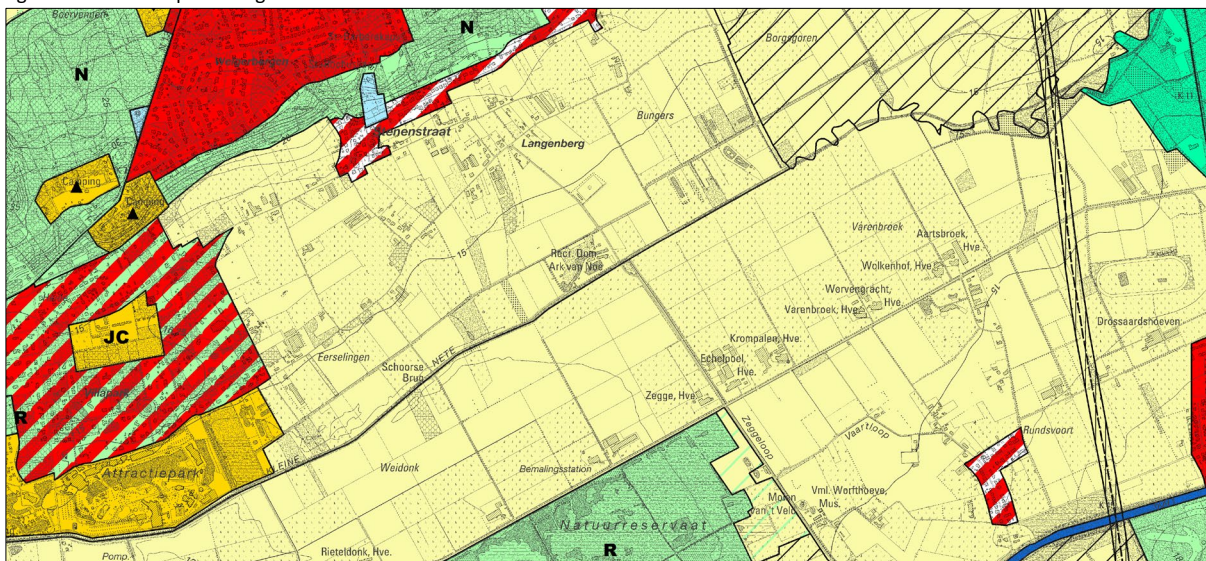
Dit deelgebied omvat een strook langs de Kleine Nete en is ca. 33 ha groot.

Tot het midden van de 20ste eeuw was de brede vallei van de Kleine Nete hier een moerassig laagveengebied (Geels Gebroekt) met beemden en turfwinningen. Rond 1958 werd een grootschalige drooglegging en landbouwontginning opgezet en werd de Kleine Nete rechtgetrokken, uitgediept en ingedijkt (zie ook §4.4). Sindsdien wordt de in de aangrenzende landbouwpolder de grondwaterstand kunstmatig via permanente bemaling onder het maaiveld gehouden in functie van landbouw.

Figuur 7-27. Luchtfoto deelgebied 6

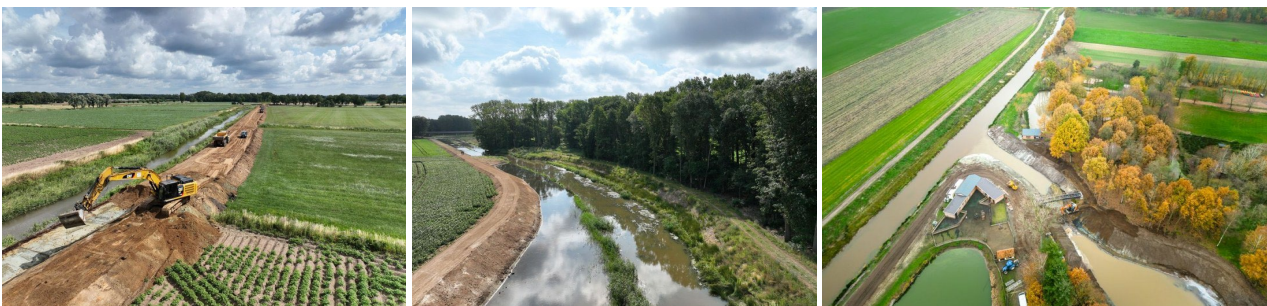

Figuur 7-28. Gewestplan deelgebied 6

Het gebied is op het gewestplan in hoofdzaak bestemd als agrarisch gebied. Ter hoogte van het recreatiedomein Ark van Noë is een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan van toepassing.

Figuur 7-29. Aanleg AOG De Zegge en hermeandering Ark van Noë (VMM)

In uitvoering van de opties van het bekkenbeheerplan realiseert de Vlaamse Milieumaatschappij een langgerekt actief overstromingsgebied langs de Kleine Nete door een beperkte dijkverplaatsing zowel naar het noorden als naar het

zuiden²⁸. Deze werken zullen in 2024 afgerond worden. Op die manier krijgt de rivier aan beide zijden een bufferzone of winterbedding van ca. 15 meter en ontstaat er bijkomende ruimte om water te bergen of te bufferen zodat de kans op overstromingen in de stroomafwaartse gebieden verkleint.

Ter hoogte van het recreatiegebied Ark van Noë is 2023 een oude meander van de Kleine Nete opnieuw aangesloten en onder het viaduct van de N19g werd een natuurcompensatie onder de vorm van een brede plasdraszone gecreëerd.

Planvoorstel

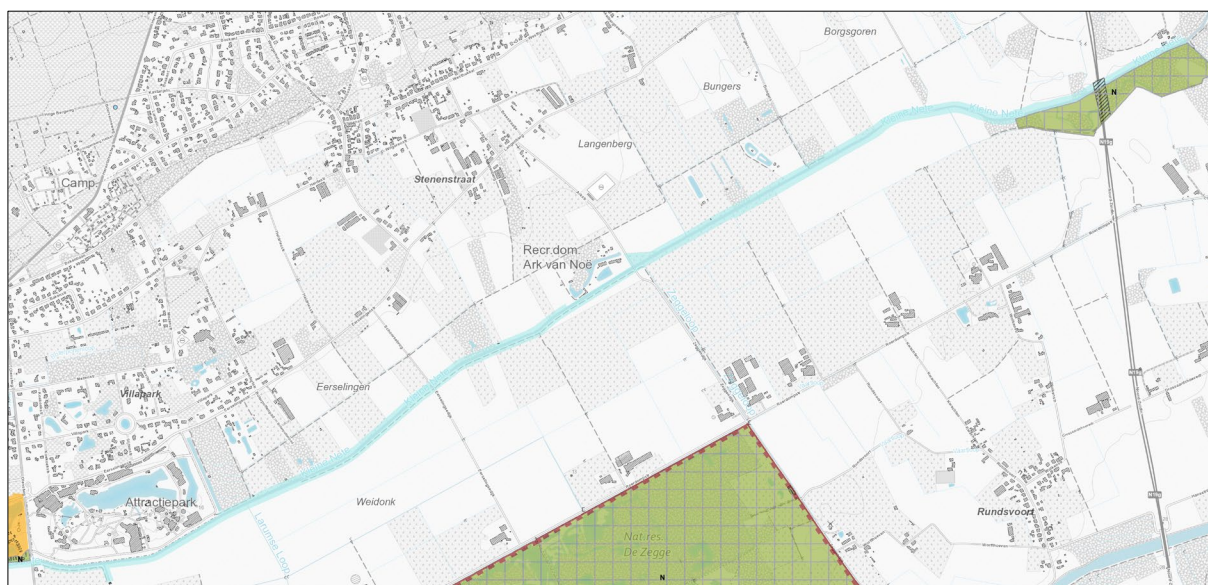
Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Gezien er sterke indicaties zijn dat de bemalingen in het landbouwgebied een negatieve invloed hebben op de grondwaterstanden in de aangrenzende Natura 2000-gebieden zullen er naar alle waarschijnlijkheid maatregelen nodig zijn om te vermijden dat de wijzigingen in de natuurlijke grondwaterstanden in de landbouwpolder een aantasting van de soorten en habitats van de aangrenzende speciale beschermingszones kunnen veroorzaken en om te vermijden dat de onderliggende veenpakketten verder verdrogen. Naar aanleiding van deze vaststelling en de inspraakreacties over de startnota van het ruimtelijk uitvoeringsplan is in 2021 bijkomend ecohydrologisch onderzoek opgestart.

Uit het plan-MER blijkt dat er momenteel onvoldoende kennis is van het ecohydrologisch systeem in dit deel van de vallei om te bepalen welke maatregelen en grondwaterstanden precies nodig zijn om de instandhouding van de soorten en habitats van de Natura 2000-gebieden te garanderen, zodat op dit ogenblik niet bepaald kan worden wat de meest aangewezen bestemming voor dit gebied is en binnen welke randvoorwaarden agrarische activiteiten in het gebied mogelijk blijven.

Op 10 maart 2023 keurde de Vlaamse Regering de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) goed die o.a. een gebiedspecifiek stikstofsaneringsbeleid bevat (zie § 3.2.2) waarbij in functie van de instandhouding van grondwaterafhankelijke habitats ingezet moet worden op een hydrologisch herstel op landschapsniveau, hetgeen structurele ingrepen in de waterhuishouding impliceert niet alleen in het habitatrictlijngebied maar ook in de omliggende (landbouw)gebieden. Het zal zowel om maatregelen gaan die de noodzakelijke minimale grondwaterstanden binnen het habitatrictlijngebied moeten verzekeren als om maatregelen die de zorgen voor een betere water- en bodemkwaliteit. Om die reden is het niet mogelijk nu reeds een uitspraak te doen over de landbouwgebieden tussen de Kleine Nete en het habitatrictlijngebied Zegge-Mosselgoren en wordt het planvoorstel voor dit deelgebied beperkt tot het reeds vergunde en deels uitgevoerde actief overstromingsgebied langs de Kleine Nete (AOG De Zegge) en de gerealiseerde natuurcompensatie onder de N19g.

Figuur 7-30. Planvoorstel deelgebied 6

²⁸ <https://www.vmm.be/water/beheer-waterlopen/projecten/dijkherstel-aanleg-overstromingszone-de-zegge>

Het voorgenomen plan voorziet volgende bestemmingen:

- Natuurgebied (artikel 4). De zone van het hermeanderingsproject onder het viaduct van de N19g en de bestaande natuur- en bosgebieden ten westen van de N19 worden bestemd als natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur (Zaarden/Lange Aard).
- Gebied voor waterberging (artikel 9). Het aan te leggen actieve overstromingsgebied langs de Kleine Nete tussen N19 en Olens Broek (AOG De Zegge) krijgt een specifieke bestemming voor openbaar nut.
- Gebied voor weginfrastructuur (artikel 17). De gerealiseerde N19g (viaduct over de Kleine Nete) wordt opgenomen binnen een bestemming voor weginfrastructuur.

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

In het milieueffectenonderzoek wordt gewezen op de kennisleemten inzake de ecohydrologie van het gebied om een uitspraak te kunnen doen over de effecten van het bestendigen van het agrarisch gebied langs de Kleine Nete in Kasterlee en Geel. Om die reden kan niet met zekerheid gesteld worden dat het bestendigen van de agrarische bestemming (en het daarbij horende grondwaterpeilbeheer) géén betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van de aangrenzende speciale beschermingszones kan veroorzaken. Op basis van deze vaststelling is aldus geconcludeerd dat over de landbouwgebieden langs de Kleine Nete in Kasterlee en Geel pas een uitspraak gedaan kan worden na verder ecohydrologisch onderzoek als onderdeel van het gebiedsgericht stikstofsaneringsbeleid uit de PAS. Om die reden kunnen deze landbouwgebieden niet opgenomen worden in voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan. Over het gebied zal desgevallend in een later en afzonderlijk planningsproces op basis van de conclusies van het verder onderzoek een beslissing genomen moeten worden.

7.7 De Zegge-Mosselgoren

Bestaande toestand

Deelgebied De Zegge-Mosselgoren omvat (delen van) het vogel- en habitatrictlijngebied rond de reservaatgebieden De Zegge en de Mosselgoren ten noorden en Neerhelst-De Botten ten zuiden van het kanaal Bocholt-Herentals en is ca. 366 ha groot.

De natuurresevaten De Zegge (erkend reservaat) en Mosselgoren (Vlaams natuurreservaat) zijn opgenomen in de eerste fase van de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk als onderdelen van de Grote Eenheid Natuur en Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling 'Geels Gebroekt'. Het gebied is- op een kleine centrale enclave na – bijna volledig aangeduid als habitatrictlijngebied. Het natuurreservaat De Zegge en het landbouwgebied ten zuiden van de Zegge zijn opgenomen binnen de afbakening van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'De Zegge'. Het natuurreservaat De Zegge zelf is ook vogelrichtlijngebied (SBZ-V) en beschermd cultuurhistorisch landschap.

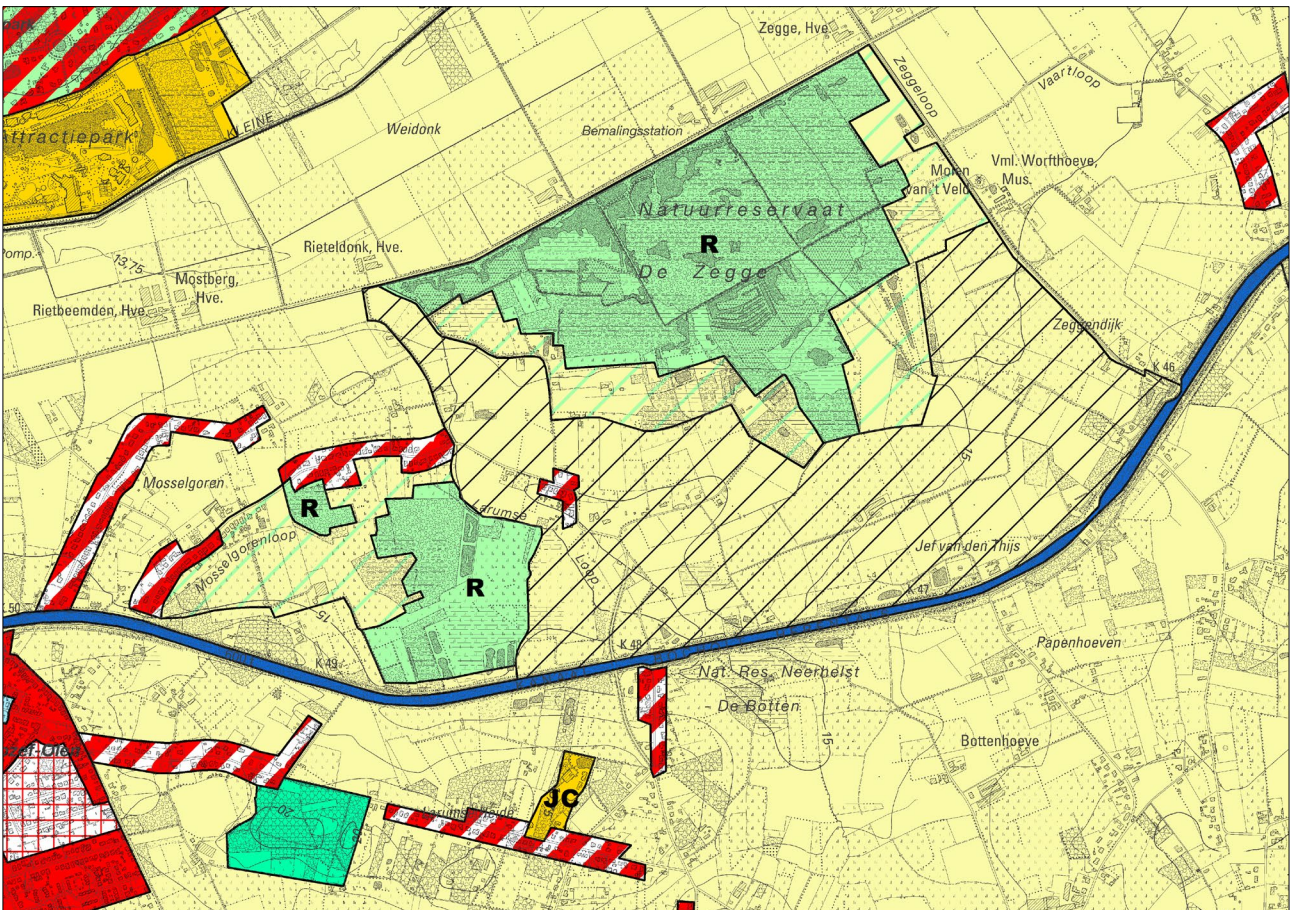
Het habitatrictlijngebied omvat ook een aantal gebieden ten zuiden van het kanaal (Larumse Heide, Neerhelst-De Botten). Het gebied bestaat voornamelijk uit graslanden en omvat ook het erkend natuurreservaat Neerhelst-De Botten.

De Zegge en de Mosselgoren zijn restanten van het Geels Gebroekt, een laagveengebied van meer dan 500 ha dat zich uitstreckte ten noorden van de dorpscentra van Ten Aard en Sint-Jozef-Olen en ten zuiden van de Kleine Nete. Het gebied rond De Zegge bleef – na zwaar protest – gespaard bij de grootschalige ontginning van het Geels Gebroekt vanaf de jaren 1950, waarbij kanalisatie, verbreding en uitdieping van de Kleine Nete en de omlegging en het afsluiten van een aantal bijriviertjes van de Kleine Nete een verstoring van de waterhuishouding veroorzaakte in het laagveengebied (zie ook §4.4).

Figuur 7-31. Topografische kaart deelgebied 7

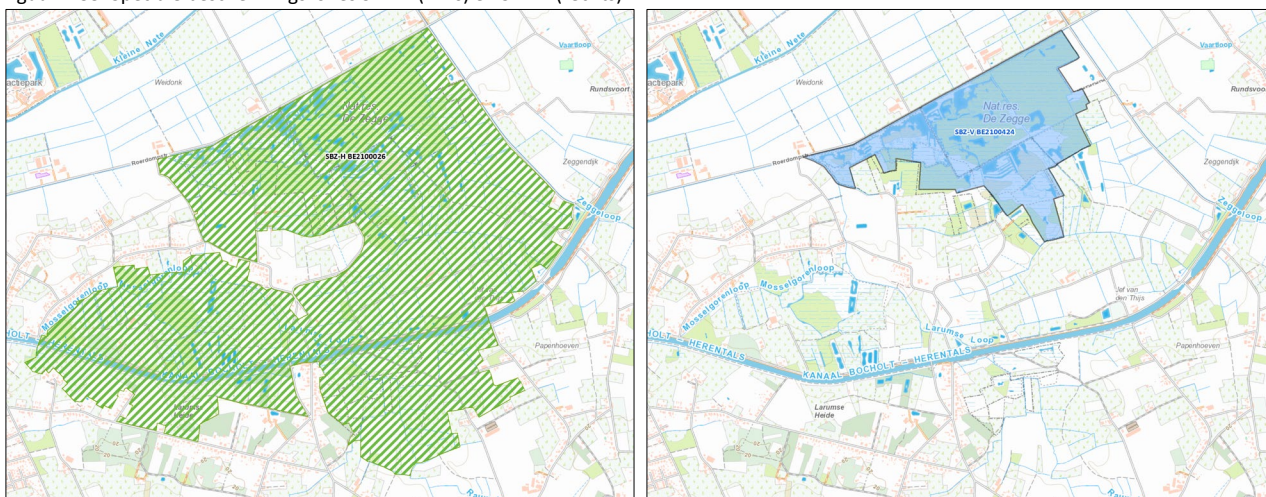
Figuur 7-32. Gewestplan deelgebied 7

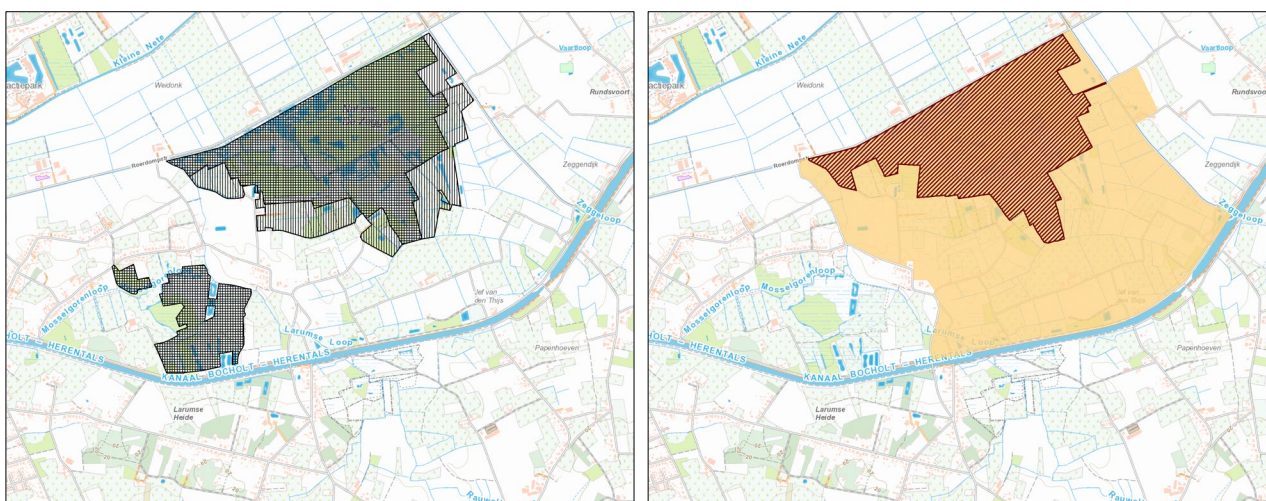
Natuurreservaat De Zegge is een zeer biologisch waardevol laagveengebied met natte graslanden, elzenbroekbossen, drijftillen, trilvenen en laagveenmoerassen. De Mosselgoren bestaat uit een mozaïek van loof- en elzenbroekbossen, rietlanden, vochtige hooilanden en poelen. Het zijn faunistisch belangrijke gebieden, onder meer voor tal van Europees beschermde broedvogels en ook ringslang.

In dit deelgebied is in 2023 ca. 170 ha geregistreerd als landbouwgebruiksperceel ²⁹. Er ligt één landbouwbedrijfszettel centraal in het plangebied ten zuiden van het natuurreservaat De Zegge. Op de landbouwstructuurkaart wordt het landbouwgebruik grotendeels geduid als minder geschikt grasland of ruwvoedergebied op bodems met beperkingen. Het landbouwgebruik bestaat in hoofdzaak uit graslanden en voor een kleiner deel uit maïs. Naar aanleiding van de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan werden het centraal gelegen landbouwbedrijf en ca. 20 ha omliggende landbouwgebruikspercelen verworven door de Vlaamse Grondenbank. De veeteeltactiviteiten op deze landbouwbedrijfszettel zullen in 2025 stopgezet worden.

Figuur 7-33. Speciale beschermingszones SBZ-H (links) en SBZ-V (rechts)

Figuur 7-34. Vlaams Ecologisch Netwerk (links) en vastgestelde landschapatlasrelict en beschermd cultuurhistorisch landschap De Zegge (rechts)

Het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone ‘BE2100026 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden’ en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszones ‘BE2100424 De Zegge’ en ‘BE2101639 De Ronde Put’ van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten legt voor het gebied rond De Zegge volgende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vast: (het herstel van) een (laagveen)moeras in de Zegge en de Mosselgoren (> 300 ha) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals laagveen (> 30 ha), elzenbroekbossen (ca. 50%), rietmoeras, kleine zeggevegetaties, schraalgraslanden, open water, ruigtes... als leefgebied voor roerdomp, bruine Kiekendief, porseleinhoen, blauwborst, drijvende waterweegbree en ringslang. Daarnaast is ‘herstel van de natuurlijke hydrologie van de vallei’ opgenomen als prioriteit in het aanwijzingsbesluit van het SBZ Kleine Nete. Beschikbaarheid van grondwater is een belangrijke randvoorwaarde voor de kenmerkende natuurwaarden van De

²⁹ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als ‘begraste niet-landbouwgrond’, ‘heide in natuurbeheer’, ‘natuurlijk grasland met onderhoud’, ‘natuurlijk grasland zonder onderhoud’.

Zegge. Verdere inklinking en ontwatering van de voormalige veenbodems rond De Zegge zullen in toenemende mate het herstel van het natuurlijke grondwaterpeil in het gebied blijven hypothekeren. Een natte natuurkern met door de Vlaamse Regering vastgelegde oppervlakte (> 300ha) is actueel niet aanwezig, evenmin is er lokaal herstel van de natuurlijke hydrologie.

Bij de ontginning van het landbouwgebied ten noorden van De Zegge is een randsloot aan de noordrand van het natuurreservaat gegraven waarin via een pompgemaal aan de Roerdompstraat water van de bemaling in de landbouwpolder wordt gepompt. Deze sloot wordt met dit bemalingswater op een vrijwel constant peil gehouden om verdroging van het natuurreservaat tegen te gaan. Sindsdien is de Zegge, maar ook de Mosselgoren, een eiland-ecosysteem geworden, deels hydrologisch geïsoleerd van de rest van de vallei van de Kleine Nete.

Het grootste deel van het natuurreservaat De Zegge is eigendom van De Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA). Door beheerder KMDA werden in het verleden tal van interne bewarende beheermaatregelen getroffen om de externe verdroging tegen te gaan. Deze maatregelen focussen op het handhaven van een zo hoog grondwaterpeil binnen De Zegge. De externe verdroging overstijgt duidelijk de getroffen maatregelen én de (beperkte) mogelijkheden die de terreinbeheerders hebben in het kader van het zgn. extern beheer (het tegengaan van ongewenste externe invloeden). De toenemende verdroging in De Zegge is bijgevolg met interne maatregelen niet meer op te lossen.

Naar aanleiding van de inspraakreacties bij de startnota van het ruimtelijk uitvoeringsplan over de problematiek van het in stand houden van De Zegge, werd advies gevraagd aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)³⁰. Volgens dit advies van het INBO dd. 3 april 2020 zijn de problemen voor de duurzame instandhouding van De Zegge en Mosselgoren sterk gelijklopend. Remediëren is moeilijk en zal grootschalige maatregelen, gecombineerd met volgehouden herstelbeheer, en veel tijd vergen. Om het gebied duurzaam in stand houden en degelijk te beheren, moet prioriteit gegeven worden aan hydrologisch herstel binnen een welbepaalde perimeter rond deze natuurgebieden. Het herstel van de hydrologie binnen de te bewaren natuurgebieden zal ook effecten buiten de grenzen van het natuurgebied hebben, effecten die langzaam afnemen met de afstand tot die natuurgebieden.

De grote hoeveelheden uittredend grondwater zorgden in dit gebied voor een zeer constante grondwaterstand min of meer gelijk met het maaiveld. Na de laatste ijstijd (ca. 8000-10.000 jaar geleden) zorgde dat voor de afzetting van soms meters dikke veenpakketten aan het oppervlak. Die veenpakketten werden al sinds de vroege middeleeuwen geleidelijk ontgonnen. Door de ingrijpende landinrichtingswerken van de jaren vijftig van vorige eeuw, werd het resterende veen aan de noordzijde van de Roerdompstraat droogbemalen en verdween een deel van de opgeslagen koolstof in de atmosfeer³¹.

De beschermingsmaatregelen die destijds genomen werden om de grondwaterstand aan de zuidzijde van de Roerdompstraat hoog te houden in het natuurreservaat de Zegge, hebben ertoe geleid dat de veenafzettingen hier grotendeels bewaard zijn gebleven (of ten minste veel trager afgebroken werden). In het natuurreservaat is zeer lang geprobeerd om met alle mogelijke middelen de grondwaterpeilen stabiel te houden. De beheerders zijn er zo vrij goed in geslaagd om afbraak van de veenlagen te vertragen. Tot en met 2009 werd er in de zomer grondwater opgepompt uit twee vergunde grondwaterwinningen in het natuurreservaat om weer direct in het grachtensysteem te laten lopen. Vanuit dat grachtensysteem infiltreert het dan natuurlijk weer in de ondergrond. Dit zorgde ervoor dat de gemiddelde diepste grondwaterstanden slechts daalden tot ± 0,3 m onder het maaiveld, wat de preherinrichtingssituatie sterk benadert. Omdat dit een weinig duurzame aanwending is van grondwater, werd deze praktijk stopgezet.

Er wordt in droogteperioden nog wel oppervlaktewater binnengelaten in een poging om de veenafzettingen nat te houden, maar ook dat is een weinig duurzame noodoplossing die kwaliteitsproblemen met zich meebrengt omdat de samenstelling van het ingelaten oppervlaktewater verschilt van het grondwater en een negatieve impact heeft op het ecosysteem. Op dit ogenblik is dat echter de enige mogelijkheid die de beheerder heeft om het veenpakket nat te houden. Immers, als de grondwaterpeilen dalen, is de kans vrij aanzienlijk dat de meeste typische plantensoorten van dergelijke veengebieden (en dus ook de daarvan afhankelijke diersoorten) het moeilijk krijgen en uit het gebied verdwijnen om plaats te maken voor ruderaal soorten. Bovendien begint veen dat wordt blootgesteld aan de lucht (vanaf dat het grondwaterpeil wegzakt onder het maaiveld), te mineraliseren (ook 'verwaarden' of 'verrotten' genoemd). Daarbij komen alle opgeslagen nutriënten en mineralen vrij. Het gaat daarbij om enorme hoeveelheden nutriënten. De waardevolle soorten krijgen het dus niet alleen moeilijk door de te lage grondwaterstanden, maar ook door de concurrentie met ruigte-soorten die veel sterker groeien omdat er grote hoeveelheden nutriënten ter

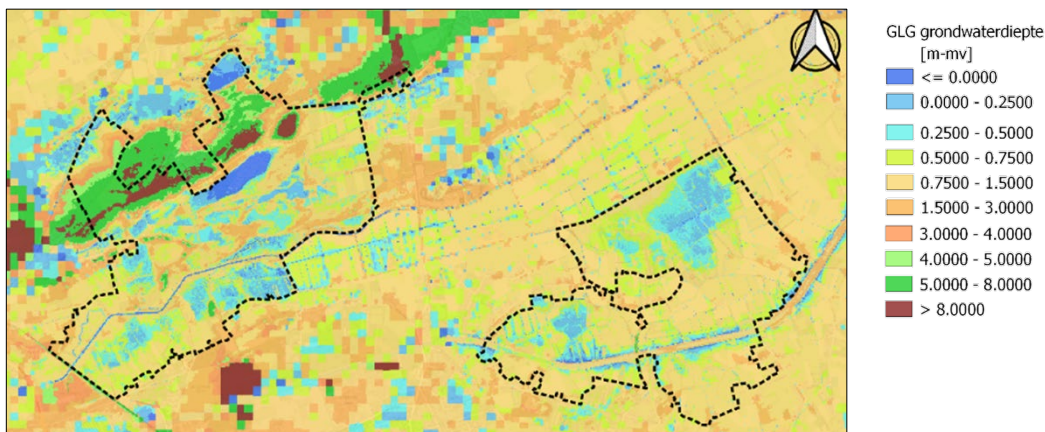
³⁰ INBO-advies 3863, Ecologisch onderbouwde scenario's voor moerasontwikkeling en hydrologisch herstel in De Zegge en Mosselgoren, 3 april 2020 (https://pureportal.inbo.be/portal/files/18205883/INBO_A.3863.pdf)

³¹ . Er is berekend dat hierdoor tussen 1958 en 2012 110.000 à 170.000 ton CO2 vrijkwam in de atmosfeer (Vanierschot L. 2014. Bodemorganische koolstof in het landschap: relatie met natuurlijke en antropogene gradiënten in de Kempen. MSc thesis bio-ingenieurswetenschappen land- en bosbeheer KU Leuven).

beschikking komen. Het effect van grondwaterstands dalingen en veenmineralisatie is in feite vergelijkbaar met een lang aangehouden zware bemesting. Door het stopzetten van de zomeraanvulling met opgepompt grondwater in combinatie met vaker voorkomende langdurige periodes van droogte (als gevolg van de klimaatverandering), schommelen de grondwaterpeilen nu aanzienlijk meer dan ervoor. Nu zijn grondwaterfluctuaties van bijna een meter op jaarbasis de regel, met diepste peilen in de zomer tot 60 cm onder maaiveld. Het gevolg daarvan is dus onvermijdelijk het mineraliseren van het veen, gestegen productiviteit van de vegetatie en doelsoorten die het steeds moeilijker krijgen.

In het landbouwgebied ten noorden van De Zegge wordt het grondwaterpeil permanent meer dan 60 cm onder het maaiveld gehouden. Het maaiveld in de landbouwpolder ligt bovendien op een aantal plaatsen ca. een meter lager dan in het natuurreservaat. Dit heeft zeer grote consequenties voor het natuurgebied. Door de aanzienlijke peilverschillen op korte afstand ontstaat er een hydrostatisch drukverschil aan beide zijden van de Roerdompstraat. Hierdoor stroomt permanent grondwater weg vanuit de Zegge onder de straat door in de richting van het drooggepompt deel van de Kleine Netevallei. Dit veroorzaakt een vrijwel permanent watertekort in het natuurreservaat, zeker in het zomerhalfjaar.

Figuur 7-35. Gemiddelde laagste grondwaterstanden (GLG) in de huidige toestand (Witteveen+Bos i.o.v. Agentschap voor Natuur en Bos, 2023)

In functie van de in stand te houden of te ontwikkelen habitats binnen het habitatrichtlijngebied mogen de laagste grondwaterstanden in grote delen van de kern van De Zegge en de Mosselgoren niet dieper dan 30 cm onder het maaiveld wegzakken en in de overige delen van de natuurkern niet dieper dan 50 cm.

Figuur 7-36. Indicatie van de gewenste laagste grondwaterstanden (GLG) in functie van de Natura 2000-doelen in de habitatrichtlijngebieden Olens Broek-Langendonk en Zegge-Mosselgoren (Agentschap voor Natuur en Bos, 2023)

In 2020 is een ecohydrologische studie ³² opgestart om de werking van het grondwatersysteem verder in beeld te brengen en na te gaan welke maatregelen in de toekomst nodig zullen zijn om tot een gunstige staat van instandhouding te komen. Mogelijke maatregelen om de grondwaterpeilen in het natuurgebied voldoende hoog te houden zijn het verminderen van de drainerende werking van het oppervlaktewatersysteem van de Kleine Nete en de

³² "Wetland- en moerasherstel Zegge-Olens Broek-Mosselgoren. Uitvoeringsgericht ecohydrologisch onderzoek in het kader van duurzaam herstel van de hydrologie en de realisatie van een natte natuurkern van > 300 ha", Witteveen+Bos in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos.

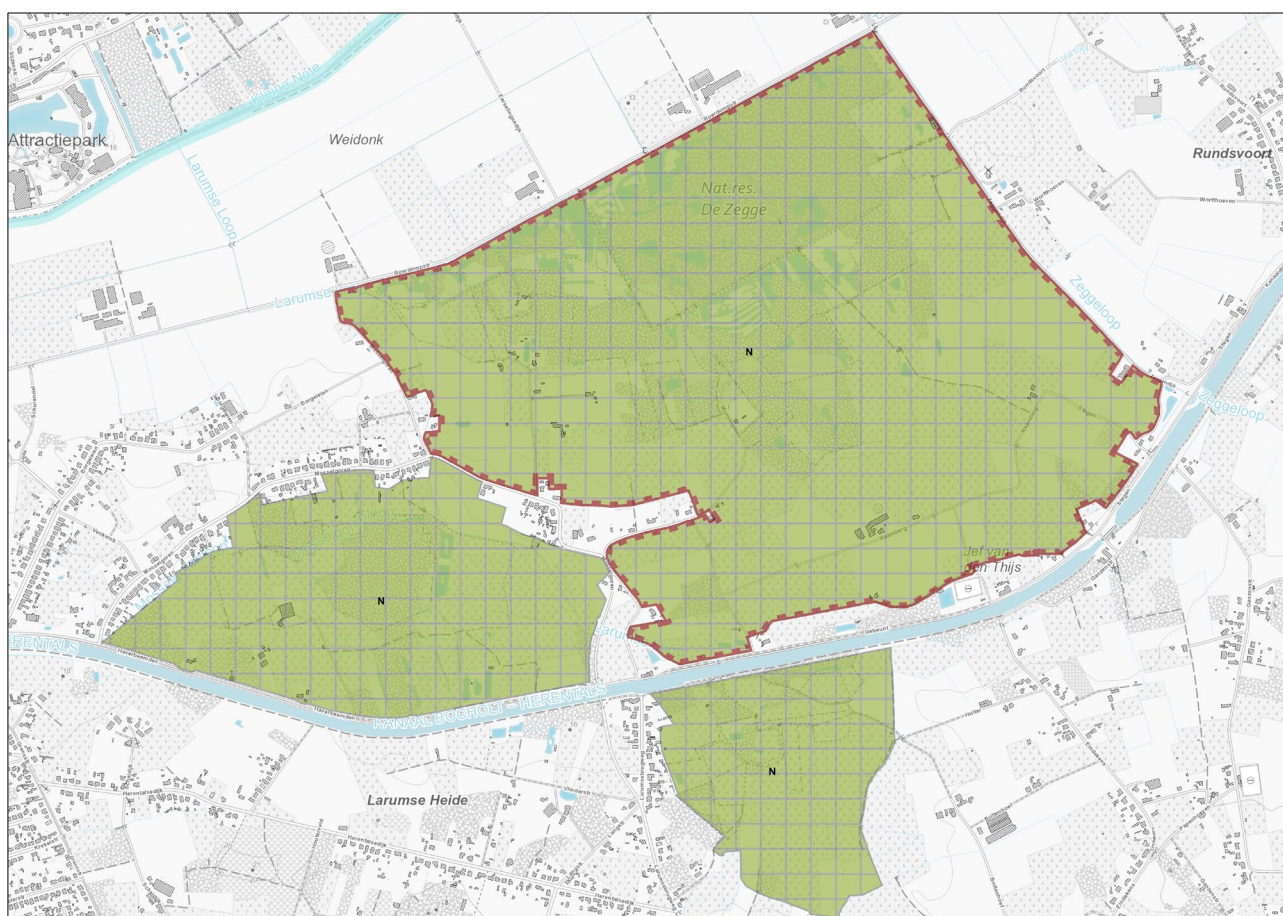
zijlopen door peilverhogingen. Daarvoor zijn de nodige grond- en oppervlaktewatermodellen opgesteld om de effecten van de voorgestelde maatregelen in verschillende scenario's te kunnen onderzoeken. Het is zeer waarschijnlijk dat dit zal leiden tot hogere grondwaterstanden en wijzigingen in het overstromingsrisico in de omliggende landbouwgebieden hetgeen een herevaluatie van het landgebruik en de bestemmingen vereist.

Planvoorstel

Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Doel van het plan voor dit deelgebied is het behoud en de versterken van de natuurwaarden van het habitatrichtlijngebied en de landschaps- en erfgoedwaarden. Om de realisatie van de Europese natuurdoelen mogelijk te maken (i.c. de realisatie van een natte natuurkern van >300 ha), moet binnen de perimeter van het habitatrichtlijngebied een samenhangend gebied van meer dan 300 ha als natuurgebied aangeduid worden. De natuurreservaten De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst-De Botten worden om die reden opgenomen in een ruimere bestemming natuurgebied.

Figuur 7-37. Planvoorstel deelgebied 7

De Natura 2000-doelen voorzien in de Zegge en de Mosselgoren het herstel en de ontwikkeling van een laagveenmoeras van meer dan 300 ha met een mozaïek aan biotopen zoals laagveen (>30 ha), elzenbroekbossen (ca. 50%), rietmoeras, kleine zeggevegetaties, schraalgraslanden, open water, ruigtes... als leefgebied voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Blauwborst, Drijvende waterweegbree en Ringslang.

Om de doelstellingen voor moerasvogels te realiseren is het herstel van aaneengesloten open landschappen met vijvers en moerassen noodzakelijk. Er is een passend beheer van (natte) graslanden en ruigtes nodig om een voldoende oppervlakte open foerageergebied te behouden (aangepast maai- en/of begrazingsbeheer van onbemeste gras- en rietlanden en zeggevegetaties over een voldoende grote oppervlakte. Binnen de natte natuurkern moet er 100 à 200 ha volwaardig habitat ten behoeve van deze moerasvogels zijn.

Op 10 maart 2023 keurde de Vlaamse Regering de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) goed (zie § 3.2.2) die voorziet in een stikstofsaneringsbeleid met een hydrologisch herstel op landschapsniveau met zowel maatregelen binnen het habitatrictlijngebied als in de omliggende gebieden. Gelet op het nog lopend onderzoek en de te nemen beleidsbeslissingen over de te nemen maatregelen voor het hydrologisch herstel op landschapsniveau kan in voorliggend plan nog géén uitspraak gedaan worden over de meest aangewezen bestemming of de randvoorwaarden die aan het landgebruik gesteld zouden moeten worden in de aangrenzende zones. Om die reden wordt het plan beperkt tot de afbakening van de te ontwikkelen natte natuurkernen³³. Voor de aanduiding van deze natuurkern is er immers géén alternatief omdat het fysisch systeem bepalend is voor de locaties waar de ontwikkeling van een natte natuurkern mogelijk is (i.c. de laaggelegen permanent natte bodems).

Het plan voorziet volgende bestemmingen:

- Natuurgebied (artikel 4). Er wordt een natuurkern aangeduid die voldoende groot en hydrologisch samenhangend is om de vastgesteld Natura 2000-doelen te kunnen realiseren. Hiervoor wordt ca. 248 ha agrarisch gebied³⁴ herbestemd naar natuurgebied, waarvan ca. 162 ha in 2023 geregistreerd is als landbouwgebruiksperceel. Volgende zones worden bestemd als natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur:
 - Rond het bestaande natuurreservaat De Zegge wordt het natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur uitgebreid tot tegen de Zeggendijk, de bebouwde rand langs het kanaal en de bebouwing van de straten Gebeunt en Mosselgoren. Dit deel is ca. 250 ha groot en omvat de natte depressie van De Zegge en het inziggebied met de permanent natte bodems langs Korte Goorloop, Ramenloop, Korte Zeggenloop en Sasloop die afwateren naar en door het bestaande natuurreservaat. Het huidige landbouwgebruik en de bijhorende bemesting zorgt voor aanvoer van nutriëntrijk water in het natuurreservaat wat ongewenst is. In functie van het bereiken van een goed waterkwaliteit voor de moerashabitats is het daarom nodig dat in dit gebied een nulbemesting ingesteld wordt. Om een natte moeraskern te realiseren zal ook de drainage afgebouwd moeten worden door het dempen of verondiepen van deze beken i.f.v. een gemiddelde laagste grondwaterstand niet lager dan 50 cm en hoger wat traditioneel landbouwgebruik zeer moeilijk maakt.
 - Rond het bestaande natuurreservaat Mosselgoren wordt het natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur uitgebreid tot tegen de bebouwing van de straat Mosselgoren en het kanaal. Dit deel is ca. 75 ha groot en omvat de permanent natte bodems langs de Mosselgorenloop en de Larumse Loop.
 - Rond het bestaande natuurreservaat Neerhelst-De Botten wordt een aaneengesloten natuurgebied van ca. 40 ha afgebakend. Het gaat om het laaggelegen samenvloeiingsgebied van de Katersbergenloop, Larumse Loop en Bremmenloop met permanent natte hydromorfe grondwaterbodems (Zecm, Secm, Sfp) die weinig of ongeschikt zijn voor landbouw.
- Erfgoedlandschap (overdruk) (artikel 21). De delen van het plangebied die liggen binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict De Zegge worden aangeduid als erfgoedlandschap.

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Mens – ruimtelijke aspecten, mobiliteit en gezondheid

Er wordt aanbevolen duidelijkheid te geven over de invloed die een eventuele een vernatting heeft op de landbouwfunctie.

Daaromtrent kan gesteld worden dat het ruimtelijk uitvoeringsplan de grondwaterstanden in het landbouwgebied op zich niet regelt of vastlegt en de herbestemming naar natuurgebied op zich geen aanleiding geeft of per definitie leidt tot een vernatting van het gebied.

Het land- en waterbeheer in en in de omgeving van het habitatrictlijngebied zal zich wél moeten richten naar de Europese instandhoudingsdoelen. Ingrepen in de waterhuishouding i.f.v. landbouw in of in de omgeving van het habitatrictlijngebied die de realisatie van de instandhoudingsdoelen onmogelijk maken en een betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats kunnen veroorzaken, kunnen niet toegelaten worden. Deze

³³ De randzones die om die reden niet opgenomen worden in het ruimtelijk uitvoeringsplan betreffen de delen van het SBZ-H in het gebied Larumse Heide en ten oosten van Neerhelst-De Botten, de bebouwing op de iets hoger gelegen delen langs de straat Mosselgoren, de zone met bebouwing langs het kanaal Bocholt-Herentals en het gebied ten oosten van Zeggeloop.

³⁴ Waarvan ca. 67 ha 'agrarisch gebied met ecologisch belang' die voor 2/3 reeds opgenomen werd in de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk als grote eenheid natuur in ontwikkeling.

instandhoudingsdoelen bepalen dat er een natte moeraskern van meer dan 300 ha ontwikkeld moet worden, wat impliceert dat er naar alle waarschijnlijkheid ingrepen in de waterhuishouding van het gebied aan de orde zullen zijn.

Om die reden wordt ervoor geopteerd om delen van het landbouwgebied rond de bestaande natuureservaten De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst-De Botten te herbestemmen naar natuurgebied om tot voldoende robuuste en aaneengesloten natuurkernen te kunnen komen. Binnen deze zones is het bestendigen van het agrarisch gebruik niet combineerbaar met de realisatie van de Natura 2000-doelen en is het niet mogelijk zekere ontwikkelingsmogelijkheden aan de professionele landbouw in het gebied te bieden gezien de randvoorwaarden en beperkingen vanuit de vastgestelde instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied. Om de realisatie van de Natura 2000-doelen niet verder te hypothekeren is het noodzakelijk dat deze gebieden op korte termijn herbestemd worden naar natuurgebied en de daaraan gekoppelde nulbemesting van toepassing wordt. Binnen dit gebied wordt een actief aankoopbeleid gevoerd in functie van het stopzetten, heroriënteren of verplaatsen van de huidige landbouwactiviteiten (uitruilen) en is een flankerend beleid met vergoedingen voor gebruikswaardeverlies van toepassing.

Voor de bestaande omliggende agrarische gebieden buiten het Natura 2000-gebied die niet in het voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan zijn opgenomen, zal verder ecohydrologisch onderzoek moeten uitwijzen welke ingrepen in het gebied precies noodzakelijk zijn om de Natura 2000-doelen te kunnen realiseren en welke effecten dit heeft op de mogelijkheden voor landbouw en welke de meest passende bestemmingen voor die gebieden is.

7.8 Gerheze-Doffen

Bestaande toestand

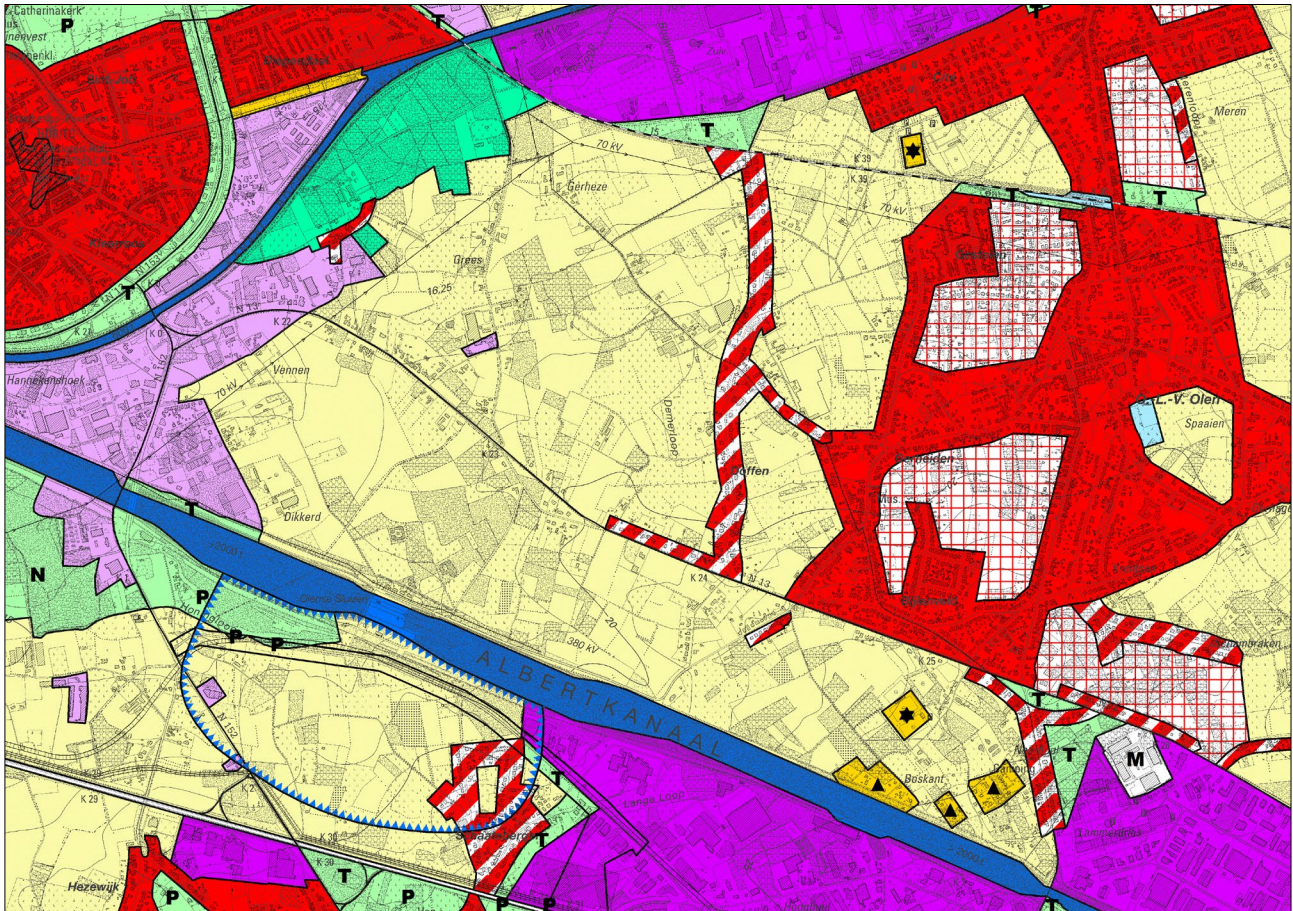
Dit deelgebied omvat de openruimteverbinding tussen het kleinstedelijk gebied Herentals en de bebouwing van Doffen (Sint-Jozefs-Olen) tussen de spoorlijn Herentals-Geel en het Albertkanaal en een aantal aansluitende openruimtegebieden langs de spoorlijn en is ca. 385 ha groot.

Figuur 7-38. Orthofoto deelgebied 8

In de landschapstlas is het gebied aangegeven als relictzone 'Bos- en akkercomplex Diependaal, Doffen en Molekens'. Tot het midden van de 20ste eeuw was dit een kleinschalig landbouwlandschap met vnl. akkers met perceelsranden en enkele kleine bosjes op vruchtbare pluggenbodems rond een aantal gehuchten (Vennen, Greze, Doffen, Gryen, Neerbuel, Buel).

Figuur 7-39. Gewestplan deelgebied 8

Het gebied is op het gewestplan quasi volledig bestemd als agrarisch gebied, maar het landbouwgebruik in het gebied is ruimtelijk erg versnipperd door verspreide bebouwing en lintbebouwing, niet-professionele landbouw en beboste zones. In het gebied liggen 8 landbouwbedrijfszetsels en 229 ha is in 2023 geregistreerd als landbouwgebruiksperceel³⁵. Op landbouwstructuurkaart wordt het gebied in hoofdzaak aangeduid wordt als minder geschikt 'ruwvoedergebied op bodems met beperkingen'. Kleinere zones zijn aangeduid als 'grasland op bodems met beperkingen', 'ruwvoedergebied' en 'akkerbouwgebied'. Er zijn heel wat versnipperde agrarische percelen die door bos omsloten zijn en geïdentificeerd worden als 'klein gebied'.

Op de Ferrariskaart was er al een bebouwd lint langs de Greesstraat (Greze), maar de zonevreemde lintbebouwing langs de Geelseweg (N13) is er pas in de tweede helft van de 20ste eeuw gekomen. Niettegenstaande de agrarische bestemming op het gewestplan, is er na de opmaak van het gewestplan nog relatief veel niet-agrarische bebouwing ontwikkeld, grotendeels op basis van oude verkavelingsvergunningen. De bebouwing in het gebied is ook relatief recent: het gaat vooral om naalduaanplantingen die uit de jaren 1950-1960.

In het oosten zijn een aantal dag- en verblijfsrecreatiegebieden voorzien op het gewestplan (Boskant), maar de bestaande feitelijke toestand komt niet overeen met de planologische bestemmingen: delen van de op het gewestplan voorziene zone voor verblijfsrecreatie zijn bebost of in (hobby)landbouwgebruik en worden niet gebruikt voor verblijfsrecreatie, terwijl in ook het agrarisch gebied rond deze recreatiezones weekendverblijven voorkomen. Volgens het GRS Olen gaat om 42 weekendverblijven, waarvan 29 zone-eigen.

³⁵ Exclusief de teelten die geregistreerd zijn als 'begrasde niet-landbouwgrond', 'heide in natuurbeheer', 'natuurlijk grasland met onderhoud', 'natuurlijk grasland zonder onderhoud'.

De gemeente Olen maakte een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het dagrecreatiegebied Buul en voor de bestaande camping werd een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt. Deze ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn grensstellend en worden niet opgenomen.

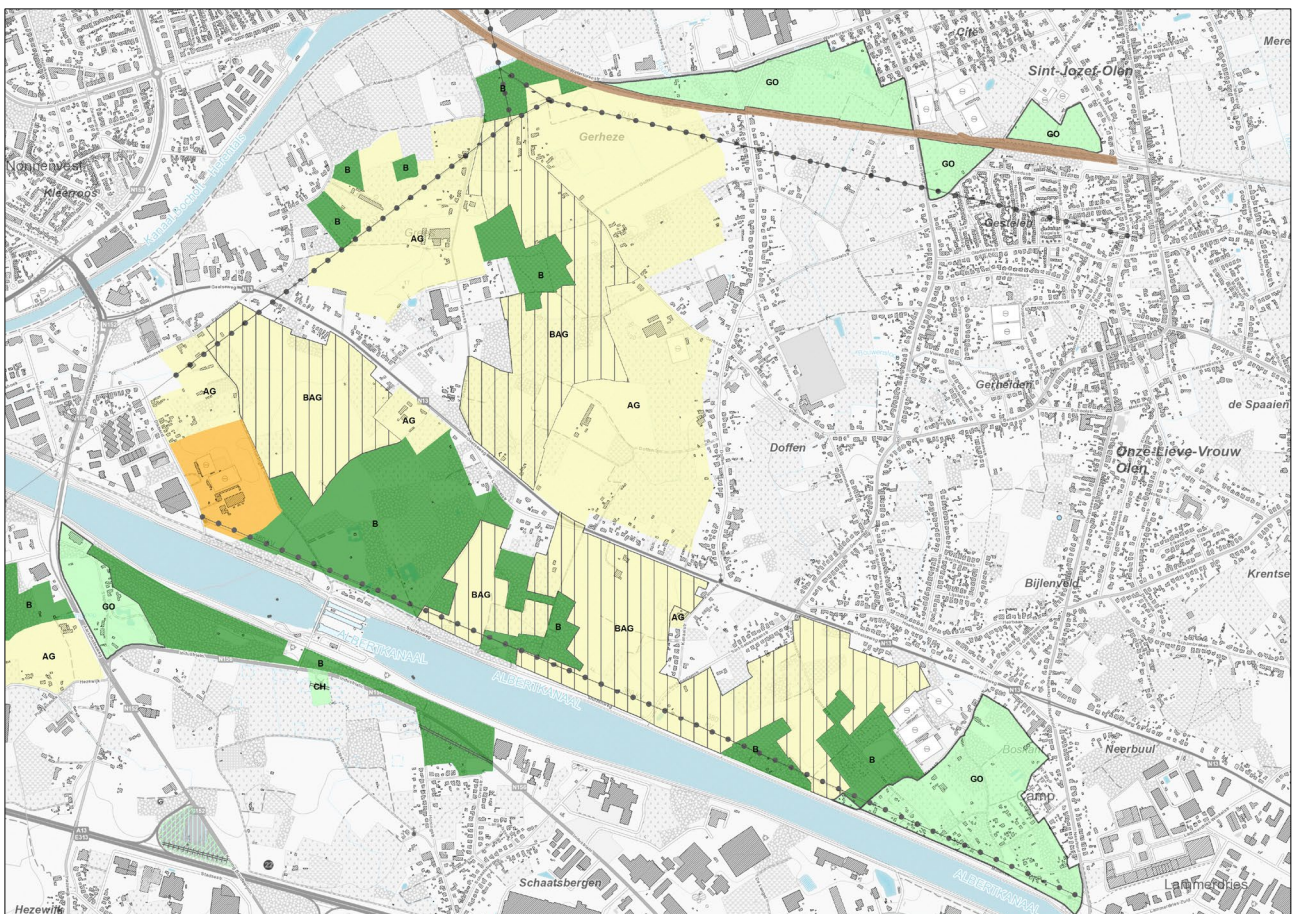
De westelijke begrenzing van dit deelgebied valt samen met de grens van het kleinstedelijk gebied Herentals waarvoor de provincie Antwerpen een ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakte.

Centraal in het gebied ligt een kleine KMO-zone waarvoor de stad Herentals een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakte en aantal bebouwde linten (Geelseweg, Kempenland, Greesstraat, P. Van Lommelstraat). Deze worden niet opgenomen in het plan.

Planvoorstel

Het plan is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is opgesteld voor de regio Neteland. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze de ruimtelijke concepten uit deze ruimtelijke visie vertaald worden naar bestemmingen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Figuur 7-40. Planvoorstel deelgebied 8

Het voorgenomen plan gaat uit van het behoud van de openruimteverbinding, het versterken van de bosstructuur ten noorden van de sluis van Olen en het behoud en herstel van de bosstructuur ter hoogte van de weekendverblijven in het gebied Boskant.

De bossen ten noorden van de Olense sluis zijn als een te behouden en te versterken bosstructuur opgenomen in de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos. Binnen het operationeel uitvoeringsprogramma Neteland is opgenomen dat er binnen deze bosstructuur ruimte voor bosuitbreiding voorzien moet worden (richtcijfer 25 ha). De bestaande bossen in agrarisch gebied ten noorden van de Olense sluis worden opgenomen in een bestemming bosgebied. Binnen de zone die als bosgebied bestemd wordt, is er ruimte voor bosuitbreiding op de niet beboste percelen om tot een robuuste en ruimtelijk aaneengesloten boskern te komen. Daarnaast worden een aantal kleinere bosfragmenten die aansluiten bij een groter geheel of een minimale omvang hebben herbestemd naar bosgebied evenals de bestaande bossen in het oosten (gebied Boskant).

De nog relatief open agrarische gebieden tussen de verschillende boskernen worden gedifferentieerd als 'bouwvrij agrarisch gebied', zodat het onbebouwd karakter van de openruimteverbinding tussen het stedelijk gebied Herentals en de bebouwing van Doffen gegarandeerd blijft.

De cluster met een sterk gemengd en versnipperd ruimtegebruik bestaande uit zonevremde bebouwing, professionele en niet-professionele landbouw, weekendverblijven en kleinere bosfragmenten ter hoogte van Boskant zal opgenomen worden als 'gemengd openruimtegebieden'. Binnen dit gebied kunnen de bestaande vergunde woningen, bedrijven of weekendverblijven binnen randvoorwaarden behouden (cfr. basisrechten zonevremde woningen en constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), maar nieuwe inplantingen en bijkomende bebouwing en verharding is niet mogelijk, behoudens constructies die van vergunning vrijgesteld zijn. Het ruimtelijk beleid zal er gericht zijn op het behoud en herstel van de natuur- en bosstructuur.

Langs de spoorlijn Herentals-Geel liggen een aantal kleinere door bebouwing en infrastructuur ingesloten kleinschalige openruimtegebieden met weilanden, kleinere bosfragmenten en veel bomenrijen. Deze gebieden worden bestemd als gemengd openruimtegebied in functie van het behoud van het onbebouwd karakter, bestaande landgebruik en mogelijkheden voor natuur-, bos- of landschapsontwikkeling.

Het landbouwgebied Dikberd binnen de grenslijn van het kleinstedelijk gebied Herentals wordt herbestemd naar gebied voor dagrecreatie in functie van het van de bestaande dagrecreatieve voorzieningen en het voorzien van ruimte voor de herlocalisatie van andere zonevremde gelegen recreatie in de gemeente Herentals cfr. de opties van het gemeentelijk structuurplan Herentals (zie Figuur 3-25, p. 47).

Het deel van het tracé van de spoorlijn Herentals-Geel dat in het noorden aan dit deelgebied grenst zal opgenomen worden als zone voor spoorinfrastructuur en daaraan gekoppelde fietssnelweg.

De bestaande boven- en ondergrondse leidingen die op het gewestplan in overdruk aangegeven zijn, blijven behouden en zullen hernomen worden.

Het voorgenomen plan voorziet volgende bestemmingen:

- Agrarisch gebied (artikel 1). De delen van het agrarisch gebied met bestaande landbouwbedrijfszetels worden bestemd als agrarisch gebied. Het gaat om:
 - Agrarisch gebied Grees
 - Agrarisch gebied Doffen
 - Agrarisch gebied Dikberd
 - Agrarisch gebied Geelseweg
 - Agrarisch gebied Kanaalstraat
- Bouwvrij agrarisch gebied (artikel 2). In functie van het vrijwaren van een openruimteverbinding met bosgebieden en open landbouwkamers tussen Herentals en Onze-Lieve-Vrouw-Olen worden een aantal landbouwgebieden aangeduid als bouwvrij agrarisch gebied:
 - Bouwvrij agrarisch gebied Gerheze
 - Bouwvrij agrarisch gebied Vennen
 - Bouwvrij agrarisch gebied Olense Sluizen
 - Bouwvrij agrarisch gebied tussen Albertkanaal en N13
- Bosgebied (artikel 5). In functie van het behoud van de bestaande bossen en bosuitbreiding in de openruimteverbinding tussen Geel en Onze-Lieve-Vrouw-Olen worden een aantal gebieden bestemd als bosgebied:
 - Bosgebied Gerheze
 - Bosgebied Olense Sluizen
 - Bosgebied Boskant
- Gemengd openruimtegebied (artikel 6). Volgende gebieden met een sterk gemengd openruimtegebruik (kleinere natuur- en bosfragmenten, professionele en niet-professionele landbouw) en (bestaande) verspreide woningen, tuinen, weekendverblijven worden bestemd als gemengd openruimtegebied:
 - Gemengd openruimtegebied Watertorenstraat-Gestelstraat-Hondsstraat-Kapellekensstraat (Sint-Jozefs-Olen)
 - Gemengd openruimtegebied Boskant.
- Recreatiegebied (artikel 8). De bestaande cluster (zonevremde) recreatie Dikberd wordt bestemd als recreatiegebied. Binnen de zone die aangeduid wordt als recreatiegebied is ruimte voor uitbreiding van bestaande recreatie en/of ruimte voor het herlocaliseren van recreatieve activiteiten die elders in de gemeente niet behouden kunnen blijven. Om deze bestemming te realiseren wordt een onteigeningsplan

toegevoegd aan het RUP waarbij aan de stad Herentals de mogelijkheid geboden wordt deze percelen te onteigenen.

- Gebied voor spoorweg- en fietsinfrastructuur (artikel 16). Dit gebied omvat het tracé van de spoorlijn 15 en fietssnelweg (Fietsostrade F105 Herentals-Leopoldsburg) tussen Herentals en Olen.

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Er worden in het milieueffectenonderzoek geen aanbevelingen geformuleerd voor dit deelgebied.

7.9 Hezewijk-Schaatsbergen

Bestaande toestand

Dit deelgebied omvat delen van de open ruimte tussen Albertkanaal en E313, tussen de bebouwing van Hezewijk en Schaatsbergen in de gemeente Olen. Het is grotendeels bestemd als agrarisch gebied en ook in agrarisch gebruik. De beboste zone langs het kanaal is deels parkgebied. Door het gebied lopen heel wat leidingen en leidingsstraten. Naar aanleiding van een aantal inspraakreacties over het ontwerpplan die pleiten voor het behoud de bestemming agrarisch gebied van het gewestplan voor de zone tussen E313 en N156 en dit gebied niet te differentiëren als bouwvrij agrarisch gebied, is geconcludeerd om deze zone niet op te nemen in het ruimtelijk uitvoeringsplan en het plangebied te beperken. Het deelgebied is ca. 70 ha groot.

Net als deelgebied Gerheze-Doffen behoort dit gebied tot de relictzone relictzone 'Bos- en akkercomplex Diependaal, Doffen en Molekens'. De aanleg van het Albertkanaal en later de E313, N152 en N156 heeft ervoor gezorgd dat het een door lijninfrastructuur ingesloten openruimtegebied werd.

Ter hoogte van de Olense sluizen werd langs de Industrielaan de oude Buulmolen heropgebouwd. Deze windmolen stond oorspronkelijk ca. 2 km oostwaarts in het gehucht Nederbuul, maar moest in 1936 afgebroken worden voor de aanleg van het Albertkanaal. In 1938 werd de windmolen heropgebouwd in het recreatiepark aan het Noordkasteel in Antwerpen. In 1992 werd de molen beschermd. In 1996 schonk de stad Antwerpen de molen aan de gemeente Olen en uiteindelijk werd in 2003 is de molen opnieuw heropgebouwd aan de Industrielaan in Olen.

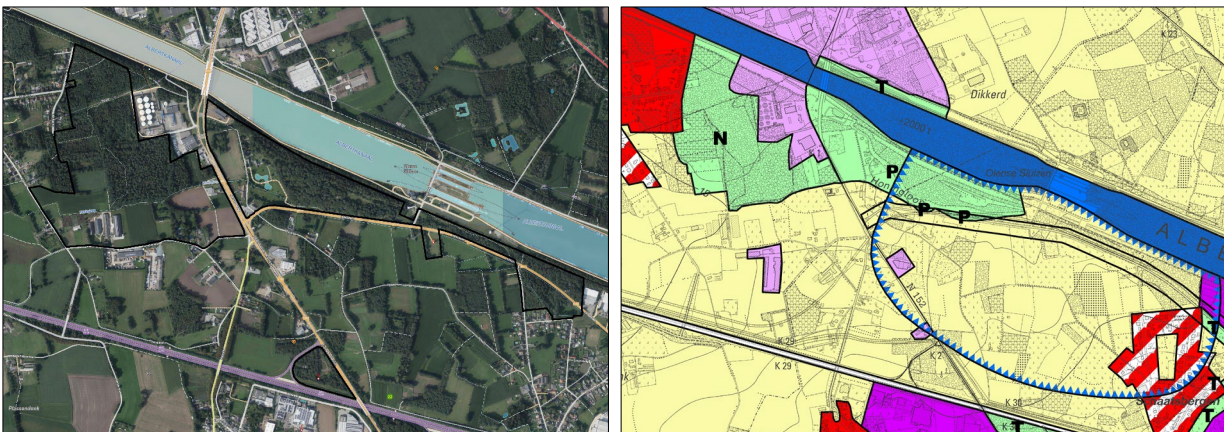
Het opgehoogd terrein tussen Albertkanaal en N156 werd bebost en kreeg op het gewestplan de bestemming 'parkgebied'. Ter hoogte van de Aarschotseweg-Stapkens bestaat dit parkgebied uit woningen, landbouwpercelen en een gebouw van de Vlaamse Milieumaatschappij. De bestemming 'parkgebied' is hier niet gerealiseerd.

Ten westen van de Aarschotseweg is er op het gewestplan een bos bestemd als natuurgebied. De begrenzing tussen het natuurgebied en de KMO-zone op het gewestplan wijkt op een aantal plaatsen af van de bestaande feitelijke toestand, zodat een grenscorrectie aangewezen is.

Het gebied is aangeduid als beschermingzone voor de Pidpa-grondwaterwinning van Olen.

Binnen dit deelgebied is in 2023 ca. 15 ha in landbouwgebruik.

Figuur 7-41. Orthofoto en gewestplan deelgebied 9

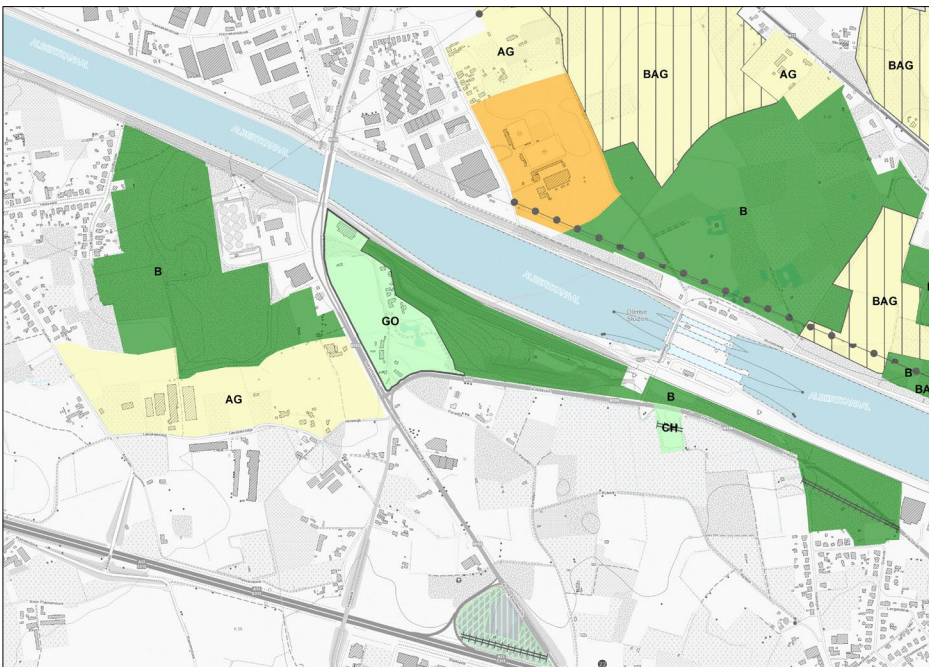
Planvoorstel

Het plan voor dit deelgebied voert een beperkt aantal kleinere bestemmingswijzigingen door in functie van een betere afstemming van de bestemmingsplannen op de bestaande feitelijke toestand voor de bossen langs het Albertkanaal. De ruimte in de lus van de afrit van de E313 die in agrarisch gebied ligt, maar geen landbouwgebruik kent, krijgt een specifieke bestemming als gebied voor openbaar nut in functie van de aanleg aan de weginfrastructuur gerelateerde openbare nutsinfrastructuur (bv. aanleg carpoolparking en snelbushalte, in functie van de uitvoering van een actie uit de Mobiliteitsstudie Middenkempen, zie hoger). De bestaande leidingen en leidingstraten die op het gewestplan zijn aangeduid in overdruk zullen waar relevant hernomen worden.

Het plan voorziet volgende bestemmingen:

- Agrarisch gebied (artikel 1). Het gebied ten noorden van Acacialaan/Lensendijk wordt bestemd als agrarisch gebied.
- Bosgebied (artikel 5). Het bestaande bossen langs het Albertkanaal worden bestemd als bosgebied.
- Gemengd openruimtegebied (artikel 6). De zone met gemengd gebruik t.h.v. de Aarschotseweg wordt bestemd als gemengd openruimtegebied.
- Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (artikel 7). Het gebied met de beschermde Buulmolen wordt aangeduid als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde.
- Gebied voor overstap (artikel 20). Aan de snelwegoprit wordt ruimte voorzien voor een carpoolparking e overstappunt. Bij de inrichting van het gebied moet een beboste rand behouden blijven.
- Leidingstraat (artikel 15). De op het gewestplan aangeduide leidingstraten worden hernomen.

Figuur 7-42. Planvoorstel deelgebied 9

Verwerking aandachtspunten vanuit het milieueffectenonderzoek

Biodiversiteit

Vanuit de milieueffectrapportage wordt aanbevolen een 'bufferzone' aan de zuid- en westrand van de carpoolparking te behouden van ca. 15 tot 30 m breed. In het planvoorstel is een overdruk voor een brede groene bufferzone opgenomen.

8 Specifieke beoordelingen en toetsen

Een ruimtelijk uitvoeringsplan is het resultaat van een ruimtelijk planningsproces waarbij de effectbeoordelingen procedureel en inhoudelijk geïntegreerd worden in het planningsproces. Die integratie houdt in dat de effectbeoordelingen plaatsvinden tijdens het proces voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De effectbeoordelingen leveren gegevens over de mogelijke effecten van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan. Die gegevens worden verwerkt in het planningsproces voor het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan.

8.1 Planmilieueffectenrapport

De procedure en de termijnen voor de opmaak van de effectbeoordelingen zijn geregeld in titel II, hoofdstuk II Ruimtelijke Uitvoeringsplannen van de VCRO. Voor de overige aspecten van de effectbeoordelingen zijn artikel 4.2.3, 4.2.4, 4.2.8, § 1bis en § 6, artikel 4.2.9, § 1 en § 2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid voor de planmilieueffectrapportage van toepassing, en titel IV, hoofdstuk IV, van het voormelde decreet voor de ruimtelijke veiligheidsrapportage.

De effectrapporten bevatten de informatie zoals voorgeschreven in de toepasselijke regelgeving, met dien verstande dat naar de informatie die overeenkomstig de bepalingen van de VCRO al in het ruimtelijk uitvoeringsplan is opgenomen, verwezen wordt in de effectrapporten.

Het planmilieueffectenrapport is in bijlage gevoegd. De watertoets, VEN-toets en passende beoordeling zijn daarin geïntegreerd.

De milieueffectrapportage gebeurde in verschillende stappen:

- In de startnota werd op basis van het van het voorgenomen plan (en in voorkomend geval) de alternatieven onderzocht welke milieueffecten relevant zijn om te onderzoeken (zgn. scoping). Voor een aantal milieudisciplines werd gemotiveerd dat de effecten van het plan voldoende duidelijk zijn en geen verder onderzoek vragen. Voor andere milieudisciplines werd geconcludeerd dat er wél verder onderzoek naar de effecten nodig is en werd aangegeven hoe dat onderzoek gevoerd moest worden.
- De startnota was voorwerp van een publieke consultatie en participatiemoment waarbij inspraak mogelijk was over de plandoelstellingen, het planvoornemen (en de te onderzoeken alternatieven) en de scoping van de milieueffecten.
- De inspraakreacties over de startnota werden verwerkt tot een scopingnota die scopingfase afrondde.
- In de planvormingsfase werden de bestemmingen en voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan verder in de detail uitgewerkt en werden de milieueffecten voor de verschillende te onderzoeken milieudisciplines onderzocht. Dit leidde tot de opmaak van een voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan dat op een plenaire vergadering aan de aangewezen instanties voor advies werd voorgelegd.
- Op basis van de adviezen van de plenaire vergadering werd het planvoorstel aangepast en een ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt. Het onderzoek van de milieueffecten werd daarbij geactualiseerd, aangevuld en aangepast op basis van de doorgevoerde wijzigingen.
- De Vlaamse Regering stelde het ontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan voorlopig vast. Het ontwerp plan-MER werd in bijlage bij het ontwerpplan gevoegd en werd samen met het ontwerpplan aan een openbaar onderzoek onderworpen.
- Op basis van de adviezen, opmerkingen en bezwaren uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek werd het ontwerpplan aangepast en een definitief planvoorstel opgemaakt. Het onderzoek van de milieueffecten werd daarbij opnieuw geactualiseerd, aangevuld en aangepast op basis van de doorgevoerde wijzigingen.
- De Vlaamse Regering stelt het ruimtelijk uitvoeringsplan met inbegrip van het definitieve plan-MER definitief vast.

Het Team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving maakt deel uit van het planteam en zorgt op deze wijze voor een continue kwaliteitswaarborging van de milieubeoordeling. Het Team omgevingseffecten voerde de kwaliteitsbeoordeling van plan-MER uit en stelde vast dat het voldoet aan de kwaliteitsvereisten en regelgeving. Het Agentschap Natuur en Bos keurde de passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets, die deel uitmaken van het plan-MER, goed.

Bespreking conclusies milieueffectenonderzoek - milieuverklaring

Het plan-MER verwacht globaal geen significante tot hooguit een beperkte impact op de discipline bodem (erosie, profielwijziging en structuurwijziging, bodemkwaliteit, bodemkundig erfgoed en grondstofvoorraden). Het plan-MER vestigt de aandacht op een aantal gekende bodemverontreinigingen binnen het plangebied. Daarentoe kan gesteld worden dat de geldende sectorale regelgeving garandeert dat daar bij de eventuele uitvoering van werken in die zones correct mee omgegaan zal worden.

Het plan-MER verwacht globaal geen significante tot beperkt positieve tot positieve impact op de globale effectgroepen in de discipline water (grondwaterhuishouding, waterkwaliteit, afvalwater, structuurkwaliteit, oppervlaktewaterhuishouding). Het plan voorziet in het vrijwaren van overstromingsgevoelige gebieden van eventuele bebouwing en realiseert natuurbestemmingen in valleigebieden in functie van rivierherstel en het verbeteren van de waterkwaliteit. Voor aantal deelgebieden is in het plan-MER aangegeven dat nader ecohydrologisch onderzoek nodig naar de noodzakelijk te realiseren grondwaterpeilen en de grondwaterhuishouding in de gebieden rond de te herstellen of te ontwikkelen natte natuurkernen binnen de speciale beschermingszones. Om die reden is besloten deze omliggende zones niet op te nemen in het definitief plan. Deze zullen voorwerp moeten uitmaken van een vervolgentraject in het kader van de uitvoering van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en de daarin voorziene initiatieven inzake het hydrologisch herstel op landschapsniveau als onderdeel van het luik stikstofsanering.

Het plan-MER verwacht globaal geen significante tot een positieve impact op de globale effectgroepen (biotoopwijziging en bosareaal, migratie en ontsnippering, verstoring en eutrofiëring) in de discipline biodiversiteit. Het plan voorziet in een significante toename van de oppervlakte natuurgebied binnen de Natura 2000-gebieden en een uitbreiding van het Vlaams Ecologisch Netwerk. De totale VEN-balans is positief, waar er toch VEN-gebied geschrapt wordt (beperkte oppervlaktes onder de vorm van planologische ruil) wordt op macroniveau geen schade verwacht. Door de uitbreiding van de oppervlakte bestemd als natuurgebied binnen de Natura 2000-gebieden worden voldoende bijkomende oppervlaktes natuurgebied voorzien waarbinnen de Natura 2000-doelen gerealiseerd kunnen worden.

Het plan-MER verwacht globaal een beperkt negatieve tot positieve impact op de globale effectgroepen (landschapsstructuur, erfgoedwaarden, perceptieve kenmerken en archeologie) in de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie. Het plan zet in op het vrijwaren van landschaps- en erfgoedwaarden door de aanduiding van twee erfgoedlandschappen en specifieke bestemmingen binnen deze erfgoedlandschappen die het behoud van deze landschaps- en erfgoedwaarde moeten verzekeren. Voor de herstructurering van het recreatiegebied Korte Heide waarvoor een beperkte wijziging van het beschermd cultuurhistorisch landschap en de afbakening van het VEN doorgevoerd wordt, worden de effecten op landschap als beperkt negatief gezien, maar tegenover staan de positieve effecten van het rivierherstelproject.

Het plan-MER verwacht globaal een niet significante, beperkt negatieve tot beperkt positieve impact op de globaal beoordeelde effectgroepen (ruimtebeleving, lichthinder, veiligheid, mobiliteit, geluid/lucht/gezondheid) in de discipline mens. De effecten op de functie landbouw worden in een aantal deelgebieden als negatief beoordeeld gelet op de afname van de oppervlakte bestemd voor landbouw die inherent verbonden is met de plandoelstellingen en voortvloeit uit een aantal Europese en Vlaamse beleidskaders (natuurdecreet, Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, stroomgebiedbeheerplannen, Natura 2000-doelen). Daarentoe kan gesteld worden dat de negatieve effecten voor de functie landbouw zich voornamelijk op niveau van een aantal individuele landbouwbedrijven situeren die als gevolg van de voorgestelde herbestemmingen naar natuur- of bosgebied geconfronteerd zullen worden met gebruiksbeperkingen op hun percelen en mogelijk op termijn deze percelen niet meer zullen kunnen inzetten binnen hun bedrijfsvoering voor het telen van gewassen, laten grazen van dieren of het afzetten van mest.

Ten aanzien van de impact op de functie landbouw worden verder volgende overwegingen gemaakt bij de definitieve vaststelling van het plan:

- Het louter gegeven dat de oppervlakte agrarisch gebied op de bestemmingsplannen afneemt, is inherent verbonden en in lijn met de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen die stellen dat de oppervlakte landbouwgebieden in Vlaanderen met 56.000 ha zal verminderen (van 806.000 ha naar 750.000 ha) (-7%). De netto-afname van de oppervlakte agrarisch gebied als gevolg van het plan moet dan ook binnen die context gekaderd worden.
- Binnen het definitieve ruimtelijk uitvoeringsplan wordt ca. 656 ha agrarisch gebied herbestemd naar natuur- of bosgebied. Daarvan is ca. 314 ha (48%) in 2023 geregistreerd als landbouwgebruik (excl. percelen met een agrarisch natuurbeheer). De helft van de oppervlakte die herbestemd wordt naar natuur- of bosgebied betreft dus géén feitelijk landbouwgebruik.
- Binnen de zeven betrokken gemeenten is er in totaal ca. 17.300 ha geregistreerd als landbouwgebruik. De ca. 314 ha reëel landbouwgebruik die in dit ruimtelijk uitvoeringsplan gevat wordt een bestemmingswijziging

van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied vertegenwoordigt ca. 2% van het landbouwgebruik in deze gemeenten.

- Van de zones die herbestemd worden van agrarisch gebied naar bosgebied (155 ha) is slechts ca. 37 ha (24%) in 2023 geregistreerd als landbouwgebruik (excl. percelen met een agrarisch natuurbeheer). Het gaat deels om bestaande bossen en kleinere enclaves met landbouwpercelen ingesloten of aansluitend bij bestaande boskernen met potenties bosuitbreiding om tot een beter samenhangende bosstructuur te komen zonder afbreuk te doen aan de ruimtelijk-functionele samenhang van de agrarische structuur.
- Binnen de visievorming omtrent de gewenste ruimtelijke agrarische structuur speelt het fysisch systeem met inbegrip van aspecten als de bodemgeschiktheid voor landbouw, de overstromingsgevoeligheid, de ecologische kwetsbaarheden van ecosystemen... een belangrijke en sturende rol. De zones die herbestemd worden van agrarisch gebied naar natuurgebied (454 ha) zijn in belangrijke mate van nature overstromingsgevoelige, permanent of tijdelijk natte grondwaterbodems die minder of niet geschikt zijn voor landbouw. Van de 454 ha agrarisch gebied die herbestemd wordt naar natuurgebied ligt 417 ha (92%) in habitatrichtlijngebied en is de herbestemming noodzakelijk in functie van de realisatie van de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.
- Ten aanzien van individuele landbouwbedrijven die geconfronteerd worden met bestemmingswijzigingen voor hun gebruikspcelen zijn er een aantal generieke flankerende maatregelen en vergoedingen van toepassing (i.c. kapitaal- en gebruikersschadevergoeding, koopplicht in het VEN, overgangsbepalingen, vrijstellingen en ontheffingen op nulbemesting in bepaalde gevallen) en zullen op projectniveau bijkomende gebiedsspecifieke flankerende maatregelen ingezet worden (bv. grondenruil via lokale grondenbanken Natura 2000, Blue Deal...).

Het ruimtelijk uitvoeringsplan doet aldus géén afbreuk aan de ruimtelijk-functioneel samenhangende en goed gestructureerde landbouwgebieden in de regio. De herbestemmingen zijn volledig in lijn met de visie op de gewenste agrarische structuur zoals uitgetekend als onderdeel van de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur waarbinnen landbouw en natuur gelijktijdig t.o.v. elkaar werden afgewogen en dragen bij aan een betere afstemming van het landbouwgebruik op de kenmerken van het fysisch systeem dat structuurbepalend is.

Het plan-MER geeft aan dat er in het plan voldoende aandacht is voor elementen die mee inspelen op het klimaat en verwacht dat het plan een positieve bijdrage kunnen leveren. Zoals ruimte geven aan overstromingszones, realiseren van structuurherstel, een positieve impact op biotoopsamensellingen en uitbreiding tot bosareaal, enz. Het plan heeft voldoende rekening gehouden met een veranderend klimaat door het voorzien van voldoende ruimte voor de waterloop en meandering, voldoende ruimte voor berging van overstromingswater, vrijwaren van signaalgebieden als niet bebouwbaar, herbestemmingen in functie van de uitbreiding van mogelijkheden voor vernatting.

De wijze waarop met de concrete gebiedsspecifieke aanbevelingen vanuit het milieueffectenonderzoek rekening is gehouden is per deelgebied aangegeven bij de verantwoording van het planvoorstel (zie § 7).

8.2 Ruimtelijke veiligheidsrapportage

Ter uitvoering van de Seveso-richtlijn dient in het beleid inzake ruimtelijk ordening rekening gehouden te worden met de noodzaak om op langetermijnbasis voldoende afstand te laten bestaan tussen Seveso-inrichtingen enerzijds en aandachtsgebieden anderzijds. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het houden van toezicht op de vestiging van nieuwe Seveso-inrichtingen, op wijzigingen van bestaande Seveso-inrichtingen, en op nieuwe ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen.

Het Team Externe Veiligheid van het Departement Omgeving bracht op 15 januari 2019 een eerste advies (RVR-AV-0934) uit met betrekking op het aspect externe mensveiligheid zoals bedoeld in de Seveso-richtlijn, of, m.a.w. op de risico's waaraan mensen in de omgeving van Seveso-inrichtingen (kunnen) blootgesteld worden ten gevolge van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in die inrichtingen op basis van de elementen in de startnota. Naar aanleiding van de opmaak van het ontwerpplan is een nieuw advies gevraagd. Het team EV bracht een nieuw advies uit op 3 februari 2022 (RVR-AV-1573).

Om een inschatting te maken van het aspect externe mensveiligheid, dient het ruimtelijk uitvoeringsplan afgetoetst te worden aan de hand van criteria die werden opgenomen onder de vorm van een beslissingsdiagram in bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage.

Op basis van de elementen uit de startnota vat het Team Externe Veiligheid de resultaten en de conclusie van zijn onderzoek als volgt samen:

- Het voorgenomen plan vormt geen kader voor de ontwikkeling van Seveso-inrichtingen.
- Het voorgenomen plan staat het oprichten van Seveso-inrichtingen niet toe.

- Binnen de verschillende deelgebieden van het plangebied worden volgende bestemmingen gehanteerd: agrarische gebieden, natuurgebieden, bosgebieden, overige groengebieden, recreatiegebieden, woongebieden en overige bestemmingen. Woongebieden en (onder bepaalde voorwaarden ook) recreatiegebieden worden door [BVR RVR] bestempeld wordt als een aandachtsgebied.

De verschillende deelgebieden van het plangebied gelegen zijn binnen de consultatiezone van verschillende Seveso-inrichtingen, te weten:

- Kaneka Belgium te Westerlo (Oevel) – hogedrempel Seveso-inrichting
- Aurubis Belgium te Olen – hogedrempel Seveso-inrichting
- Umicore te Olen – hogedrempel Seveso-inrichting
- SUEZ Water Technologies & Solutions te Herentals – hogedrempel Seveso-inrichting
- VARO Energy Tankstorage te Herentals – hogedrempel Seveso-inrichting
- L’Air Liquide Belge te Herenthout – lagedrempel Seveso-inrichting
- NOF Metal Coatings Europe te Grobbendonk – lagedrempel Seveso-inrichting

De verschillende deelgebieden van het plangebied liggen gedeeltelijk binnen de consultatiezones van voorgenoemde bedrijven.

Het Team Externe Veiligheid heeft voldoende kennis van het externe mensrisicobeeld van deze inrichtingen om te besluiten dat het plan te verzoenen is met de aanwezigheid van deze inrichtingen. Het Team Externe Veiligheid verwacht dus geen negatieve effecten op het vlak van de externe veiligheid en besliste daarom dat er voor het voorgenomen plan géén ruimtelijk veiligheidsrapport moet opgemaakt worden.

Omwille van de nabijheid van het hoogrisico SEVESO-bedrijf VARO Energy Tankstorage vraagt het Team Externe Veiligheid in het artikel 5 (Bosgebied) wel op te nemen dat er geen permanente recreatieve infrastructuur opgericht mag worden op minder dan 60 m van de terreingrens, omdat er een plaatsgebonden mensrisico – zijnde de kans per jaar dat er een persoon omkomt ten gevolge van zware ongevallen in de desbetreffende inrichting uitgaande van de veronderstelling dat deze persoon permanent en totaal onbeschermd aanwezig is op een bepaalde plaats in de omgeving van deze inrichting – uitgaat van de installaties van dit bedrijf. Dit wordt weergegeven als isorisicocontouren (IRC) op een kaart.

Figuur 8-1. Isorisicocontour van 10^{-5} /jaar rond de installaties van hoogrisico SEVESO-bedrijf VARO Energy Tankstorage

9 Ruimtebegroting

De invloed van de bestemmingswijzigingen in dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op de ruimtebegroting uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) is weergegeven in volgende tabel³⁶.

Bestemmingen	Voor	Na	Vershil
Woongebieden	47 ha	1 ha	-46 ha
Recreatiegebieden	76 ha	47 ha	-29 ha
Natuurgebieden	848 ha	1193 ha	+345 ha
Bosgebieden	45 ha	388 ha	+343 ha
Overige groengebieden	60 ha	181 ha	+121 ha
<i>Parkgebied</i>	<i>54 ha</i>		
<i>Buffergebied</i>	<i>6 ha</i>		
<i>Gemengd openruimtegebied</i>		<i>75 ha</i>	
<i>Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde</i>		<i>15 ha</i>	
<i>Agrarische gebieden met ecologisch belang³⁷</i>		<i>91 ha</i>	
Agrarische gebieden	1578 ha	813 ha	-765 ha
<i>Agrarisch gebied</i>	<i>654 ha</i>	<i>542 ha</i>	
<i>Landschappelijk waardevol agrarisch gebied</i>	<i>616 ha</i>		
<i>Agrarisch gebied met ecologisch belang</i>	<i>308 ha</i>		
<i>Bouwwrij agrarisch gebied</i>		<i>271 ha</i>	
Industriegebieden	6 ha	0 ha	- 6 ha
Overige gebieden	39 ha	79 ha	+40 ha

VEN/IVON

Grote Eenheden Natuur (GEN) (in overdruk)	748 ha	1230 ha	+482 ha
Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO) (in overdruk)	39 ha	0 ha	-39 ha
Natuurverwevingsgebied (in overdruk)	0	368 ha	+368 ha

³⁶ Cijfers afgerond tot op 1 ha

³⁷ De Vlaamse Regering besliste om de bestemming 'agrarisch gebied met ecologisch belang' van het ruimtelijk uitvoeringsplan in de ruimteboekhouding te verrekenen in de categorie overig groen, terwijl de 'agrarische gebieden met ecologisch belang' op het bestaande gewestplan in de ruimteboekhouding gerekend zijn onder de categorie landbouw.

10.1 Stedenbouwkundige voorschriften

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p style="text-align: center;">AG</p> <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'agrarisch gebied'</i></p> <p>Artikel 1. Agrarisch gebied</p> <p>Artikel 1.1</p> <p>Het gebied is bestemd voor de beroepslandbouw.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten.</p> <p>Een landbouwbedrijfszetel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, alsook verblijfsgelegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover die een integrerend deel van het bedrijf uitmaken.</p> <p>Artikel 1.2</p> <p>Het verbouwen, uitbreiden of herbouwen van bestaande vergunde of vergund geachte aan de landbouw verwante bedrijven kan toegelaten worden.</p> <p>Nieuwe aan de landbouw verwante bedrijven kunnen toegelaten worden voor zover hun aanwezigheid in het agrarisch gebied nuttig of nodig is voor het goed functioneren van de landbouwbedrijven in de omgeving én ze gevestigd worden in bestaande hoofdzakelijk vergunde constructies.</p> <p>Deze aan de landbouw verwante bedrijven moeten een directe en uitsluitende relatie hebben met de aanwezige landbouwbedrijven door</p>	<p>Bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten</p> <p>Onder beroepslandbouw wordt het kweken van planten, vee of nutsdieren voor de markt begrepen in hoofd- of nevenberoep door agrarische bedrijven. Nutsdieren zijn dieren die gekweekt worden voor de producten die ze opleveren.</p> <p>In het landbouwgebied bestemd voor de beroepslandbouw kunnen enkel de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en andere constructies in functie van de beroepslandbouw toegelaten worden. Onder beroepslandbouw worden enkel agrarische bedrijven in hoofd- of nevenberoep begrepen.</p> <p>Agrarische bedrijven zijn grondgebonden of grondloos en oefenen beroepsmatig de landbouwactiviteit uit. Wanneer deze landbouwactiviteit niet-beroepsmatig uitgeoefend wordt, gaat het niet om beroepslandbouw maar om een vorm van recreatie of vrijetijdsbesteding. Het oprichten van gebouwen en constructies voor niet-beroepsmatige agrarische activiteiten is niet toegelaten, behoudens decretaal bepaalde uitzonderingen voor zonevreemde constructies.</p> <p>Volgende activiteiten zijn géén landbouwactiviteiten, ongeacht het beroepsmatig karakter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het kweken van andere dan nutsdieren zoals gezelschapsdieren of laboratoriumdieren; - het louter houden van dieren. <p>Op een agrarisch bedrijf kan een beperkte toeleverende of verwerkende activiteit toegelaten worden op voorwaarde dat de relatie met de landbouwactiviteit op het bedrijf substantieel is voor het voortbestaan van de toeleverende of verwerkende activiteit. Voorbeelden zijn verkoop van hoeveproducten, bewerken van eigen producten, eigen mestverwerking, hoevetoerisme.</p> <p>Bij beroepslandbouw zijn ook toegelaten zorgboerderijen en landbouweducatie voor zover dat een integrerend deel uitmaakt van een landbouwbedrijf, waterverzamelbekken op niveau van het landbouwbedrijf, kleinschalige handelingen om erosie te vermijden of te bestrijden...</p> <p>Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevreemde constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het agrarisch gebied is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.</p> <p>Bepalingen m.b.t. de aan landbouw verwante bedrijven</p> <p>Aan de landbouw verwante bedrijven zoals toeleverende en verwerkende bedrijven of kleinhandelsbedrijven die land- en tuinbouwproducten en/of -grondstoffen verdelen moeten in principe opgericht worden op bedrijventerreinen.</p> <p>Het oprichten van nieuwe aan de landbouw verwante bedrijven wordt niet toegelaten in het agrarisch gebied. Nieuwe aan de landbouw verwante bedrijven kunnen enkel toegelaten als ze zich vestigen in bestaande vergunde of vergund geachte constructie (bv. als reconversie van een voormalige landbouwbedrijfssite) én op voorwaarde dat ze een rechtstreekse en exclusieve relatie hebben met de landbouwbedrijven in</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>afname of toelevering van diensten of producten. Primaire bewerking of opslag van producten is toegelaten. Verwerking van producten is uitgesloten, met uitzondering van mestbehandeling en mestvergisting.</p> <p>Artikel 1.3 Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen is het aanbrengen van windturbines en windturbineparken toegelaten, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie.</p> <p>De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.</p> <p>Artikel 1.4 Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien; - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie; - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging; - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen; - het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie; - het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten; <p>zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 1.1 tot 1.3 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>het gebied door afname of toelevering van producten of diensten.</p> <p>Voor bestaande vergunde of vergund geachte aan de landbouwverwante bedrijven geldt dat verbouwen, uitbreiden en herbouw toegelaten kan worden.</p> <p>Onder aan deze aan de landbouw verwante bedrijven vallen o.a. landbouwloonwerkbedrijven, inpak-, conditionerings-, opslagbedrijven van landbouwproducten, koelplaatsen, silo's en drooginstallaties, schoolhoeves, praktijkcentra voor landbouwonderzoek, centra voor kunstmatige inseminatie, veeartsenijkundige klinieken met stallen, herstelplaatsen voor landbouwmachines...</p> <p>Bepalingen m.b.t. installaties voor de productie van hernieuwbare energie</p> <p>Afwegingselementen en randvoorwaarden die behandeld moeten worden in de lokalisatienota, worden meer in detail omschreven in de omzendbrief EME/2006/01- RO/2006/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines.</p> <p>Bepalingen m.b.t. waterbeheer en groene infrastructuur</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevenschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuren hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen voor handelingen.</p> <p>De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosysteemdiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omszendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998).</p> <p>Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 1.5 Natuurverwevingsgebied</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. De gebieden aangeduid met deze overdruk behoren tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gemengd openruimtegebied'</i></p> <p>Het in overdruk aangeduide gebied is een natuurverwevingsgebied in de zin van het natuurdecreet.</p> <p>In het als natuurverwevingsgebied aangeduide gebied gelden ten aanzien van de artikels 1.1 tot 1.4 volgende bijkomende bepalingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle handelingen voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de landschapswaarden zijn toegelaten. - Het oprichten van gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten. 	<p>voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).</p> <p>Bepalingen m.b.t. de overdruk natuurverwevingsgebied</p> <p>Het gebied wordt beschouwd als een natuurverwevingsgebied in de zin van het decreet Natuurbehoud en maakt in die zin deel uit van het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON).</p> <p>In het natuurverwevingsgebied is het beleid gericht op de ruimtelijke ondersteuning van de verweving tussen de functies landbouw en natuur. Dat houdt ruimtelijke voorwaarden in voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige en gewenste natuurwaarden. Tegelijk dienen de ontwikkelingsmogelijkheden van de hiermee verzoenbare landbouwactiviteiten ruimtelijk ondersteund te worden.</p> <p>Verweving houdt in dat een duurzame instandhouding van de aanwezige natuurwaarden gegarandeerd wordt en dat elke functie behouden kan worden zonder andere functies te verdringen of door andere functies verdrongen te worden. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende natuurverwevingsgebieden zijn van toepassing in dit gebied. Dit houdt o.a. in dat naast de maatregelen in het decreet natuurbehoud vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 4 van hoofdstuk V, en hoofdstuk VI, er ten aanzien van de eigenaars en grondgebruikers slechts stimulerende maatregelen kunnen worden genomen en dit ter bevordering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een natuurgerichte bosbouw en ecologisch verantwoorde bebossing, in overeenstemming met de bepalingen van het Bosdecreet; - de bescherming en het beheer van de vegetatie van kleine landschapselementen, de fauna en de flora; - het behoud van een voor de natuur gunstige waterhuishouding, en het tegengaan van risico van verdroging, en van aantasting van reliëf en bodem zonder dat dit disproportionele gevolgen heeft voor de overige functies; - het behoud of het herstel van voor de natuur gunstige structuurkenmerken van de waterlopen; - de totstandkoming van een verenigbaar recreatief medegebruik. <p>Het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies is uitgesloten in natuurverwevingsgebied.</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'bouwvrij agrarisch gebied'.</i></p> <p>Artikel 2. Bouwvrij agrarisch gebied</p> <p>Artikel 2.1</p> <p>Het gebied is bestemd voor beroepslandbouw.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten, behoudens het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies.</p>	<p>Bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten</p> <p>Onder beroepslandbouw wordt het kweken van planten, vee of nutsdieren voor de markt begrepen in hoofd- of nevenberoep door agrarische bedrijven. Nutsdieren zijn dieren die gekweekt worden voor de producten die ze opleveren.</p> <p>Agrarische bedrijven zijn grondgebonden of grondloos en oefenen beroepsmatig de landbouwactiviteit uit. Wanneer deze landbouwactiviteit niet-beroepsmatig uitgeoefend wordt, gaat het niet om beroepslandbouw maar om een vorm van recreatie of vrijetijdsbesteding. Het oprichten van gebouwen en constructies voor niet-beroepsmatige agrarische activiteiten is niet toegelaten, behoudens decretaal bepaalde uitzonderingen voor zonevreemde constructies.</p> <p>Volgende activiteiten zijn géén landbouwactiviteiten, ongeacht het beroepsmatig karakter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het kweken van andere dan nutsdieren zoals gezelschapsdieren of laboratoriumdieren; - het louter houden van dieren. <p>Het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies is uitgesloten in het bouwvrij agrarisch gebied.</p> <p>Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 2.2</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien; - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie; - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging; - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen; - het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie; - het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten; <p>zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 2.1 en 2.3 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p> <p>Artikel 2.3</p> <p>Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen is het aanbrengen van windturbines en windturbineparken toegelaten, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie.</p> <p>De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.</p>	<p>Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevrije constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het bouwvrij agrarisch gebied is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.</p> <p>Bepalingen m.b.t. waterbeheer en groene infrastructuur</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevensgeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarden winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingsfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen voor handelingen.</p> <p>De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosysteemdiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998).</p> <p>Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).</p> <p>Bepalingen m.b.t. installaties voor de productie van hernieuwbare energie</p> <p>Afwegingselementen en randvoorwaarden die behandeld moeten worden in de lokalisatienota, worden meer in detail omschreven in de omzendbrief EME/2006/01- RO/2006/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines.</p>

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gemengd openruimtegebied'.

Artikel 3. Agrarisch gebied met ecologisch belang

Artikel 3.1

Het gebied is bestemd voor beroepslandbouw.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten, behoudens het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies.

Alle handelingen voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de landschapswaarden zijn toegelaten.

Artikel 3.2

Ten aanzien van de bestaande landbouwbedrijfszetels binnen dit gebied gelden volgende bijkomende specifieke bepalingen:

- Uitbreiden van bestaande landbouwbedrijfszetels of –gebouwen of het oprichten van nieuwe gebouwen bij bestaande zetels kan toegelaten worden.
- Het omvormen van bestaande landbouwbedrijven naar glastuinbouwbedrijven of niet-grondgebonden landbouwbedrijven is niet toegelaten. Serres oprichten kan enkel bij bestaande glastuinbouwbedrijven.

Het verbouwen, uitbreiden of herbouwen van landbouwbedrijfszetels of -gebouwen kan toegelaten worden indien het behoud van de voor het agrarisch gebied met ecologisch belang bepalende elementen en de structuurbepalende landschapselementen en -componenten verzekerd blijft én voor zover de uitbreidingen ruimtelijk aansluiten bij de bestaande landbouwbedrijfszetels.

Bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten

Onder beroepslandbouw wordt het kweken van planten, vee of nutsdieren voor de markt begrepen in hoofd- of nevenberoep. Nutsdieren zijn dieren die gekweekt worden voor de producten die ze opleveren.

Het oprichten van gebouwen en constructies is niet toegelaten in het agrarisch gebied met ecologisch belang.

Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.

In het agrarisch gebied met ecologisch belang is conform artikel 13 §4 en §5 van het natuurdecreet een omgevingsvergunning nodig voor het wijzigen van vegetatie en het voor het wijzigen van kleine landschapselementen (of hun vegetatie). Volgende activiteiten zijn omgevingsvergunningsplichtige wijzigingen van een vegetatie in agrarisch gebied met ecologisch belang:

- het afbranden van een vegetatie;
- het met mechanische of chemische middelen vernietigen, beschadigen of doen afsterven van een vegetatie, tenzij wanneer dat gebeurt op percelen met cultuurgewassen;
- het wijzigen van het reliëf met inbegrip van nivellering van het microreliëf;
- het rechtstreeks of onrechtstreeks wijzigen van de waterhuishouding door drainage, ontwatering, dichten alsook het wijzigen van het overstromingsregime van vegetatie;
- het wijzigen van historisch permanente graslanden, met inbegrip van het daaraan verbonden microreliëf en poelen.

Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevreemde constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het agrarisch gebied met ecologisch belang is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Bepalingen m.b.t. bestaande landbouwbedrijfszetels

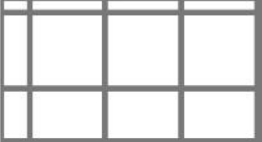

Bestaande landbouwbedrijfszetels kunnen behouden blijven en hebben specifiek bepaalde uitbreidingsmogelijkheden.

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 3.3 Zone voor recreatieve infrastructuur</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Binnen de zone aangeduid in overdruk kunnen handelingen in functie van het uitbaten van een kinderboerderij en de daarmee verbonden educatieve en recreatieve activiteiten en horeca toegelaten worden.</p> <p>Het oprichten van bijkomende gebouwen of uitbreiden van bestaande gebouwen in functie van recreatie is niet toegelaten.</p> <p>Er moet rekening gehouden worden met de schaal en de ruimtelijke impact van deze activiteiten. Daarbij wordt ten minste aandacht besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de relatie met de in de omgeving aanwezige functies; - de invloed op de omgeving wat betreft het aantal te verwachten gebruikers of bezoekers; - de invloed op de mobiliteit en de verkeersleefbaarheid; - de relatie met de in de omgeving van het gebied vastgelegde bestemmingen. <p>Vergunningsaanvragen voor het wijzigen van de functie van bestaande gebouwen, het verbouwen van bestaande gebouwen of voor de aanleg van recreatieve infrastructuur bevatten een inrichtingsplan waarbij aangegeven wordt hoe de verhardings- en bebouwingsgraad beperkt of verminderd wordt. Bij het verlenen van omgevingsvergunningen kunnen voorwaarden opgelegd worden in functie van het beperken of verminderen van de verhardings- en bebouwingsgraad van het terrein, het slopen van (bij)gebouwen en/of het verwijderen van ophogingen in functie van het herstellen van het natuurlijk reliëf.</p> <p>Artikel 3.4</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien; - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie; - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging; - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructures tegen overstromingen; - het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie; - het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten; <p>zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 3.1 tot 3.3 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>Bepalingen met de overdruk zone voor recreatieve infrastructuur</p> <p>Binnen deze zone zijn er twee kinderboerderijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Karrewiel, Troon 9, Grobbendonk. - De Lentehei, Lentehei 10, Herentals. <p>Bepalingen m.b.t. waterbeheer en groene infrastructuur</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevenschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructures hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitel over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen voor handelingen.</p> <p>De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructureswerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
	<p>ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosysteemdiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998).</p> <p>Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).</p>
<div data-bbox="169 577 435 723" style="background-color: #92d050; text-align: center; width: 167px; height: 65px; margin-bottom: 10px;">N</div> <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'reservaat en natuur'.</i></p> <p>Artikel 4. Natuurgebied</p> <p>Artikel 4.1</p> <p>Het gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en bos.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden zijn toegelaten.</p> <p>Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het natuurgebied is toegelaten voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het natuurgebied niet overschreden wordt.</p> <p>Artikel 4.2</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie, - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging, - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen <p>zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 4.1, 4.4 en 4.5 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>Toelichting bij de bepalingen over natuur</p> <p>In het natuurgebied is de hoofdfunctie natuur.</p> <p>Onder bos wordt begrepen ecologisch beheerd bos zoals bedoeld in artikel 18 en volgende van het Bosdecreet.</p> <p>Het aanbrengen van infrastructuur voor het beheer van het gebied als natuurgebied is mogelijk. Die infrastructuur zijn onder meer: veekeerende rasters of schuilplaatsen voor dieren die ingezet worden bij het beheer van het gebied.</p> <p>In het gebied zijn uitsluitend gebouwen toegelaten die noodzakelijk zijn voor het beheer van of het toezicht op het betrokken natuurgebied, op voorwaarde dat ze niet gebruikt worden als permanente woning. Het gaat om gebouwen en constructies met een beperkte omvang (schuilplaats, bergplaats voor materiaal...). Dergelijke bebouwing kan slechts toegelaten worden voor zover ze landschappelijk inpasbaar is en in verhouding staat tot het natuurgebied.</p> <p>Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevreemde constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het natuurgebied is een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.</p> <p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheer(sing) een nevensgeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstromsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling.</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden.</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 4.3 Grote Eenheid Natuur</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.</p> <p>Artikel 4.4</p> <p>Handelingen in functie van het in stand houden van de bestaande vergunde constructies voor dag- of verblijfsrecreatie die deel uit maken van de Camping Korte Heide en binnen deze bestemming zijn opgenomen zijn toegelaten tot het ogenblik dat de vervangende logiesplaatsen op de percelen 223K7, 223X28 en 222D2 (Kasterlee, Afdeling 2 Lichtaart, Sectie D) in gebruik genomen zijn.</p> <p>Op dat ogenblik moeten alle gebouwen en constructies in de zone die bestemd wordt als natuurgebied verwijderd worden en kan het gebied heringericht worden waarbij de oude meanders terug aangesloten worden op de Kleine Nete. Buiten de aanleg van een brug i.f.v. een toegang voor voetgangers en onderhoudsmateriaal over de meander zijn alle constructies en verhardingen in functie van recreatie verboden.</p> <p>Artikel 4.5</p> <p>Voor de bestaande vergunde landbouwloods op perceel 1865f (Geel, Afdeling 2 Geel, Sectie C) kan een functiewijziging van landbouw naar gebruik voor louter opslag toegelaten worden.</p> <p>Voor de bestaande vergunde landbouwbedrijfswoning op perceel 1865g (Geel, Afdeling 2 Geel, Sectie C) kan een functiewijziging naar de functie wonen toegelaten worden.</p>	<p>uitsluitseel over welke (delen van) gebieden als “voor bebouwing bestemd” beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen voor handelingen.</p> <p>Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.</p> <p>Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot “milieuvriendelijke” oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de overdruk grote eenheid natuur</p> <p>Dit gebied wordt beschouwd als een Grote Eenheid Natuur (GEN) in de zin van het decreet Natuurbehoud en in die zin als een onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende grote eenheden natuur zijn van toepassing in dit gebied.</p> <p>Toelichting bij de overgangsbepalingen camping Korte Heide</p> <p>De herinrichting van de zone van de camping Korte Heide in functie van de hermeandering van de Kleine Nete kan pas gebeuren op het ogenblik dat de aanwezige recreatieve infrastructuur geherlokaliseerd is naar het daarvoor voorziene compenserende recreatiegebied. Om de continuïteit van de uitbating van de camping te garanderen wordt een specifieke overgangsbepaling opgenomen.</p> <p>Het nieuwe natuurgebied kan na de natuurinrichtingswerken toegankelijk gemaakt worden vanuit de camping via een brug over de meander naar het gecreëerde eiland.</p> <p>Toelichting bij de gebiedsspecifieke bepaling voor functiewijziging landbouwloods Raamdonk 3, Geel.</p> <p>Voor de bestaande landbouwloods bij het bestaande landbouwbedrijf Raamdonk Geel kan na stopzetten van de landbouwfunctie een vergunning voor het wijzigen van de functie landbouw naar opslag verleend worden. De bedrijfswoning kan een residentiële woning blijven. Dit is een uitzondering op de decretale geldende mogelijkheden voor zonevreemde functiewijzigingen in ruimtelijk kwetsbaar gebied die op deze locatie verantwoord kan worden gezien de zeer specifieke situatie van een bestaand vergund landbouwbedrijf in agrarisch gebied dat herbestemd wordt naar natuurgebied en waarvan de landbouwactiviteiten omwille van de ligging in Natura 2000-gebied afgebouwd zullen worden.</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding ‘bos’.</i></p> <p>Artikel 5. Bosgebied</p> <p>Artikel 5.1</p> <p>Het gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van bos.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het beheer en de inrichting van bos zijn toegelaten.</p>	<p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. bos</p> <p>“Bos” moet in ruime zin geïnterpreteerd worden, zoals in het Bosdecreet. Open plekken in het bos vallen daar bijvoorbeeld ook onder. Realisatie van natuurtypes buiten de bossfeer is niet uitgesloten, maar</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden zijn toegelaten, voor zover ze de ruimtelijk-functionele samenhang en ruimtelijk-structurende waarde van de bestaande bossen niet wezenlijk in het gedrang brengen.</p> <p>Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het bosgebied is toegelaten voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het bosgebied niet overschreden wordt.</p> <p>Het aanbrengen van gebouwen of kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het bosgebied is verboden op minder dan 60 m van de grens van het kadastraal perceel 798f gelegen Herentals, Afdeling 2, sectie D waarop een hoogrisico SEVESO-bedrijf gevestigd is (Aarschotsesteenweg 26, Herentals).</p>	<p>mag het behoud of ontwikkeling van de bosstructuur niet wezenlijk in het gedrang brengen.</p> <p>Het aanbrengen van infrastructuren voor het beheer van het gebied als bosgebied is mogelijk. Die infrastructuren zijn onder meer: veekerende rasters, het bouwen van schuilplaatsen voor dieren die ingezet worden bij het beheer van het gebied.</p> <p>In het gebied zijn uitsluitend gebouwen toegelaten voor zover ze rechtstreeks gerelateerd zijn aan de functies van het bos zoals gedefinieerd in het bosdecreet.</p> <p>Het gaat bijvoorbeeld om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gebouwen die noodzakelijk voor het beheer van en het toezicht op de bossen, op voorwaarde dat ze niet kunnen worden gebruikt als woonverblijf. Het gaat om gebouwen en constructies met een beperkte omvang (schuilplaats, bergplaats voor materiaal...). - sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte van ten hoogste 100 m² met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie; <p>Kleinschalige infrastructuur voor de sociale, educatieve of recreatieve functie van het bos zijn bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorzieningen gerelateerd aan het onthaal van bezoekers zoals informatieborden, wegwijzers, fietsenstallingen, parkeervoorzieningen, picknicktafels, zitbanken, vuilnisbakken, inrichtingen voor speelbossen en speelweiden zoals klim- en speeltuigen... - voorzieningen gerelateerd aan het al dan niet toegankelijk maken van het bos voor recreatief medegebruik zoals toegangspoortjes, afsluitingen, knuppelpaden, vogelkijkhutten, voorzieningen voor paalkampen... <p>De omvang van deze voorzieningen (bv. parkeerplaatsen) is in verhouding tot de omvang van het bos.</p> <p>Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevreemde constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het bosgebied is een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.</p> <p>Op basis van het advies Externe Veiligheid wordt een verbod op recreatieve infrastructuur in de onmiddellijke nabijheid van hoogrisico SEVESO-bedrijven opgenomen.</p>
<p>Artikel 5.2</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie, - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging, - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen <p>zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 5.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevensgeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarden winterbed, vertragen waterstromingsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuren hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitel over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen.</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 5.3 Grote Eenheid Natuur</p> <p>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</p> <p>Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.</p>	<p>Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.</p> <p>Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de overdruk grote eenheid natuur</p> <p>Dit gebied wordt beschouwd als een Grote Eenheid Natuur (GEN) in de zin van het decreet Natuurbehoud en in die zin als een onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende grote eenheden natuur zijn van toepassing in dit gebied.</p>
 <p>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gemengd openruimtegebied'.</p> <p>Artikel 6. Gemengd openruimtegebied</p> <p>Artikel 6.1</p> <p>Binnen dit gebied zijn natuurbehoud, bosbouw, landbouw, landschapszorg en recreatie nevensgeschikte functies. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten, met uitzondering van het oprichten van gebouwen behoudens de overige bepalingen van dit artikel.</p> <p>Artikel 6.2</p> <p>Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het gebied niet wordt overschreden kunnen, in uitzondering op het onbebouwde karakter van het gebied, de volgende handelingen toegelaten worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte van ten hoogste 100 m² met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie; - het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw. - het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen. Bestaande openbare wegen en nutsleidingen kunnen verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid. 	<p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de gemengde open ruimte</p> <p>Het aanbrengen van infrastructuren voor het beheer van het gebied als openruimtegebied is mogelijk. Die infrastructuren zijn onder meer: veekerende rasters, het bouwen van schuilplaatsen voor dieren die ingezet worden bij het beheer van het gebied.</p> <p>Het openruimtegebied is in principe een bouwvrij gebied. In het gebied zijn uitsluitend gebouwen toegelaten die noodzakelijk zijn voor het beheer van het gebied, op voorwaarde dat ze niet gebruikt kunnen worden als woonverblijf. Het gaat om gebouwen en constructies met een beperkte omvang (schuilplaats, bergplaats voor materiaal ...). Een dergelijke bebouwing kan slechts toegelaten worden voor openruimtegebieden met een aanzienlijke oppervlakte.</p> <p>Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.</p> <p>Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevreemde constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het gemengd openruimtegebied is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.</p> <p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. recreatief medegebruik en voorzieningen</p> <p>Tot kleinschalige infrastructuur voor de sociale, educatieve, recreatieve of agrarische functie van het gebied worden gerekend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - speeltuigen, speelbossen en speelweiden, een (overdekte) picknickplaats, zitbanken, vuilnisbakken, beperkte sanitaire voorziening... - toegangspoortjes, wegwijzers, verbodsborden, wegafsluitingen, informatieborden, verrekijkers, knuppelpaden, vogelkijkhutten... - paden voor niet-gemotoriseerd verkeer: wandelen, fietsen, paardrijden... Verharde paden worden bij voorkeur aangelegd in een waterdoorlatende verharding. - kleinschalige infrastructuur voor landbouw of hobbylandbouw: schuilhokken, bergruimten van beperkte omvang, afsluitingen, plastic tunnels die tijdelijk geplaatst worden, constructies voor oogstbescherming, (bv. roterend luchtmengtoestel of netten tegen hagelschade, kleinschalige vaste constructies om zonne-energie te

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 6.3</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie, - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging, - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen <p>zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 6.1 tot 6.2 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>capteren (bv. in functie van een waterpomp) ...). Serres zijn niet toegelaten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kleinschalige infrastructuur voor het gebruik van vijvers voor hengelsport: bergruimte, schuilplaatsen, visplatformen, beperkte sanitaire voorziening, beperkte parkeervoorziening in waterdoorlatende verharding, afsluitingen... <p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevengechikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuren hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen.</p> <p>Omgevingsvergunningaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.</p> <p>Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p>
<p>Artikel 6.4</p> <p>Vergunningsaanvragen voor het wijzigen van de functie van bestaande gebouwen of het verbouwen, uitbreiden of herbouwen van bestaande gebouwen bevatten een inrichtingsplan waarbij aangegeven wordt hoe de verhardings- en bebouwingsgraad beperkt of verminderd wordt. Bij het verlenen van omgevingsvergunningen kunnen voorwaarden opgelegd worden in functie van het beperken of verminderen van de verhardings- en bebouwingsgraad van het terrein, het slopen van (bij)gebouwen en/of het verwijderen van ophogingen in functie van het herstellen van het natuurlijk reliëf.</p>	<p>Bepalingen m.b.t. bestaande gebouwen</p> <p>Ten aanzien van de bestaande (zonevreemde) gebouwen en constructies gelden de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.</p> <p>Er worden bijkomende inrichtingsvoorwaarden opgelegd ten aanzien van wijzigingen aan bestaande (zonevreemde) gebouwen teneinde de bebouwing- en verhardingsgraad van het gemengd openruimtegebied te verminderen.</p>

CH

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gemengd openruimtegebied'.

Artikel 7. Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde

Artikel 7.1

Binnen dit gebied zijn natuurbehoud, bosbouw, landbouw, landschapszorg en recreatie nevensgeschikte functies.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten met uitzondering van het oprichten van gebouwen en constructies, behoudens de gebouwen en constructies vermeld in artikels 7.2 tot 7.4.

De in artikel 7.1 tot 7.4 genoemde handelingen zijn toegelaten voor zover:

- de ruimtelijke samenhang in het gebied, de cultuurhistorische waarden, horticulturele waarden, landschapswaarden en natuurwaarden in het gebied bewaard blijven en de sociale functie niet geschaad wordt;
- de ruimtelijk-ecologische draagkracht niet overschreden wordt;
- deze handelingen bijdragen aan het behoud of herstel van de erfgoedwaarde.

Er moet rekening gehouden worden met de schaal en de ruimtelijke impact van deze handelingen. Daarbij wordt ten minste aandacht besteed aan:

- de relatie met de in de omgeving aanwezige functies;
- de invloed op de omgeving wat betreft het aantal te verwachten gebruikers of bezoekers;
- de invloed op de mobiliteit en de verkeersleefbaarheid;
- de relatie met de in de omgeving van het gebied vastgelegde bestemmingen.

Artikel 7.2

Volgende handelingen zijn toegelaten:

- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die nodig of nuttig is voor het goed functioneren van de toegelaten functies voor zover het handelingen betreffen inzake ontsluiting, parkings, verhardingen, reliëfwijzigingen, ondergrondse constructies, technische constructies of onthaalinfrastructuur;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw;
- het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen. Bestaande openbare wegen en nutsleidingen kunnen verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Artikel 7.3

Een landbouwbedrijfszetel mag enkel de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, evenals verblijfsgelegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaken.

Het oprichten van gebouwen voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven, glastuinbouw, toeleverende, verwerkende en dienstverlenende activiteiten en landbouwverwante activiteiten is niet toegelaten.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde

Het behoud van de ruimtelijke samenhang en de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied wordt als randvoorwaarde ingeschreven.

Recreatie moet hier verstaan worden in verhouding tot de andere functies van het gebied. Het is een nevensgeschikte functie en geen enige functie noch de enige hoofdfunctie.

Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.

Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies, de constructies die beschermd zijn als monument of deel uitmaken van een beschermd stads- of dorpsgezicht, cultuurhistorisch landschap of archeologische site of voorkomen op de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed blijven de mogelijkheden inzake functiewijzigingen, verbouwen, uitbreiden of herbouwen zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van toepassing.

Het gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de toelaatbare gebouwen en constructies

Kleinschalige infrastructuur die nodig of nuttig is voor deze activiteiten zijn bijvoorbeeld: beperkt aantal parkeergelegenheden, speeltuigen, infrastructuur in functie van speelbossen en speelweiden, kleinschalige kampeervoorzieningen (sanitair...) bv. in functie van jeugdverblijfstoerisme of hoeve- of kasteelkamperen, kleinschalige onthaalinfrastructuur (infoborden, schuilplaatsen...), terras in functie van horeca...

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten

Het behoud van de bestaande landbouwactiviteiten in het gebied blijft gegarandeerd.

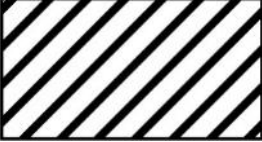
Bestaande landbouwbedrijfszetels kunnen verbouwen, herbouwen of uitbreiden, voor zover de ruimtelijke samenhang en de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied behouden blijft. Volledig nieuwe landbouwbedrijfszetels oprichten kan niet toegelaten worden op deze sites. Het hergebruiken van de bestaande gebouwen voor landbouwactiviteiten kan wel toegelaten worden mits de erfgoedwaarde behouden blijft.

Onder de niet toegelaten niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven wordt verstaan agrarische bedrijven die hun

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Artikel 7.4</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie, - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden, - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen <p>zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 7.1 tot 7.3 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>landbouwproductie (plantaardig/dierlijk) uitsluitend in bedrijfsgebouwen voortbrengen. Deze bedrijven hebben slechts behoefte aan een bouwplaats voor de oprichting van hun bedrijf.</p> <p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheer(sing) een nevensgeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstromingsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen.</p> <p>Omgevingsvergunningaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.</p> <p>Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'recreatie'.</i></p> <p>Artikel 8. Recreatiegebied</p> <p>Artikel 8.1</p> <p>Het gebied is bestemd voor dag- en verblijfsrecreatie. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het realiseren van de bestemming zijn toegelaten.</p> <p>De mogelijkheden voor verblijfsrecreatie worden beperkt tot terreingebonden logies of openluchtrecreatieve verblijven.</p> <p>Bij de inrichting van het terrein moeten de nodige maatregelen genomen worden om verstoring van de natuurwaarden in de omliggende natuur- en bosgebieden te vermijden. Het vermijden van licht- en geluidshinder zijn daarbij bijzondere aandachtspunten.</p> <p>Verlichting dient beperkt te blijven tot het strikt sporttechnisch noodzakelijke. Enkel neerwaarts gerichte lichtarmaturen met een beperkte lichtintensiteit en beperkte verstrooiing kunnen toegelaten worden.</p> <p>Hekwerken en draadafsluitingen moeten faunapasseerbaar zijn. Volledig gesloten afsluitingen zijn niet toegelaten, uitgezonderd specifieke</p>	<p>Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het recreatiegebied</p> <p>Openluchtrecreatieve verblijven zijn terreingebonden logies waarbij toeristen overnachten in verplaatsbare of niet-verplaatsbare verblijven zoals tenten, chalets, campers, trekcaravans en stacaravans.</p> <p>Permanent wonen in deze terreingebonden logies of het wijzigen van de functie van constructies van verblijfsrecreatie naar wonen is niet toegelaten.</p> <p>Als richtlijnen voor wat een faunapasseerbare afsluitingen is, kunnen volgende criteria gehanteerd worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afsluitingen die onderaan open zijn of onderaan een maaswijdte van minstens 10 bij 10 cm hebben; - draadafsluitingen van max. 150 cm, tenzij er onderaan reepassage mogelijk is; - hagen en houtkanten.

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>afsluitingen die om veiligheidsredenen of sporttechnische redenen noodzakelijk zijn rond bepaalde sportterreinen.</p> <p>Artikel 8.2 Bufferzone</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Het in overdruk aangeduide gebied is een bufferzone die ingericht moet worden als een onverharde groene ruimte teneinde de functies in de aangrenzende bestemmingen te bufferen tegen hinder vanuit de recreatieve activiteiten. Binnen deze zone zijn geen dag- of verblijfsrecreatieve activiteiten mogelijk.</p> <p>Artikel 8.3 Natuurverwevingsgebied</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Het in overdruk aangeduide gebied is een natuurverwevingsgebied waarbij de functies natuurbehoud en recreatie nevensgeschikt zijn.</p> <p>In het als natuurverwevingsgebied aangeduide gebied gelden ten aanzien van artikel 8.1 volgende bijkomende bepalingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De vermelde handelingen zijn toegelaten voor zover de natuurwaarden van het gebied in stand gehouden worden. - Alle handelingen voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de landschapswaarden zijn toegelaten. - Het oprichten van bijkomende gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten. - Het verbouwen, uitbreiden of herbouwen van bestaande vergunde of vergund geachte gebouwen met een recreatieve functie kan toegelaten worden. 	<p>Bepalingen m.b.t. de overdruk bufferzone</p> <p>Bij de herinrichting van Camping Korte Heide worden twee compenserende zones recreatiegebied voorzien waarbinnen de logies die verdwijnen als gevolg van het heraansluiten van de oude meander bij de Kleine Nete geherlocaliseerd kunnen worden. Ten aanzien van het aangrenzende woon- en natuurgebied wordt daarbij een bufferzone voorzien.</p> <p>Bepalingen m.b.t. de overdruk natuurverwevingsgebied</p> <p>Het gebied wordt beschouwd als een natuurverwevingsgebied in de zin van het decreet Natuurbehoud en maakt in die zin deel uit van het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON).</p> <p>In het natuurverwevingsgebied is het beleid gericht op de ruimtelijke ondersteuning van de verweving tussen de functies landbouw en natuur. Dat houdt ruimtelijke voorwaarden in voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige en gewenste natuurwaarden. Tegelijk dienen de ontwikkelingsmogelijkheden van de hiermee verzoenbare landbouwactiviteiten ruimtelijk ondersteund te worden.</p> <p>Verweving houdt in dat een duurzame instandhouding van de aanwezige natuurwaarden gegarandeerd wordt en dat elke functie behouden kan worden zonder andere functies te verdringen of door andere functies verdrongen te worden. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende natuurverwevingsgebieden zijn van toepassing in dit gebied. Dit houdt o.a. in dat naast de maatregelen in het decreet natuurbehoud vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 4 van hoofdstuk V, en hoofdstuk VI, er ten aanzien van de eigenaars en grondgebruikers slechts stimulerende maatregelen kunnen worden genomen en dit ter bevordering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een natuurgerichte bosbouw en ecologisch verantwoorde bebossing, in overeenstemming met de bepalingen van het Bosdecreet; - de bescherming en het beheer van de vegetatie van kleine landschapselementen, de fauna en de flora; - het behoud van een voor de natuur gunstige waterhuishouding, en het tegengaan van risico van verdroging, en van aantasting van reliëf en bodem zonder dat dit disproportionele gevolgen heeft voor de overige functies; - het behoud of het herstel van voor de natuur gunstige structuurkenmerken van de waterlopen; - de totstandkoming van een verenigbaar recreatief medegebruik. <p>Het oprichten van nieuwe gebouwen en gelijkaardige constructies is uitgesloten in natuurverwevingsgebied. Bestaande gebouwen kunnen behouden blijven en indien nodig uitbreiden.</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i></p> <p>Artikel 9. Gebied voor waterberging</p> <p>Het gebied is bestemd voor waterberging.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van een actief waterbergingsgebied zijn toegelaten.</p> <p>De genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>Onder handelingen voor het inrichten van een actief waterbergingsgebieden vallen o.m. het aanleggen, verplaatsen of herprofilieren van dijklichamen, reliëfwijzigingen met het oog op het vergroten van het waterbergend vermogen van het gebied...</p> <p>Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>Het oprichten van gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten.</p>	<p>ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i></p> <p>Artikel 10. Gebied voor bergbezinkingsbekken</p> <p>Het gebied is bestemd voor de aanleg van een bergbezinkingsbekken. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van een bergbezinkingsbekken zijn toegelaten. Het oprichten van gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten.</p>	
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i></p> <p>Artikel 11. Gebied voor waterzuiveringsinfrastructuur</p> <p>Het gebied is bestemd voor de aanleg van waterzuiveringsinfrastructuur. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van waterzuiveringsinfrastructuur zijn toegelaten.</p>	
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'ontginning en waterwinning' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gebied voor duurzame watervoorziening'.</i></p> <p>Artikel 12. Gebied voor drinkwaterwinningsinfrastructuur</p> <p>Het gebied is bestemd voor de aanleg van drinkwaterwinningsinfrastructuur. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van de drinkwaterwinning zijn toegelaten.</p>	
 <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 13. Gebied voor drinkwaterwinningsinfrastructuur</p> <p>Binnen de zone die aangeduid is met deze overdruk zijn alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van de infrastructuur voor de winning, de opvang, de behandeling, het transport en de distributie van het water, zijn toegelaten voor zover de bestemming aangegeven in de grondkleur niet wezenlijk in het gedrang wordt gebracht.</p> <p>Het oprichten van gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten.</p>	<p>Binnen deze zones zijn technische installaties in functie van de exploitatie van de winningsputten voor drinkwater mogelijk, onverminderd de randvoorwaarden die er vanuit milieu- of natuurbehoudswetgeving van toepassing zijn.</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i></p> <p>Artikel 14. Gebied voor gastransportinfrastructuur</p> <p>Het gebied is bestemd voor boven- en ondergrondse constructies en installaties voor het transport van gas.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van deze infrastructuur zijn toegelaten.</p>	<p>Binnen deze zones zijn technische installaties in functie van de exploitatie van aardgasleidingen toegelaten.</p>
 <p><i>Aanduiding met lijnsymbool in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 15. Leidingstraat</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van ondergrondse transportleidingen zijn toegelaten.</p> <p>Nieuwe leidingen worden gerealiseerd in functie van het optimaal ruimtegebruik van de leidingstraat. De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de leidingen en hun aanhorigheden niet in het gedrang worden gebracht.</p>	
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'lijninfrastructuur'.</i></p> <p>Artikel 16. Gebied voor spoorweg- en fietsinfrastructuur</p> <p>Het gebied is bestemd voor de aanleg van spoorweginfrastructuur en met de spoorweginfrastructuur gebundelde fietsinfrastructuur. Alle handelingen in functie van het de aanleg of de wijzigingen aan de fiets- en spoorinfrastructuur zijn toegelaten.</p>	
 <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 17. Gebied voor weginfrastructuur</p> <p>Binnen het gebied aangeduid met deze overdruk zijn alle handelingen in functie van de aanleg van weginfrastructuur en het herstellen van de ecologische connectiviteit van de vallei van de Kleine Nete toegelaten.</p> <p>Bij een heraanleg van de N153 moeten maatregelen genomen worden om de verhardingsgraad van de weginfrastructuur te verminderen ten opzichte van de toestand bij de inwerkingtreding van het plan.</p> <p>Bij vergunningsaanvragen voor de (her)aanleg van weginfrastructuur dient een inrichtingsplan gevoegd te worden dat aangeeft hoe de verhardings- en bebouwingsgraad beperkt of verminderd wordt en hoe knelpunten inzake de migratie van soorten of de continuïteit van ecologische structuren verminderd worden. Bij het verlenen van omgevingsvergunningen kunnen voorwaarden opgelegd worden in functie van het beperken of verminderen van de verhardings- en bebouwingsgraad en het herstellen van ecologische verbindingsmogelijkheden.</p>	<p>De N153 kruist de vallei van de Kleine Nete en is een ecologische barrière die de ruimtelijke samenhang van de vallei verstoort.</p> <p>Bij een eventuele herinrichting van deze weginfrastructuur moet actief ingezet worden op het verminderen van deze barrièrewerking en het verkleinen van de ruimtelijke voetafdruk van deze overmaatse weginfrastructuur door in te zetten op ontharding en vergroening.</p> <p>Maatregelen om de ecologische barrièrewerking te verminderen zijn bijvoorbeeld: de aanleg van ecotunnels, de aanleg van van een viaduct over de vallei waarbij er ruimte voor de rivier ontstaat onder het viaduct.</p> <p>Voor wat betreft de N19g en het viaduct over de Kleine Nete kan gesteld worden dat de feitelijk gerealiseerde toestand reeds in belangrijke mate de ecologische continuïteit van het valleisysteem verzekert en de verhardingsgraad tot een minimum beperkt is.</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorzieningen'.</i></p> <p>Artikel 18. Stortgebied</p> <p>Alle handelingen in functie van de aanleg of het beheer van het stortgebied zijn toegelaten.</p>	
 <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 19. Gebied voor de winning van hernieuwbare energie</p> <p>Op de afgewerkte delen van het stortgebied is de aanleg van infrastructuur voor de winning van hernieuwbare energie toegelaten op voorwaarde dat de aangebrachte afwerkingslagen van het stort niet beschadigd worden.</p>	<p>Onder infrastructuur voor de winning van hernieuwbare energie wordt bijvoorbeeld een zonnepanelenpark begrepen.</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i></p> <p>Artikel 20. Gebied voor overstap</p> <p>Artikel 20.1</p> <p>Het gebied is bestemd voor een overstapplaats voor de uitwisseling tussen individueel en collectief of openbaar vervoer.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het functioneren deze infrastructuur of kleinschalige complementaire voorzieningen ter ondersteuning van het functioneren van de overstapplaats zijn toegelaten.</p> <p>Artikel 20.2 Bufferzone</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Het in overdruk aangeduide gebied wordt ingericht als beboste groenbuffer rond de overstapzone. Ontbossen is niet toegelaten behoudens voor eventuele toegangswegen naar het de overstapplaats.</p>	<p>Bepalingen m.b.t. de overstapzone</p> <p>Infrastructuur voor overstap is bijvoorbeeld een carpoolparking, een busstation, taxi, kiss & ride, fietsstalling, infrastructuur voor deelwagens of -fietsen...</p> <p>Kleinschalige complementaire voorzieningen zijn bv. wachtaccommodatie, sanitair en aanvullende diensten zoals ticketing, pakjesautomaat, laadpalen voor elektrische wagens of fietsen...</p> <p>Bepalingen m.b.t. de overdruk bufferzone</p> <p>Bij de inrichting van de groenzone moet het bestaande biologisch waardevol bos maximaal behouden blijven.</p>
 <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 21. Erfgoedlandschap</p> <p>Het gebied dat met deze overdruk is aangeduid is een erfgoedlandschap.</p>	<p>Dit is een erfgoedlandschap in de zin van het onroerendergoeddecreet. De bij ministerieel besluit aangeduide ankerplaatsen zijn volgens artikel 12.3.5 van het Onroerendergoeddecreet te beschouwen als een vaststelling van de 'landschapsatlas' en als 'onroerendergoedrichtplan'. De onroerendergoedrichtplannen zijn krachtens artikel 7.1.4 van het</p>

Onroerendergoeddecreet de sectorale voorstellen voor inrichtingsplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Delen van deze ankerplaats of landschapsatlasrelicten worden in het ruimtelijk uitvoeringsplan opgenomen met de overdruk 'erfgoedlandschap' in de zin van artikel 6.5.1 van het Onroerendergoeddecreet.

Het gaat om:

- Vastgesteld landschapsatlasrelict 'Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa' (M.B. 10 mei 2012)
- Vastgesteld landschapsatlasrelict 'De Zegge' (M.B. 1 december 2011).

De binnen het plangebied gelegen relevante typische landschapskenmerken van het landschapsatlasrelict 'Samenvloeiingsgebied Kleine Nete en Aa' zijn:

- de vallei van de Aa, met:
 - de aanwezige donken of verhevenheden in het laaggelegen valleigebied;
 - het plaatselijk aanwezig veensubstraat in de vallei;
 - de aanwezigheid van een aantal oude meanders
 - het hydrografisch netwerk van beken, sloten en kleine greppels;
 - de aanwezige graslanden met historisch gebruik als graas- of hooiweide;
 - de historische percelering (de nagegenoeg ongewijzigde perceelsstructuur/vorm) in bepaalde delen van de vallei (ten noorden van de Oorlandse Heide);
 - een aantal waardevolle populieraanplantingen;
- de vallei van de Kleine Nete met
 - de aanwezige donken of verhevenheden in het laaggelegen valleigebied;
 - het plaatselijk aanwezig veensubstraat in de vallei;
 - de aanwezigheid van een aantal oude meanders
 - het hydrografisch netwerk van beken, sloten en kleine greppels;
 - de restanten van zeer oud bos in de vallei;
 - de aanwezige graslanden met historisch gebruik als graas- of hooiweide;
- het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa, met:
 - de aanwezige donken of verhevenheden in het laaggelegen valleigebied;
 - het plaatselijk aanwezig veensubstraat in de vallei;
 - de aanwezigheid van een aantal oude meanders
 - de samenvloeiing van Aa, Kleine Nete, Tweede Beek, Derde Beek en Gravenweidebeek;
 - het netwerk van beken, sloten en kleine greppels;
 - de restanten van waardevol valleibos en struwelen;
 - de verspreid voorkomende populieraanplantingen;
 - een nog steeds herkenbare kleinschalige perceelsstructuur ter hoogte van Graafweide en aan beide zijden van de Watermolenweg;
 - de nog aanwezige dreefstructuur ter hoogte van het voormalige kasteel en Graafweide (Watermolenweg en drie zijdreven);
 - het nog aanwezige netwerk van kleine landschapselementen zoals houtkanten en bomenrijen ter hoogte van Graafweide;
 - het bouwkundig erfgoed (watermolen, voormalig voorgebouw van het Kasteel van Grobbendonk, molenaarswoning, hoeve Ter Hulsdonck, sluizenstelsel op de samenvloeiing van Kleine Nete en Aa;
 - de onverharde wegen in het gebied.
- het hoger gelegen interfluvium, met:

Verordenend voorschrift	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> o de beboste landduinen met een groot aantal naaldhout (Grove en Corsikaanse den) en zeer oud fragmentair eikenberkenbos; o het aanwezige eikenbeukenbos op de overgang naar de vallei van de Kleine Nete; o de door houtkanten omgeven akkers en graslanden; o de aanzienlijke oppervlakte plaggenbodems op het Heiken; o het bouwkundig erfgoed (kapel Heiken, hoeve Meivuurstraat) <p>De binnen het plangebied gelegen relevante typische landschapskenmerken van het landschapsatlasrelict 'De Zegge' zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het natuurreserveaat De Zegge, met <ul style="list-style-type: none"> o de karakteristieke veenbodem en de lemige zandgronden met sterk verveende bovengrond; o de open (en verlande) turfkuilen m.i.v. hun dijken als relict van historisch landgebruik en hun kenmerkende planten- en diersoorten; o het aanwezige trilveen als onderdeel van een natuurlijk verlandingsproces met kenmerkende soorten; o de uitgebreide oppervlakte rietland en natuurlijk biotoop voor water- en rietvogels; o de soortenrijke elzen(broek)bossen; o de soortenrijke (natte) schraalgraslanden en kleine zeggevegetaties; o de restanten van droge, vochtige en natte heide met hun kenmerkende planten- en diersoorten; o de natuurlijke waterlopen als verzekering van een goed waterhuishouding; o de solitaire bomengroepen. • het traditionele landbouwlandschap ten zuiden van het natuurreserveaat De Zegge met: <ul style="list-style-type: none"> o een nog steeds herkenbare kleinschalige perceelsstructuur, o het aanwezige netwerk van kleine landschapselementen van hoofdzakelijk houtkanten, houtwallen en bomenrijen.
 <p><i>Aanduiding met een lijnsymbool in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 22. Te behouden lijnvormig erfgoed- of landschapselement</p> <p>De lijnvormige landschaps- of erfgoedelementen die met dit lijnsymbool zijn aangeduid, zijn te behouden elementen met een bijzondere cultuurhistorische en/of landschapsecologische waarde.</p> <p>Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Rozenstraat</u>, zijnde een historische zandweg met beperkte breedte. Wijzigingen (verharden, verbreden, verplaatsen) aan deze zandweg zijn verboden. - <u>Heideontginningsgebied ten oosten van Snekensvijver</u>, bestaande uit een historische perceelsindeling en een patroon van onverharde wegen met begeleidende bomenrijen en dreven. Wijzigingen (verharden, verbreden, verplaatsen) aan deze ontginningswegen zijn verboden. De bomenrijen en dreven zijn te behouden landschapselementen. - <u>Turfwiningsstructuren Schoutevijver</u>, bestaande uit rechtlijnige twee meter brede panden gescheiden door een spoor van grachten, verticaal uitlopend op een middensloot. <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het behoud of het herstel van de cultuurhistorische waarde van deze elementen zijn toegelaten.</p> <p>Handelingen in de onmiddellijke omgeving van deze elementen, voor de functies aangegeven in de onderliggende bestemming, zijn toegelaten</p>	<p>Een aantal elementen worden omwille van hun cultuurhistorische waarde, mede gebaseerd op criteria als zeldzaamheid, gaafheid, herkenbaarheid, authenticiteit, representativiteit, ensemble- en contextwaarde op het grafisch plan met een lijnsymbool aangeduid. De locatie op het plan met het lijnsymbool is bij benadering aangegeven. De werkelijke ligging is een feitelijk gegeven.</p> <p>Doel is het behoud van het element als cultuurhistorisch en/of landschapsecologisch waardevol landschapselement te verzekeren.</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>voor zover zij de cultuurhistorische en/of landschapsecologische waarde van het element niet in het gedrang brengen.</p> <p><i>Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 23 Te behouden vlakvormig erfgoed- of landschapselement</p> <p>De vlakvormige landschaps- of erfgoedelementen die met deze overdruk zijn aangeduid, zijn te behouden elementen met een bijzondere cultuurhistorische en/of landschapsecologische waarde.</p> <p>Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Halfopen valleilandschap Koulaak</u> bestaande uit een mozaïek van vochtige graslanden, natte ruigten, kleinere natte bosjes (elzenhakhout op rabattenstructuur) en talrijke kleine landschapselementen zoals bomenrijen, houtkanten en sloten en oude riviermeanders. <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het behoud of het herstel van de cultuurhistorische waarde van deze elementen zijn toegelaten.</p> <p>Handelingen voor de functies aangegeven in de onderliggende bestemming, zijn toegelaten voor zover zij de cultuurhistorische en/of landschapsecologische waarde van deze elementen niet in het gedrang brengen.</p>	<p>Een aantal elementen worden omwille van hun cultuurhistorische waarde, mede gebaseerd op criteria als zeldzaamheid, gaafheid, herkenbaarheid, authenticiteit, representativiteit, ensemble- en contextwaarde op het grafisch plan met een overdruk aangeduid.</p> <p>Doel is het behoud van het element als cultuurhistorisch en/of landschapsecologisch waardevol landschapselement te verzekeren.</p>
 <p><i>Aanduiding met lijnsymbool in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.</i></p> <p>Artikel 24. Hoogspanningsleiding</p> <p>In het gebied, aangeduid met deze overdruk, zijn alle handelingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en de wijzigingen van een hoogspanningsleiding en haar aanhorigheden. Bij de beoordeling van de aanvragen voor omgevingsvergunningen voor een hoogspanningsleiding en aanhorigheden wordt rekening gehouden met de in grondkleur aangegeven bestemming.</p> <p>De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor zover de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang worden gebracht.</p>	<p>Deze aanduiding betreft de bestaande (bovengrondse) hoogspanningsleidingen en aanhorigheden.</p> <p>Aanhorigheden van een hoogspanningsleiding zijn de constructies of gebouwen die nodig of nuttig zijn om de leiding te kunnen exploiteren. De aanhorigheden kunnen bovengronds of ondergronds aangebracht zijn.</p>
 <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i></p> <p>Artikel 25. Gebied voor gemeenschapsvoorzieningen</p> <p>Artikel 25.1</p> <p>In dit gebied kunnen handelingen toegelaten worden in functie van openbare nutsfuncties.</p> <p>Het oprichten van bijkomende gebouwen en bijkomende verharding is niet toegelaten.</p> <p>Alle handelingen in functie van het herstel van natuur-, landschaps- en erfgoedelementen zijn toegelaten.</p> <p>Artikel 25.2</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien; - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en 	<p>Het terrein met de vml. militaire loodsen dat in gebruik is als opslagruimte van de technische dienst van de gemeente Grobbendonk kan als dusdanig verder gebruikt worden.</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevenschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p> <p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<p>beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie;</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging; - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen; - het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie; - het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten; <p>zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 25.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstromsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructures hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitel over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen voor handelingen.</p> <p>De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosysteemdiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998).</p> <p>Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).</p>
<div style="background-color: red; color: white; text-align: center; padding: 10px; margin-bottom: 10px;"> WW </div> <p>Artikel 26. Gebied voor woonwagenterrein</p> <p><i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'wonen'</i></p> <p>Artikel 26.1</p> <p>In dit gebied kunnen handelingen toegelaten worden in functie van de inrichting van een residentieel woonwagenterrein en het tijdelijk verblijf voor nomaden of woonwagengebouwers.</p> <p>Binnen het gebied kunnen uitsluitend mobiele woonwagens en sociale, recreatieve of gemeenschapsvoorzieningen die nodig of nuttig zijn voor het tijdelijk verblijf van de bewoners van de woonwagens toegelaten worden.</p> <p>Het oprichten van gebouwen en constructies of het gebruik van het terrein voor andere functies is verboden.</p> <p>Alle handelingen in functie van het herstel van natuur-, landschaps- en erfgoedelementen zijn toegelaten.</p> <p>Artikel 26.2</p> <p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien; 	<p>Enkel ondersteunende voorzieningen voor het tijdelijk wonen in woonwagens zijn toegelaten. Het ontwikkelen van handels- of bedrijfsactiviteiten of permanente vormen wonen is niet toegelaten.</p> <p>In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevenschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.</p>

Verordenend voorschrift	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie; - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging; - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen; - het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie; - het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten; <p>zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 26.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	<p>Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarden winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...</p> <p>Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...</p> <p>In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.</p> <p>Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitel over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.</p> <p>De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvragen voor handelingen.</p> <p>De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).</p> <p>Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosysteemdiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998).</p> <p>Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).</p>

10.2 Op te heffen bepalingen gewestplan

De overlappende delen van het gewestplan Herentals-Mol worden van rechtswege opgeheven.

11 Onteigeningsplannen

Ter realisatie van de bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan wordt een onteigeningsplan toegevoegd waarin aan de stad Herentals de machtiging verleend wordt om de aangeduide percelen te onteigenen in functie van de realisatie van het recreatiegebied Dikberd en de publieke ontsluiting van het bosgebied Kruisberg.

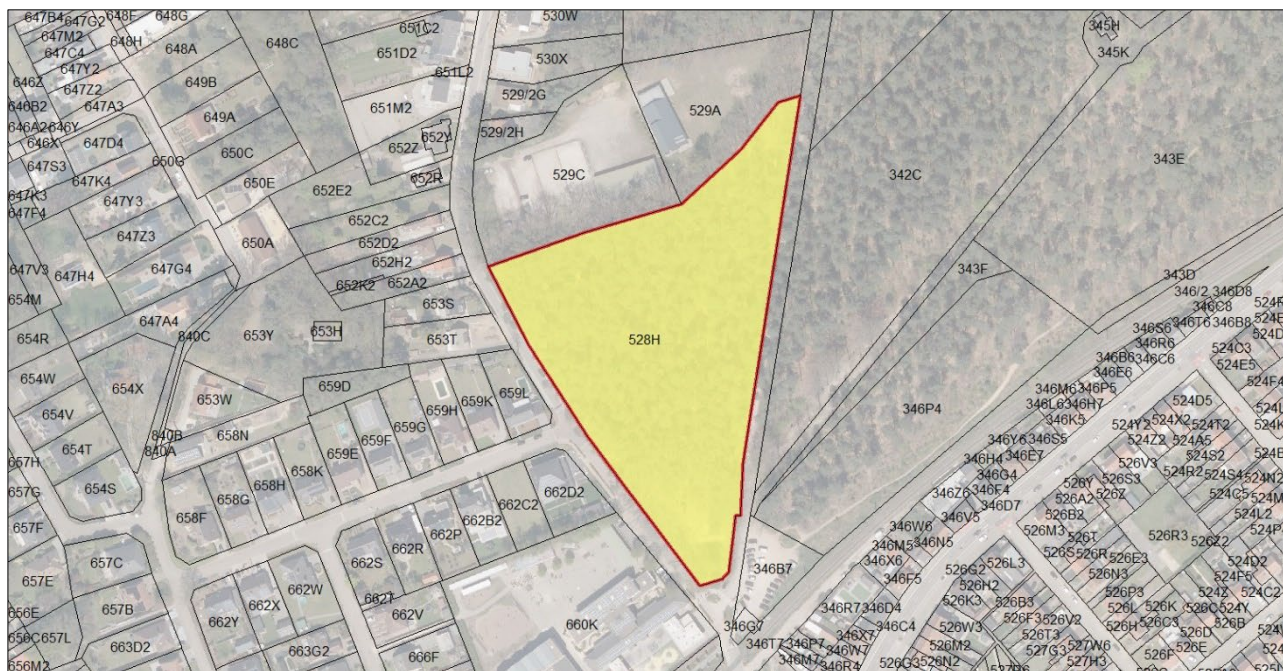
11.1 Onteigeningsplan zone Dikberd

Figuur 11-1. Onteigeningsplan Dikberd, Herentals, afdeling 2, sectie C

11.2 Onteigeningsplan zone Kruisberg

Figuur 11-2. Onteigeningsplan Dikberd, Herentals, afdeling 1, sectie B.

12 Op te heffen beschermd cultuurhistorisch landschap

12.1 Juridisch kader

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het Onroerend Erfgoeddecreet voorzien de mogelijkheid om bij de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen gelijktijdig beschermingen inzake onroerend erfgoed te wijzigen of op te heffen. De procedure voor deze wijziging is geïntegreerd in de goedkeuringsprocedure van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het Onroerenderfgoeddecreet bepaalt in artikel 6.2.2 dat de Vlaamse Regering in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan een bescherming geheel of gedeeltelijk kan wijzigen of opheffen als dit vereist is omwille van het algemeen belang.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt in artikel 2.2.5 §1, 11° dat in dat geval het ruimtelijk uitvoeringsplan een overzicht van de geheel of gedeeltelijk gewijzigde of opgeheven erkennings-, rangschikkings- en beschermingsbesluiten inzake onroerend erfgoed moet bevatten samen met de gegevens vermeld in artikel 6.2.5 van het onroerenderfgoeddecreet, met uitzondering van de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek.

Volgens artikel 6.2.5 van het onroerenderfgoeddecreet gaat het om volgende gegevens:

- 1° het opschrift van het besluit dat gewijzigd of opgeheven wordt;
- 2° de datum van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit dat gewijzigd of opgeheven wordt;
- 3° in voorkomend geval de kadastrale gegevens van het perceel of de percelen waarop het beschermde goed zich bevindt;
- 4° de redenen van wijziging of opheffing;
- 5° in geval van wijziging een beschrijving van de impact op de erfgoedwaarden, een beschrijving van de impact op de beheersdoelstellingen, een beschrijving van de impact op de bijzondere voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud en, in voorkomend geval, een beschrijving van de impact op de bijzondere voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud in de overgangszone;
- 6° de aanduiding van de te registeren en te documenteren erfgoedwaarden die verloren gaan;
- 7° in geval van gedeeltelijke of volledige opheffing de eventuele verplichting om het beschermde goed te verplaatsen of om onderdelen met erfgoedwaarde in een erkend onroerenderfgoeddepot te plaatsen;
- 8° in geval van wijziging vanwege een verplaatsing als vermeld in artikel 6.2.1, 2°, de maatregelen die nodig zijn voor de ontmanteling, de verplaatsing en de heropricting op een geschikte plaats en de termijnen waarbinnen die maatregelen uitgevoerd moeten zijn.

En volgende bijlagen:

- 1° een plan waarop het beschermde goed en in voorkomend geval de overgangszone na wijziging of gedeeltelijke opheffing nauwkeurig wordt afgelijnd en waarop de plaats van aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek wordt aangeduid; In het geval van een wijziging wegens een verplaatsing als vermeld in artikel 6.2.1, 2°, worden zowel de oorspronkelijke locatie als de locatie waarnaar het beschermd goed wordt verplaatst, nauwkeurig afgelijnd en worden de plaatsen van aanplakking aangeduid;
- 2° een fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde goed;
- 3° in voorkomend geval een lijst met de cultuuroederen die integrerend deel uitmaken van het beschermde goed.
- 4° in geval van een wijziging wegens een verplaatsing als vermeld in artikel 6.2.1, 2°, een document waarin het agentschap zich uitspreekt over de ingediende bezwaren en opmerkingen en in voorkomend geval over de uitgebrachte adviezen en het verslag van de hoorzitting.

Het gaat in dit geval niet om een verplaatsing als vermeld in artikel 6.2.1, 2°.

Het Agentschap Onroerend Erfgoed maakt deel uit van het planteam dat het ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakte. Het Agentschap Onroerend Erfgoed bracht een gunstig advies uit over het ontwerpplan. Er zijn tijdens het openbaar onderzoek over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan géén specifieke bezwaren over de wijziging van de afbakening van het beschermd cultuurhistorisch landschap geformuleerd. Voor de behandelingen van de bezwaren en

adviezen uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek wordt verwezen naar het besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling.

12.2 Voorwerp van de wijziging

Voor wat betreft het deelgebied Korte Heide wordt het ministerieel besluit van 2 juli 1990 houdende de rangschikking van het gebied "Snepkensvijver met omgeving (Grote Heide, Schoutenheide)" ³⁸ (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 5 oktober 1990) als landschap opgeheven voor wat betreft de kadastrale percelen gelegen te Kasterlee, afdeling 2, Lichtaart, sectie D 223n22 (deels), 223k7 en 223x28.

De bescherming wordt opgegeven om redenen van algemeen belang, zijnde het (gedeeltelijk) herstel van de natuurlijke loop van de Kleine Nete ter hoogte van camping Korte Heide waarbij de recreatieve infrastructuur opgericht rond een oude afgesneden meander ontmanteld en geherlokaliseerd wordt zodat delen van de oude meander opnieuw aangesloten kunnen worden op de Kleine Nete (zie hoofdstuk 7.5 voor de motivering van het planvoorstel). Op die manier wordt bijkomende ruimte voor waterberging gerealiseerd (vermindering risico op schade door overstroming, verhogen van veiligheid) én verhoogt de landschapsecologische waarde van het riviersysteem. Daarvoor is een herstructurering van de camping Korte Heide nodig waarbij de delen van de bestaande vergunde én binnen recreatiegebied gelegen camping in deze zone verplaatst worden naar een aantal aansluitende percelen ten noorden van de huidige camping, thans bestemd als natuurgebied en deels beschermd als cultuurhistorisch landschap. Ten aanzien van de betrokken eigenaar(s) en uitbaters van de camping is het billijk en verantwoord om dergelijke planologische ruil te voorzien, zodat de vergunde campingactiviteiten met dezelfde capaciteit verdergezet kunnen worden.

³⁸ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/4845>

Figuur 12-1. Op te heffen percelen gedeeltelijke opheffing rangschikkingsbesluit "Snepkensvijver met omgeving (Grote Heide, Schoutenheide)"

Voor de beschrijving van de impact op de erfgoedwaarden van de percelen 223n22 en 223x28 wordt in eerste instantie verwezen naar het plan-MER dat deel uitmaakt van voorliggend ruimtelijke uitvoeringsplan en waarin deze beoordeling is uitgevoerd, in het bijzonder naar hoofdstuk 6 dat de effecten binnen de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie beoordeelt en het specifiek onderzoek voor wat betreft de herstructurering van camping Korte Heide (§ 6.3).

De bestaande feitelijke toestand van de percelen 223n22 en 223x28 is dat het gaat om bos ontstaan na 1930, meer bepaald een naaldbos met jonge opslag van loofhout dat op de biologische waarderingskaart als biologisch waardevol gekarteerd is. De bodem bestaat grotendeels uit vochtig zand en meer naar het zuidwesten eerder nat zand. De percelen hellen af van noord naar zuid.

Het deel van perceel 223n22 is een deel van de bestaande camping dat bij de rangschikking als landschap mee werd opgenomen binnen de bescherming, hoewel het de facto op dat ogenblik géén erfgoedwaarde had. Op de luchtfoto van 1971 is dit duidelijk te zien. Deze wijziging is te beschouwen als een grenscorrectie zonder impact.

Figuur 12-2. Luchtfoto 1971, deel van de camping op perceel 223n22

De waarde van het behoud van de naaldhoutaanplant weegt niet op tegen de maatschappelijk, ruimtelijke en landschapsecologische meerwaarde van het rivierherstelproject op vlak van het herstel en de ontwikkeling van landschapsecologisch waardevolle structuren en het verhogen van de natuurlijke rivierdynamiek. De herstructurering van de camping en de daarvoor nodige opheffing van een beperkt deel van het beschermd cultuurhistorisch landschap is om die reden aanvaardbaar en dient het algemeen belang.

- Effecten op de landschapsstructuur en -relaties
 - Het landschap tussen Herentals en Lichtaart heeft een belangrijke geologische waarde als schakel in de duinenketen Nijlen-Kasterlee, met een duidelijke steilrand naar de vallei van de Kleine Nete. De afwisseling van depressies en zandruggen resulteert in een gradiënt van droog naar nat en eutrofiëring door de Boterpottenloop en een kokmeeuwenkolonie geeft een gradiënt van voedselrijk naar voedselarm. Deze wisselende abiotische condities leveren een karakteristieke en gevarieerde plantengroei op. Het open water van 'Het Zwarte Water' en 'Snepkvijver' in combinatie met het uitgestrekte bosgebied enerzijds en de weilanden langsheen de Kleine Nete anderzijds, biedt een geschikt habitat voor talrijke broed- en watervogels. Het hoger gelegen uitgestrekt en reliëfrijk bosgebied op de zandrug Kasterlee-Lichtaart en de lager gelegen Kleine Nete met weilanden in de vallei vormen een complex met een contrastrijke ruimtelijke structuur. Samen met de variatie in vegetatietypes, resulteert dit in een afwisselend en daarmee esthetisch aantrekkelijk landschap, dat bovendien dankzij het sterke reliëf mooie zichten toelaat.
 - Het ontwikkelen van deze percelen 223n22 en 223x28 als onderdeel van de camping zal naar alle waarschijnlijkheid gepaard gaan met een gedeeltelijke ontbossing van deze percelen. Naar openheid van het landschap wordt weinig tot geen effect verwacht: momenteel omvat het bos veel doorkijk en bij de aanleg van de camping zullen de kampeerverblijven wellicht deels tussen te behouden bomen opgericht worden. Het gebied zal niet beduiden open of gesloten worden. Daarnaast blijft het ook een afgesloten geheel door het behoud van het omliggende bos. Gezien de uitbreiding onmiddellijk aansluit op de bestaande camping wordt tot een logische en ruimtelijk compacte configuratie gekomen waarbij de noordzuid georiënteerde ontginningsweg een duidelijke grens vormt. Deze ontwikkeling vormt géén betekenisvolle aantasting van de landschappelijke structuren van de steilrand van de heuvelrug naar de vallei van de Kleine Nete.
 - Het effect op het landschap (structuur en relaties) in het plan-MER als beperkt negatief beoordeeld.
- Effecten op de erfgoedwaarden
 - De erfgoedwaarden zoals natuurwetenschappelijke waarden van het naaldbos en variërend reliëf kunnen verdwijnen door het opheffen van de landschapsbescherming en de herbestemming van percelen 223n22 en 223x28 naar recreatiegebied. Deze twee percelen liggen echter aan de rand van het beschermd cultuurhistorisch landschap. De impact van een evenutele gedeeltelijke ontbossing van deze zone op het geheel (van ca 167 ha) is zeer beperkt. Het is niet het enige dennenbestand binnen de bescherming en bovendien betreft het hier relatief jong bos. De kenmerkende orthogonale ontginningswegen blijven onaangetast.
 - De bosleeftijdkaart geeft aan dat het bos op percelen 223n22 en 223x28 ontstaan is "na 1930". Dit is ook zichtbaar op de historische kaarten. Ten tijde van Ferraris (1771-1778) en Vandermaelen (1846-1854) was dit heide en ook op topografische kaarten van 1939 zijn de percelen nog niet

bebost en nog gekarteerd als heide. Het aangeplante naaldbos verschijnt voor het eerst op de topografische kaart van 1969 en onderscheid zich duidelijk van de loofhoutaanplanten op de percelen ten westen en ten noorden van deze percelen.

- Deze ontwikkeling heeft géén impact op de voor het beschermd landschap essentiële erfgoedelementen (dambordvormige ontginningspatronen, stuifduinen, vennen, turfwinningen...). De herstructurering van de camping draagt anderzijds bij aan het herstel van de oorspronkelijke loop van de Kleine Nete door het opnieuw aansluiten van een oude meander en het ontmantelen van de recreatieve infrastructuur errond en draagt bij aan het herstel van het cultuurhistorisch valleilandschap en het verhogen van de landschapsecologische waarde van de rivierloop.
- Het effect op de erfgoedwaarde van het landschap wordt in het plan-MER verwaarloosbaar tot beperkt negatief beoordeeld (0/-1).

De gedeeltelijke opheffing van het beschermd cultuurhistorisch landschap geeft geen aanleiding tot het registreren en documenteren van erfgoedwaarden die verloren gaan, verplichting om het beschermde goed te verplaatsen of om onderdelen met erfgoedwaarde in een erkend onroerenderfgoeddepot te plaatsen.

13 In te zetten instrumenten

Voor een aantal percelen wordt een onteigeningsplan toegevoegd waarbij aan de stad Herentals de mogelijkheid geboden wordt deze percelen te onteigenen met het oog op de realisatie van de bestemming. Het gaat om:

- De percelen van het recreatiegebied Dikberd
- Het perceel dat de toegang tot het bosgebied Kruisberg vormt

In functie van de realisatie van de voorgenomen bestemmingen worden parallel aan de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan volgende instrumenten ingezet:

- Natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer
- Grondenbanken

Naast deze specifieke instrumenten, zijn er een reeks generieke flankerende maatregelen van toepassing, zoals:

- planbaten en planschade;
- kapitaalschadevergoeding voor de eigenaar van gronden die van een agrarische naar een groene bestemming gaan
- bestemmingswijzigingscompensatie voor de landbouwgebruiker van gronden die van een agrarische naar een groene bestemming gaan.
- ontheffingen en overgangsbepalingen op het bemestingsverbod voor gronden die van een agrarische naar een groene bestemming gaan cfr. de bepalingen van het mestdecreet.